

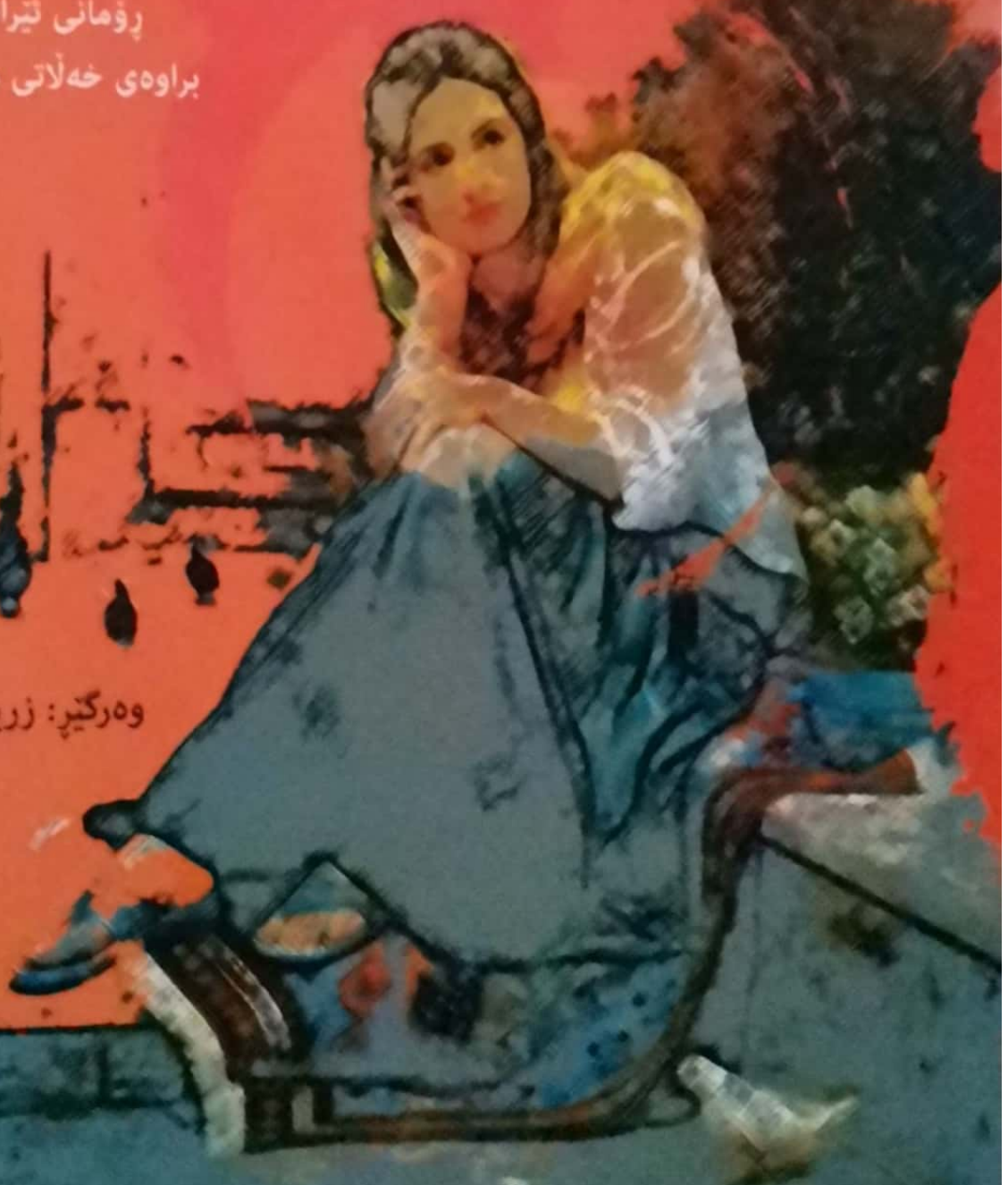
په روانه سهر اوانی

پرته قالې خوښی

پښتانه تیږلی
براوې خه لاتی ماندگار

GOLDEN
BOOK

وهرگتیر: زریان مه حمود

238
posts

19.2k
followers

7
following

Promote

Edit Profile

پەرەز ڤەرمی کتابی PDF
Public Figure

لېږه

باشترین و په سودترین و پر خوښهترین کتابهکان
به خورایی و به شیوه PDF داځره

Ganjyna

لینکی کتابهکان 📌 نه لینک به ځهوه به داځرتی کتابهکان
drive.google.com/folderview?id=1gk8e3nSJGJLu36xeLUjwdbjgTSVslbo_

پۇمانى ئىرانى
براۋەدى خەلاتى ماندگار

پەروانە سەراۋانى
پىرتەقالى خويىنى

ناوی کتیب به فارسی: پرتقال خونی
ناوی کتیب به کوردی: پرتقالی خوینی
نووسەر: پهروانه سهراوانی
وه‌رگیر: زریان مه‌حمود
بابه‌ت: رۆمان
پیداچونه‌وه: هێمن جه‌مال
تایپ: وه‌رگیر
دیزاین: هه‌رتم عوسمان
شوێنی چاپ: تاران
ناوه‌ندی ب‌لاوکردنه‌وه: کتیبخانه‌ی گوڵدن بووک
تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

له‌به‌ر ئێوه‌ به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان
ژماره‌ی سپاردنی (۱۳۹۳) ی سالی (۲۰۱۹) ی پ‌دراوه

حیثی
قانونی ترقی
کہ هیچ کوئی کی جیہان ویت ناکہم!

به شی یه که م

هموو هه ولى خوځم دا که زانباریه زهنييه کانم بگوړم به کاردانه وه کاره کييه کانم.
شه هناز ده يگوت ده بيت له قه به کی توند بدهيت له نتيوان پټيه کانيان، هه ناسه يان سوار
له بيت و خويان کووړ نه که ن، دواتر نه توانيت هه لبيت.

بوڼی توندی عه تری (ديرک) کاسی نه کردم. چاوه سه وزه کانی وه کو چاوی تیمساح
وا بوو، سارد و بى رځ. هه رچه ند هه ولم له دا زياتر فشاری بو نه هينام، له به رده م
شومينه که دا وه ستابووين، شومينه به کی خاموش، وه کو هموو شومينه کانی مانگی نايار
خاموشه. به دهنگی به رز هاوارمکرد:

به رده پياويژکه ی هيچ و پوچ.

چاوه تیمساحييه کانی نوقاند و به ناوازيک که هه ولى ده دا شاعيرانه بيت، گوتی:
من زور خوشيم له ژنانی قه له ودیت، تکا نه که م.
هاوارمکرد:

پياويژکه ی بى عه قل، به رده، تيستا نه قيژنم و هه موان نه هينمه سهرت، به رده.
چومه ناو نوټومبيله که و ستارتم ليدا. چهند شه قاميک که دوورکه وټمه وه تازه
درفه تم هه بوو له نيو ناوينه که وه سه يری خوځم بکه م. حه قيشی بوو، پياوی بى عه قل،
له گهر به رگری بگردايه و بهری نه دابام، له وانه يه نه وه ند توند گازم له لوتی بگرتايه که
گوشته که ی لى ببوايه ته وه، له و بيرکردنه وه بى عه قلانه يه ی که له و کاته دا به خه يالما
هاتبوو گردبام به عه مه لی پيکه نينم نه هات. له يادم بيت به شه هناز بلیم له و شوتينانه ی
که نه توانين له قه بدهين له نيوه ندی پټيه کانيان، پټويسته لوتی پياوه هه رزه کان گاز
لييگرين.

***

سه میعی له پشۍ میزه که یه وه نیوه هه ستانیکي کرد، زهرده خه نه یه کی گرم له پشۍ سمیله ماشوبرنجییه کانییه وه په نهان بوو. ته نانه ت له نیو شه قامه که دا، له پشۍ ده رگا که وره شوشه یه که ی نوو سینگه ی کرین و فروشتنی خانوو و که لوبه له که یه وه به باشی زهرده خه نه که یم ده بینۍ، وه کو هه میسه... وه ک نه وه ی هیچ کات شتیک نیه که نه م پیاوه چلو پینچ سآله یه له زهرده خه نه هه میسه یه که ی بخات. ده سکی کیفه که م له نانیشکدا که متیک هینایه سه ره وه، سویچ و موبایله که م له م ده ستم دا به نه و ده سته که م و به مؤنیه وه چاوم برییه سه میعی، هیشتا نیوه هه ستاو بوو، به بینینی مؤره که م، بۍ نه وه ی خوی بیه ویت پیکه نی، به پیکه نینه که ی توره بووم و نیوچاوانم گرژتر کرد، هه ولیدا پیکه نینه که ی له پشۍ سمیله باریکه کانییه وه بشاریته وه، به لام پیکه نینه که ی زورتر له م قسانه بوو، له سه ر کورسییه که ی دانیش ت و چه که مه جه که ی هینایه ده ره وه، ده ستي خسته سه ر میزه که ده سته کليلة کانی قه وامیم ناسییه وه، وتی:

چیت کرد؟ کليلة کانی به تاکسی نارد، وتی: له کرین په شیمان بۆته وه، زور قه لس

بوو.

هیشتا به ته واوی دانه نیشتبووم، هیچم نه وت، که م که م خه ریکبوو پیکه نین نه یگرتم، گری مؤره کانم کرایه وه، که که وقه یادی لوتی نه و بوفالو کیویه، نه متوانی به سه رخؤمدا زآل بېم. سه میعیش ده ستيکرد به پیکه نین و گوتی:

به راست مه سه له چییه؟ نه و زور تامه زرؤیانه خانووه که ی نه ویست، نه یوت: مآله که ی به مؤبیل و که لوبه له که ی ناویه وه نه ویت، به بۍ نه وه ی که بیینیت خانووه که ی قه وامی نه ویست، چلون تارت نا؟

پیکه نینه که م که مکرده وه و گوتم:

تکایه له مه ودوا خؤتان کپیاره کان ببه ن بؤ بینینی شوته کان، نه گهر له گهل مندا یین له وانه یه یه کیک له نه نداده کانی جه سته یان له ده سته ده ن!

سه میعی وریاتر بؤوه، چاوی برییه چاوم و پرسۍ:

کیشه یه ک دروستبوو؟ نه و کابرایه بیزارکه ر بوو؟

زهرده خه یه کم کرد و وتم:

بیزارکه ری چی؟ شیت بوو شیت!

برؤکانی هینایه وه یه ک و وتی:

من که پیمولی با به یه وه که وه برۆین، وتم به ته لها مه پۆ... باشه بۆ به ته لها پۆشتی؟
مۆبایله که له نێو ده ستمدا له ریه وه، سه یرمکرد ناوی بیههنگ له سه ر شاشه که ی
له هات و له چوو.

- گیانه که م؟

- دایکه بر سیمه، که ی دیتته وه؟

- هیشتا نانی نیوه پۆت نه خواردوو وه؟

- نه خیر... بیههههه له مال نییه و نامه ی به جیهیشتوو وه که له پوات بۆ مالی هاوړیکه ی،
من بر سیمه دایکه که ی دیتته وه؟

- دیم نه زیزم... هه تا کارتۆنیک له بیینی، دیم.

- من پیتزام له ویت، خواردنی نێو به فرگرم ناویت با پیت بلیم.

- دیم دیم...

مۆبایله که م داخست، بیرمکرده وه نه گهر نه و پیاویژکه شیتته به رنامه کانی تیک
نه له دام، به ده ستمکارانه ی خانوو که ی قه وامی، له متوانی به خه یالی ئاسووده وه هه م
پیتزا بکرم و هه م هه ر شتیکی تر که منداله کان بیانه ویت، به په نهجه کانم ده ستمکرد به
حسابکردن، هه تا بزائم چه ند پاره له نێو کیفه که مدایه، به شی سن پیتزا نه کات یان نا؟
سه میعی خه ریکبوو سه یری نه کردم، ده ستم برد بۆ نه وه ی کليلة کان له سه ر میزه که
هه لبگرم، سه میعی هه لیگرتن. ده سته کليلة کانی خانوو که ی قه وامی هه لگرت و گوتی:
با له لای خۆم به نیتته وه، نه مجاره که ویستت کړیار به بیت، خۆشم دیم...

***

ته لها یه ک پارچه له پیتزای گوشت و قارچک له نێو پا که ته که ی بیهههنگدا مابوو یه وه،
به هه ردوو که مانه وه گه شتبووینه خزمه تی دوو پیتزای گه وهه، بیهههنگ هیه کات
له هاو به شیکردنی من له خواردنه کانیدا ناره زایه تی ده رنه له بیری، بیههههه ده رگای
هاتنه ژوو ره وه ی به کليلة که کرده وه و هاته ژوو ره وه، له پشتی میزی نان خواردنی
چیشته خانه که، له به رده م ده رگا که دا بینیم و وتم:

- سلاوتان لیبت.

به مۆنییه وه سه یریکم کرد و

گوتی:

-سلاو مانکړد... وه لاندانه وهی نه رکه!
-هه تا ټیستا له کوټی بووی؟ سهیری کاژیرت کردووه؟
به په نجه ناماژهی بؤ به فرگره که کرد:
-نامه به جیهیشت، نه وه تا هیشتا به به فرگره که وهیه، له مالی سینا بووم.
چاوم برییه چاوه کانی، مووه کاله کانی سهر گونای بریسکه یان ددها، هاوارمکرد:
-له مالی سینا چ هه له یه کت نه کرد؟ مه گهر نه ماله گه وره ی نییه! که هه رکان
بته ویت دهر ویت دهر وه و دهر ویت بؤ هه ر شویتیک به نارزه زووی خوت؟ له له بوو موله
وه رگری؟ نه نه بوو...
بیهرا د کوله پشته که ی له سهر قه نه فکه دانا، به فرمانکړدنه وه دهنه کانی بادا، وټی:
من نه پړوم خوم نه شوم، بونگه لی خوش دین، پیتزاکم گهرم بکه نه وه تکایه، حزم
له سارد نییه.
هه موو (نادرنالینی) خوینم به یه کجار هیرشی هیئا بؤ سهرم! شیت بووم، له پشی
میزه که هه ستام.
-دیسانه وه له مالی سینا چ شه کریکت خوارد، ها؟ پړوشتی فیلمی نه شیاوت بینی؟
وټنه ی نه شیاوت بینی؟ تو چ شه کریکت خوارد؟ بؤچی نه پړوی خوت نه شوی؟ کوپی بن
عه قل! خه ریکی چ غه له تیک نه که یت؟
بیهرنگ له جیگه که ی هه ستا، دهنگی حه زین و نارامیم بیست.
-ناکریت شهر نه که ن له گه ل یه کتر؟ ناکریت یه ک جار وه کو مروغه کانی تر نان
بخوین؟ به رده وام شهر...
سه یرنکی بیهرنگم کرد، هه ر به و دهنکه به رزه وه هاوارمکرد:
-تو مروغ پیدای بکه... وه کو مروغ نان خواردنت پیشکه شبیت!
دیسان هاوارمکرد:
-له م ماله خاوه نی نییه، که سبه که سه! کوپی بن عه قل، خه ریکه کاتی خوی به
شتانیکی نابوتکه ر به هه دهر نه دات... نه وه ندده عه قلی نییه که ټیبات خه ریکه خوی
له ناونه بات و نالیت خویندکاری دوانا وه ندییه... دوو سالی تر (کونکور) ی هه یه، پیویسته
به رده وام خه ریکی وانه و خویندنه که ی بیت هه تا بتوانیت له شتیکی باشدا قه بول بیت.
بیهرا د له ژوره که یه وه هاواریکرد:

هه رڼه وهی که وتم، تو متمانہ ی له وټ نیه که باوہ پټ بیکه م...

***

شهناز خانم پیاده پړه وی دابووی له سهری، لټوه کانی سوور کړدبوو پټلوه کانی سهوزکی شیناو، به مانتو خوریه نارنجییه که ی و شاله پړه شه که یه وه به شه قامه کاند کوتبووه پټی، نینوکه سووره کانی به شټوه یه ک گرتبوو که له دوو مه تر دوور تریشه وه نه بیزان.

گالوکه گوژییه که ی نه یکتشا به زه وییه که دا و ته ق ته ق دهنگی نه دا، له بهردهم پاساژه که وه که تپه پری بینیم کړپاره که خه ریکبوو چهند بلوزیکی تورکی نه ملاو نه ولا پټنه کړد.

هه بوونی دوکان له نټو پاساژدا نه وهی باشه که وه کو پاسه وانه کان چاودیری هاتوچوی خه لکی بیت له نټو شه قامه که دا، له نټو دوکانه که دا، له پشتی کورسییه که مه وه، خه لکه کم نه بیینی که نه هاتن و نه چون، هر کات شهناز بو پیاده پړه وی به بهردهم پاساژه که دا تپنه پړی، له شونټیکی گونجاوی بهرچاوی منه وه نه وه ستا، نیگایه کی قولی نه کړد، کاتیک دهستم بو بهرزه کړده وه، دوباره نه که و ته وه پټی، هه ندیک جار گومانم هه بوو که نه سلن دهست بهرزه کړده وه که ی من نه بیینیت یان نا! له پشتی نه و چاویلکه هه تاوییه (UV) داره تاریکه وه، به و نریکی بیینی ترسناکه وه، زیاتر له وه نه چوو که هه موو جاریک وه کو خویه کی هه میشه یی، له وټدا بوه ستیت و به قولی نیگام نه کات و چاوه پړواننه بیت هه تا دهستی بو بهرزه که مه وه بوته وهی بتوانیت بهرده وامی به پیاده پړه وییه که ی بدات، بینین یان نه بیینی خوم یان دهست بهرزه کړده وه کانم گرنګ نه بوو، گرنګ نه وه بوو قودره تی دایکایه تی خوی دلنیا بوو، دلنیا بوو که هه ر شتیکی فیرکردوین، به باشی له یادمانه و کاری پټنه که یین، هر وه کو نه م دهست بهرزه کړده وه یه ی له نټو پاساژه که وه که جوریک ده برینی پټز بوو بوی، وه کو سلاوکی سهربازی بو نه فسه ری پله بهرزه، به فرماندهی بالا، شهناز فرمانده یه کی بی سوپا، له خوی دلنیا بوو. کړپاره که گوتی:

نرخه که ی دابه زتنه، با هه رسیکیان به م.

دیمه نټکی نارہ زایم دا به پوو خسارم، به ده میکی داچه قیو له زهرده خه نه یه کی

دروستکراوه وه گوتم:

ږهنگی هه رسیکیانیت لیدیت، هه یفه نه یانبهیت، هه ر نه مانه له سڼ دوکان نه ولاتر...
هه ر له به رده می نه م پاساژه دا به بیست تمه ن گرانتر نه فروښت! جگه له وهش بو نه و
چند پارچه یه که به یه که وه بیانکړیت، نه و په په که ی پینج تمه ن داشکاندنت بو نه کات،
دنیا به له نرخه کانم له گه لټ ږک نه که وم.

عیشو ه یه کی دا به ږووخساره به دیقته (مه یکه نه پ) کراوه که ی و به ده نگیکی
لوس و ږر نازه وه، گوتم:

هه رسیکیانم هه ز لیه، به لام...

-نیر به لامی ناویت... له خوا نرخه که ی خویانه وه پیتنه فروشم، به خوا نرخه
کړینه که یانه، شتی نویم بو دیت و شته کانت هه ر به نرخه کړینیش پڼ نه فروشم،
له به رنه وه ی کړیاری خو میت و نامه ویت لیم نارازی بیت، نه گه ر نا نه توانم هه ریه کیکیانیت
به (په نجا تمه ن) زیاتر پڼ بفروشم، له کو تاییدا به هه موویانه وه پانزه تمه ن له پاره که
دابه زتنم و هم تۆ دلخوش بیت، هه میش خوم قازانج بکه م! به لام له به رنه وه ی که شتی
نوئ نه هینم، نامه ویت نه مانه به یللمه وه، نه مه ویت شته کانم مودیلی نوئ بن.

-نه ی چونه ږوم و هه ر کات مودیلی نویت هی نا بیم...

قه که له ده می خوم ده رچوو!

-ده ست خوش بیت، واته نه مانه مودیلی نوئ نین!

-نه خیر خانم، نه مه چ قسه یه که؟ بڼ شهرمی نه بیت! گالته مکرد.

له بارودوختیکی باشدا گیري خواردبوو، دلّم فینک بوویه وه، دوا ی نه و هه موو
نه دا کړنه، تیتستا چ قسه یه کی نه کړد، هه ر سڼ بلوزه که ی هه لگرت و پاره که ی دانا و
منیش له دلی خومدا بیرم له وه نه کړده وه که نه مړو له گه ل کو په کاند چ نانیتکی نیوه ږوی
خوش نه خوین.

...

شه ناز له پیاده ږه وی که رایه وه، له نیوه ندی پاساژه که دا بوو که ده نگی ته ق ته قی
کالوکه که یم بیست، شیک و له سه رخو نه ږوشت به ږنگادا، له ژیر شوشه ی ناوه وه ی
دوکانه که خه ریکبووم نیسکافه م لینه نا، که ده نگی کالوکه که یم بیست، کوپنکی ترم له
نیو سه به ته بچکو له که ی ژیر شوشه که دا ده رهینا و ناوی کولوی نیو ته رموزه که م کړده

نیو کوپه‌که‌وه، کوپه سیرامیکیه‌کانم خسته سهر شیشه‌که و سه‌یرنکم کرد که ده‌سگیره
ستيله‌که‌ی ده‌رگا شوشه‌ییه‌که‌ی پالنا و ده‌رگا‌که‌ی کرده‌وه و هاته ژووره‌وه، ده‌نگی له
لای ده‌رگا‌که‌وه به‌رز بویه‌وه:

سلاو خامی خانمان!

-سلاو کچۆله‌ماندوو نه‌بیت.

-تۆش ماندوو نه‌بیت، باشی؟

-قوربانت، باشم؟ زۆر باش! ههر پیش نه‌وه‌ی بیت سفتاحم کرد، کچیکی لوت
نه‌شته‌رگه‌ریکراو سۆ بلوزی تورکی برد، من نه‌مړۆ چه‌ند خوشحالم...

شه‌هناز برۆکانی به‌رز کرده‌وه و به‌چاوه‌کزرکراوه‌کانیه‌وه سه‌یرنکی کردم.

-خه‌مه‌پاره‌هه‌لنه‌گریت! خه‌مه‌پاره‌ت له‌گیرفاندا نه‌مینیتته‌وه! کچی باوکم نیم
نه‌گه‌ر هه‌تا دوو کاژیری تر نه‌ینیریت بۆ نیو سکی خۆت و منداله‌کانت.
به‌پیکه‌نینه‌وه‌گوتم:

به‌باشی کچه‌که‌تت ناسیوه! چ کاریک‌باشتر له‌مه‌؟ پاره‌په‌یدا نه‌که‌م بۆ نه‌وه‌ی که
بیخۆین، مه‌گه‌ر جگه‌له‌مه‌یه‌؟ پاره‌نه‌بیت خه‌رج په‌کریت... چی له‌وه‌باشتر که له‌پڼگی
سکدا بیت، پاره‌که له‌پڼگی سکدا نه‌بیت... باریکی گرانه‌به‌سهر گیرفانه‌وه!
شه‌هناز گوتی:

-کچی باش، په‌حم به‌خۆت بکه، سه‌یری له‌شولات بکه، وه‌کو (مانگای هۆله‌ندیت)
لیه‌اتوو، چیه‌نه‌م هه‌موو گوشت و چه‌ورییه‌! جه‌لته‌لیتته‌دات ها...! نه‌وه‌نده‌نه‌م
خواردنه‌چه‌ور و پر پۆلانه‌ی ده‌ره‌وه‌مه‌خۆ! چه‌وری له‌ده‌وری دلت کۆنه‌بیتته‌وه، فریای
خۆت ناکه‌ویت.

-لینگه‌پئی... تۆش بیکاری ها! جه‌وه‌که‌م تیک مه‌ده.

-خۆشحالی هینی کاتیکه‌که له‌شت له‌ندروستبیت، له‌شت ساغ نه‌بیت و له‌پئی
بکه‌ویت، خۆشحالی بۆ نامینیتته‌وه، چیت لیدیت نه‌گه‌ر تۆش پۆلانه‌کاژیریک وه‌رزش
بکه‌یت، ها؟

قوم قوم نيسكافه‌که‌مم له‌خوارد و چاوم تیب‌پیوو، کاتیک له‌چیتته‌قالبی دایکیتیکی
لامۆزکاریکه‌ر، نه‌که‌ومه‌بیری سه‌رده‌مالی مندالیم، هه‌میشه‌ده‌یگوت:
سه‌نگین به‌رۆن، په‌نگین بۆن... پیکوپیک و پیکپۆش بن، پۆشاکه‌کانتان پاکوخاوین

پابگرن، ژیر نینۆکه کانتان چلکی تیدا کۆنه بێته وه، قزتان شاله بکهن، به بهرچاوی خه لکه وه دهنگی ناشایسته هه لنه برن...

وهك له وهی ئیمه مندالی سازادهیهك، له میرزادهیهك شتیکی ناوا بووین و له بوو وه کو منداله کانی نهوان پهروه رده بکراینايه، له سهر شتوازی پهروه ردهی سازاده کانی (قاجار) یان ههر ناره سه نیتی تر، به تایبته ته وهی که په یحان به رده وام به نیتو ده ستوپیماندا هه لنه سوپا و خزمه تی نه کردین و هه تا ئیمه که وره تر نه بوین نه ویش پیرتر نه بوو، له وه هه موو سه ختگیرییهی که له سهر په فطار و کردارمان هه یبوو، حالم تیکنه چوو، ئیستاش منی به هه مان نه و نازلییه پینچ سالانه نه بیینی و نامۆزگاری نه کردم، کوپه کهم خه ریکبوو نیوه نه بوو، گوتم:

بیخۆ... خه ریکه سارد نه بێته وه...

مۆپه یه کی کرد و گوتی:

قسم پێ مه بپه نازلی! دوور له نه ده به!

-نه ی خوايه... دایکه گیان... نه ده ب و مه ده ب له کوئی بوو؟ نه گهر من پارویهك بۆ نه و مندالانه په یدا نه کهم، کێ په یدای نه کات! په رویز یان باوکه چروکه که ی که ناچیته ناوده ستیش (ته والیت) هه تا برسی نه بیت یان باوکی خۆم؟ کامیان؟ ها؟ مندالن نیت! مندالی نه مپۆن... چاویان نه بینیت، دلایان نه خوازیت، من ناگام لێیان نه بیت کێ ناگای لێانه؟ نه سلهن چ خه رجییه کیشمان هه یه؟ نه گهر هه شبیت... حه قی خۆمانه، حه قی هه رسیکمانه! لێناگه پێم که نه جیتی نه م مندالانهش وه کو که نه جیتی خۆم زه هر و هه لاهه لا بیت و نامه ویت هه سه رته ی هیه شتیک له دل بگرن، خۆم ژیا نیان دابین نه کهم، نه وهی که خۆم هه سه رته م خوارد و گالته م پیکرا، به سه، منداله کانم نه بیت به سه ربه رزییه وه مندالیه تی نه زمون بکهن، که وره یی نه زمون بکهن، پتویسته به که وره یی پابین... نه بیت سه ریان به رز پابگرن و شانازی بکهن به و پارووهی که من به گیانکیشان له یخه مه ده میان.

له مزانی لاماژه کردن به م قسانه شه هناز ناره حه ت نه کات، به لām خۆی ده ستیپنکردبوو، هیه کاتیک پینخۆشنه بوو لاماژه به م به شه ی مندالیم بکهم... به به شتیک که هه میسه جینگه ی په خنه ی من بوو، شه هناز بۆ دانی پوونکردنه وه له و باره یه وه به ته واوی نازاری نه چهشت و حالی تیکنه چوو.

پیاویکی چروک و ڕەفتار خراپ که بە «باوکە» بانگمان ئەکرد، نامادە نەبوو یەك پیاو زیاتر لەو شتە ی که خۆی دیاری ئەکرد، بۆمان خەرج بکات. بە ڕۆژ کلیلێ دەغیلەکی وەکو ملوانکە ئەکردە ملی و شەوانیش ئەیخستە ژێر سەرىنەکە ی و ئەخەوت، هەموو ئەو پارە یە ی که لە باخی ڕەتەقالە کە یە وە دەستی ئەکەوت، جیگایەك که ئێمە نەمان ئەزانی لە کوێ، ئەیشاردە وە.

گوێزان، سابونی تەراش، پەتی ددان، خەمیری ددان، پاککەرە وە ی دەم، پاکەتی نامە، تەمبەر، گۆرە و ی و... لەو شتانە بوون که هەرگیز باوکم بە پتووستی دانە ئەنان، ئەگەر جاروبار سەروچاوی ئەم جۆرە شتانە لە مائی ئێمە دا پەیدا بوا یە، ژمارە یان سنوردار و ژمێردار و بوو، بۆ مانگێك یەك دانە بوو، بە ئەندازە ی پتووستی شەهناز، من و خوشک و براکەم بە تەمەنی گەشە و پێگەشتن گەشتین، لەبەر ئەوە ش پتووستمان بەم جۆرە شتانە هەبوو که نەمان بوون، ڕەیحانی ش که ئێتر ئەبوو ڕەوات و ڕەیت، خزمەتکار لە کوێ و ئەم شتانە لە کوێ؟

هەموو مانگێك پۆستە چییە که کارتۆنیکی تارادە یەك گەورە ی لە (بابلسەر) وە بوو ئەهینان، کارتۆنە که ڕ بوو لە بەستە گوێزانی سوور بە وێنە ی کۆسە یە کە وە که لەسەری دروستکرا بوو، گۆرە و ی کچانە و کورپانە و ژنانە، هەندێك جار پێداووستی نووسین و تەندروستی و جوانکاری ش، وەکو کریمی نەرمکەرە وە یان کریمی لابردنی موو خەمیر و فلچە ی ددان.

تیرەری کارتۆنە که دیار بوو کتییە... مانگانە بێژەن کارتۆنیکی ڕ که لوپەلی بۆ ئەناردین، ئەمانزانی بێژەن کوپی خالی شەهنازە، ئەمانزانی که بە کۆ شت ئەفرۆش، ئەمانزانی ناردنی ئەم کارتۆنە خێرە مانگانە یە بۆ مندالەکانی کچە پوری، هیچ کار لە ژیا نی ناکات، بەلام هەتا شەوێك که باوکم مەست بوو بوو بە دەنگی بەرز نەعرەتە ی ئەدا و جوێنی بە بێژەن ئەدا و شەهنازیش دەستیکرد بە گریان، ئەمانزانی بوو که چەندین سالی پێشتر، بێژەن شەهنازی خۆشویستوو! بەلام بەهۆی ئەو ڕقە ی که لە دلی باوکی شەهنازدا هەبوو لە بەرامبەر باوکی بێژەندا، ڕنگە ی بە هاوسەرگیری ئەوان نەداو و هەموو ڕیار و بنەما خزمایەتیەکانی خستۆنە ژێر پینی و هەر بە لێنکاری ش شەهنازی داو بە کوپی هاوبەشە کە ی، که هەر ئەم باوکی خۆمانە و بۆ هەمیشە یی بێژەنی داغداری شەهناز کردوو...

تەمەنم سىانزە سالان بوو، دەنگى گريانه پەنھانەكانى شەھناز دلمى پارەپارە
ئەکرد، شەھناز نەيئەزانى كە من و خوشك و براكەم، خۇمان چەسپاندوۋە بەيەكتەدا
و ھەموو ئەم قسانەمان بىستوو و لە نامىزى يەكتىدا گرياوین، بىرم ئەكرەدەو ۋە ئىمە
چەند بەدبەختىن كە ئەبىت لەلەيەن خۇشەويستە كۆنەكەي دايكەمەو چاودىرى
بكرىن و پىداويستىيەكانمان دابىن بكرىن، چەند بى چارەين كە باوكى خۇمان ئىمە
ئەدات بە دەست ئەمانى خودا و پولەكانى لەسەر يەك دائەنيت و لىئەگەرئەت پياويك
كە بەجۆرىك لە جۆرەكان دوژمنى ئەو، پىداويستى تەندروستى و خەمىردادمان بۆ
بىئىت. جارىكيان كە باوكم بە دەنگىكى بەرز داۋاي پەرداخىك ئاۋى ساردى كرد، بە
رق و كىنەو پەرداخەكەم لە بەلوعەي دەستشۆرەكەدا پىر كرد و لەو بۆنەي تەنھا بۆ
كوشتى ئەو مىشولانەي كە لە دەۋرى جىگەي نوستەكەيدا وىزەۋىزىيان ئەكرد كرىبوو،
كردىيە ناۋ ئاۋەكە، ئەمويست بىكوژم، ئەمويست بە خواردنى ئەم ئاۋە زەھراۋىيە بىرئەت
بۆ ئەۋەي پولەكانى بىم و يەك كارتۆنى گەۋرە پىداويستى تەندروستى و تايەت بە
خۇم بكرم، بۆنەكەم كەردە ناۋ پەرداخەكە، دياربوو كە بۆن ئەدات... يەكەم كارتىك كە
ئەيكرى سەرۋەتنى زللەيەك بوو لە بناگويم، دواترىش نەمەتۋانى پىشېنى بىكەم، ھىچ
ديار نەبوو، لەۋانەيە بىكوشتمايە! لە ترسى لىدان پەرداخەكەم خالى كەردەو و لە بتلى
نىو بەفرگەرەكەدا پىرەكرد.

كە تەمەنم گەشتە ھەژدە سالان، چەندىن جار بەھۆي ئەو كارتۆنە خىريە مانگانەيەو
چوم بە گز شەھنازدا، بە گريانەو ئەموت كە نامەۋىت لە خىري خەلكانى غەربە سوود
و ەرگرم و ھەتا لە كۆتايىدا جارىكيان بەدەم ھەنسك و ھاۋارە ناپەزايى نامىزەكامەو،
وتبووم كە بابەتى بىژەن و خۇشەويستى گەنجىتيم بىستوو بۆ شەھناز، وتبووم كە عارم
لىدئەت لە خۇشەويستە كۆنەكەي خىر و ەرگرم، پەيھانىش بەردەوام لەگەلمدا ئەگريا،
منى ئەگرە نامىزى و بە لالەلالە بىزاركەرەكانىيەو، گوايە ئەيويست نارامم بىكەتەو.
ئەو كاتانە شەھناز ھەر زوو دەستىنەكرد بە گريان و زۆر دىل ناسك بوو، ھەمىشە
ئەيوت:

كارىك نەكەن كە نەفرىنتان لى بىكەم، من دلشكاۋىكى خودايىم و دلم مەشكىنن،
لىكەرپىن بە دەردى خۇمەو بىسوتىم.

ھەموو جارىك بە گەشتى كارتۆنە پىر كەلوپەلەكەي بىژەن سەراپاي بوونم پىر ئەبوو

له ههستی سوکایه تی، نه وهنده رهش و نه فره تاوی بوو که ههتا یه ک ههفته له ژێر
لیوه وه جنتیوم به بایره م نه دا و نه فرینم نه کرد که بوچی پرتگری له هاوسه رگیری شهناز
و بیژهن کردوو! ته نانهت باوکی خوشم نه فرین نه کرد که نه وهنده بی غیره ته که
لینه که پیت منداله کانی به خیری کۆنه خوشه ویستی هاوسه ره که ی که وهه بین.

بەشى دووھەم

چا كىسەيە كەم خستە نىو تەرمۆزە كە و لە گەل سى كوپدا خستە نىو سەبەتە كەو و بەرئىكەوتم... دەستى بىھەرەنگم گرت، بىھەراد سەيرى كردم، بە سەر ئاماژەم كرد بە دواماندا بىت، لە بىنا كۆنەكەى باخەكە ھاتىنە دەرەو و لە نىو درەختە سەوزە پرتەقالە كاندا، خۆمان ونكرد، خاكە بە گردۆلكە كراو كەى ژىر درەختە كان، تەختى زەويە كەى تىكدابوو، لە لای گردۆلكە چكۆلە كانى خاكەكە، گيا ھەريزە كان قەديان پاكىشابوو، ھىشتا ھەتا كىلانىان كات مابوو. تامسۆنە كالە كان بە باوھەربەخۆبوون و وىقارەو و لە سەر لقە كان خۆيان ئەنواند.

كە پۆشتىنە دەرەو، پەرويز لە نىو دو كەلى خەستدا خەوى لىكەوتبوو! سىروس سىخىكى سوورەو بووى لە سەر گۆلۆ تىركا كىك دائەنا و بە تامەزرۆيەو مژى لە لولە كازەكەى سەرى ئەدا و دو كەلە بۆنە ناخۆشەكەى پائە كىشايە نىو سىيە كانى، كە سەرم كىشايە ژوورەكە، سەيرى كردم و گوتم:

ئىمە ئەپۆينە باخەكە، چام بۆ لىناوى، كە پەرويز لە خەو ھەستا پىيىلى بۆت بەيىنىت...

دو كەلىكى خەستى لە لوتىەو كرده دەرەو و سەرىكى پراوھەشاند، بۆنى تىركا كە مەروفي تىك ئەدا! تەلەفزيۆنىكى چواردە ئىنجى ملەوھەنى ناشالى كۆن خەرىكبوو بەرنامەيەكى دۆكيومىنتارى پەخش ئەكرد. پەرويز وەكو مردوو لە گۆشەيەكى جىگەكەى باوكىدا نوستبوو، ئەوھەندەى كىشابوو تا خەوى لىكەوتبوو!

بىھەرەنگ بە لقيكى ناسك كە دۆزىبوويەو، گردۆلكە خاكە كانى ئەمدىواوئەودىو ئەكرد، ئەو گيانەوھەرە چكۆلانەى كە لە نىو خاكەكەدا ئەجولاندەو، ھەر لەو مندالىتيەو

بۆی سەیر بوون، کرمە خاکییەکانی لەت ئەکرد و بە سەرسوڕمانەوه سەیری جولە بەردەوامەکانی پارچە لەتبووەکانی ئەکرد، خالخالۆکەکانم ئەخستە سەر دەستی و چاوەروانم ئەکرد هەتا جولە جوانەکانیان لەسەر دەستی ئەزمون بکات... بە بیچەوانەیی بێھێزاد کە ژيانى شارى بەلاوہ خوشتەر بوو تەنانەت خوڵاویبوونی پیتلاوہکانیشی بە گەورەترین کارەساتی ژيانى ئەزانی... بێھێزەنگ عاشقی زەمین بوو، عاشقی ئاسمان بوو، عاشقی دەریا بوو، عاشقی ھەر شتێک بوو کە پەيوەندى بە سروشتەوہ ھەبوو، سىروس بە شانازییەوہ ئەيگوت:

ئەم منداڵە پشتی منە... ئەم منداڵە ئەبێت بە پارێزەری مائەکەى من و باخەکەم چاودێرى ئەکات، ھىچ ئومىدىکم بەوانى تر نىيە...

(ئەوانى تر، پەرويز و کورەکانى تری و لەوانەيە بێھێزاد بووبن.)

دەنگەدەنگى بالەندە تورەکانى تابلیتەکەى بێھێزاد، کە چەند ھەنگاوێک دوورتر لە تيمەوہ لەسەر رۆژنامەيەک کە بۆم راخستبوو و دانیشتبوو، تەنانەت بۆ کەمیکیش خەيالى بێھێزەنگى لەسەر گيانەوہرەکانى نێو خوڵەکە لانەئەبرد، لەم کاتانەدا بێھێزاد ئەيگوت:

لە کوتايدا ئەم بەدبەختە ئەبێتە پرتەقالچن، ئاخىر لەم گەمژەيە پزىشک و ئەندازيار ھەلبکەوێت؟! سەروچاوى ھەر بۆ پرتەقالچن ئەبێت.

بێھێزەنگ گرنكى پى ئەنەدا، تەنانەت نەشینەزانی وەلامى بداتەوہ، لەجياتى ئەو من بە تەواوى ھەلنەگزام بە پرووى بێھێزاددا و ئەمويست کە برا چکۆلەکەى خوشبویت و تەوھينى بۆ ئەکات.

بێھێزەنگ ھەستايە سەرپى و گوتى:

پرۆم لە چىشتخانە کە قايىک بەيىنم و ئەم شوتىيە بچکۆلانانەى تىيکەم؟

«شوتىيە بچکۆلەکان»ى بێھێزەنگ، ئەو پرتەقالە کالە بچکۆلانانە بوون کە بەھوى کەوتنى بايان ھەر ھۆکارىکى ترەوہ، کەوتبوونە ژىر درەختەکان، بە ئەندازەى تۆپىکى (پىنگ پۆنگ) بوون، بێھێزەنگ لەسەر زەوييە کە کوينەکردنەوہ و لەگەڵ خویدا ئەيبردنە ژوورەوہ و لەيکردنە پشتەوہى ئۆتۆمبیلە منداڵانەکانى خوێ و شوتيفروشى ئەکرد، گوتم: دانىشە کوپم، خوێم بۆت ئەھيىنم، لە ژوورەوہ کارم ھەيە و خوێم ھەر ئەپرۆم... بێھێزاد بە ماناوہ سەيرىکى کردم و ھەميشە ئەيگوت:

نه وښه ناز به مڼداله نه دهیت که چی بیت؟ ناز و ده ستوپن سپی به بارهاتوو،
وه کو کچی لیتا تووه! لیکه ری خوی کاره کانی بکات...

نه مڼه ویست بیهږهنگ به ته نها بچیته ماله وه، نه ویش ئیستا که سروس و په ریز
به وه موو دوکه له خهسته وه، له ژووره وه دانیشتبوون، سروس عاده تی به ده ستوردان
بوو، هر که دهنگی پیته کی نه بیست، خیرا نه یگوت:
دوو چا له گه ل خوتدا بهینه.

نیر فهرقی نه نه کرد که دهنگی پی من یان مڼدالینکی هوت ساله بیت، نه مڼه ویست
بیهږهنگ خوو بگریت که هه میسه له نیو ده ستوپن سروسدا هه لسوریت، نه مڼه ویست
بیهږهنگ فیر بیت که به لن قوربان بکات بو فهرمانه کانی سروس...

***

سه میعی له پشت ته له فونه وه گوتی:

نه یه ویت ته نها ته خته یه کانی بفروشتیت، نه لیت: «نه مه ویت که لوپه له کانی ترم
بدهم به خزمه کانم یان هه لیان بگرم بو نه وکاته ی که گه پامه وه.» نه گهر هه تا نیو کاژیری
تر دیت با دیداری بو دابنیم... نه گهریش نا با بو سبه ی بیت، په له ی نییه.
گوتم:

نا، دیم، هه تا نیو کاژیری تر له نوو سینگه م.

ناوی (هه زاره) بوو، ناغای هه زاره، چ نازناوینکی سهیر! هه زاره ی چی بوو؟ هه زاره ی
یه که م؟ دوو هه م؟ سیهه م؟ چی؟ بریار بوو له کام ناسوی کاته وه بیت و دنیا باره وبار
بکات؟ ژبانی نیمه ش باره وبار بکات؟ نه وکاته نه بوومه خامینکی ده وله مهند و هر ساله
و سه فهرینکی دهره وه م نه کرد... هر وه ک خودی نه م ناغای هه زاره یه که خه ریکبوو
ژبانی هه راج نه کرد! بو نه وه ی پروات بو (کوینکی) له که نه دا... بو دریزه دان به خویندن،
ژنه که ی له پیش خوی روشتبوو، چی نه خویند؟ دکتورای مه وادی چی؟ نه روشت که
خویشی به ژوانه که ی بکات؟ که به ته وای بگوپردریت؟ کوتایی هه زاره ی سیهه م بوو که
سوشیانت نه هات؟ هه ندیکیش نه لین سوشیانس راسته...

دیسانه وه گیز بوو بووم، خه تای نازناوه سهیره که ی نه م ناغای هه زاره یه بوو، گوتی:
نه م کومه دیبانه نه نیکه ن خانم، حه یفه که بیان فروشم به لام هیچ چاره یه کم نییه
هه م پولینکی باشم نه که ویتته ده ست و هه م نه وه ی که له وانه یه نیر نه گه پرمه وه بو

تیران... باشتره نه مانه له جیاتی نه وهی لیره بمیننه وه و بسوین، له لای خه لکی خویان بن،
بو نه وهی هم چاودیریان بکریت و هم خه لکانیکیش به بینینیان چیژ وه ربگرن له
هموو هونه ر و جوانکارییهی که تیایاندا به کارهیتراوه.

نهو هونه ر و جوانکارییهی که نه یگوت، نهو نه خشانه بوون که له سه ر ته خته ی
بوون، نهو شتانه ی که نه سل و فه سلیان بو من گرنه نه بوو، نه کرا تازه تر و شیکتریان
له (حه سن ئاباد) و (یافت ئاباد) ی تاران بکریت، زوریش هه رزانتر، به لام کریه که ی له
تاران هه تا تیره زور بوو، نه گه ر ئوتۆمبیلی بارهه لگرت هه بوایه، نه کرا خوت هه لیانگریت
و خه رچی کریه که یان که می نه کرد.

خه لکی خویان، کام خه لکی بی عه قل بو هه ریه کیک له م کۆمه دییه کۆنانه چه ند
ملیوتیک پولی نه دا، بو نه یان نه دا! نه یاندا و باشیش نه یاندا... به تاییه تیش نه وهی
که بزانه هه تا پولی زیاتر له پری نه م نه نتيکانه خه رج بکه ن، پیگه ی کۆمه لایه تی و
په سه نایه تیان فه راهه م نه بیته... کی حه قی هه یه که نه م کۆمه دییه نه سل و نه نتيکانه
له ده ستی چه نده می مالیکه وه کو ناغای هه زاری کپراون یان به فرۆکه و به شیوه یه کی
تاییه ت له هه راجی نه نتيکه کانی له نده نه وه ها تووه؟!

به لیتنم به هه زاره دا که کپریاریکی تاییه ت په یدا بکه م، ته نانه ت نهو کاته ی که گوتم:
هه ول نه ده م خه لکی خوی په یدا بکه م، شیوه یه کی هونه ردۆستانه م دا به خۆم و گوتم:
که به دلنیا یه وه خه لکی خویان په یدا نه که م و خه یالی نه م گه شتیاره (ئالاسکا) ییه م
ئاسوده کرد بو نه وهی کاتیک پاره ی فرۆشتنی ته خته نه نتيکه کانی له جیاتی جلوه به رگ و
پوت و هه زار سندنای تر نه دات به دوکانه کانی (کوئیک)، خه یالی ئاسوده بیته که ته خته
نازه نینه کانی له لای خه لکی خویانن و جیگیان خۆشه.

ته له فۆنم کرد بو سه میعی و هه والم پێدا که کیله که م له هه زاره وه رگرتوو و له
سه بیتیوه کپیار نه به مه سه ر ماله که ی.

***

کچۆله که له وه پری بیستوسى بو بیستوچوار سالان نه بوو، له وه زیاتر نه نه بوو،
ته نانه ت کاتیک وتی ته مه نی بیستودوو سالانه زیاتر توپه بووم، مندا لیکه بیست سالان
چیلوه له کپری نه خته نه نتيکه کانی ناغای هه زاره! سه میعی گوتبووی چ کارت هه یه
به سه ر ته مه نی کپیاره وه؟ تو که لوپه له کانی خه لک سه رف بکه و پاره که ت له خاوه ن

مال و كەلۈپەل و كېرپار وەرگەر، كېچەكە نەۋەي خاۋەنى كارخانەيەكى شىرەمەنى بوو. شىريان بە تازەيى لە ولأغدارەكان نەكېرى و ھەزار دەرمان و زەھرەماريان تېتەكرد، بۆنەۋەي چەند پۇژ و مانگىك زياتر لە كۇگا و بەفرگەرگاندا ھەلبىگىرېت، ئەو كاتەش پۇلە بەدەستەتوۋەكان لە پىي تەختەكانى ھەزارە، بۇ دىكۇرى قىلا نويىيەكەيان خەرج نەكرد، ئەۋىش بە سەلىقەي كېچىكى بچوك كە چەند پۇلىك ھونەرى خوتىندبوو، پىيوابوو لە تەۋاۋى كارە ھونەرىيەكان سەردەرئەكات و كارناسى ھونەرە، بە شىۋەيەك لە بارەي پىكھاتەي كۆمەدىيەكانەۋە قسەي نەكرد ۋەك نەۋەي خۇي بەسەر سەرى كرىكارەكەۋە بوۋە و بەردەوام پىشنىياري داۋە ھەتا كۆمەدىيەكە شىك و جادوۋىي دەرچوۋە...

ھەندىك جار لەۋەي كە بۇ دوو پولى مفت، ئەبوو دەلالى بۇ كەلۈپەلى دەستە دوۋكانى خەلكى بكەم، پىقم لە خۇم ئەبويەۋە، مەگەر نەئەكرا كارىكى ناسانتر و بى دەرەسەرىترم ھەبىت؟ دوكانەكەش ئەۋەندە پازى نەئەكردم، بەلام لە ھىچ باشتەر بوو.

***

مازى كەلۈپەلەكانى لە ناۋەراستى دوكانەكەدا دائەنا و ئەپۇشت لەۋسەرى پاساژەكە باۋەشىك جلوبەرگى بەستەكراۋى لە سندوقى ئۆتۆمبىلەكەي ئەھىنا و لەسەر ئەۋانى تر دائەنا و دوبارە ئەگەرپايەۋە بۇ نەۋەي ئەۋەندەي تر بەھىنېت، منىش ھەر بەو شىۋەيە سەيرى پەنگى جلوبەرگەكانم ئەكرد، بەلامەۋە جوان بوون، پەنگە كراۋەكان كە عاشقىيان بووم، لەۋەي كە خەلكى بە پەنگە تاريك و تۇخەكانەۋە بىيىنم دلم ئەگىرا، كاتىك كەسىك پەنگىكى پۇشن يان شادى ئەپۇشى، وزەيەكى زۇرى بە من ئەبەخشى، چاۋەپروان بووم ھەتا ھەموو بارەكە بەھىنېت و دواترىش دانىشىن بۇ حساب و كتاب، كورسىيە بەرزەكەم لە پىشتى جامخانەي شوشەيى دوكانەكە ھىنايە دەرەۋە و خستەم بەردەمى و گوتى: توخوا خۆت ئەزىيەت مەدە، لە مەرزى توركيا بەملاۋە، بىستوچۋار كاژىرە ھەموۋى لە پىشتى سوكانەۋە دانىشتوم، بەخوا گيانم دەرچوو پورى... لەسەر زەۋىيەكە دائەنىشم، ئەسلەن ھەر پائەكشىم.

لەسەر زەۋىيە پروۋتەكە دانىشت.

-شېتە، زەۋىيەكە پىسە! ھىچ نەبىت لىگەرپى پۇژنامەيەك پاخەم لەسەرى دانىشە. -توخوا پورى گيان لىمگەرپى، ماندووم، ۋەرە دامىنەكانى مېنىژوبەكەت بگرە، حسابەكەي من پىكبخەرەۋە و با پىروم... خەرىكە ئەمرم لە ماندوتىتدا، لەپىۋە راستەوخۇ

ھاتە لاي تۆ، حسابەكە بىكە ھەتا بېرۇم بەرپى خۇمدا...

بەستەكانى دابەش ئەكرد و لەسەر يەك ھەلى ئەچىن و گوتى:

ئەمانە تۇنىكن، ئەمانەش ساپۇرت، ئەمانەش بلوزى مەجلىسىن، ھەمويان توركى
ئەسلن و تىستا باوى ئەمانەيە، بە ھەر شىئەيەك بىيانەوئىت دىزايىنەن ئەكەن و
ئەيانفرۇشن، فرۇشىشىيان ھەيە، ئەمەش قەمسەلە كچانە و ژنانەكانت، بۇ سالى دواتر،
ئەمانەش پانتۆلە، ئەھا... ئەم لەچكانە ئاورىشمىن، واى پورنى ئەگەر بزانىت چەند
بازارپان ھەيە! وەكو چى ئەيانكەن! يان ئەيانپىچەن بە پشتياندا، يان بەدەورى خۇياندا
گرىيان ئەدەن، وەكو ژىركراس چاكيان ئەكەن، بىربەكەرەو لەناكاودا گرىكە بىكرىتەو...
دل و جگەريان ئەكەوئە دەرەو!

پىكەنىنە ماندو و بى ھىزەكەى مازىم بېرى و گوتى:

تۆش ھەر بېرۇ بەدواى ئەم شتانەدا! ھىچ و پوچ، بازار چۆن بوو مازى؟ خۇ زۆر گران
نەبوو؟

كەمىك خۇى كىشايەو و باوئىشكەكە لە ناو دەنگىدا ون بوو، گوتى:

-بۆچى نەبوو ئەزىزى دلم؟ مەگەر لىرە پۆن ھەمان نرخى شەش مانگ لەمەوئىشى
ھەيە، كە پانتۆلىكى جىنى درىژ ھەرزان مابىتەو؟ ھەرچىيەك بىت قەيرانى ئابوورى
ئەوروپاش لە ئەمەرىكا و ئىران كەمتر نىيە، بەلكو زىاترىشە، كالا توركىيەكان ھەمويان
كوالىتىيان ھەيە، بەخت ھەبوو كە لە كاتى داشكاندىنى وەرزىدا گەشتم، ئەگەر نا
نرخەكان لەوەش زىاترە، ئەزانىت كە ئەوروپىن و ماركەن، پۆشتوم تاك بە تاك ھەمويانم
پەيدا كىدوو بۆت... جنسىكى ئەسلن، نرخى خويى بابە گەورەيان لەسەر دابنى، نۆشى
گىانت.

گوتى:

كارناسىيەكانت بەسكە ئەزىزم، بلى من ئەبىت چەند پارەت بدەمەو؟ ئەگەر بتهوئىت
كلوم لەسەر دابنى خويىت ھەلەلە، تەلەفۇن ئەكەم لە ناھىد نرخ و خەرچىيەكانت
وەرلەگرم، ھەرچىيەك كىرپو بۇ خۇشت بەتەماى پارەكەى لە من وەرگىتەو، ئەگەر
بتهوئىت ھەلەتەبىت خۇم ئەكەمە خزمەت.

كەمىك پىكەنى و گوتى:

كى جورلەتى ھەيە كلاو بخاتە سەرى پىاوە بازارگەنەكەمان! تۆ خۇت ئوستادى

کاریت پورې گیان، من له کوږی نه توانم کلاو بخه مه سهرت؟ بازرگانی له نیو ده ماره کانی خوینتدایه، نیت له خوینی دایکه وه یان له باوکه وه، له هر لایه که وه بیگریټ، له کوټاییدا ده ماریکت بازرگانی لیوه وروژم نه کات، تو هه رچی پارهت هه یه به منی بده و منیش تا نه توانم کلاوت له سهر دانه نیم، پوره ناهیدیش خو مانه یه، نه و چوڼ ناماری که لوپهل و خه رجبیه کانی من به تو نه دات، به لئیم پیداوه کړیار بنیرن بو نارایشتگاکی بو نه وهی نینوکه کانیان ریکبکات، سووریان بکات، ماسی گوشتخوړ بنیت به پیته کانیانه وه هه تا پیسته کانیان بخوڼ! نیستا وهره...

یه کیک له به سته کانم له به رده میدا هه لپچری و گوتم:
مازی لیتگه پریم هه تا به یانی چه نه نه دهیت، دیاره ناهیدیش کړیوه، حالی چوڼ بوو؟ که یوان هیشتا بیکاره یان که وتوته سهر کار؟
گوتی:

مامه که یوان پرواته سهر کار که چی؟ نه م هه موو نه رکهی کیشاوه و وانه ی خویندووه که پروات سهری بکات به ده مه بوگه نه کانی خه لکدا و ددانه کرم خواردووه کانیان پاکبکاته وه و پرېکاته وه؟ نا باب... شیک و مه جلیسی له جیگه که یدا دانه نیشت، پی نه خاته سهر پی و بیمه ی بیکاریه که ی له ده ولته فی خیمه ی هو له ندا وهر نه گریټ و به ناویشانی خاوه ن پروانامه یه کی بیکار، پوز به سهر هه مواندا لینه یات، که خه ریکم بو خوڼ ههر نه خوڼ و نه خه وم و کاریکی زور باشیش نه که م و په یوه ندیشی به هیچ که سیکه وه نیه.

- واته چی؟ باشه دهردی چییه؟ ده ی کلینیک کیک به کری بگریټ، که لوپه لی تیدا دابنیت و کاره که ی بکات.

- تو ټاگات له هیچ نیه، کار له کوږیوو؟ ده ولته وای پنباشه له جیاتی نه وهی که لیتگه پریت بیانییه که له ولته که یدا داهات په یدابکات و پاره بخاته گیرفانیه وه، پاره یه کی به ناوی بیمه ی بیکاریه وه نه دات، بو نه وهی ده مبه ستی بکات، پایوی ئیرانیش پیخوڼه له شوینیکدا پاکشیت و ده وروبه ره که ی باوه شینی بکه ن، که یوانیش یه کیک له و پایاونه نه خوات و نه گه پریت و رانه بوپریت.

- که یوان له و پایاونه نیه، نه گهر بیویستایه کارنه کات، ههر لیره نه مایه وه، نه نه پرؤشته غوربهت و خو ی و ژنه که ی ناواره بکات! قسه ی بی جی مه که،

-پورنى گيان... نازى گيان... تو لىره دانىشتويت ناگات له هيچ نيه، هەرچی ئەنیم
بلى به چاوان.

-تۆ به يەك جار پوشتنه هۆلەندا، ئەم هەموو سەرت له ئابوورى و سياست و ئەم
شتانە دەركرد؟

-بەلى، تۆش برۆ سەردەرئەكەيت، باشە...

-هەرئەوهم ماوه منیش هەستم و برۆمە پوژئاوا، بە کام پارە؟ ئەم ژيانە ناچارىيەشان
بۆ بەرئناكریت.

-ديسانەو دەستپيكرد، بەخودا پوره ناھيد بە دواى ئەوئەوئەيە كە بانگىشتنامەن
بۆ بنيرتەوئە هەتا برۆيتە لای. ئەيگوت: ئەبیت خۆت برۆيت و ببينيت هەرچيەك
ئەوئە بە سەليقەى خۆت هەليژيريت و ئەوئەش بلىم ئەيەوئە قەناعەت پيكان
برۆيت و لەوئە بمينتەوئە.

-مازى... ئەم جينە سەدرىيانە... ئەمانە چينين؟ بەخوا بزائىم شتى لاسايت هتئاو
ئەتكورم!

-نازى خانم! قسەم بۆ جنۆكە نەئەكرد، خەريکبووم قسەم بۆت ئەكرد!
-قسەكانت هەلگەر بۆ كاتيك كە تاقەتى بيستنى نوكتەم هەبیت، پسولەكانت
دەربەئینە تا بيانينم.

***

له پشتى تەلەفۆنەوئە پەرويز خەريکبوو ئەكروزيەوئە، ئەوئەندە خۆى كزکرد كە حالىم
تيكچوو.

-ديسان دەست پيمەكەرەوئە ها... خۆت ويستت بە شاراوئەيى بمينتەوئە، ئيستاش
خۆت بيرىكى بۆ بكەرەوئە، پەيوەندى بە منەوئە نيه، ئەگەر بە من بىت هەر ئەمۆ
ئەمۆمە باخەكە و هەموو شت بە باوكت ئەلیم...

-واتە ئايندەى كۆپەكان ويران ئەكەيت؟ بەلین و بریارەكانمانت لەبیركردوئە نازى؟
-گرنگ نيه، كاتيك ئيستايان بەم شيوەيەيە، نامەوئە سەد سالى ئايندەى پەشان
هەبیت!

-بە هەست و سۆز بریارمەدە، كارەكە خراپ مەكە، ببينت هەرچيت وت هەر
ئەوئەم ئەنجامدا و ئيستاش كەميك هەنگاو بنيت له بەرژەوئەندى خۆتدايە، بۆ من هيچ

جياوازيه كى نيه، له گوشه يه كى باخه كه دانىشتوم و بو خوم نه ژيم.
-هر نابيت جياوازيه كى بوته ههبيت، تو ژنت بوچى نهويست؟ ژيانى ژن و
ميردايه تيت بوچى نهويست؟ هه موو ژه ميك نه وهندهى دوو نوكت پيبدن هه تا
بيكه يته دوكل، چايى و نه باته كه شت ناماده بيت، شويئيكيشت بو خه وتن هه بيت، هه
نه وهنده، ئيستاش هه موو نه وانته هه يه سوپاس بو خودا...

-دهست پيمه كه ره وه نازى... ئيمه پيشتر قسه مانكر.
--چى دهست پينه كه مه وه! مه گهر ته واو بووه هه تا دهست پينه كه م؟
-ته واو نه بووه!

-دياره كه نه بووه كه ناوا نه كه يت، نه گهر ته واو ببوايه هه جار و به بيانويه كه وه
نه نه هاتى خوت بخزينيته ئيره! وتم با ئهم ددانه له قه هه لكيشين... تا به ناسوده ي
بژين، مه گهر لينه گهرى؟ ناخر نه فره تى، مه گهر به ليتت نه دا نازارم نه دهيت؟ به ليتن
و برياره كانت چيان ليها ت؟ چى ليها ت ئير كارم به سه رته وه نيه؟ شه ويش له باخه كه
نه مينمه وه؟ له ده كيلومە تریش دوورى تووه تينا په رم؟ ها؟ چيان ليها ت؟
-ئيستاش له سه ر به ليتن كه مم، ئيستاش هه م باوكم ليتا گه ريت و نه ليت: نابيت تو به
ته نها به جيبه تلم.

-باوكت مه كه به بيانو، بلن نه مه ويت ريكه بو خوم بكه مه وه.
ته له فونه كه م دانا، پوشتم دوشه ك و پشتيه كم له نيو كومه دى ديوارى ژووره كه مدا
ده رهينا و له ژوورى مناله كان، له سوچيكد له سه ر زه وييه كه رامخست، ميشكم خهريك
بوو نه ته قى! ئير كى نه يتوانى وه لامده ره وه ي پرسياره يه ك له دواى يه كه كانى كوپه كان
بيت، كه دوا به دواى يه ك نه يانوت:

بوچى باوكمان له ژووره كه ي ئيمه نه خه ويت؟

***

پاساژه كه چولبوو، نزيكى نيوه رو بالندهش نه نه فرى، شه هلا به خشه خشى پيلاوه
ته خته په نجه ييه توركييه كانيه وه، له دوكانى جانتا و پيلاو فروشه كه ي نه ميرى تپه رى
و له پشتى جامخانه ي نارايشته ته ندروستيه كه ي مو حسين كه ميك وه ستا و دواتریش
به ره وه «پوشاك فروشى ژينوس» له نيو پاساژه كه دا به ريكه وت، ده ستگيره ئيستيله كه ي
گرت و پالى پيوه نا بو ناو دوكانه كه، ژينوس بوو به دوو كه رته وه «ژى» به لايه كى ده رگا

شوشە يەكەو مایەو و «نوس» یش بەو دەرگایەى كە پالى پتو نرابوو بۆ ناووە، ھاتە ژوورەو.

-چۆنى كچى؟ باشیت؟ چەند دەستمايەت ھەبوو ئەمڕۆ؟ لەلای من چۆلەكەش ھەلنافریت...! ئەلێى ھەموان مردوون، ھىچ كەس تەنانت يەك لیباس و ژێركراستىكیش ناکریت! لە بەيانىيەو يەك گۆرەویشم نەفرۆشتوو، ھالى تۆ چۆنە؟

كتیبه كەى كە ئەمخویندەو لەسەر شوشە كە داما و كوپیتكم ھینا بۆ ئەوێ ناو کولاوەكەى نێو تەرمۆزەكەى تىبكەم و گوتى:

دەستت خۆش بێت، ھەر ئیستا خەرىكە ئەسوتیم، سپاسگوزارم، بۆ خۆت تىبكە. -تۆ چیتە؟ بۆ بىتاقەتى؟ لەبەر كپیار؟

-كپیار مانگان ھەموو شت، دوانەكان نابنە يەكەمى تاقىكردنەوێ نىشتىمانى، ئەبیت دوبارە بە پارە ناوونوسیان بۆ بكەم، ئەو بى عەقلانە وانەكەيان باشە، ئاستى زىرەكیان باشە، تىكپرایان بىستە، نازانم بۆچى كەمێك زیاتر ھەولنادەن ھەتا يەكەم بزا كە من سالانە ناچار نەبم ئەو ھەموو پارەيە بدەم بە قوتابخانە، لە كاتى تاقىكردنەوێكان و قوتابخانەدا يان سوورێژە ئەگرن يانیش شتىكى تریان بۆ ھەلنەكەوێت! بەدەختى منە ئیتر...

-شەھلا، تۆ منیشت گىژكرد، خۆ تاقىكردنەوێ سەراسەرى نىشتىمانى ئىستانىيە! مانگىكى ترە... ھەتا ئەو كاتە و ئەنجامەكەى زۆرى ماو، بىھەنگىش تاقىكردنەوێ ھەبە، دەرئەچن... بىر و خەيال مەكە. -شانسى منە كە...

-لنگەپى تۆش، ھىشتا ھىچ نەبوو لە خۆتەو بۆ پىشبینى خراپ ئەكەیت؟ ئىنشانەللا دەرئەچن، لە ھالىكیشدا ئەگەر دەرئەچون، داىكیان زەرەر ئەكات؟ دەرئامەتى مانگىكت بدە بە قوتابخانە و تەواو.

پىنكەنەكانم توپەرى ئەكرد، شەھلا ئارامناگریت كە ھىچ كەس ئاماژە بە دەرئامەتەكەى بكات، خۆشى لەو تىگەشتوو كە لە پاساژەكەدا ھەموان ئەزانن كە ھەر پارچەيەك بە چەند بەرامبەر نەفرۆشیت و ھىچ پەحمىكى نىيە، ھەلپەكردنى ھەمیشەيى و شەپ و دەمەقالىكانى لەگەڵ ھاوسەرەكەیدا، ناسر لەسەر پارە بۆتە ھۆى چپەچپى ھەمیشەبى فرۆشیارەكانى پاساژەكە.

-ئەلەم نازى... دىت بەيەكەو سەرىك بەدەن لە توركىيا؟
-توركىيا؟ بۇچى بېرۇن؟

-خۇمان بېرۇن كەلۈپەل بەتتەن، مردم ئەونە پارەم بە ئەم و ئەو دا ھەتا لەگەلما
بەن، ھەركەسەش كە دىت لەگەلما ھەزار مەتەشەم بەسەردا ئەكات، ھەتا جارىك لە
دە جار واز لە كارگەكەي ئەھتەت و لەگەلما بەت، ئەگەر ئەوانى تەرىش بەم ئەبەت
پارەي ھۆتەل و خۇراكەشەن بەدەم... لە كۇتايىدا پورىانم، خالۋۇنىانم، ناخۇشە لەگەل
خۇمدا بىانەم و دەستەش ئەكەم بە گىرھاندا بۇيان، باوەرەكە شەتەكى وام بۇ نامەتەتەو،
وتم: خۇت كۇبەكەتەو و بەيەكەو بېرۇن، تۇش خۇت راستەوخۇ كەلۈپەل ئەھتەت
و مەتە برازاكەت ھەلناگى، ھەم بە سەلىقەي خۇت كەلۈپەلەكان ئەكەت، ھەمەش
دەست بە پارەكەتەو ئەگەت و بۇ مەن زۇر باشە، تۇ خۇت پارەي خۇت ئەدەت، مەشە
بە تەنھا نام، ھا؟ چى ئەتەت؟

ھېچم ئەگەت، ھەر سەرىم ئەكەت، خراپەشە ئەگەت، لە كۇتايىدا ھەموو كارىك
نەرخى يەك جار سەركەشەكەنى ھەبوو، لەوانەيە يەك ھەفتە مەمانە بە پەروىز بىكرايە
و كۆرەكانى پى ئەسپەردا... لەوانەشە شەھناز بەبى بۆلەبۆل قەبۇلىان بەكات، نازانم...
بىرىكى خراپ ئەبوو.

-چى ئەخوئەتەو؟ كەتتەي تازەيە؟
-بالندەي دىك زار.

-تۇش ئەمەت كۇش بەم كەتتەي خۇئەندەوئەت! ئەلەتە كارىكى باشەش ئەكەت
ھا... ھېچ ئەبەت خەيالت ناپرات بەلەي خەرجى و پارە سەرفەكەندا، ھاوسەرەكەت و
باوكى ھاوسەرەكەش بە ئەنداز خەرجەت بۇ ئەكەن، خۇشەكە دەرامەتەكى ئاوا
باشە ھەيە، خەمەت چەيە؟ تۇ كەتتەي مەخوئەنەرەو، مەن بەخوئەنەرەو؟

ئۇنى بى ئەقەل، دوبارە دەستەپەكەت، ئەيەوئە بە ھەر جۆرىك بوو قەسەم لى
دەربەتتە... ئەيەوئە دەم بەكەمەو و گەلەي لە پەروىز و سىروس بەكەم ھەتا لەناو
پاسازەكەدا دەنگ ھەلپەت و ھەرچەيەكەم وتو بەلەت بە گۆيى ھەر كەسەكەدا كە
بەوئە تەنپەپەت، ئەوئە سەپە! ھەر وا بەو شەوئە سەپە ئەكەم، لەو كاتەدا كە
بە تەوانجەو لە بارەي چىرۆكى زەندەيەكانەو و ئەوئە كە لەبارەي قەران بە قەرانى ئەو
پارەيەكە كە لە گىرھانى ئەكاناندا ھەيە قەسەي كەت، خەيالىم كۆكەدەو كە نەبادا شەتەك

بلیم و بیانوی بو دروست بییت بو فزولیه کانی دواتر، لهو ژنانه یه که هزی له وه یه
له باره ی نه م و نه وه وه قسه بکات...

چاوم خسته سهر چاوه لاره کانی و پهنگیکی کالی دابوو له نه برۆکانی، له ده موچاوی
نه هات.

-خرایش نالیت ها... با چاوێک به حساب و کتابه کاها بگێرمه وه و بزنام چۆن
نه بییت، که نه م وه جبه یه م فروشت وه لامت نه ده مه وه، خو په له ت نییه؟ مازی تازه
که لوپه لی بۆمه یناوه، هیچ نه بییت بۆسته با نه مانه بفروشم، که مێک پوم بیته ده ست.
به باوه ربه خو بوونه وه سه یریکی کردم.

-کیشه ت پوله؟ ده ی له لای هاوسه ره که ت بیهینه... نه و خه زوره پولداره ی که تو
هه ته، نابیت بو پول په کت بکه ویت، لی وه رگره و برۆین بو شاری (صفا)

به ناز و عیشه وه پێکه نی، چی نه زانی له و پوله بی نه نداز و حسابی سیروس که
هیچ کات نیسی ئیمه نه نه بوو یانیش نه گهر نه بوو، وه کو نه و پوله بوو که به توانج و
بیزاریه وه بیخه نه نیتو کاسه ی گه دا، پولێک که به تاسه کانی په رویز و بۆله بۆله کانی من
به سهر په رویزدا، مانگانه یان دوو سی مانگ جارێک، سه روچاویم نه بینی، دهنگی گر و
سامناکی سیروس هه میسه له گویمدایه.

«ژنه که ت زۆر ده ستبلاوه، ژن نابیت به م شیوه یه ناگر به ربداته مأل و سامانی
مێرده که ی، نه گهر بزانیته نه م پوله چۆنچۆنی قرانیکی نه بیته دوو قران، به م شیوه یه پاره ت
خه رج ناکات... هیشتا مانگێک نییه که له ناو کیسه که ی مندا پاره تان ده رنه هینایت، له
کو تاییدا خۆت و ژنه که ت من ئیفلاس نه که ن، ده ستپێوه بگرن، به ته مای چیه؟»

ده ستبلاوی من، داواکردنی پول بوو بو کرینی پوتی زستانه بو کورپه کانم، کرینی
شوشه یه کی نوێ بوو له جیات شوشه شکاوه که، بو میزی نانخواردنه که ی ناوه راستی
چیشته خانه که م، پاک کردنه وه ی ددانه کلۆره که م بوو، هه بوونی پالتویه کی درێژ بوو
بو که مبوونه وه ی نازاری نه ژنۆکانم له سه رمادا، هه موو نه م شتانه به لای سیروسه وه
ده ستبلاویه کانی ژنی کورپه که ی بوو، ده ستبلاوی له نیتو به رنامه پرێژی زه ندیه کاندای
جیگه ی نه نه بویه وه، سیروسی زه ندی ته مه نیک یه ک قرانی دوو هه زاری خسته بووه
ده ستی ژن و منداله کانی و به رده وام له سهر نه و حسابه پاره ی لی نه کیشه نه وه.
«په تاته کیلوی به چه ند؟ هه له تکرد کریت... نه هاتی و نرخه که ت له من وه رنه گرت»

تۆيان خەلە تاندووه، تۆش بى عەقلى نەزان، پوله بى زمانەكەت دايە دەستى، پىلاو؟
نەمەوئىت سەد سالى بەو پىلاووه وه هەلکەيت! هەر بەو پىلاوه هاوینانەوه که هاوین
پارەکیان لىم سەند هەلکە... مەگەر نەتوئىست بۆ کوئى برۆيت که پىلاوت نەوئىست؟
لە مالى شای قاجار دیدارت هەبوو یان شاژنى ئینگلیز بۆ چای عەسرانە بانگىشتى
کردبووى؟ خۆ نەئەمردى که چەند بەیانیهى کی زستان لە مالهوه دابىشتیتایە، پانتۆلى
خوئى؟ نەو که مەرە بشکیت که بیهوئىت نەو هەموو پارەیه بدات بە پانتۆلى خوئى، من
که خوئىم نەپۆشى لە پیاوئى که وئىم؟ ئىتر ناتوانم مندال دروستبکەم؟ نەبیت حەتمەن
پانتۆلى خوئى لەبەر بکەيت که مەرەت راست بىت...؟»

دایكى پەروئىز هەمان نەو سالانەى سەرەتا که بوومه بووکی، دىقى کرد، سالانىک بوو
که لە پى کوپە دوورەولتەکانى پىر بووبوو، دوو براى گەرەترى پەروئىز لە ئالۆزیهکانى
سەرەتای ئىنقىلابدا، داخراى زانکۆکانیان کردە بیانو و لە ئىران پۆشتن، بیانویان درێژەدان
بەخوئندن بوو، بەلام یەکیان بووه سوپەرمارکیتى و نەوى تریان کرێکارى وئىستگەى
بەنزىن، هېچ هەوالتىک لە خوئندنەکیان نەما، هەموان نەیانگوت: «بەرگەى نەمر و
فەرمانەکانى سىروسىان نەگرت و هەلەتەن...» نەمەوئىست قوربانى دواترى خرابیهکانى
سىروس من بم، پەروئىزىش هېچى لەدەست نەئەهات، وهکو کوپىکی دە سالان هەمیشە
دەستى لە سىروس پان کردبوويهوه، هەمیشە لە سىروس پولى وەرئەگرت، تەنانەت
کاتیک ژنیشى هئىنا! تەنانەت کاتیک بووه مێردى ژنىک! تەنانەت ئەوکاتەى که بووه
نانهینەرى مالتیک! سەردانەواندننى بەردەوامى بەردەم سىروسىش ناپەهەتتى نەئەکرد،
هەرگیز، نەکریت بیهئینیتە پىش چاو که چىژىکی حەيوانیشى وەرئەگرت، چىژى پىسواى
و کۆیلەى، گوئىراپەلەبوون و پازىبوون بەو پارووهى که وهکو سەگ ئەپەنە بەردەمت،
زەرەدەخەنەکردن بۆ (چغە) وئەکانى سىروس و پازىبوون پى، باخى پرتەقال و زەوییه
پەموئیهکانى سىروس، بۆ هەمیشە پەروئىزىان پام کردبوو.

کەس نیه که نەزانیت ئەم قەومى زالمینه چەندە چروکن! باوکی منیش چروک بوو،
باوکی منیش لەم قەومى زالمینه بوو، باوکی منیش بۆ هەر خەرجیهک حسابىکی قوئى
نەکرد! کاتیک سەرت ئەکرد نیه زياترى ئەم شارە چروکن و پارەیان بەستبوويهوه بە
گیانپانەوه! هەر ئەم شەهلايه، بە دەرامەتى هاوسەرەکەى و دەرامەتى دوکانى جلى
نوستنفرۆشییهکەیهوه، هەمیشە بەدواى پارەدا ئەگەریت، هەمیشە خەمى فرۆشى

زياترى دوكانه كالى تر نه خوات، هه موو پوژيكي عه سر به پاساژه كه دا نه سوپړنه وه و
نامار وهرله گريټ بؤ نه وهى بزانيت كى يه ك قران له و زياترى فروشتووه، هه ميشه به
هه موان نه لنت:

خوش به حالتان كه پاره نه به نه وه مال، من نه بيت كون بكه مه گيرفانه كه مه وه.
شه هلا ده رگاكي له دواى خويه وه داخست، سه يري پتلاوه كاليم نه كرد، له كالى
پوشتنيشدا نازى نه كرد، پتلاوه كالى بؤ گوره بوون، به دلنيايه وه يه كيك بوو له و
شانه ي كه بؤى نه فروشراوو دلى نه هاتوو بيدات به كه سيك، خوى له پتي نه كرد ك
نه وهك دوو هه زار زهره ر بكات!

خودايه چه ند خراپم لى به سه رها تووه من!

***

له سر كورسيه كه كه ميك جولام، كورسيه كالى ئيره زور باشوون، موبيليكى شيك
كه له شى نارنكى منى له ناو خويدا قالب نه دا.
نه مه وټت برؤم بؤ توركي.

نه برؤكالى به رزكرده وه و سه يريكي كردم.

به راست؟ به خوشى، سهردان يان كه پان؟

سهردان؟ نا بابه... من و نه و شتانه كه ي به يه كه وه ديينه وه هه زره تى ميلانا!

به به... هينشتا نه پوشتووه له هجه شت وهرگرت، ميلانا!

پنكه نى، زؤرم پتخوشوو بزائم چه ند كراسى په نگ شيرى هه يه، هه ميشه كراسيكى
شيرى له به ردابوو، يه ك دانه بوو كه پاك پايته گرت يان چه ند دانه يه كى هه بوو؟
له برؤكالى دابه يه كدا و گوتى:

ټيستا به په له پيش سه فهركردلت بؤ دهره وه، نه مه ش نيشانى كپيارى بده،
كتيپخانه به كى پرېشى هه يه، دلنيام خوت نه بيته كپيارى كتيپخانه كه ي. خاوه نه كه ي
پيره ژنيك بوو، مانگيك نابيت مردووه، كوپه كه ي خه ريكه هه موو شتيكى هه راج
له كات كه به روات و سه يري دواى خويشى نه كات... پتيوايه له وټى فهرشى سووريان
بؤ راخستووه! نه به وټت دارونه دارى دايكى و ميراته كه ي هه لېگريټ و بيپاته نه وټى و
سه رمايه گوزارى بكات كه له ناكاودا بيتته تيليارديرا! پتيوايه نه وان عاشقى چاو و نه برؤى
بوون كه فهرموى ليپكن و له سه رى سه ره وه دايبنيشينن و تاجى پاشايى له سه ربكه ن،

نازانىت كە پوله كانى كە مېوونەوۈ ئەبىت دەستىكات بە قاپ شتەن و پاكردەنەوۈ پىسايى سەگى و پشېلە كانيان.

بە چاۋىكى كز و سەرزەنشتەكەرەنەوۈ سەيرىكم كىرد.

سەيركە جەناب سەمىيە... من ئەمەوۈت بىرۇم كالا بېتىم بۇ دوكانەكەم، نامەوۈت بىرۇم لەوۈى بېتىمەوۈە يان دوۋر و گەوۈەرى سامانى ئەجدادىم بېمە و بېرېزىم لە پاى ئەوان! ھەر ئەپۈمە ئەم تەنىشتەي خۇمان، واتە توركيا، ھەر لېرەوۈ ئەگەر سەير بىكەيت ئەتوانىت بېيىنىت.

بە پىكەنەنەوۈ گوتى:

ئاخر من چ كارتىكم بەسەر تۆۈە ھەيە؟

ئاخر خەرىكى بەشۈەيەك لەبارەي جېتېشتىنى ولات و بەھەدەردانى سامانەكەيەوۈ قسە ئەكەيت كە مەوۈف پىنوايە پەوۈى قسەت لە منە، بەلام خەرىكىت بە دەرگا ئەلېت كە دىوار بېيىستىت، ۋەك ئەوۈى كە من خەرىكم مال و سامانى دايكم ئەفروشم ھەتا لە تېران بىرۇم، گرىمان وىستمان جارىك بىرۈينە سەفەرى دەرەوۈ، چ پەيوەندىيەكى بە خەلكەوۈ ھەيە؟

بە دەنگىكى بەرز پىكەنى، پىسارەكەي مېشكم خەرىكبوو شىتى ئەكردم، چەند كراسى رەنگ شىرىت ھەيە؟ فەرناز كە پۇشتبوو، مېھەر و سۆز و خاك و باوك و فەرزەندى لەگەل خۇيدا بىرەبوو سەيرى دۋاي خۇيشى نەكردبوو، ھەندىكجار تەلەفۈنى ئەكرد، سەمىيە حەقى بوو تۈرە بېت، ھەر جار كە گەنجىكى ئەبىنى نىەتى سەفەر كىردنى بۇ دەرەوۈ ھەبوو، زۆر تىكئەشكا، ئەگەر لەبارەي كراسە رەنگ شىرىيەكانىيەوۈ پىسارم ئەكرد، قولى نەئەگرتەم؟

به شی سیهه م

وه كو ههر پینج شه ممه يهك له باخه كه دا كۆبوو بووینه وه، باوكم به بن شه هناز هاتوو و میوانیکی تایبه تی هینابوو، پیاویکی نه لمانی كه قژی به رهنگی گیزهر بوو ده موچاویکی سپی پر له په له ی پتوه بوو، کاتیک كه سهیری نه کردیت بیلبله کانی هاواریان نه کرد كه سه رمایانه، جۆریك بوو، كه سه یرت نه کرد له شت له سه رمادا مۆر نه بویه وه، چاوه شینه کاله کانی وه كو سه هۆلی سارد بوو، ناهید چۆن تهحه مولی نه کرد له ناو نه وه موو چاو شینه سه هۆلیانه دا بژی؟ من بم يهك مانگ تهحه مول ناکه م...

سیروس خه ریکبوو ماستاوی بۆ نه لمانیه كه نه کرد، دوو سی رسته ی نه لمانی سه روگوئی نه شکاند كه نازانم له کوئی فیربوو بوو! په رویز گوتبووی نه یانه ویت پیاوه نه لمانیه كه بۆ هاوبه شی هانبدن، نه لمانیه كه نه یویست له ئیران کارگه ی دروستکردنی ناو میوه دامه زرینیت، له هه یوانی به رده می خانوو كه دا كۆبوو بووینه وه، له سه ر نه وه ته ختی دانیشتنه گه ورانه ی كه به فهرشه تورکمانیه کان داپۆشرا بوون، ژوو ره دوکه لگرتوو و ره شه کانی خانوو كه بۆ پیشوازی له میوانی بیانی به که لک نه ته هاتن، دلّم نه گبرا له و مال و باخه گه وره یه ی كه دیواره کانی به دوکه لی تریاک رهش بوو بوویه وه و بۆن له هه موو شوینیکی نه هات، سیروس دل و جگه ری پول خه رجکردنی بۆ نوژه نکرده وه نه بوو، په رویزیش له خوا ی نه ویست، دلّی نه ته هات ته نانه ت ته کانیکی چکوله ش به زمانی بدات و پیشیاری تازه کردنه وه ی خانوو كه بدات، نه وهك زه حمه تی هه موو شتیک بکه ویتته گه ردنی خۆی.

له ته نیستمه وه دانیشت، بۆگه نی نه هات.

نه گه ر باوکت و باوكم دلّیا بونا یه نه وه کابرایه ش نه هلی دوکه ل کیشانه، تبتا نیا بترین تریاکي ناوچه که یان نه هیئا و له به رده میدا دایان نه کرد و په زامه ندیان

وهړنه گرت، مامه له کانی لای ماده و دوکله شتیکی ترن.

نه لمانییه که تهنه هلی که یفخوښی بوو، نه م کارهش سیروس و باوکی سختهگیر
نه کرد. پیاوړکی گنج که له گه له لمانییه که دا بوو، قسه کانی هه ردوولای وهړنه گتیرا.
- به لئ، نه وکاته توش به ناواتی خوت نه گه شتیت، وا نییه؟

به په نجاوییه وه سیری کردم، تاقه تی سیرکردنی نیگا پر خواسته کانیم نه بوو، تهنه
به هوئی لوت ته تیژه که ی سیروس وه لیره دانیشتبووم و له پینج شهمه ناچاریه کانی باخدا
به شداریم نه کرد، نه نه بوو سیروس بونی هیچ له به لئین و بریاره کانی من و په رویز بکات.
بیه پرنه خوی خزنده نیواغانه وه و ماچیکي سهر دهستی منی کرد و پالی دا به
بازوی په رویزه وه، قزه کانی نیوچاوانیم لادایه وه و پرسیم:

کاکت له کوئییه؟ چی نه کات؟

- له ژیر دره خته کاندایه، خه ریکه به تابلیته که یاری نه کات و گوئی له گورانش
نه گرت.

په رویز ماچیکي سهری کرد و وتی:

تو بوچی یاری ناکه یت کوړم؟ لیره له نیوان مروقه گه وره کاندایه تاقه ت به سهر
نه چیت، به سهرناچیت؟

- چاوه پروانم مامه مه رزا بیت، به لئینی داوه گورانیم بو بلیت، نه مه ویت فیرم بکات
چون ساز عه زف بکه م.

- بلئ محمه د پرهزا، کوړم مه گهر هیشتا مندالی چکوله ی که نه لئیت مه رزا؟

- ناخر ناوا جوانتره، مامه مه رزاش خوی پیخوښه.

په رویز سهریکی ته کان دا، گوتم:

کات هه بوو سهریک له بیهرادیش بدن، ماندوو بووم نه وهنده ده مه قالیم له گه له
کرد... بزانه دهردی چیه؟ پیبلی که نه ونه نازارم نه دات، نه گهر نا فری نه ده مه تیره،
ناو باخه که به ردهستی خوت.

- چی نه لئیت؟ چ نازاریک؟

بیهرهنگ له جیاتی من وهلامی دایه وه و وتی:

به ردهوام نه پرواته همام، دایکم نازار نه دا، به ردهوام دهنگی دایکم دهرنه هینیت،
به یانیان و شهوانیش نه پرواته همام.

-باشه با پروات، خو پړوښتنه همام عهیب نییه.

-به لږ عهیب نییه، به لږ نه گهر له پړوژیکدا سږ جار پړوښته همام، نیوه شهو به خه بهر بیت و به گریانوه پړوښته همام و له ږق و ترسدا به رده وام بوکس بدیت له به لوعه ی ناوه که و به دریژایی پړوژ بیژمیت و لوشه لوش ناوی لوت هملزته سهره وه، چونه همام عهیب دار نه بیت، نه مناله نه خوڅکه وتوو، توشی وه سواسی بووه، به رده وام پیوایه پیسه، پیوایه گلاوه، به رده وام خه ریکی شتنی خوځه تی و لیر ماندووی کردووم، هه رجاریک نه پراته ناوده ست (ته والیت) کاریریکی پی نه چیت، چه ندین جار دهسته کانی به سابون نه شوات، کاتیکیش دیته دهره وه دوباره نه پروات له سنگی قاپشتنه که دا به ریگاوه دهستی نه شواته وه.

سهیری نه کردم، به تیژی چاوی تیبریووم و گوتی:

له تهمه نی بالغووندايه، نه شتانه سروشتین، به لږ باشه... قسه ی له گهل نه که م، نیگه ران مبه، دروست نه بیت.

-نه بیت له گهلیدا پړوښته لای پړوژکاریکی دهروونی، له گهل مندا نایه ت، غیره تی پیاوانه ی ریگه ی پینادات... تیسکی خو ی و سمیله تهنکه کانی به ریت! بیبه بزانه دهری چییه؟ نه مندا له باوکیکی به هیز و باپیریکی پیوسته، نا... وتم که قسه ی له گهل نه که م.

هه ستایه وه و به ره و دره خته پرته قاله کان پړوشت.

***

له که ناری بیه راددا له ژیر دره خته تامسونه کاندان دانیشتبوو، بیه راد سهری له نیو تابلتته که دا بوو لیوه کانی په رویز نه جولان، نه مزانی که بیه راد گوی له نیوه ی قسه کانیشی ناگریت، وه ک خو ی نه یوت قسه کانی لیمه دوباره ن. -باوک و کوپ دهره دل نه که ن، هه قت چییه به سهریانه وه؟ لییانگه ری راحت بن. خه ریکی جاسوسیت؟

پیکه نینی محمه د رها له پشته وه غافلگیری کردم. نه باب... جاسوسی کامه یه؟ هاتوم بانگیان بکه م بین شتیک بخون، وتم با چاوه پروان

بیم قسه کانیان ته واو بیت، په رویزش خه ریکه قسه کانی منی بو دوباره نه کاته وه، جاسوسیکردلی ناویت، خوم هه موو قسه کالم له به ره.

ئەلا سەوزە تۆخەکانی درەختەکانی نزیکی گرت و پشت و پەرووی گەلاکەیی بەراورد کرد.

مندالەگەت ئیستا لە تەمەنی پێگەشتندایە، ئەبێت کەللە رەقی بکات، ئەبێت سەرکەشی بکات، ئارامتان هەبێت ئەم دەورەیه‌ش تێنەپەریت، نیکەران مەبە. کێ وتویەتی من نیکەرانم؟

بابە هەلەمانکرد، هیچ کەس، تۆ ئەسلەن نیکەران نیت. دەستیکرد بە پێکەنین و بەو دەنگەیی کە بە جۆلاندنی گیاکان و لقی درەختەکان دروستی کردبوو، لە پەرویز و بێهراد نزیك بویەوه.

***

ئەلمانییه‌کە لە سەنتوورە ئەوازیه‌کەیی محەمەد رەزا کەیفخۆش بووبوو، لە کۆتاییدا کەمێک گەرمی کەوتە ئێو چاوه‌ سەهۆلییه‌کانی، محەمەد رەزا سەری دانەواندبووه‌ خوارووه‌ و بە توندی لە تەلە تەنکەکانی ئەدا، بێهرەنگ خۆی خزانده‌بووه‌ پāl محەمەد رەزا.

سیروس بانگی کرد:

وەرە لەلای من دانیشه‌ کوڕم، وەرە...

ئەمەوێت لێرە دانیشم، مامە ئەیه‌وێت فێری ساز لێدانم بکات. ئەلمانییه‌کە بە زمانی خۆی شتیکی وت و لێوه‌کانی بە زمان تەپرکرد. پیاوه‌ گەنجه‌ وەرگیره‌کە خێرا قسەکەیی وەرگیرا: ئەبێت ئەم مندالە جینی موسیقی هەیه‌، موسیقا لە ئێو خوێنیدا. سیروس برۆیه‌کی بەرزکرده‌وه‌ و گوتی:

پێی بلێ ئەم مندالە جینی باخدارێ لەخوێنیدا، بلێ پۆژیک ئەبێتە خاوه‌نی هەموو ئەم باخه‌و دام و دەزگاکی.

سیروس بەنومێد بوو لە جیاتی هەموو ئەو کوپانەیی کە بە تەنها بەجێیان هێشت و غۆرەتی پۆژئاویان لە جیاتی گوێراپەل‌بوون بە گیان کړی، بێهرەنگیش بۆ خۆی پەروهرده‌ بکات و لە ئەویش کۆیلەیه‌کی (بەلێ قوربان) بلێی وەرکۆ پەرویز دروست بکات. بێهراد لە ناو مەجلیسه‌کەدا نەبوو ئەگەر نا بە چاو و برۆیه‌کی لێکدراو و گرژووه‌ سەیری سیروسی ئەکرد و بە هیواشی دەمی لارووێر ئەکرد، لەوانه‌یه‌ لە دەستشۆره‌کە

مه شغولی شتی دهسته کانی بیت، ناخ له کوتاییدا پهفتاره کانی هم کوره من نه کوزیت.

***

سهیری دهسته چکوله کانی بیهره نغم نه کرد له نیو دهسته کانی محهمه د پهلادا،
دهنگه لی ناریک به لام خوش له ته له کان بهرز نه بوویه وه، بیهره نغم بو فیربون عه جول
بوو، به خیرایی لیده ره که ی نه خسته سهر سیمه کان، بیهراد له ولوه دانیشتبوو سهیری
نه کردن، له هه یوانه که دا، له دووری پیاوه بازرگانه کان دانیشتبووین. پهرویزم نه نه بینی،
به نه بیزاویش نه متوانی له ژووره دوکه ل گرتووه که ی نیو پیره وه که بیینم، کاتی
عه سرانه ی بوو، نه وه نده ی نه کیشا هه تا خه وه ییرده وه.

محهمه د پهلادا سه نتوره که ی نیشاندا و گوتی:

وه ره تیتستیک بکه بیهراد.

-خوش نییه، چیژ نادات.

-نه ی چی چیژ نه دات بو غمونه؟

-تیتستا (نه نگری بیرد، جی تی نه ی، نینجا فروت...!)

محهمه د پهلادا بیهره نگی له گه ل سه نتوره که دا به ته نها به جیهیتشت و له که ناری بیهراد
دانیششت، گوتم:

به هی... ناگادار به! ته له کانی نه پچرینی، هیواشتر کورم، نه وه چیه ته؟
محهمه د پهلادا زهرده خه نه یه کی کرد.

-نه گهر بیچرین نه بیت خوی بیبات چاکی بکاته وه، نه توانیت له پوله کانی گیرفانی
بدات.

بیهره نغم به محهمه د پهلادا گوت:

-به لام من پول ناخه مه گیرفانه وه، له سلان تیمه نه وه نده پومان نییه که به ویت له
نیو گیرفانه بیت، تیمه زور هه ژارین مامه... له دایکیشم پیرسه.
بیهراد وه لامی دایه وه:

-قور بکه م به سهرتا، نابیت له م قسانه لای خه لک باسبکه ییت بی هه ست، دایکم
له لیت له مانه نهینی خومان، نابیت که س بیانزانییت، تیمه پولیشمان زوره، سهیری نه م
نه گهر هه ژار بوینابه نه له هات له که لماندا مامه له بکات.
پرتقالمان لیتبکرییت.

نەخىر ئېمە ھەژارېن، مامە مەھمەد پەزا خەلك نېيە، ھاوړې باوكە پەرويزە،
ھەموو شتېك ئەزانىت... جگە لەوھش خۆى ھەمىشە خۆراكم پى ئەدات، جارېكيان
پارەى پىندا ھەتا بېرۆم بەستەنى بېكرم، ئەگەر تەلى سەنتورەكەشى خراپ بېكەم خۆى
چاكى ئەكاتەو.

بەسەختى لە جىگاگەم ھەستام، كۆرەكان بەقسە منداڵانەكانيان زۆر خراپ نەشتەريان
ئەكرد بەزامى دلىدا، پەرويز لەبەر چاومدا گيانى گرتەو، بەسەر ملېدا چەمابويەو و
خەرىكبوو وەنەوزى ئەدا، لە ژوورى نېو پارەووەكەدا، چىشتخانەكە شوئىنكى باشبوو
بۆ بەباكردى بەدبەختىيەكانم، چەند چايەك بۆ پياوھ ئىترانى و ئەلمانىيەكان، لەوانەيە
نەوھى لەبەر بېردمايە كە منداڵەكانىشم خەمى نانيان ھەيە.

***

ناھىد گيان چ قسەيەك ئەكەيت تۆ... بەكام پۆل؟
دەنگى ناھىد لە نزيكى دەنگەدەنگى ئامپىرىكى كارەبايىەو ئەھات، گۆشەكەم
لكاند بەگۆتمەو بەئەوھى قسەكانى بېيستم:
بانگىشتنامە ئەنېرم، كەمىكىش پۆلت بۆ حەوالە ئەكەم، بۆ بلىت و ئەو شتانە، تۆ
تەنھا بۆ كېرەكانت پۆل بەئىنە، زەرەر ناكەيت.
تۆش بىكارىت بابە، ناكرىت.
مېنگەمىنگ مەكە! من خەرىكم كارەكانت ئەكەم، ھەر لەم مانگانەدا
بانگىشتنامەكەت بەدەست ئەگات.
شەھناز ئاماژەى كرد سلاوى بگەيەنم، پرسىم «قسەى لەگەل ناكەيت؟» بەسەر
وہلامى داہوہ: «نە»، دواى خواحافىزى، بەگىرى ھىنام و وتى:
چى ئەلېت؟

ھىچ بابە... دلى خۆشە، ئەلېت وەرە بۆ ئېرە، ئەلېت مانگىك بىنەرەو، ئاخىر چۆن؟
لېوھ سوورەكانى ھىنا بەيەكدا.
دەى راست ئەكات، بەلكو بارودۆخت بگۆردىت و كەمىك لەم حالە دەربىيت،
مردم لەوہندە تۆم بە تورەيى بىنى، پىك وەكو پىرەژنە نەوہد ساللەكانت لىھاتووہ كە
لە ژيان ئالومىدن، بېرۆ بەلكو بىيتە مروؤ... كەمىك بە خۆتدا بگە! حالىك، ھەوايەك...
لېوھ ھەموتان دلتان خۆشە بابە...

-باشە تۆش دلت خوشبکه، ئەم ھەموو خەمەمان خوارد چیمان سەوزکرد؟ ھەج
شتیک دروست بوو؟ ھا؟ نەبوو خۆ! ئەگەر ئەوکاتەى کە لە تەمەنى ئیستای تۆدا بووم،
ئەم عەقلەى ئیستام ھەبوايە، ئەپرۆشتم بەدواى دلخۆشییەکانى خۆمدا، ئەوەندە تەمەنى
خۆم لە پای خەمخواردن و دەردکیشان بەھەدەر نەئەدا، دنیا و خەمەکانى پشنگوون
بخە...

شەھناز خەریکبوو لە بارەى کێرکێیەکەووە کە ناوی ژیان بوو قسەى ئەکرد، کێرکێیان
کە من ھەتا قورقوراکەم نغزۆی بووبووم و ھەتا ئیستا بریار نەبوو پەزایەت بدات و
وازم لى بەینیت.

***

ھێشتا بێئومید نەبووبووم بەلام بێئومیدبوون لەو ھەستە ناشیرینانەى کە ھەر
لەپیش پرودانىووە بۆنى دیت، جۆریک ئیلھامى گوزارشتنەکراوى ھەيە، ھەستەکەیت
ھەر ئەم پۆزانەى کە بچەمییتەووە و دواتر بشکێیتەووە، ھەستەکەى پێشتر دیت و
دەمارى پۆزگارت دەرنەھینیت، لەم جۆرە بارودۆخانەدا ئەبیتە ئازەل! بەبى ھۆ پێى ئەم
و ئەو ئەگریت، دەنگەدەنگ دروست ئەکەیت، قسەى خراپ ئەکەیت، ھەرچەند کە
ئەتیت نازانیت چ مەرگت، بەلام لە نێو کرۆکیەووە ئەزانیت کە بۆنى بى ئومیدبوونت بە
ھەوادا بلۆ بۆتەووە و چاوەروان ئەکریت کە بگات بە ھەموان، لە ھەموشى خراپتر ئەو
پەرویزە بى غیرتە بوو کە پۆزىکى ئاواى پێشبینى کردبوو چاوەروانبوو کە بچەمیتمەووە
ھەتا بێتە لای سەرم بوەستیت و بەو ئاوازە بى حال و خومارەىووە گالتەم پێکات و
وہکو سەردارىکى سەرکەوتو بچیتەووە جیگاگەى یەکەمجارى و دیسانەووە خراپىیەکانى
دەست پێکاتەووە.

مەحالبوو پێگە بدەم ئەم بەلایەم بەسەردا بێت، مەحالبوو لێگەپریم دوبارە سێبەرى
قورسى سىروس بەسەر ژیاھدا سایە بکات، مەحال بوو...
بە شەھلام گوت بکەویتە دواى کاروبارەکانى پۆشتن، ھەر کارىک کە پێویستە
بیلێت ھەتا لەنجامى بدەم، یەکەم کارى وەرگرتنى پاسپۆرت بوو، ئەکرا باوەر بە کەس
بێھەرەنگ تازە لە شەرى تاقیکردنەووەکان تەواو بووبوو، دوو ھەفتە دواتریش
تاقیکردنەووەى نیشتمانى ئەکرد و تەواو، ئەکرا بیر لە پۆشتن بکەمەووە، کالاکانى مازیم

فرۆشبوو، باشیش فرۆشرا بوون، به لّام ئەم ههستی ناومیدییه نه فرهتیه خه ریکبوو منی نه کوشت، نه بوو پاره ی پتویست کۆبکه مه وه و کارێکی نه ساسی نه انجام بدهم، بۆ نمونه پشکه کانی شوینی شاری یارییه کهم نه کپی یان کارگهی پۆنی پرووه کی یان چوزانم... نه پۆشتمه هۆله ندا و تهواوی نه و پوله ی که کۆمکردبویه وه خه رجی خۆم و کۆره کاغم نه کرد. نه بوو بیسه مینم ته نه اباوون و به ته نها هه لگرتنی باری ژیان، کارێکی مه حال نییه و هه بوون و نه بوونی په رویز، هیچ ده ردێکی من ده واکات، نه بوو له سه ر نه و بریاره ی که دابوم مینمه وه، په رویز هیچ ڕینگایه کی بۆ که پانه وه نه بوو.

***

سیروس نێوچاوانی دابووبه یه کدا! نه برۆ پره سپیه کانی له هه موو کات تر سناکتر بوون.

-ده ردی بێ ده ردی هه ر ئەمه یه ئیتر، هه تا نیته نه ئیت خۆزگه هه مبه وایه! کاتیکیش هه ته، نه پۆیت نابوتی نه که یته. کاتیک ویستت دوکان دابنیت پیم گوتی: «خه ریکه ی له به ره که ی خۆت زیاتر پێ پائه کیشیت.» نه تۆ گویتگرت و نه ئەم کۆره بێ عه قلّه، کۆره ی بێ عه قل له سوچیکه وه وه ستابوو هیچی نه نه گوت، گوێ به فه رمان و پام نه که وته به رچاو.

-گوتم نه بیت ژن له ماله وه دانیشیت، به لای مندا له کانیه وه، فه رموو، نه مه ش نه جامه که ی! فه رموو په رویزخان، بریار بده.

نه و(خان)ه ی که نه یگوت له گه ل کۆره ی بێ عه قلدا نه نه هاته وه، هه مان نه و کۆره بێ عه قلّه ی زیاتر لێ نه هات.

-سه فره ی ده ره وه، نه ویش به ته نها و بێ که س، یه که م: چ ده ردیکته که به ته ویت بولی بێ زمان به بیت و بیکه یته باوه شی نه و تورکانه؟ دووهه م: بۆچی به ته نها؟ مه گه ر تۆ هاوسه رت نییه؟ گه وره ت نییه؟

به جۆرێک سه یری په رویزمکرد که پرسته کانی دواتری من له نێو چاوه کاغدا ببینیت و زوتر کۆتایی به م مه جلیسه به ینیت، هه ر له و کاته دا که په وای بوو ده م بکه مه وه و په رویز له په ناگه نه مه که ی له نێو باخه که دا مه حروم بکه م، که وته خۆی و وتی:

من ناتوانم برۆم باوکه، نه توانام هه یه نه تاقه تم هه یه. جگه له وه ش نازی که له یه ویت به روات بۆ سودی زیاتری دوکانه که یه... به م شیوه یه پاره نادات به که سیکی تر

ھەتا كالاى بۇ بەيىت، خۇى زياتر سود وەرئەگرىت لەگەل كەسىكى باشىدا لەروان
ژەكەى (ناصر) خەلجە، ئەيناسىت؟ كۆرەكەى ھەمدوللا، شارەزايە و خۇى لە سالىكىدا
دوو سى جار ئەروات لەوى كالا ئەيىت بۇ دوكانەكەى، جلى ژىرەو و جلى خەو
ئەو شتانە ئەفرۆشيت. لەبەرئەو و تەمان نازىش بىروات خۇى كالاكانى...

سىروس دەنگى لەنىو گەرويدا بەرزكردەو، چەندە پەم ئەھات لەم نەيشكردەى
ھىزى خۇى.

-چىرۆكم بۇ مەخوينەرەو پەروىز، بى غىرەتت سئورى تىپەراندو، ئەوئەندە پاكە
مەكە ئىتر...

بە تەنھا بەجىمەيشتن، بابەتى پۆشتەكەم يەكلا بووبوويەو و من ئەپۆشتم، ئەو
پەروىز بوو كە ئەبوو ھەولبەدات قەناعەت بە سىروس بكات ھەتا دەمارى ھەلئاساوى
غىرەتى بنىشىنىتەو، غىرەتت كە تەنھا لە فەرمانكردن بەسەر لاوازتر لە خۇدا
دەرئەكەوت و بۇ تىركردنى سكى كۆرەكانى من، بەكەلكى ھىچ ئەھات.

دواى دوو كاژىر چەنەدان و نغروبوون لە نىو دوكلەى خەستدا، پەروىز سەرگەوتوئە
ھاتە لام و بە زەردەخەنەيەكەو ھەوالى پەزايەتدانى سىروسى پىمدا.
-پەزايەتى دا.

-پەزايەتى دا؟ چەند سەير! من پىويستم بە پەزايەتى باوكى تۆ نەبوو، ئەو تۆبوو
كە پەزايەتى ئەوت ئەويست، ئەك من! باشتر وايە پىرۆزبايى لە خۆت بكەى، من ھەر
ئەپۆشتم، ئەو تۆى كە ئەبىت بە ھەموو جوړىك باوكت پەزايەتد بەيلىتەو ئەوئەك پەرە
مانگانەكەت بىرەت.

زەردەخەنەكەى پەويەو، چ چاوپەروانىيەكى ھەبوو؟ كە پىرۆم بە ئاسماندا و ماچتە
لە پومەتى بكم؟ يان سوپاسى بكم كە سىروسى رازى كردو و كە مۆلەتى چوئە دەرەو
بدات؟ چوئە دەرەو؟ من بۇ چوئە دەرەو مۆلەتم لە سىروس وەرئەگرەبوو، باشتر وايە
بلىم بۇ چوئە دەرەو پەروىز، چونكە ئەو كەسەى كە لە چوار دىواری مالى من چوئە
دەرەو پەروىز بوو ئەوئەك من.

بەشی چوارەم

شەھلا سەمەندە سپییەکی لە بەردەم پاساژە کەدا پارک کردبوو، ئاوینە کەم بە پنی سەر و ملی خۆم پێک کرد و کەوتە پێ، ژنی هەلویست، پێکخستنی ئاو و پۆنی ئۆتۆمبیلە لە کارکەوتوووەکی خستبوووە گەردنی من، بربابوو هەر بەم فرۆکە یە برۆین هەتا تاران، لە تارانەو هەتا ئەستەنبۆل بە فرۆکە، گەرانەو هەتا ئەستەنبۆلەو هەتا تاران بە فرۆکە و دوبارە لە تارانەو هەتا ئێرە بە ئۆتۆمبیلەکی شەھلا، کاتیک سویچەکی خستە سەر میزەکی بەردەم، کوتی:

قسە سەرەتا خۆشە نازی گیان، بە سەرە بەنزینی تێتە کەین، جارێک من و جارێک تۆ، تێستاش بییە ئاو و پۆنەکی بێشکنە تا لە پێگا دوامان نەخات!

***

بێهەنگ لە بەیە کەووەبوون لە گەڵ پەیحاندا زۆر کەیف خۆش بوو، شەھناز هیچ ناپەزاییەکی دەرنەبەری، دڵنیابوو کاتیک تێبگات بەرپرسیاریتی بێهەنگ لە ئەستۆی پەرویزدا، بە پڕوویەکی خۆشەو بێهەنگ قەبۆل ئەکات، پەیحان عاشقی بێهەنگیش بوو، ئەسڵەن بەختی ئەم مندالە شیرینە بوو، هەمووان خۆشیانئەویست، چ دایک بەو ئەخلاقە توند و خراپەیی کە تاقەتی هیچ مندالیکی نەبوو، هەرگیز بە بیرمدا نایەت کە تەنانت جارێکیش بێهەنگ بە مندالی بۆم گرتبێت لە لای خۆی، چ سێروس بەو هەموو چروکیەو هەمیشە لەنیو گیرفانیدا بادەم و کشمیشی پێبوو بۆ بێهەنگ.

بەلام پەیحان هەردوکیانی خۆشئەویست، بێهەنگ لە گەڵمدا گەورە کرد، بێهەنگ بەکەمین (باوکە، دایکە) کانی لە ئامیزی پەیحاندا هێنایە زمان، لەبارەیی بێهەنگەو بەتەواوی خەیاڵم ئاسودە بوو، کێشەیی ئەسڵی، بێهەنگ بوو کە ئە منی قەبۆل بوو ئە پەرویز! چاوی بینینی سێروسیشی نەبوو، بەتایبەت ئەو کاتانە کە سێروس بە ئاشکرا

خۇشەويستى بۇ بېھرەنگ دەرئەبىرى، باخى پرتەقالەكە بۇ بېھراد ۋەكو زىندانىك بوو
كە ھىچ رېڭەيەكى ھەلھاتنى نەبوو، پىنج شەممە ناچارىيەكان، بېھرادىش ئازارى لە
من كەمتر نەبوو، ئىستا نەبوو چەند رۆژىك لە باخەكەدا لەگەل پەرويز و سىروسدا
بىتتەو، تەنھا، بەبى بېھرەنگ، بەبى من، ھەر ئەو شەوھى كە بابەتەكەى زانى رېلى
لېمكرد و قسەى نەكرد! كاتى خواخافىزى كاتىك گۆنايم ماچ كرد، پرووى ۋەرگىرا و
گوتبوم: «تېشىرتت ئەوئەت يان پانتۆل؟» ۋەلامى دابويەو ۋە وتبوى: « لە سازادە زمان
لوسەكەتان بېرسن، من ھىچم ناوئەت...»
شەھلا سەرىنەكەى جولاند.

-ئاتوانم بە بى ئەم سەرىنە نازەنىنەم سەفەربەكەم، رېڭا دوور و درىژەكان ئازارم
ئەدەن، تەننەت ئەوكتەشى كە بە رېڭەى ھەوايى سەفەر ئەكەم لەگەل خۇمدا ئەيىم...
خۆزگە تۆش دانەيەكت بۇ خۆت ئەھىنا، ئەلبەتە لەوئە مانە زۆرن، ئەسلىيەكەشى
ھەيە، ھەر لەوئە بۇ خۆت بېرە، بۇ دايكىشت بەھىنە، زۆر باشە، ئىتر كاتىك ماوۋەبەكى
دوور و درىژ ناچارىت دانىشىت، پىشت و سمتت ئازار ناگرىت، لە بەردەم تەلەفزیۋىنىدا
كە بتەوئەت لەسەر قەنەفە پالەكەوئەت باشە.

چاوم لە جادەكە بوو، شەھلاش ھەر بەو شىۋەيە لە بارەى سودەكانى سەرىنەكەيەو
زۆر بلىنى ئەكرد، دەنگى تەلەفۋنەكەم لە نىو جانتاكەمدا مەزلۇمانە و بېھىز ئەكەوتە بىر
گوتى، شەھلا جانتاكەى لە كورسى پىشتەو ھىنا و ۋەلامى تەلەفۋنەكەى دايەو...
لە پىشتى سوكانەوۋەيە ئەزىزم، ئەگەر كارىكت ھەيە بىللى من پىتى ئەلېم.
دەرەقەتى بېھرەنگ نەھات و گوتى:
ئۆتۆمبىلەكە پارگە لەگەل سازادەكەت قسە بىكە، مىزى دىت، ئاتوانىت ئارامبىگىت.

***

تەواۋى ئەو ماوۋەيەى كە منى بە شەقام و بازارەكانى ئەستەنبولدا ئەگەراند، خەبالم
لاى كۆرەكان بوو، لە ھەركۆيەك تېشىرت و پىلاو و جانتايەكم ئەبىنى، بۆم ھەلەگرتن،
تايەتى قەدەغەيە! ئەيگوت: ئەو ھەموو زەحمەتتەم كېشاۋە كە دوو ھەزار سود
بەدەستەھىنم، بەم شىۋەيە خەرىكم ئاگر بەرئەدەم لە مالى خۆم! ئەم قسانە نەتەچوون
بە گونىمدا، مەگەر ئەگەر بېھرەنگ بەو جانتا چەرمە سوورە، بەو وئەيەيە (ماك كۆين)

هۈنەرۋانە قوتابخانە؟ ھەر بەم شىۋەيەش دلى منى بەم تەمەنەۋە بىردىۋو... يان بىھېراد تىشىرتى دىزى دەرياي كاريىى لەبەرنەكات و بە شەقامەكاندا نەپرات بە پىگادا؟ ئەى بۇ باسى پىلاۋەكان نەكەم، ھاۋىنەيى ئەسل، بەو قەيتانە بەرگەگرانەۋە، يان ئەو پىلاۋە چەرمىيە رەنگاۋرەنگانە، كەى ئەكرا ئەمانە لە شەقامەكانى خۇماندا پەيدا بىكەم و بۇيان بىكەم؟ ئەگەر پەيداش بىۋىنايە كەى بەم نىرخە ھەبۋو؟ خۇزگە زىستان بۋايە ھەتا پالتۇ و قەمسەلەشم دەستكەۋتايە.

بۇ ھەپچىيەكانىش ئەپۇشتىن، بە پاگرەكانەۋە بلوز و قەمىسى درىژى ھەرىم ھەلەگرت لەگەل ئەو پىلاۋانەى كە لەگەل جەلە ھەرمىيەكاندا تاقىم بۋو، تەنانت چەندەھا تاقىمى بەردى گرانبەھاى تەقلىدىشم ھەلگرت بۇ جەلەكانم، ئەم ھەموو جۇراۋجۇرتى و جوانىيە بەتەۋاۋى منى خۇشچالكرىدبوو، بۇچى زووتر ئەم كارەم نەكرىدبوو! ئەو كالاىانەى كە خۇم ھەلمئەبۇاردن لە بەرامبەر سەلىقەى مازى و تەنانت ناھىدىشدا، زەۋى تا ئاسمان جىۋاۋازبۋو، ئەو زەردەخەنەيەى كە بەردەۋام لەسەر لىۋم بۋو لە كۇتايىدا شەھلاى ھىنايە زىمان، بىرىشت نەئەكرىدەۋە بەم شىۋەيە بىت، وانىيە؟ كەۋايە قەرزارى منىت، وتم لەبىرت نەچىت...

دەستىكرىد بە پىكەنن، بەلام من بەباشى ھەستم ئەكرىد ئەگەر لەپروۋى بەتايە پىشنىارى ئەكرىد ئەو سودەى كە بەدەستم ئەھىنا لەگەل ئەۋدا دابەشېكەم، خەيالى خاۋبوو، ھەتا ئىستاش چەندىن جار نانى نىۋەپۇكەى خىستبۋو ئەستۋى من، ھىچم نەئەگوت، ئەو شتانەى كە لەم سەفەرەدا بەدەستم ئەھىنا دانى نانى نىۋەپۇ و تىۋارە و تەنانت بەيانىشى بە شەھلا ئەھىنا، گرنگىرتىنىشى ئەدەبكرىدى سىروس بۋو كە لەبەرامبەر چاۋە پۇرق و نىگا زىتەكەيدا، بىھېرادم بە پەروىز سىپارد و گوتم بە«خۇش تىپەرت»ە پۇر تۋانجەكەى نەدا.

بىھېراد ھىشتا رەكەى نەپەۋىۋىۋەۋە و بە تەلەفۇن قسەى لەگەلم نەئەكرىد، پەروىز نەىگوت: «كە ھىچ ئەزىيەتتىكى بۇى نىيە و بەيەكەۋە پىك ئەكەون.»

***

كاتىك پۈلەكانمان تەۋاۋ بۋو گەپاينەۋە بەرەۋ تاران، سى پۇژ بۋو لە مىندالەكان دوور بۋوم، سىتەكانى نوستنى ژنانە و پىۋانە و مىندالانە (NBB) ھەكانى شەھلا لەگەل بەندى چاۋبەستەنە رەنگىيەكانى و گۆرەۋى و پانتۇلە ماركەكانمان خىستە نىۋ سىندوقەكەۋە و

جلەكان و كېرەنە تايىپەتايىيەكانى مەنەش ھەتتا جىگە ئەبۇيەۋە لە ئەلەشتىيەلەۋە دالان و ئەۋانى تەرىشمان لەسەر كورسى دواۋە دانان، ئەم ئەزموون و ئەم سەفەرە لەۋەندە خۇشبوۋ كە تانە و مەنەتەكانى شەھلا بىن نەرخ بوون بۆم، بىر كەردەۋە لە بىنەلى لەۋچە ماركانە لەبەر كۆرەكاندا شاگەشكەي ئەكردم.

گواستەنەۋەي بارەكان لەنەتو فەرۋكەخانەدا دوايەستىن و ھەتتا جانئاكالمان ۋە گرگەنە بوو بە نىۋە شەۋ، ئارامم نەمابوو ئەم چەند كاژىرەش تەپەپەيت و ھەتتا بۆنى ئارەق توندەكەي بېھراڧ و مېھرەبانى ماچە تەرەكانى بېھرەنگ ھەستەيىكەم، لە سەرەدا بوين بە شەھلام گوت:

باشبوو كالآكانى ئىمە زۆر نەبوون و خۇمان ھىنامانن و نەكەۋتەنە گىرى گومرگەم ئەگەر نا بەۋ ھەموو ۋەستاندە ھىلاكيان ئەكردىن.

-بەلى بابە... مەنەش چەند جارەك كە بارەكەم زۆر بوۋە لە گومرگ گىردراوم، نازانى چەند درىژەي پىنەدەن ھەتتا بارە گەشتوۋەكەمان بەدەنەۋە دەست.

-خۇ تۆ تەنھا پۇشاك ئەھىتەيت، بۆچى زوو پىتەندەنەۋە؟

-پۇشاك ئاسانە، ئەگەر ھەندەك شتت پىن ئەبەيت ئەۋەندە لە سەرەدا بىتەنەۋە ھەتتا لەژىر پىتەدا گىيا سەۋز بىتە، بىرەكەۋە ئەۋ بەدەختانەي كە كەلۈپەلەك ئەۋاۋ بارەكەياندا ھەيە كە خراپىۋونى ھەيە، يان ئەۋانەي مادەي خۇراكى بەرۋاردار ئەھىتن، يان چوزانم گۆشت و ئەمچۆرە شتەيان ھەيە، چۆنچۆنى يارى بە سامانەكەيان ئەكرەيت... كالآكانى ئىمە كە باشن، نە خراپ ئەبن و نە ئەگەن... ئەگەر سالتەكىش لە سەرەدا بىتەنەۋە كىشەي نىيە، تەنھا لەۋانەيە مۆدىلى بەسەرەپەيت.

-ئۆۋ... يەك سال! توخۋا قەسەي خراپ مەكە، مەن ھەر ئىستاش خەرىكە بال ئەگرم، ھەتتا ئىستا ئەم ھەموو ماۋەيە لە مەندالەكانم دور نەبووم. پىكەنى.

-بۆ مەندالەكان بال ئەگرەيت يان بۆ باۋكى مەندالەكان؟

***

شەھلا گوتى: «ھەر لىرە لەنەتو ھۆلى فەرۋكەخانەكەدا بىتەنەۋە ھەتتا بەيانى، ئەكرەيت لەسەر كورسىيەكان ھەر ۋا بىخەۋىن، بەلام دىم پازى نەنەبوو، بەھەمۇيەۋە چەند كاژىرەك پىگا لەگەل مەندالەكاندا مەۋدام ھەبوو، لەكرا لەۋق بىخەۋم؟

-خۆم شۆفېرى ئەكەم، تۆ لەسەر كوشنەكەت بخەوہ.
-بەخودا ئەگەر يەك جارىش بلىي لە پىشتى سوكانەوہ دابنىشە... ئەكىشم بە دەمتدا،
ئىتر ئەوہ پىمگوتى.

كالاكامان ھەلچىن و كەوتىنە پى، تەرمۆزەكەم پىر كىر لە نىسكافە و خىستەمە ژىر پىي
شەھلا، دىم شىكى شىرىنى ئەويست كە ئارامىم پىيدات، بىرى دەستىردن بۆ بسكوىت و
شوكلاتە توركىيەكانى كە كرىبوونم لە خۆم دوورخستەوہ، ئەوانە تەنھا بۆ كۆرەكان بوون،
ھەزم ئەكرد يەك «ھاي باي» لە تەنىشت دەستەوہ بوایە ھەتا تامى قاوہ و بوندق و
شەكر بەيەكەوہ تىكەل بىن و بىانخۆمەوہ و شۆفېرى بكەم.

شەھلا كەمىك زۆربلىيى كىر و دواتر خەوت، جادەي (سەمنان_شاھرود)، چۆلبوو،
وہ ھەمناك و ترستىنەر، ھەتا ئىستا بە تەنھايى لە جادەي دووردا شۆفېرىم نەكردبوو!
ئەويش بەم كاتى شەوہ، خۆزگە شەھلا بەخەبەر بوایە و كۆپىك نىسكافەي پىم ئەدا،
نەمنەوېرا لەم تارىكييەدا ئۆتۆمبىلەكە راگرم و نىسكافە بخۆم.
بۆكىكىم كىشا بە لاتەنىشتى شەھلادا.

-ھەم، دەمت ئەشكىنم ھا، نازى...
دەنگى خومار و خەوالوى ئۆتۆمبىلەكەي پىر كىر.
-شەھلا نىسكافەيەكەم پىيدە، خەو داىگرتوم.
شەھلا خىرا دانىشت، بەپەلە تەرمۆزەكەي لەژىر پىيدا دەرھىنا و فروي كىردە نىو
كۆپە شوشەيەكە، بۆنى شىرىنى نىسكافەكە ئۆتۆمبىلەكەي پىر كىر.
-يەكىكىش بۆخۆت تىبىكە.

كۆپەكەي بەرەو لاي من نىزىك كىردەوہ.
-نامەوېت بابە، ئەمەوېت بنوم، تۆش وەرە بنو ھەتا نەتداوېن بە كوشتن، ھەر كات
زانىت خەوت دىت لە كەنارىكدا ئۆتۆمبىلەكە راگەر، سەرخەوېك بشكىنە، خۆ ئايەت
نەھاتۆتە خوارەوہ كە بەيانى زوو بگەيتە مألەوہ، يەك دوو كاژىرېك دەرەنگىرىش ھىچ
شىك پىرونادات.

نەمگوت لە پىشېنى نىسكافەخواردن لەم شەوہ تارىكەشدا تۆقېبووم، چ بگات بە
خەوتن لەو بىابانەدا، گوتىم:

خەوم ئايەت، ئەمە بخۆم ئىتر خەوم ئايەت، تۆ بخەوہ.

بیرم نه کرده وه کاتیک بیههنگ جانتا سووره که ی له کۆل بکات و بهروان بو
قوتابخانه، چونچونی به بهرچاوی مندا له کانی تره وه که یف نه کات، یان کاتیک بیههنگ
پتلاوه سه وزه کانی له گه ل کراس و پانتۆله سه وزه که یدا نه کاته تا قم، چون هه موان چاوی
تینه برن، دلم تیکه له هات به م خه یاله شیتانانه یه ی نیوه شه وم له پشستی سوکاندا.
جاده چۆلبوو، هه ندیک جار (ئوتوبوس) یکی سه فه ری پروو به پروو نه هات و تینه پیری
سایده که ی تیمه خالی بوو، تاکه موسافیرانی جاده ی پروو به پیش، سه مه نده سیسه که ی
شه هلابوو به بارتک له جلی ژیره وه و جلی نوستنی (NBB) و جلی فه رمی و پانتۆلی
مارکه دار.

چاوم بو خۆی نه سوپا و جاده که ش بو خۆی، پتلاوه قور سه کانم به سه ختی نه کرانه وه.
هه ندیک جار هه ستم نه کرد به پتلاوی کراوه شه وه خه وتوم، جورته تم نه نه کرد به و شه وه
لهم جاده یه و لهم تاریکیه دا رایگرم، هیچ شار و دییه ک نه نه که وته بهر چاو، جاده که
چۆله وانی بوو، ته نانه ت دره ختیکیشی تیدا نه بوو! هیچنه بیته نه گهر و نیستگه به کی
به نزنیش هه بوایه، نیو کارتریک نه وه ستام، به لام ته نها جاده بوو جاده! رینگابه کی
تولانی و دوور و دریز، شه هلا نوستبوو.

من نه خه وتوم به لام ئۆتۆمبیله که به توندی ته کانیخوارد، ته نها خۆمم بینی که بهر ز
و نرم نه به وه وه که نه وه ی که خه ریکم له نیتو هه وادا ته قله نه ده م، ده نگی ئاسن و
بۆنی لاستیکی سوتاو ته واوی زهنمی پرکردبوو. بیده نگی بوو، نه مزانی توشی پروو داوی
هاتوچو بووین، به لام زهنم خه زیکی نامۆی بو خه وتن هه بوو، خه وینکی قوول و تولانی
له بیری هیچ که سدا نه بووم، نه کوپه کان، نه شه هلا، نه...

له سینده ی به یاندا، بو یه ک سات چه ند پییه کی پیاوانه م بینی، ده نگه لیک ترسانم
بیست، میشکم کاری نه له کرد، له هیچ شتیک تینه نه گه شتم، له منه زانی بۆچی پیاوه کان
خه ریکز چه پ نه که ن! بۆچی هه موان به یه که وه سه لاواتیان دا و ئۆتۆمبیله که یان
جولاند و هه لیانگیرایه وه، له منه زانی بۆچی به دوای نه و که سه یتردا نه گه ران، مه گهر
که سیک تریش هه بوو؟ نه سه ل من له کوپووم؟ بۆچی نه یان له هینامه ده ره وه؟ نه و
ده نگی کریانه ژانله ی که بیستم هینی کیبوو؟ ده نگی سه لاوا له پیاوانه کان بۆچی بوو؟
مردبووم؟ له مانه بو ناشتم هاتبوون؟ خه ریکبوون له یانخستنه نیو گوپه که م؟ نیستا

نۆبەتى تەلقىندىن و بەردى ئەلجەد بوو؟ تەننەت تاقەتم نەبوو بۇ خۆم خەم بخۆم، لە
بىرى كەسدا نەبووم، ھىچ كەس... نە كۆرەكان، نە شەھناز، نە...
نازارىك دای لە كەمەرم، كە ئۆتۆمبىلە كە تەكانى خوارد لەشم نازار دايگرت، وەك
ئەوھى كە خەرىكبوون بە تەور كەمەرم لەتوپەت بكەن! بۆنى خوين خەرىكبوو ھالى
تېككەدام، ئەمويست بېمە سەرەو، لە نىو ئەم جىگا تەنگەدا نەئەكرا ھەناسە بدەم، ھەوا
كەم بوو، دەنگى سەلاۋات ئەھات، دەنگى سەلاۋاتى پىاۋانە، چەند پىاۋىك بەيەكەو،
ئەگەر نازارم ھەيە كەوايە ھىشتا نەمردوم! ھىشتا زىندووم، ھاوارمكرد:
يارمەتى... يارمەتى...

-دەنگى ھات، بەلام نازارم لەكوئە، پىشەوھى ئۆتۆمبىلە كە بەتەواۋى داغان بوو،
دىار نىيە داماوە لە كوئى گىرى خواردوۋە.
-دووبارە ئۆتۆمبىلە كە بسورنىن؟ لەوانەيە بىدۆزىنەو.

-نا بابە چ قسەيەكە، لەوانەيە ترسناكىت، لەوانەيە بىرپەرى پىشتى شكايىت بەم
شېۋەيە خراپتر بىت، مەن پزىشكەم، نايىت بىرىندارەكە بىجولنىن، بگەپرىن بزانن لەكوئى
گىرى خواردوۋە... ھاوسەفەرەكەي ئەيوت لە پىشتى سوكانەو بوو و لەوانەيە ھەر لەم
بەشە داغان بوو دا گىر درايت.

وەك ئەوھى دووبارە بومەو بە كۆرپەلەي نىو سكى دايك، بەخۆمدا پىچرابووم،
دەست و پىم ماناي پەھەندەكانى خۆي لەدەست دابوو! چاوم ھىچى نەئەبىنى، بەلام
لەمزانى كە دەست و پىم لەسەر جىگەي خۆي نىيە، كەمەرم خەرىكبوو لەتلەت ئەبوو
لە تاۋ نازار، ھاوارم كرد! ھاوارم كرد!

***

بەستارىكى سىپى پۆش زەردەخەنەيەكى مېھرىبانى بۇ كردم، دۆپە ئاۋەكانى
كۆنترۆلكرد و بە پرويەكى خۆشەو سلاۋى كرد.

-چاۋەكانت كەردەو ئەزىزم؟ سوپاس بۇ خودا، با بىرۆم ھەۋال بدەم بە دكتور.
پزىشكەكە پىلۋەكامى كىشايە خوارەو و دەموچاوم دای لە نازار، ئاخىكم كرد،
چاۋەكالم لە تاۋ نازاردا دانەئەخران، وەك ئەوھى وەرەقەيەكى ئەستور خراپىتە پىشتى
پىلۋەكالم ھەتا نەچنەو سەريەك.
پزىشكەكە گوتى:

چاوه کانت ناوساوه، فشار مه که که دایانخه‌یت، خودا ره حمی پیتکرد، که مهران
 شکاوه، نه شته رگه ریه کمان کردووه، نه شته رگه ریه کی ترت ماوه، پتویسته پلاکینت
 بو دابننن. چاوه پروانه انکرد به هوش بیتته وه و خانه واده که ت بگن، سهریش
 چند شکاویه کی هه به به لام سوپاس بو خودا زه ربه یه کی توند به که لله ی سهرن
 نه که شتووه، ده موچاویشت چاک نه بیتته وه خهم مه خو، شینییه کانی هه تا چند
 هه فته به کی تر لانه چن و ورده شوشه کانیش ورده ورده به تپه ربوونی کات له پینست
 دینه دهره وه، بو نه شته رگه ری جوانکاریش هیچ په له نه که یت، یه که به یه ک برؤ به دوی
 کاری چاره سهره کانتدا، گرنکتر له هه مووشی نه شته رگه ری دووه می که مهرته، هه ری
 که مینک که وتیتته وه سهر پی و حالت باشر بوو پتویسته نه شته رگه ری بکه یت، هه لیره ری
 نه شته رگه ری بکه یت باشره، شوین نه گوپریت و نه جولیت زور بو ت باشره...

به رده وام قسه ی نه کرد، خه مسارد بوو، ناسایی ره حهت قسه ی نه کرد، نه تنهوت بهم
 هه موو موسییه ته وه له سهر ته ختی نه خوشخانه که وتوم و نازار نه کیشم...
 پزیشکه که پشکینه کانی خوی کرد و پوشت، به لام په رستاره که گه پرایه وه و گوتی:
 نه گهر کارنک هه بوو زه نگه که ی که ناری ده ست فشار بده نه زیزم، به جورته
 دامانناوه که ناسان ده ست پتی بگات.

گوتم:

شه هلا چی لیها تووه؟ مردووه؟

شه هلا هاوسه فهره که ته؟ ژنیکی لاواز و وردیله یه؟
 به لن.

باشه. نیگه ران مه به، له قاوشه. ئوتۆمبیله که له دهستی هه لگرتویت دهرگاه
 کراوه ته وه و نه و فری دراوه ته دهره وه، ته نها پوزی پتی شکاوه و زیاتر کوتران و
 شنبوونه وه ی جهسته ی هه به، نه لیتی تو قایشت نه به ستووه، که وتویت ژیر پتی سه کن
 پشته وه ی ئوتۆمبیله که ش داغان بوو بوو توش له و ژیره وه گیرت کردبوو. دوو بربره
 پشت شکاوه و نازاریکی زورت پیگه یشتووه، نه و ژنه حالی باشه نه زیزم، هاوسه ره که ش
 تازه که شتووه، هاوسه ره که ی توش دیت، جاری بخه وه.

هاوسه ری من؟ هاوسه ری من؟ دواتر خه وتم و ناچار بووم که بخه وم، خه ری که بووم
 بیرم له کرده وه له ساه کوتاکاندا له مویت له ته رموزه که دا نیسکافه تیبکه م بو خه

په پښتو ژبه کې کړدووه و نوштаمهوه بهر و لای شه هلا و...

***

زله ی که له خو، دوو پارچه ی تیسکت شکاندم خه یالت ناسوده بوو؟ تو که به و هه موو
 ږون و چه ورپه وه هیچت لن نایه ت، من نه بیت گیانم ده ربچیت هه تا شکاوییه کانم
 بکیر سینه وه، نه مردیت گوت له قسه کانم بگرتایه، شه و له وئی بمانیایه ته وه، به یانی
 بکو تینایه ته ږی؟

دهنگی کړی شه هلام له بهر دهم ده رگای ژووره که دا بیست، به بینینی روخساری شین
 بووه و ترسناکی، گریان دایگرم، هاوسه ره که ی له پشته وه، کورسییه که ی پالنه نا و
 هتایه ژووره وه، شه هلا له ته خته که کم نریک بوویه وه، دهستی بریندار و ږنراوی له نیو
 قوئی جله ږنگ په مویه کانی نه خوشخانه دا حالې مروئی تیک نه دا، سهری گرچه باوه ش
 و به گریان وه گوتی:

سوپاس بو خدا که زیندویت، به خودا له و کاته وه ی که له بیاباندا چاوم کړدووه
 بهر دهم وای بیرم نه کړدووه که مردویت، نه وکات چیم وه لای مندا له کانت بدایه وه؟
 چونچونی سهری مندا له بی دایکه کانتیم بگردایه؟ خو زکه لا لا بومایه و نه مگوتایه
 به به که وه ږوینه سهر، سوپاس بو خدا که زیندووی...

شه هلا نه گریا و هاوسه ره که شی به خه مباری و مؤږه وه سهری نه کرد، گوتم:
 هه وائتان به که س داوه؟ که س هاتووه؟
 (ناصر) وه لای دایه وه:

منیش سهر له به یانی له نه خوشخانه ی سه منانه وه ته له فونیان بو کردم، خودا نه زاتیت
 چون هاتووم. بهر دهم وای بیرم نه کړدووه نه بیت تهرمی شه هلا وه رگرمه وه.
 شه هلا به چاوی فرمیسکاوییه وه گوتی:
 هه تا تو نه نیژم، نامرم، خه یالت ناسوده بیت!
 (ناصر) بهر دهم وای بوو:

من نه کاتم هه بوو هه و آل به هیچ که س بدهم، نه بیرم هه بوو نه و کاته، تیتستا نه ږوم
 نه ږسم بزائم هه و آلیان به خانه واده که ت داوه یان نا... نه گهر ناگاداریان نه کردبن، خوم
 ته له فون نه که م، ژماره ی...

نا نایه ویت، تیوه نه زیه ت مه کیشن، نه گهر که سیک ته له فونی کرد، نه و کاته

له سرخو بلن: «چېووه؟» نامه ویت هیچکس نیګه ران بیت.
-ناکریت، پتویسته ناګاداربن، بو نه شته رګه ری پتویسته په زامه ندی هاوسه رګه کن
وه ربګیریت، هر واکریت.

***

دهنګی له رزیوی شهناز به ناګای هینامه وه، ده ستمی نه وازش نه کړد و له زړ
لیتووه قسه ی نه کړد. که چاوم کرده وه شهناز و مازیم بینې، بی ویست فرمیسکه کلم
هاتنه خواره وه.

-باشی پورې؟ نازارت هه یه؟ ناخر نه مه چ موسیبه ټیک بوو؟
-نازارم هه یه، که مرم زور نازاری هه یه، خه ریکه نه مرم!
شهناز قسه ی نه نه کړد، هیچی نه نه گوت، قسه کان ته نها له نیوان من و مازیا
نه چون به هه وادا، شهناز ته نها یه ک قسه ی کړد:
سیروس ناهیلیت په رویز بیت و واژو بکات بو نه شته رګه ریبه کت، باوکت له رنه
دیت په زامه ندی نه دات و نه پروات.
نالاندم و وتم:

منداله کانم بهین بیانینم، نامه ویت بی نه وه ی بیانینم مرم، واک له نه شته رګه ری
دورنه چوم... منداله کانم بهین بیانینم.
-دور له گیانی پورې، نه مه چ قسه یه که؟ خو نه شته رګه ریبه کی قورس نیه
نه یانه ویت پلاتینت بو دابنیت، منداله کان بهم شیوه یه بتینن نه ترسن! گوناھن.
-منداله کانم نه وې، منداله کانم نه وې.

هستی بیکه سی و بی په نایم نه کړد، وه ک نه وه ی له ته وای نه م کوره گوره به دا
ته نها و بیکه س ماومه ته وه! به بی هیچ پشتیوانیک، پیمخو شبوو په یوه ست بم به
شونیکه وه، به که سیکه وه که ناوی هاوسه ربیت و نارامی له گه ل خویدا بهینیت،
ته نانه نه گه ر هاوارم به سه ردا بکات و سه رزه نشتم بکات، ته نانه نه گه ر هه رده
بکات، ته نانه نه گه ر مخرج له سر دابنیت که له مه به دواوه مافم نیه پی له مال
بخمه دهره وه، دلّم هاوسه ری نه ویست، پایوی نه ویست و پشت و په نای نه ویست.
منداله کانم نه ویست تا بو خومی به ملینم هیشا له دنیا دا به شتکه لیکه وه په یوه ستم،
شتکه لیک به منه وه په یوه ستم و ته نها لیم...

***

ئەوئەندە پىداگىرىم كىردى كە شەھناز ئاۋىنەيەكى چىكۆلەي لە ئىو جانىكاھىدا دەرھىنا
و دابە دەستىم، دەموچاۋم زۆر تىكچوۋبوو، شىن و ترىسناك! خويىن مەيى بوو لە لاي
قۇمەۋە، بىرىنى ناھەز لەسەر پىستىم چالايان دروستكردىبوو، لە بىنىنى خۆم تۆقام و
دلاۋامكىردى كە دەموچاۋم پاكىكەنەۋە، شەھناز گوتى: «بە ئازارە، با مېنىتەۋە بۇ ئەو
كەتەي كە شىنايەكان باشتىر بېن.» گوتى: «ئىستى ئازارەكەي كە مەرم نەمىنىت بەسە
بۇم.» باۋىم پەزىلەندى دەرپىرپىو بۇ نەشتەرگەرىيەكەم و كاتىك بەھۇش ھاتىبوۋمەۋە
دەستىكى ھىتابوۋ بە سەرمدا و پۇشتىبوو، شەھناز و مازى لە لام مابوۋنەۋە، شەھلا
و ھاسەرەكەي پۇشتىبوون، دوو شەۋ بەسەر نەشتەرگەرىيەكەمدا تى ئەپەرى و من
بەك ھەفتە بوو كۆرەكانم نەدىبوو، خەرىكىبوو دىلم پارەپارە بىت، پەروىز نەھاتىبوو،
تەلەۋنىشى نەكردىبوو.

***

لە دەرگا درا، پەرىستارەكان لە دەرگا نادەن، مازىش بە ھەمانشەۋە، شەھناز پۇشتىبوو
بۇ دەشتىۋىر، دەرگا كەمىك كرايەۋە و بىھپاد بە دەموچاۋى سوتاۋى بەر خۆرەۋە
ھاتە ژوۋرەۋە، بەدۋاى ئەۋىشدا بىھپەنگ ھات. چاۋەكانى بىھپاد پىرپون لە فرمىسك.
كەم نەبوو زەردەخەنەيەك بىكەم و دىنىاي بىكەمەۋە لە ھالى خۆم، بىھپەنگ ھىشتا
نەگەشتىبوو لەسەر زەۋىيەكە پەھىل بوو، بىھپاد گەپايەۋە ھەتا بىيىنىت، خەرىكىبوو دىلم
پارەپارە بىت! كۆرە ھەزارەكەم لە ترىسدا بوراۋىيەۋە و مەھمەد پەزىلە بىنى كە ھاتە
ژوۋرەۋە، بىھپەنگى لە باۋەشكىرد و لەسەر تەختە خالىيەكەي تەنىشتىم داينا و گوتى:
فەقىرە ترساۋە، ئىستى دىتەۋە سەر خۆي.

شەھناز لەگەل پەرىستارەكەدا ھاتە ژوۋرەۋە و لۆكەيەكى دەرماناۋى گرت بە لوتى
بىھپەنگەۋە، چاۋە فرمىسكاۋىيەكانى كرانهۋە، بىھپاد بە چاۋە فرمىسكاۋىيەكانىيەۋە
سەرى ئەكردىم، شەھناز سەرى بىھپادى لە باۋەش گرت:

دايكت چاك ئەيىتەۋە ئەزىزم، نىگەرەن مەبە... بىرى سەردەمانى مىندالى كىردۆتەۋە،
ۋىستۋەتەي لە جادە پىشېركى بىكات لەگەل كوراندە، ئەم بەلەيەي بەسەردا ھاتوۋە،
لەبەرنەۋە ھەقىيەتى، بەلام چاكئەيىتەۋە خەم مەخۇ كورم.

بىھپاد نىزىك نەئەبوۋىيەۋە، كە دەستىم كىردەۋە پايكىردە باۋەشمەۋە، بۇنى ئارەقى

چۈۈە لۆمەۋە، بۆنى قۇيم كىرد و گوتىم:
چەند پۇژە نەچۈيتە جەمام كورم؟
بە گىرانەۋە گوتى:

لەو پۇژەۋەى كە تۆ پۇشتى، ئەمويست بۆت بىسەلمىنم ئەتوانم ۋەسۋاسى نەم.
بىئەپەنگ لەسەر تەختەكەى تەنىشتەۋە بە گىرانەۋە گوتى:
-بۆچى خەرىكبوو ئەمردى دايكە؟ بۆچى خەرىكبوو ئەمردى؟
مەمەد پەزا لەسەر تەختەكەى دايىشانىدەۋە، لە باۋەشى كىردبوو، سەرى نەۋازى
ئەكرد. ئامىزم كىردەۋە بۆى. لەسەر تەختەكە خۆى خستە خۋارەۋە و كۈپەكان لە تىو
باۋەشى بىرىندارمدا ون بوون.

مەمەد پەزا پۇشتە دەرەۋە، بەدلى خۆم كۈپەكانم ماچ كىرد، بىئەپەنگ بەردەۋام
ئەھاتە پىش و ئەپۇشتە دۋاۋە و سەيرى دەموچاۋە شىنەكەى ئەكردم، لە كۆتايىنا
تەجەمولى نەما.

-دايكە ببورە، بەلام ۋەكو (ھىۋلا)كانت لىھاتوۋە، لىت ئەترسم.
بىئەپاد ۋەلامى دايەۋە:

-بى عەقل... ئەشېت بترسى، ترسنۆك!
-چەند جار پىت بلىم ئەم يارىيە ترسناكانە مەدە بەم مىندالە يارىيان پىيكات! بۆچى
گوتىم لىناگىت؟

بىئەپاد چاۋى بىريە دەموچاۋم و گوتى:
بەلام پاستىش ئەكات دايكە، دەموچاۋت چاك ئەبىتەۋە؟ ھەر ۋا نامىننەۋە!
شەھناز گوتى:

چاك ئەبىتەۋە ئەزىزم، چاك ئەبىتەۋە، نىگەرەن مەبە، چاك ئەبىتەۋە.
مەمەد پەزا و مازى ھاتنە ژوورەۋە، مازى كۈپەكانى لەئامىزگىرن و ماچى كىردن
سەرى ئەخستە سەر بىئەپاد، شىعەرى بۆ بىئەپەنگ ئەخوئىندەۋە و ئەيگوت نووسىنەكانى
سەر پۇستەرەكەى خۋارەۋەى تەختەكەم بخوئىننەۋە. بىئەپەنگ بە شەبتانىيەۋە
شتەكەلىكى سەيرى ئەگوت و پىنداگرى ئەكرد كە نووسىنەكانى سەر پۇستەرەكەى بە
دروستى خوئىندۋەۋە، نەت ئەگوت ھەمان ئەو كۈپە چكۆلە دىناسكەبە كە بە بىنىنى
مىن بورايەۋە و كەۋتە زەۋى.

بېھراد نىزىكى مەھمەد پەزا بوو، لە بىننىيان لە كەنارى يەكتىدا ھەستىكى خۆشم ھەبوو، لەۋەي كە كۆرەكەم كەستىكى ھەيە لە كەنارىدا بوەستىت. خۆزگە بېھراد ئەۋەندە لە پەروىزىش نىزىك ئەبوو. خۆزگە ئىستا لە كەنارى بېھراددا، پەروىز ۋەستابوو... مازى كۆرەكانى بىردە دەرەۋە بۇ ئەۋەي ھەموو شۆنەكانى نەخۇشخانە كەيان نىشان بدات، شەھنازىش شىتنى دەستى كىردە بىيانوو و پۆشتە دەرەۋە.

مەھمەد پەزا نىزىك نەبۇيەۋە، ھەر لە ھەمان ئەۋمەۋدايەدا كە ۋەستابوو لە ئەحوالى پىرسى، پىرسى كىرد ھىچم پىتويست نىيە؟ ھىچم ناۋىت؟ گومانە خۆلەمىشىيەكانى لە تىۋزەندا وىتايان ھەبوو. ھىچم نەپىرسى، ئەبوو چى پىرسىم؟ خۆي دەستى پىكرىد و وتى:

سىروس كەۋتۆتە ئىنكارى، وا ديارە نارازىبوۋە بە سەفەرەكەت، مۆلەتى نەداۋە پەروىز بىت بۇ سەردانت، پەروىز زۆر ھەۋلىدا.

باۋەرم نەكرد، پەروىز ھىچ كات بۇ ھىچ شىك ھەۋلى نەئەدا، بۇ ھىچ شىك، تەنانت بۇ ئەۋەي كە لەگەل مندا دژايەتى بىكات. ھەموو مەرج و بەندەكانم بۇ پۆشتىن لە مال و تەنھا جىھىشتىنى منى، بە ئاسانى قەبۇلكىرد. تەنانت ئەۋ كاتەشى گوتىم: ھەرگىز پىن نەخاتە مالى ئىمەۋە... ئىستاش ھەتا سىروس بلىت مافى نىيە بىتە سەردانى من، بە گەردنى كەچ، قەبۇلى كىردوۋە، ئەيناسم تەنانت ئەزانم كاتىك ۋەلامى سىروسى داۋەتەۋە چۆنچۆنى و لە چ ھالەتلىكدا بوۋە و گوتىيەتى:

-بەچاۋان باۋكە گيان، ھەرچى ئىۋە بلىن....

-نەنەھىشت مىندالەكانىش بىنە سەردانت، دايكت يەك دوو جار تەلەفۇنى كىرد، گوتى پىش نەشتەرگەرىيەكەت بۇ مىندالەكان بىتاقەت بويت، بەلام سىروس دىسانەۋە پازى نەبوو، ئەيگوت ئەۋ كە گوتى لە قسەي من نەگرتوۋە و پۆشتوۋە بۇ توركىا، مافى ئەۋەي نىيە كە كۆرەكان بىننىت، با بەتەنھا مېنىتەۋە ھەتا قەدرى عافىەت بزانىت، لەبىت بزانىت كە سەركەشى تاۋالە...

پىنكەنى و زەردەخەنەيەكەم كىرد بۇ پىنكەنىنەكەي، زەردەخەنەكە لەسەر لىۋەكانم ۋىكىبوو، ھەر بەۋ شىۋەيەي كەۋتە سەر لىۋوم كۆ نەبۇيەۋە، بىرم ئەچۈۋ بەلاي ھەزار شىدا و ھەۋسەلەم نەبوو زەردەخەنە پىنكەنىناۋىيەكەم پىكىبىخەم، مەھمەد پەزا بە سەرسۇرمانلىكى دروستكراۋ گوتى:

يانی يەك زەرپە نازاری ویزدانت نییه، که ئەم پیرە پیاووە بەم شتووەیە نازار ئەدەبەت
- ئەم پیرە پیاووە ئەوەندە نازاری ئەم و ئەوی داووە که بەم شتالە بەخۆی نازانێت
بگات بەوەی نازار بخوات، ئەم کارانەشی تەنها بۆ تەبیکردنی منە، ئەگەر نادانییە دلی
بۆ من و منداڵەکانم ناسوتیت.

سەیریکی سەقفەکە ی کرد و خێرا سەری وەرگێرا بەرەو لای سەقفەکە.
- نێتر هەر مەروڤە و جۆریکە، ناکریت مەروڤەکان بگۆریت و بە دلی خۆتان لێکەیت.
منیش بە هەولێکی زۆر منداڵەکانم وەرگرت که بیانەم بۆ (بابلسەر)، بۆ دەریا، گۆم
شەویش ئەمێنێنەووە و سبەی ئەگەرینێنەووە، دواتر هێنامن بۆ لێرە بۆ لای دایکیان، خودا
پاداشتم بداتەووە که دایک و منداڵەکانم بەیەك گەیاندن، وەکو ئەو لاپەرانی گۆلارە
کۆنەکانم لێهاتووە، چیبوو؟ پەیکی هەست و سۆزەکان؟ گەپانی هەست و سۆزەکان؟
خۆشیم لە جەسارەتەکە ی ئەهات، ئەم هەموو سالە لە گەڵ پەرویزدا هاوڕێبوو بوون
و ئەبونیان بەیەكەووە بوو، بەلام پەرویز زەرپە یەکیش خوی ئەمی وەرە گرتبوو، هەر
وەك ئەوەی که ئەویش خوی پەرویزی وەرە گرتبوو، پەرویز بەلێ قوربان بلی و گۆنەبەل
و ئەویش نازا و سەربەخۆ و بە ئیرادە. سەیرتر لەووە سیروسیش خۆشینەوێست، لە
ئەوجەوانییەووە که بەیەكەووە پۆشتنە قوتابخانە و گەورە بوون و هاتوچۆی مالی بەکریان
کرد، سیروس هەر جارێک ئەیبینی زەرە خەنە یەکی ئەکرد و لە حال و ئەحوالی ئەپرسی.
هەندێک جار وا بیرم ئەکردەووە لەوانە یە لەبەرئەووە خۆشی ئەوێست که بەجۆریک لە
جۆرەکان پۆلی سەرپەرشتیاری بۆ پەرویز ئەبینی، پەرویز چەندین جار باسیکردبوو که
محەمەد پەزا ئەوی لە دەستی لێدانەکانی کۆرە گەورە ترەکانی قوتابخانە پزگارکردووە،
یان لە چەمی پز ئاو پەڕاندو یەتیەووە یان کاتێک لە وانە یە کدا که می هێناو، ئەوەندە
یارمەتی داووە هەتا لە کۆتاییدا ناپلیۆنی قەبول بیت. باوکی محەمەد پەزا ئاشناییەکی
که می لە گەڵ سیروسدا هەبوو، کهم ئەوەك زۆر. پەرویز ئەیکوت سیروس تەنانەت
بەشداری پرسی باوکی محەمەد پەزاشی ئەکردووە!

- نازلی، بەجەدی بە جۆریک بوو که بەم شتووە یە بیت؟

ترس دایگرتم، مەبەستی چیبوو؟ چی ئەگوت؟ ئەهاتنی پەرویز یان دژایەتی من
لەبەرانبەر سیروسدا؟

- چی بەم شتووە یە بوو؟

- پرووداوی هاتوچۆکه، چۆنچۆنی بوو؟ ئەلێت دەستت هەلیگرتوو و لاتداو... وانیه؟

خەیاڵم ئاسودە بوو، هیچی نەئەزانی. گوتم: لەوانەیه پەرویز هەموو شتیکی باسکردبێت.

خەتای من بوو، شۆفێریم ئەکرد و خەو دایگرتبوم، ویستم نێسکافە تێبکەم لە تێو تەرمۆزەکەدا، خۆمم بەرەو لای سەکن نوشتاندەو و کۆنترۆلی سوکانەکەم لە دەست دەرجوو، ئەسڵەن نازانم چی بوو! چەند کارێرێک هەر بەو شتوێهە لە کەناری جادەکەدا مابوینەو، کە دنیا پرووناک بوو بوویەو و ئۆتۆمبێلە رێبوارەکان ئێمەیان بینیبوو گەیاندبواینین بە نەخۆشخانە، شەهلا، هاوسەفەرەکەم پیتی شکا، هاوسەرەکە ی هات بەشونیدا و بردی.

ئاه... خراپم کرد، بە جەهەنەم کە هاوسەرەکە ی هات و بردی، هاوسەر لە کوێو هاتە ئەم ناوێو؟ خوابکات نەپرسیت کە بۆچی هاوسەرەکە ی تۆش نەهات بەدواتدا، کام هاوسەر؟

بە دێقەتەو گۆنێه گرت و گوتی:

ئەگەر ئەتەوت مندالەکان بە جێتە هێلم با لە لات بێننەو، ئەمشەو لات بن و سبە ی ئەیانبەمەو.

- ئایانبەرەو، مێشکیان تێک ئەچیت، بێهەرەنگم حالی تێکچوو و من ئەزانم چەند ترساو، سپاس کە هیناتن، یەک دنیا سپاس.

- ئەگەر مانەوت لێرە زیاتر درێژە ی کێشا، دیسان ئەیاننەمەو، نیگەرەن مەبە و دلەنگیش مەبە. تەلەفۆن بکە، خۆم ئەیاننەم. پەرویز نایەوێت لە بەرامبەر باوکیدا بوەستێتەو، ئەگەر نا خۆی زۆری پێخۆشبوو کە بێت هەم تۆ بێنیت و هەم مندالەکانیش بێنیت.

مەمەد پەزای فەقیر خەریکبوو دەموچاوی پەرویزی دائەپۆشی، نەینەزانی کار لەم فسانە خراپترە. پەرویز زیاتر ئەوێ پێباشە گۆشە یەکی هەبێت و خوانەکە ی لە کاتی خۆیدا نامادەبێت، ئەک ئەوێ کە لە جادەدا بکەوێتە پێ و سەختی بێنیت و خومار بێت، هەتا من بێنیت و دلم بۆی بسوتینیت، تەمەنێک بوو کە فێربوو بوو کەسانی تر کردەکانی ئەنجام بدەن و لە جیات ی ئەو هەست بە بەرپرسیاریتی بکەن.

کۆرهکان پوشتن بۆ ئهوهی چهند کارێریک له بابلسهه بمتنهوه و ههولبدن یادکاری
ئهو دایکهی که وهکو (هیولا) ی لتهاتوو له زهنیاندا پاکبکه نهوه. بیهراڤ له کاتی پوشتن
به لێنیدا که کۆریکی زۆر باشبیت و گوێ له قسهی گهورهکانی بگریته. چی نهبوو لهم
هه موو تایبه ته ندیه ئارامبه خش و دنیاییهی که له نێو بوونی محهمه د پهرزادا بوو،
زه پرهیه کیش له نێو ده مار و خوینی په رویزا پهیدا نه بوو؟

***

له نه بوونی خۆمدا مازی دوکانه کهی به پێوه نه برد، نه یگوت: «کۆریکی زۆری کهی
پهیدا کردوو و کالاکانی منی ههه به وان فروشتوو». هیشتا دلم له لای نهو جانتا سووره
بوو که له پرووداوه که دا پاره پاره بوو. ههه چی پۆشاک و کهلوپه لیکمان له کورسی دواوه
دانابوو، له ناوچوو بوو. کهلوپه له کانی نێو سندوقه کهش زیانی که می پینه گه شتوو... له
سه فهره ته نها ده موچاویکی داغان و که مه ریکی شکاوم بووه نسیب.

شه هلا مه ریکی کرده قوربانی و له پاساژه که دا دابه شیکردوو و گوته: من قورم بۆ
گرته وه و ناگرم به ردایه سامانه کهی، هه واته کان مازی پیتی نه گه یاندنم. له سهه ته خته کهم
که وتبووم و چاوه پروان بووم ماوهی که وتنه شهه مانگیه کهم ته واو بیت، به لکو بتوانم
بکهومه سه ریتم و برۆمه وه سهه ژیانم. په رویز نیو کارێر، به دزیه وه هات بۆ سهردانم،
له ده رگا که دا وه ستا و به نیگه رانییه وه سهه ییرکردم و پرسیری کرد هیچم پتویست نهیه؟
هیچم نه ویست، دیسانه وه هیچم لێ داوا نه کرد، هیچ پروونکردنه وه یه کیشم
نه ویست، کاتیک له نه خوشخانه بووم، جاریکی تر محهمه د پهرزا کۆره کانی هیتا بۆ
سهردانم. له و کاته وهی گه پابوو مه وه ههه دوو شهه جاریک ته له فۆنی نه کرد و له حوالی
له پرسیم. هه ندیک جار سهه قسهی نه کرده وه و نیو کارێر قسهی نه کرد و نامۆزگاری
نه کردم و بۆ پوژانیکی باشر دلگه رمی نه دا.

***

دوای دوو مانگ له سهه ته خته که وتن و نه کردنی هیچ کاریک، جلم له بهرکردوو و
عه زم جه زم کرد که بهرۆم بۆ پاساژ. دلم بۆ ژینوسم ته نگ بوو. ده رگا شوشه ییه کانیم
خوشنه ویست، شوشه قه ره بالغ و سهه یه که یشیم خوشنه ویست، دلم بۆ هه موو
شونه کانی ته نگ بوو. له تاکسیه که دابه زیم و به هینواشییه کی زۆره وه پوشتم، مازی
که منی بینی ده رگای دوکانه کهی کرده وه و هه تا نیوهی پاساژه که هات بۆ پینشوازیم،

بە شەلەشەل ھەنگاوم ھەلنەھینا، ھیشتا کەمەرم ئازاری ھەبوو. بە دەنگیتکی بەرز
نەحوالپرسی کرد... چەند کەسێک سەریان لە دوکانەکانیان ھینایە دەرەو، تەقربەن
ھەمویان ھاتبوون بۆ سەردانم، ئیستاش بە نەحوالپرسی و ئارەزووی سەلامەتی و دوای
خێر، مێھرەبانییەکیان تەواوئەکرد، لە ناخی دڵمەو ھەشتێک پرووناک نەدرەوشایەو،
شەھلا لە ئێو کالای خەوتنەکانیدا ھاتە دەرەو و بە پەلە لە ئامیزی گرتە، ماچی کردم و
بە چاوی پڕ لە فرمێسکەو چەند جارێک سوپاسی خودای کرد.

لە پشتی شوشەکەو دانیشتم و سەیری خەلکم نەکرد، مازی کپیارەکانی بەرێتەکرد...
ھەندیکیشیان میان ئەناسییەو، بە وتنی ئاخ و خودایە بێرم، ئارەحەتی خۆیان دەرئەبێ.
باش کپیارەکانی منت قێ کردن ھا... بویتە کاسب بۆ خۆت... ھا!

ئەو چۆن بێرێت نەکرەو پورێ؟ من گوتم کە بزنس لە ئێو خۆینی زیوریەکاندا،
بینیت کە راستم کرد، چاوت دابخەیت ئیرەت لە دەست دەرئەھینم... خۆم ئەبە
خاوەنی.

تۆ ھەلە ئەکەیت بێ عەقل، دوو پۆژ لێرە وەستاویت، پێتوایە بویتە فرۆشیار؟ من
سێ سالی گیانم دەرچوو لێرە... پێتوایە ھەر بەو ئاسانییە؟ کپیارەکان بەبۆنە منەو
دین لەلات شت ئەکرن... ئەگەر نا دوو ھەزاریش کاسبیت نەئەکرد، تێگەشتی؟
-ئۆھ... ئۆھ... پورێ حەیفی کەمەرت نەبوو کە بشکیت؟ خۆزگە زمانت
ئەکەوتە ئێوان ددان و نیوہی ئەقرتا.

مازی لیستی فرۆشەکانی ھینا و فرۆشی دوو مانگی نیشاندام، خراپ نەبوو، پازیشی
نەئەکردم، بەلام لە داخرازی دوکانەکە باشتربوو، دیار نەبوو کە ئێتوانم بکەومەو
سەرێ و دووبارە خۆم بەرێوہی بێم، دکتۆر ھەتا شەش مانگ پشودانی بۆ داناووم،
بەلام من مەوێک نەبووم کە ئەم ھەموو ماوہیە تەحەمول بکەم.

بەشى پىنجەم

پەرويز نەئەرۆشت، ھەرچىم كىرد و گوت نەئەرۆشت، پىداگرى ئەكرد كە پەروم بۇ دەستماچكىردنى سىروس، تەنانت ھەرەشەى لىم ئەكرد و ئەيوت ھەموو شىكە بە سىروس ئەلىم، بەلام نەينەتوانى. جانتايەكى چكۆلەم بۇ خۆم و كۆرەكانم پىنچاىو و كەوتىنە پى... بىنىنى پەرويز لە داوى يەك سال لە پىشتى سوكانى ئۆتۆمىيلەكەند ھەستىكى نامۆى پىننەبەخشىم، وەك ئەوھى كەستىك بۆتە خاوەنى سامانەكەت و تۆش ناتوانىت ھىچ ھەلەيەك بكەيت.

نىوچاوانە گرژەكەى سىروس ھەستە نامۆكەمى خراپتر كىرد. خۆزگە ھەر تىستا لە شەرى ھەردووکیان رزگار ئەبووم، ھەم باوك و ھەم كۆر. سەلامىكى ساردم كىرد لەسەر قەنەفە قەیفە كۆنەكەى ھۆلەكەدا دانىشتم، كۆرەكانىش پۆشتى بۇ ئەو ژوورەى كە ھەمىشە تىيدا ئەماينەو ھە بۇ ئەوھى بخەون، كەمەربەندە تەختەيەكە زۆر خراپ ھەست و دەرومى تىكتەدا، دانىشتن و ھەستانم بۇ سەخت بوو، كەمەرم ھىشتا ئازلە ھەبوو، گرژى و مۆنىيەكانى سىروسم لە كۆتى دلىدا جىگە بكردايەو! چى پویدابوو كە بەم شەو ھە داوى بىنىنى منى كىردبوو؟ ئەيوىست دىسانەو ھە سەر بخاتە سەرم؟ ئەيوىست بلىت پەرويز لە مىرات بىبەش ئەكات؟ ئەيوىست بلىت پەرويز ناچار ئەكات ئەلام بەدات؟ ئەمەى كۆتايى خستىمە پىكەلین.

-پىكەنە بابە، تۆ پىننەكەنىت كى بە رىشى من پىكەنىت؟ نا... بەراستى كى پىكەنىت؟

سەرم بەرزكردەو ھە سەيرىكى دەموچاوە رقاویيەكەم كىرد.
-خۆ ھىچ حسابىك بۇ قسەى ھاوسەرەكەت ناكەيت! منىش كە استغفرالله...
سەيرىكى پەرويزم كىرد، نىكا شىواو ھەكانى ھالى تىك ئەدام.

-چىيە؟ پىتويستناكات بە سەيركردن، سەيرى من بکە، پەرويز پىتويستى بە سەيركردن

نىيە.

پاستى ئەکرد، پەرويز پىتويستى بە سەيركردن نەبوو.

لامپەكە بە سەقفەكەوۋە ھەلۋاسرابوو پرووناكىيە زەرد و نارنجىيەكەى ھۆلە پەش و تارەكەى تاريكتىر نیشان ئەدا. سىروس لەسەر دۆشەكە كالەوۋەبوۋەكەى دانىشتبوو بە پارچە كانزاكەى نىو دەستى يارى ئەکرد. پەرويز پالى دابوو بە ديوارەكەى نزيك چىشتاخانەكە. ئەتگوت منيان بۆ كوشتارگە ھىناوۋە!

-پىك و پاست بلنى دەردى تۆ چىيە نازى؟ لە چىت كەمە؟ چىت ئەوئىت لە ژيانى؟

-بۆچى؟ تىناگەم بۆچى ئەمە ئەپرسى!

-بۆ نا باشىش تىنەگەيت كە چى ئەلئىم، بەلام لە بەرژەوۋەندىتدا نىيە كە وەلام

بەدەيتەوۋە.

-باشە ئىوۋە بلنى ھەتا منىش تىيگەم، بەم شەوۋە منتان ھىناوۋەتە ئىرە كە چى بىيىت؟

ئەوئىش بەم بارودۆخەوۋە.

سەنئەلە سىيىيەكانى بە ددان گرت.

-بارودۆخت ھەموۋى خەتاي خۆتە، مافت نىيە ھىچ كەسك تاوانبار بکەيت.

-من نەمگوتوۋە كەسكى تر تاوانبارە، ئەلئىم بەم بارودۆخەوۋە من ئەيىت پشوو

بەم، نەك ئەوۋى كە بەم شەوۋە بىمە ئىرە و شىرىن و فەرھاد بىيستم.

گالتەپىكردن لە نىو چاۋەكانىدا شەپۆلى ئەدا، پارچە كانزايىيەكەى لە نىو پەنجەكانىدا فشاردا.

-بەپاست؟ پشوش ئەدەيت؟ ئەمپۆش پۆشتبوۋىتە دوكانەكەت پشوبدەيت؟ واىە؟

ئەتەوئىت خەلكى بلنى سىروس شايەنى ئەوۋى تىدا نىيە كە نانى مندالەكانى بدات لەبەر

لەوۋە بوۋەكەى بە كەمەرى شكاو و دەموچاۋى داغانەوۋە ئەپروات و كاسبى ئەكات كە

لانى مندالەكانى پەيدابكات؟ ھەر ئەمەت ئەوئىت؟

باشە، دەرکەوت پۆشتنە دوكانى منيان پىگەياندبوو زۆر پىيناخۆش بوۋبوو، وەك

ھەمان ئەو كاتالەى كە ئەمويست دوكان دابنىم دەنگەدەنگى بەرپاكرد كە خەرىكم

بارى بە ئاپروۋى ئەكەم، كە خەرىكم بەدناۋى ئەكەم، كە خەرىكم نازناۋى بى توانايى

و نامەردى لە ئەو ئەلئىم، وەكو ئەوكاتەى كە لە نووسىنگەكەى سەمىيى بەرپىكەوتم بۆ

دەللى كالا دەستە دووۋەكان بۇ دەۋلە مەندەكانى شار، ئەيگوت ۋەكو پەلەيەكى پەشم
لېھاتوۋە بۇ خانەدانى گەورەى زەندى، كە من زەندىيەكان سوک و بى نرڭ ئەكەم.
بۇ ھەر كاریكى نویم ھەموو جارېك بەم شىۋەيەبوو ھەتا وردە وردە قەبولى ئەكرد
لەگەلەمدا پىكەنەكەوت، ھىشتا پۆشتەكەمى بۇ توركيا كەمى ھەزم نەكردبوو. نەھاتبوو
سەردانم، پىگەى بە پەرویز نەدابوو بىت بۇ مالاكەم كە ھىشتاش نەينەزانى ئىتر مالى
پەرویز نىيە، ئەگەر قوتابخانە و خولە ھاوینەيەكانى كورەكان نەئەبوو، ئەوانىشى لىم
ئەگرت و نەينەھىشت لەلام بىننەو. تەنھا بۇ ئەوۋى كە تەمىم بىكات و وانەى ئەدەم
پىدات ھەتا ئەدەب ۋەرگرم و ئىتر لەبەرامبەرىدا نەوۋەستەوۋە و دژايەتى ئەكەم...
ئەمپۆش سەردانى سەرىپىم لە دوكان نىگەرانى كەردبوو. ئاخ لەم خۇنۋاندنە ئاپرودارى لە
تىو خەلكىدا خەرىكبوو ئەيخەكاندم.

-پۆشتە تەنھا سەرىكم دا، بىرى پۆشتە دەرەوۋە و دوكانەكەم ئەكرد، مازى
دوكانەكە بەپۆتە ئەبات. من زۆر نەمامەو.

ئەگەر ئايندەى مندالەكانم و ترسى بەدبەخت بوونيان نەئەبوو، ئىستا ناچار نەئەبووم
كە گەردن كەچ بىكەم و پروونكردنەوۋە بە سىروس بدەم كە لە تىو دوكانەكەى خۇمداچ
ھەلەيەكە ئەكرد، خوين خوينمى ئەخوارد. پىمخشبوو سەرى پەرویز بىرم كە ئەوۋەندە
بى دەست و پى و بى غىرەت بوو! كە منىش ناچاربووم بەم شىۋەيە بە بى دەسەلات و
بى زمان لەبەردەم باوكىدا سوک بىم.

پەرویز ئىمەى بە تەنھا بەجىھىشت و لە ھۆلەكە پۆشتە دەرەوۋە، ئاراستەى
پۆشتەكەم ھەتا چىشتخانەكە سەيركرد و پىموابوو كاریكى زۆر باشمكردبوو كە
ھەوالەى باخى پرتەقالەكەم كەردبوو. ئەم ئەو پىاۋە نەبوو كە بتوانىت بەرگى لە ژن و
منالەكەى بىكات و پشت و پەنايان بىت. ئەوپەرى ھەولدانى رۆشتن بوو بۇ چىشتخانە.
بە سىنيەك چايەوۋە گەپايەوۋە، سى كوپ لە تىو سىنيەكەدا بوو. چايە نەباتەكەى
خۇبىشى لەبىرنەكردبوو. ھەم... دىاربوو فشارى دابەزىبوو! لە خەمساردى و ترسنۇكىيەكەى
دلم تىك ھەلەھات، چايى ھىنابوو كە بابەتەكە بەخىر كۆتايى پىبەيتىت، بە يەك سىنى
چا؟

سىروس كوپەكەى ھەلگرت، چاۋىكى بەتىو درەختە گەورەكانىدا كىرا و گوتى:
خەيالى دوكان لە مىشكت دەرەكە، لە بەيانىيەوۋە پادەستى بىكەوۋە، پىويست ناكات

ئىتر بېرۇتە دەرەۋە و لە دوكاندا بېنىتەۋە، چۆلى ئەكەيت، بەسەر مندالەكانتەۋە
دائەنىشيت. مالەكەشت لەبىربكە. ھەر لىرە ئەمىنىتەۋە ھەتا چاك ئەبىتەۋە، قسەش
ناكەيت لە قسەى مندا. تەنھا ئەلىت بەچاوان، تىگەشتىت؟ بە چاوان! بەسە ئىتر ھەرچى
ويستم رىزت لىبگرم، تۆ ھەرچىت ويستوۋە كردت... ئەۋەش ئەنجامەكەى، پەرويز
لەملاۋە ئاۋارەى باخەكە بوۋە، خۆيشت لەۋلاۋە كەم ئەندام و داغان.
دەرگاي يەككە لە ژوورەكانى كردهۋە، نەچوۋە ژوورەۋە، گەپايەۋە، كۆتا تىرىشى
ۋەشاند.

-باسى نووسىنگە و ئەو شتانەش نامىنىت، دەلالى ئەنتىكە و مىز و قەنەفە و كىتەب
و دەرەش تەۋاۋ بوۋ، ئىتر نارۆيت بۆ نووسىنگە.
پۆشتە ژوورەۋە و دەرگاگەى داخست، پەرويز لەسەر قەنەفەكە پالەكەوتبوۋ ئەلف
و بىيەكى نەھات بە دەمدا. ئەۋەندە لە نىۋو بىدەنگىدا لەۋى دانىشتم ھەتا ھەستا و
كۈپەكەى لەبەردەمدا ھەلگرت و گوتى:

سارد بويەۋە، نەتخوارد، يەككى تىرت بۆ بېتىم؟
داخى سىروس و بى نرخی خۆم پرژاندە نىۋو نىگامەۋە و لە ژىر لىۋەۋە بۆلاندەم...
-يان خۆت جەم و جۆرى ئەكەيت يان بەيانى باخى پرتەقالەكە وىران ئەكەم بەسەر
خۆت و باۋكتدا.

***

پۆشتبوۋ، نەبوۋ، ون بوۋبوۋ، ۋەك ئەۋەى كە لە سەرەتاشەۋە نەبوۋە. ۋەك ئەۋەى
كە دوتنى شەۋ بەۋ شىۋەيە قسە و باسوخواسى لەگەل مندا نەكردوۋە، كۈرەكانىش
نەبانەزانى لە كوتىيە.

كاژىر ھەشتى بەيانى، غەفور، كرىكارە پىرەكەى باخ ھاتبوۋ بۆ دەرمانوۋەشاندى
درەختەكان. بەدۋاى سىروسدا ئەگەپا، كۈرەكان پۆشتن بانگى بكەن، ھەۋالىان ھىتا كە
لىيە، رادىۋ (ترانزىستور) يىيە چكۆلەكەشى نەبوۋ، ھەر ئەۋە نىشانى ئەدا كە پۆشتوۋە، لە
ھەر كوتىيەك بۋايە رادىۋكەى ئەخستە بناگوۋى و گوۋى لە ھەۋال ئەگرت، بە بىپەرەنگم
كوت:

بېۋ باۋكت بدۆزەرەۋە، با بىت بزانىت غەفور چى ئەۋىت.
بىپەرەنگ سەرىكى كىشايە ئەۋ ژوورەى كە لائەى تىرياك كىشانىان بوۋ.

-باۋكىشم نىيە.

-لەۋانەيە لە نىۋ باخەكەدا بىت، بىرۆ لەۋىش بگەرئى.

خۆىشم پىكەنىنم ئەھات، بەم كاتەى رۆژ، پەروىز، لە نىۋ باخدا؟ دوو سى كازىر
دواترىش تازە پەروىز لە خەۋ ھەلئەستا، پىكەنىكەكەى دانەگىرساند و سىخەكەى لەخستە
سەرى و خۆى رىك ئەخست، ھەتا بتوانىت نانى بەيانى بخوات، نىۋ باخەكە، ھەر
لەخۆيەۋە لە دەمم ھاتە دەرەۋە، بەلام لە نىۋ باخەكەشدا نەبوو، نەبوون. ھەردوۋىكىيان
نەبوون، غەفور گوتى:

خانم، خۆ من شارەزاي كارەكەمم، دەست پىتەكەين. ئاغاش كە ھاتەۋە لەيىنىت،
ئەگەر ناتەۋاۋى و ھەلەيەك ھەبىت پىمئەلەيت. سى كەسى تىرش ھەتا نىۋ كازىرى
تر دىن. پىۋىستە ئەمىرۆ باخەكە تەۋاۋ بگەين، دەرمانوۋەشەنەكامان بۆ يەك رۆژ
بەكرىگرتوون. درەنگ بىرۆم، تەۋاۋ نابىت خانم.

بۆ خۆم بوۋوبوۋمە خانمى باخەكە، غەفورم نارد بەلای دەرمان ۋەشانەكەيەۋە،
لەسەر قەنەفەى ناۋەپراستى ھۆلەكەدا دانىشتبوۋم و لە مالى سىروسدا دەستورم بەسەر
كرىكارەكەيدا ئەدا، كە نانى بەيانىم دا بە كۆرەكان، دەمارگىرىم تازە يىرى كەۋتەۋە
كە دەستبكات بە لەقە ۋەشانەن! خەرىكبوۋ بەبىرم ئەھاتەۋە كە دوتىن شەۋ چۆن
سوكايەتى پىكرا! چۆنچۆنى لە ھەموۋ ئەۋ شتانەى كە لە ماۋەى ئەم دوو سى سالاھدا
بۆ خۆم بەيەكەۋە نابوون و پىيان دىلخۆشبوۋم، پىگىرىم لىكراۋو، كە چۆن ھەتا دەمەۋ
بەيانى ددانم سۈى بەيەكدا و پىلان و بەرنامەم بۆ سىروس دانا... بۆ كۆى رۆشتبوۋ؟ بۆچى
نەماۋوۋيەۋە ھەتا ھاۋارى بەسەردا بگەم و پەروىز داشۆرم و خۆم ئاسودە بگەم؟ بۆچى
نەماۋوۋيەۋە كە بىيىستىت من ۋاز لە دوكانەكەم ناھىنم، نووسىنگە ۋ دەلەلىيەكەشم
ناخەمە كەنار، تازە ئەمەۋىت لە ئىستا بەدۋاۋە ھەرمائە ۋ جارىك بىرۆم بۆ توركيا ۋ كالا
بەينىم بۆ دوكانەكەم. بۆ كۆى رۆشتبوۋ؟ پەروىز لە كۆىبوۋ؟

كۆرەكان كەمىك نانىان خوارد و رايانكردە دەرەۋە، پىيان خۆشبوۋ تىكەلى كارە
پىۋانەكان بىن. بە بىھرادم گوت: ئاگاي لە برا چكۆلەكەى بىت... «بە چاۋان» بىكى كالى
گوت و رۆشتن.

تەلەفۇنەكەم گرت بە دەستمەۋە ۋ ژمارەى مازىم لىدا، حال ۋ ئەھۋالىكى كۆرەم
پرسى ۋ ھەۋلىمدا تىيگەم ھىچ شىك ئەزانىت لەبارەى بىرپارە نۆيەكانى سىروسەۋە

یان... هه موو ترسه کهم له وه بوو که هه ردووکیان پوشتنه لای خاوهن دوکانه که و
سهره خو کردیتته وه. مازی هیچ شتیکی نه گوت! دلنیا نه بووم بی ناگایه یان نا.
هه تا دامخست شهناز ته له فوونی کرد، به نیگه رانییه وه پرسې بوجی هه رچی
ته له فوون نه پروات بو مال وه که س هه لینا گریټ؟ گوتم: سیروس فه رمانی کردو وه له
باخه که دا بېنمه وه هه تا چاک نه به وه، پټکه نی. گوتی: نه سله که شی هه ر نه مه یه،
نمگوت که نه به ویت له نټو باخه که دا زیندانیم بکات و پټم له دوکان و نووسینگه که ش
بیریت، نه مننه هیتشت هه ر کارنکی بوستایه له که لمدا بکات. پټو ابوو که منیش وه کو
په ریز سر شوپ نه کهم.

دهنکی محمه د پره زام بیست، له گه ل کوره کاندایا هاته ژووره وه، په یحانیش به دوایدا
هاته ژووره وه و زهرده خه نه ی خوشی که وته سر لټوه کانم، خه م دایگر تبووم که به م
که مره شکاوه وه چوون بتوانم خواردنی نیوه پړوی کوره کان ناماده بکه م! نه ویش له
باخه که دا، به بی هیچ نامیر و که لوبه لټک، له مالی خو مان هیچ نه بیت ژه مټک خواردن مان
له دهر وه نه خوارد، ژه مټکیش شهناز نه یه ټنا و به و شټویه نه پوشت، بټهراد فټر
بوو بوو جله کان بخاته نټو جلشوره که و بیخاته نیش، بټهره نگیش گسکیکی نه هټنا به نټو
هو له که و ژووره کاندایا، هیچ کارنک نه نه مایه وه، به لام لټره به بی ټیمکانات، به بی نامیری
کره بابی، زیان نه نه چووه سر... بوونی نه و جانتایه م کرد که به ده ست په یحانه وه بوو.
لټره چی پروینه دا؟ هه موان به یه که وه رټکه که و تبوون؟ هه موان؟ شهناز و په یحانیش؟
محمه د پره زاش؟ (سه لکی سیر بوو یان قنچکی پیاز!)

په یحان هات به دانیشتنه وه له نامیزی گرتم و به و فرمټسکه ی که له نټو چا ویدا
فټس مابوو، حالیکردم که نیگه رانی هیچ شټک نه بم... چه نده نه م ژنه بی زمانه م
خو شنه ویت. هه میشه له بارودوخه خراپه کاندایا به دادم نه گه شت. له کاتی له دایکبوونی
منداله کامدا، له کاتی نه خوشی خو م یان کوره کاندایا، له کاتی مال پاککردنه وه ی جه ژندا و
له سهوزه سوورکردنه وه وهرزییه کاندایا، هه میشه هه بوو، بټزمانیه که ی هیچ کات نه بووه
هوکار که ټینه که م چی نه لټیت، له مندالییه وه له گه ل لالییه که یدا راهاتبووم.

بټهرنگ به شادییه وه هاته که نارم و گوتی:
دایکه باخه که پر بووه له پاشه پړوی ناژه ل، بوټیکی وای هه یه که هه ر مه پرسه!
نوه نده پاشه پړویان کردو ته بنی دره خته کان!

سەرتەپى مەھمەد پەزەم كۆتۈرگەن:
كۆدە مەھمەد كە ئەلەيت: سىروس بە دەرمەنە شەنە كەي كۆتۈر «بۇ درەختە قۇخەكانى
بەنەيت. كۆدە مەھمەد بەنە شەنە كەي كۆتۈرگەن، بەلەم بۆنى نەيت، ئەم زىدە پەزەم
ئەكەت.

بەنەپەزەم كۆتۈر:
راستەكەت، بۆنى دەيت، مەروۇف كەلە تەككە چەيت.
مەھمەد پەزەم كۆتۈر:

ئەگەر مەھمەد ئەم پەزەم پەزەم نەكەنە بەنە شەنە كەي كۆتۈرگەن، مەھمەد كەنە تەمەنە
نەيت، خۇش نەبەن. دەرەخەش لە نەتە دەستەمەندە ئەمەنەنە، كەسەش نەيتەكەيت، بەلەم
مەھمەد بەم پەزەم، درەختەكەنە وزە مەھمەد كەنە گەنە و قەتەمەنەكەي زۆر ئەچەتە نەتە مەھمەد كەنە.
بەنەپەزەم كۆتۈر:

-پەزەم كەلەش مەھمەد ئەم پەزەم پەزەم ئەخەت؟
بەلە، مەھمەد ئەمەنە، بەلەم تەستە كەتە نەيتە.
-يەنە مەھمەد ئەمەندە مەھمەد لە پەزەم كەلە، مەھمەد تەستە خەرىكەبەم پەزەم نەزەلەكەنە
ئەخەت؟ ئەي نەيتە پەزەم كەلە نەخەم.

مەھمەد پەزەم نەيتە و بەنەپەزەم كۆتۈر:
بەلەم مەھمەد پەزەم، نەيتە پەزەم كەلە پەزەم پەزەم نەزەلە نەخەم...

پەزەم نەيتە نەيتە پەزەم نەمەدەكە، شەيتە و پەزەم لەكەل مەسەدە، مەھمەد لەكەل
خەيتە نەيتە. مەھمەد پەزەم كۆتۈر: مەھمەد كەم پەزەم مەھمەد لەيتەكە مەھمەد بەنەپەزەم
كۆتەم:

مەھمەد پەزەم نەيتە مەھمەد كە تەتەنە شەيتە بەنەپەزەم؟
-نەيتە لە جەنەكەي خەيتە مەھمەد، چە جەنەكەي مەھمەد؟ گەنە نەيتە شەيتە
بەنەپەزەم.

ئەگەر پەزەم خەيتە مەھمەد لەيتە نەيتە پەزەم مەھمەد بۇ مەھمەد خەيتە، ئەمەنە
ئەسەدەتەم...

سەرتەپى بەدە و مەھمەد زەردە خەنەكە بەكەت.

سىروس و پەرويز پۇشتون بۇ گورگان، بۇ سەر مەزراكانى پەموو، ديارە كارەكەيان
چەند پۇژىك درىزە ئەكىشىت. پەرويز بە منى گوت: «يىم بزانم هيچتان پىويست نىيە؟»
گوتى: ئەم (مادمۇزىل) ەش بەيىنمە خزمەتتان ەەتا بۇ دروستكردنى خواردن كىشەيەكتان
نەبىت. خۇ تۆ بەم بارودۇخەوۋە ناتوانىت هيچ بكەيت.

دەموچاوم گرۇ كرد، يانى چى من لە باخەكەدا بە تەنھا بە جىيەيىلن و محەمەد پەزا
بنىرن بۇ رايىكردنى كارەكان؟ محەمەد پەزا چ كارە بوو؟ ئەمەش لە غىرەت و ئابرودارى
سىروسى زەندى!

هيچم پىويست نىيە! سپاس، ەەر شتىكىشم پىويست بوو ئەلىم مازيار بۆم بەيىت.
خوداحافىزى كرد و پۇشت. تەلەفۇنم كرد بۇ مازى و لىستىكم پىدا ەەتا شتم بۇ
بكرىت، لە پقدا گوتم بىت لە كۆلانەكە شت بكرىت و لەسەر سىروس بىنووسىت. سىروس
نەبوو ئەدەبى ۋەرئەگرت، لە ترشى و زەيتونى شيشە و ەەتا پەنبرى پىتزا و ەەر شتىك
كە لەوانەيە لە فروشگاكانى ئىرەدا نەبوايە، بە لىست دام بە مازى... باخەكە لە دەرەوۋەي
شاردا بوو. باخەكەلىكى زۆر لەم دەوروبەرەدا ەەيە، ەەندىكىيان ۋەكو باخەكەي سىروس
مالەكەي نىويان شوئنى نىشتەجىيونە و ەەندىكىشيان تەنھا جاروبارىك كە خاۋەنەكەي
بەويىت سەرىك لە درەختەكان بدات يان ميوانىك شتىك بەيىت قەرەبالغ ئەبىت. ئەم
چەند سالا خانوگەلىكى نوئى و مۇدىلى پۇژيان لەم دەوروبەرەدا دروستكردوۋە، خەلكى
ۋردەۋردە لە بىريان ئەچىت كە باخەكانيان خۇش بوئىت، ۋەك ئەۋەي ژيانى شىك و ئاسان
و پاكىريان زياتر حەز لىيە... سەربارى بىنا نوئىەكان و ساختمانە چەند نەۋمىيەكانىش
كە بە تازەيى لەو دەوروبەرەدا ئەبىرنىن، ەيشتاش ەەر شىۋەي دەرەرەۋەي شارى
ەەبوو. سەردەمانى زوو كە من منداڭ بووم، باخەكە پەرزىنىكى تەختەي ەەبوو. بە
نوپكە كىويىەكان دەۋرى تەختەكانيان ئەتەنىيەۋە، بەلام لەو كاتەۋەي بە چاۋى خۇم
بىنىم، دەۋرى باخەكە، دىۋارىكى خشتى بوو كە لە سالاكانى سەرەتادا نزم بوو دواترىش
بەرزىريان كردهۋە.

فەفور كارەكەي كرد و پۇشت، ەەتا كرىكارەكان بەرئى بكات. بىيەرەنگ و بىيەرەد
بەنيو دەست و پنى غەفوردا لەهاتن و لەچون و خۇشحال بوون. پەيخان يارمەتىدام
ەەتا نىمە ەەيۋالەكە، كورسىيەكى پۇلۇنى كۇنى بۇ ەيىنام ەەتا لەسەرى دانىشم. ەەۋاي
كەرمى خۇرلاۋابوۋلى مانكى ئاب، بەرەۋ فىنكى شەۋان ئەپۇشت، لە ەەيۋالەكەدا ناغان

خوارد، هه رچیهك بوايه له ماله دوكه لاوییه که باشر بوو. پشیله کانیش هاوکات له گز نانخواردنی ئیمه دا، ده ستیان کرد به میاومیاو و دلیان کردینه ناو.

***

نه مه زانی له کویم، شه هناز نه حوالپرسی نه کرد و کاتیک به مینگه مینگ جوابم نه دایه وه په ست نه بوو، هه تا له کوتاییدا گوتی:
هیشتا خه وتویت؟ خۆت کۆ بکه ره وه ئیتر، هه وای باخه که ت پیکه وتوو، واییه؟
کاژیر دهی به یانییه، هیشتا خه وتویت؟

گوتی که خه ریکه دیت بۆ ئیره، نه یوست هه تا پیش گه پانه وهی سیروس بیت و پرواته وه. رقیکی بۆ نه ندازهی له به رامبه ر سیروس دا هه بوو، نه سلنه چ ژنیک خۆشی له پیاویکی چروکی خۆسه پین نه هات؟ یه کیک له وانهش له مالی خۆماندا بوو سالانیک بوو نازاری شه هنازی نه دا، له م نیه ودا په رویز به ده ربوو له م یاسایه و جیاواز بوو له هه موو نه و پیاوانه ی که نه مناسین! له هیچ کامیان نه نه چوو.

شه هناز هه زی خۆی بۆ ناو و هه وای باخه که نشان نه دا، غمیشی نه کرد و نه یوست پینگرم بکات له نیه باخه که دا، هه والی نه بوو به زۆر هینراوم، نه یگوت مینمه وه بۆ خۆم باشر، گوتی: ئیستا ره یحانیشی پتویست نییه، با له لام مینیتته وه و یارمه تیم بدات، به پیکه نینه وه گوتی:

به لام ئاگات له و سیروسه چاوله ده ره بیت نازاری نه دات، نه م بۆ زمانه گونا هه.
نه م هه موو ماوه یه نه مه یشت که س پتیبلیت پشتی چاوت نه برۆیه... نه هیتلیت سیروس شه ویک یان نیوه شه ویک هه لکو تیتته سه ری. نه سلنه با شه و له لای خۆت بخه ویتته ناوا باشره. خۆ تۆ بوون و نه بوونی په رویز جیاواز نییه بۆت، په رویز بنیره له لای باوکی بخه ویت، نه م بۆ زمانهش له لای خۆت بخه ویت.

مه مه د رهزا به باوه شیک خواردنه وه له ریکه وه گه یشت، له به رامبه ر من و شه هنازدا دانیشته وه ده ستیکرد به قسه کردن، لیره وه هه تا نه وێ... بۆ هه وه له بووم و بیزار بووم، بیکار دانیشته بووم هه تا مه مه د رهزا و شه هناز یادگاریه کانی سه رده می قاجاریان بگێر نه وه. شه هناز باسی گه نجیتی بکات و مه مه د رهزاش باسی مه ندالی پیمخۆشبوو په رویز لیره بوايه و چه ند قسه یه کی سوکم پینه وت و نه گه رامه وه بۆ ماله وه کتیبیکم گرت به ده ستمه وه و نه مخرینه ده وه، خۆم به ئینته رنیت و ته له لای نه وه

سەرگەرم ئەکرد. باخەكە ھىچ شىتېكى بەكەكەك ھاتوى نەبوو جگە لەو درەختانەى كە
ھېشتا پىتويستيان بە چاودىرى ھەبوو، مابويان بۆ گەشتنى بەرەكانيان، ھىچ شىتېكى
بۆ سەرگەرمى تىدا نەبوو. پەرويز ئەو ھەموو ماوەيە لە باخەكەدا چى ئەکرد؟ جگە لە
خواردن و خەوتن و مەستبوون! تاقەتى نەئەپۆشت، لەبەر ئەو ناتەواويە زگماكيەى كە
لە گورچيلەيدا ھەببوو، دەستى نەئەبرد بۆ كارەكانى باخەكە، ئەى چۆنچۆنى پۆژەكەى
بەسەرنەبرد؟ راھاتبوو بە تەمەنىك تەمەلى و دانىشتن لە جىگەيەكدا.

بۆچى بىدەنگى؟

نازانم تەنھا ئەمەى پرسى يان پىش ئەو ھەش شىتېكى تىشى پرسىبوو...؟ گوتم:
خەرىكم گوتنەگرم.

شەھناز ۋەلامىكى تەواوترى داہەو و وتى:

- ھەوسەلەى پۆشتوو، ھەموو پۆژىك ئەم كاتانە لە دوكانەكەيدا بوو، تىوارانىش لە
نووسىنگە.

مەمەد رەزا گوتى:

خەلكى لە خودايانئەوئە چەند پۆژىك لە مالى بن و بە باشى پشوو بدەن و لە دنيا
و جەنجالىيەكانى پزگاريان بىت و تۆش بىزاري دەرئەبرى؟

- چەند پۆژىك نا، چەند مانگىك، دوو مانگە كە لە مالى ۋە يەخسىرم، ئەگەر بە
دكتۆرىش بىت ئەبىت چوار مانگى تىش لە مالى ۋەبم! ھەر ئىستاش لىرە... ھەوسەلەى
مروڤ ئەروا.

- دەى خۆت سەرقال بکە بە شىكەو، بىكار دامەنىشە.

- دوئى شەو زۆر شېرزە ھاتىن... تەنھا چەند پارچەيەك جلم بۆ كورەكان ھىنا و
ھىچم لەگەل خۆمدا نەھىنا.

- ھەر شىتېك پىويستە بلى... ھەتا بۆتان بەيئەم.

شەھناز گوتى:

پاست ئەكات، بلى من ئەپۆم بۆت ئەپىچمەو و مەمەد رەزا بۆتان ئەھىنىت.

لەمانە خەرىكبوون چىيان ئەکرد؟ مەگەر خۆم مردبووم؟ مەگەر پەرويز مردبوو؟

مەمەد رەزا چ كارە بوو؟

- خۆم ئەپۆم ئەيھىنم.

شەھناز گوتى:

كچى كەللە رەق! تەكانخواردن و سەرگەوتن بەسەر پلىكانەدا بۆ كەمەرت باش نىسە
بلى چىت ئەوئىت من بۆت ئەهينم.

چاۋەكانى محەمەد رەزا غەمگىن دەرئەكەوتن.

-كتىب ئەخوئىتەو؟ ديارە ئەھلى كىتئىت!

-ئەھلى كىتئىب نىم بەلام ئەخوئىنمەو...

(پىكەنى...)

-باشە ئىستا لە كام بوارانەدا ئەخوئىتەو؟

-ھەموو شىتەك... ئىرانى، بىيانى، مېژوۋىيى، عاشقانى، ھەموو شىتەك...

سەرىكى راۋەشاند.

كە لە جىگەكەى ھەستايەو، شەھناز گالۆكە گۆزىيەكەى ھەلگرت و لەچە
ئاۋرىشمىيەكەى دا بەسەر قزە شەرابىيەكانىدا و گوتى ئەوئىش ھەتا شوئىنەك بگەيەتتە
بەيەكەو رۆشتن... پارچەيەكى قەراخ خورى شىن ھاتبوو بەسەر نىنۆكە سوورەكانىدا و
لە دواشەو ئەكىشرا بەسەر زەوييەكەدا، شەھناز چۆن ئەيتۋانى ئەوئەندە ئاسودە و ئارام
بگەوئتە پىشچاۋ؟

***

كۆرەكان دەنگەدەنگىيان ئەكرد، دەنگى داد و بىدادىيان لە پەنجەرەى ھۆلەكەو
ئەبىسترا، لەسەر قەنەفەى ھۆلەكە دانىشتبووم و رەيحانم بە كارەكانەو سەرقال
كردبوو. ئەوئەندە بەو مائە شىرەيە ھالەم تىكچوبوو كە تىنەئەگەشتم رەيحان بەو تىسە
شەستودووسالانەيەو ماندوو ئەيىت.

تەلەفزيۇنەكەى لە ژوورى كىشانەكەى سىروس و پەرويزدا لەسەر يەكەكە لە مېزە
عەسەلىيەكان دانا. چەند گولدانىكى لە نىو تاقە كۆنەكانى نىو ھۆلەكەدا دانا، پەروى
گرت بەدەستىەو ھەتا ئەو شوئىنەى كە ئەكرا ھەموو شوئىنەكى سېرى. چىۋەى وئە
دوكة لاوييەكان، (گرامافون) ھە كۆن و لەكارەكەوتوۋەكەى گۆشەى ھۆلەكە، تەفەنگە
راۋچىتئىيە بىسودەكانى سەر دىۋارەكە، كە ديار نىيە لە تەۋاۋى تەمەنياندا يەك جارىش
فىشەكىكىيان تەقاندوۋە يان نا، ھەموۋى پاككردنەو.

ھىچ شىتەك نەگۆررا، ھىچ شىتەك! تۆزى مەركىيان كردبوو بەم مائەدا! ھەرچى رەيحان

نه بېسې و پاکی نه کرده وه سوودی نه بوو.

خوزگه م به کوره کان که به خاک و درهخت و خوره تاو پازی نه بوون. بېهراديش که مگر گرنګی به پیس و پاکی نه دا، وهک نه وهی پرووداوه که و دووری من، که مېک نه ویان گورېبوو، ترسابوو، به لام هیشتا له رۆشتنه هه مامه دزییه کانی نیوه شه وی خه مم نه خوارد.

له نه گېته من که له مالیشه وه مابوو یه وه و نه نه گوررا. ته واو توپه بووم، ده ستم نه نه گشت به په رویز و هیچ کات بو خوی موبایلی نه کړی، له بیرکردنه وه له وهی که ته له فون بو موبایله که ی سیروس بکه م دلّم تیک هه لته هات، له نیو مال و باخیکي ویران و داغان به هه وه له یه کی زور که مه وه مابوو مه وه، خوزگه نه مگوت به محمه د رهزا لاپتوپه که م بهینیت، هه رچه ند که له کارکه وته و کون بوو مازی دابووی به لامه وه، به لام هیچنه بیت بو کات به سه ربردن باشبوو... فیلمیکم پینه بیني و کاته که م به سه ر نه برد. بریار بوو هه تا که ی لیره بم؟ هه تا که ی بریاربوو سیروس و په رویز لیره نه بن و من بخه نه نیو نه م گتچه له وه! سیروس ناگای له هه موو شت هه بوو... چه رچل نه یو یست بو سردان له زه وییه کانی گورگانی پروات و چ که سیکی باشر له نازلی بن عه قلی که مه ر شکاو که له نیو باخه که دا داته پیت و وهک و سه گی مینینه و توله کانی که مین دابنیت و چاودیری باخه که بیت؟ سه گی پاسه وان، به لی هه ر وا بوو، منی له باخه که یدا قه تیس کردبوو هه تا خوی پروات و سه ر له کاره کانی بدات. په رویزی شی بردبوو که نه وهک به کجار به گوتی من بکات و من نه باته وه بو مال که م.

زه نګی ته له فونه که م لییدا، په یحان بوی هینام، ژماره که ی سیروس بوو. ددانم سوی به به کدا، چی نه ویست له گیانم؟
-باشی نازی؟

په رویزبوو، هه وای پوفیکی خه ستم له نیو سییه کاغه وه ناردده دهره وه، وه لام نه دایه وه.

-کوره کان باشن؟ هیچ که موکورتیه کت نییه؟

سه رتاسه ری هوله که م به چاو ته ی کرد.

-به لی باشن، یه کتیکان دانیشتوو له سه ر کو مپیوته ره که ی، نه وی تریشیان رۆشتوو بو خولی موسیقا، منیش دانیشتوم خه ریکم نینوکه کانم ریکنه که م که له گه ل هاوړنکاغدا

بروین بو مه له وانگه، تو چی؟ خوش نه گوزهریت؟ باوکه باشه؟

نارامشی دروستکراوی دهنگم، نارامشی پیش تو فان بوو. پهرویزیش نه یزانی، هر له بهر نه وه زوو ده سته کاربوو هه تا دروستیکاته وه.

-باوه پر بکه پرۆشتنمان له ناکاو بوو، بریار نه بوو بروین، ئاوپرژینه بارانییه کان خراپ بوو بوون... جوتیاره کانیش که ههریه که یان له بیرى خویدایه، نه هه والیکیان دابوو نه شتیک. نیوه شهو مهش په حمهت ته له فۆنى کردبوو هه والی به باوکم دابوو که چهند جاریکه نۆبه تی ناو زه وییه کان هه روا نه مالرین. ئاوپرژینه کان خراپن و که سیش ههچی نه گوتوو. زه وییه که تینو مابوو یه وه، نه گهر نه نه پرۆشتین به رهه مه که له دهست نه پرۆشت. به یانی زوو منی به خه به رهیتنا که به یه که وه بروین، نه منه ویست به تهنا به جیتان بهیلم به لام نه کرا ئیتر.

دیاره که نه کرا، کاتیک سیروس حوکم نه کات ته وای کاره کانى دنیا مه حال نه بن، مردن و زیندو بوونی ههچ کهس گرنگ نییه، هه موو یاساکانى دنیا له پله ی گرنگی نه که ون، نه وه ته نها سیروسه که نه بیت گوپرایه لی فه رمانى بکریت، چ که سیک باشتر له پهرویز بو گهردنکه چکردن گوئى به فه رمان بوو؟

-به محهمه د په زام گوت سهرتان لیبدات و له وانیه سى چوار پرۆژیک لیتره بمینینه وه. باوکم نه بیت قسه له گه ل جوتیاره کاندای بکات. نه یه ویت پینان بلیت که جاریکى تر ناوا نه که ن. مهش په حمهت نه لیت به دوور نییه یه کیک به نه نقه ست ئاوپرژینه بارانییه کانى دهستکاری کردییت، نه بیت بمینینه وه و بزانین مه سه له چیه. نه مانهش بزانین خاوه ن زه وی به سه ر زه وییه که یه وه یه تی، باشتر کار نه که ن. نه گهر شتیکت ویست به محهمه د په زای بللی بۆت بهییت.

-خۆت که ی نه گه ریته وه؟

که میك بیدهنگ بوو، بیدهنگیه که ی پروون بوو، دواى چهند چرکه یه ک گوتی: نه ته ویت خۆم بیم؟

پف! ئیستا کاتى گروکیشى نه بوو، پهرویزیش وه کو باوکی خوشامه له بوو. نه خیر هه ر له وى بمینره وه هه تا ئاوپرژینه بارانییه کان چاک نه که یته وه و میراته که ی باوکت پرگار بکه یه ت.

***

دوو پۇزى نەحس و نەگبەت، بۆچى ئەۋەندە درەنگ تىنەپەرى؟ ئەۋەندە سەخت؟
كۆپەكان لە نىۋو باخەكەدا مەشغۇل بوون، بۆ نانى بەيانى و نىۋەپۇ ئەبوو بانگيان بىكەيت
هەتا بىنە ژوورەۋە، بېھراد تەننەت يەك جارىش دلتەنگى نەكردبوو بۆ تابلىتەكەي.
كەرم و ھەلەزۇن و خالخالۆكەكان سەرقالپان كەردبوون. بېھرەنگ خاكەنازىكى چكۆلەي
لە غەفور ۋەرگەرتبوو لە ھەر كۆي پىيخۆش بوو ئەيكتىلا و زەۋىيەكەي ئەمدىو و ئەۋدىو
نەكرد. بېھرادىش لوتى ئەگرت و گەلەي درەختەكانى ئەپشكنى و لە كاتى نانى نىۋەپۇ و
تېۋارەدا پاپۇرتى ئەدا كە گەلەي خراپوومان ھەيە، گەلەي خراپوومان نىيە، مېروۋەكان
مېرشيان ھىنا، مېروۋەكان لە نىۋوچون.

مەمەد رەزا بە دەستى پەرۋە ھات، شىتەك كە لە نىۋو قتوى ھىچ عەتارىكدا پەيدا
نەئەبوو. قەفەسىكى گەۋرە بە بالندەيەكى خۆلەمىشىيەۋە، قەفەسەكەي لە ناۋەپراستى
ھۆلەكەدا دانا، ئەسلەن سەيرىشى نەكردم نەۋەك قەسەيەك بىكەم و پەرسىارىك بىكەم.
-ناۋى توتىيە، توتى.

-مامە قەش ئەكات؟

بېھرەنگ ئاۋىزىنى بوۋبوو خەستىيە سەر بازوۋى و قەسەي ئەكرد.
-بەلەي بېھرەنگ گيان، چەند شىتەك شارەزايە، بەلام ئەگەر بىتەۋىت بە باشى قەسە
بكات، پىۋىستە خۆت فېرى بىكەيت. ھەتا زىاتەر قەسەي لە گەلەي بىكەيت، زىاتەر فېرئەبىت.
بە ھەيەجانەۋە بەدەۋرى قەفەسەكەدا ئەسۋاپەۋە، پەنجەي ئەبرد بە نىۋانى
مىلەكاندا.

-مامە مەرزا... تەمەنى چەندە؟

-توتىيەكە تەمەنى دوو سالى، ئەمانە بىست و چەند سالىك ئەژىن، لەۋانەشە ھەتا
سى سالى.

-بۆ ئىمەت ھىناۋە مامە؟

بېھراد بوو كە بە گومانەۋە پەرسىارىكەرد، لە كەنارى قەفەسەكەدا ۋەستابوو چاۋى
بېرېۋوۋە جۆلەكانى توتىيەكە، مەمەد رەزا ۋەلامى دايەۋە:

-ئىستە لەلەي ئىۋەيە، ھىنى كەچى يەكەك لە ئاشناكامە، پۇشتوۋە بۆ ئىتالىا ھەتا
درىزە بە خويىندىن بدات. توتىيەكەش بە تەنھا ماۋەتەۋە، ھىچ كەس نىيە قەسەي لە گەلەدا
بكات. ھاۋرىكەم ئەيگوت توشى خەمۆكى بوۋە، ھەندەك لەۋ ۋشانەي كە زانىۋىەتى

نېټر نايانلېټ، ناخر زور عاده تي کردووه به کچې هاوړنکه مه وه. داوام له هاوړنکه سره
ماوه يه ک بيهنمه لای ټيوه که قسه ی له گه لدا بکن و له تنه های پرزگاری بکن.
بیهړنگ گوتی:

مامه مه رزا نه گهر من قسه کردنی فیربکه م هه لینه گرم بو خوم، نېټر نایده سره
ناکړت ټیمه ټه رک بکیشین له خه موکی ده ریهینین، دواتر پیان بدهینه وه که دووباره
توشی خه موکی بکه نه وه.

ده ستمان کرد به پیکه نین، محمه د پرها سهری بیهړنگی نه وازشکرد.
ټیستا تو و بیهړاد قسه ی له گه لدا بکن، بو دواتریش بیریک نه کهینه وه، هر له
ټیستاوه چه نه مه ده.

محمه د پرها به توتیه که وه خه ریکبوو، یه ک دوو وشه یه کی له زمان هینایه ده روه
سلاویکی ناسکی نه کرد و (سبحان الله) یه کی تیر له قورگیه وه نه هاته ده روه.
-مامه مه رزا بوچی به م شیوه یه قسه نه کات؟ بوچی به رده وام دهنگی نه گورنت؟

محمه د پرها به سته یه ک گوله به پوژهی هه لچری و هه ندیکی کرده نیو قاپی خوارنی
بالنده که وه. توتیه که ش به تامه زرؤییه وه گوله به پوژه که ی به چنگه کانی هه لته گرت و به
لیزانیه وه له نیو ده نوکیدا نه یشکاند.

-ټه ریزم... توتی چاولیکه ره، له هر که سیک وشه یه ک فیربیټ، نه و وشه یه هر به
دهنگی نه وکه سه دووباره نه کاته وه، ته نانت نه گهر شیوه زاریشی هه بیټ، به و شیوه به
فیر نه بیټ. ټیستا که سلاوی کرد، به دهنگی مه ریه مه، کچې هاوړنکه م. (سبحان الله)
که شی که گوتی به دهنگی دایکی مه ریه مه، توش هه رچییه کی فیربکه یت لاسای دهنگی
تو نه کاته وه و دووباره ی نه کاته وه.

کورپه کان به دهوری قه فه سه که دا نه سورانه وه و به رده وام دووباره یان نه کرده وه:

-توتی بلن بیهړنگ.

-توتی بلن بیهړاد.

-توتی بلن تابلیت.

-توتی بلن خه وم دیت.

-توتی بلن میزم دیت.

-توتی بلن هه له م کرد.

چۈنەكانى توتىيە كە سەرنجىمى پاكىشاپوۋ بەلەي خۇياندا. بوۋنايەتتە كى سەرنجىراكىش
نەھاتە بەرچاۋ، گوتىم:
ئاگاداربىن مىندالەكان، نەگەر قىسەيە كى خراپ بىكەن توتىيە كە لىتەنەۋە فېر نەبىت و
دوۋبارەي نەكەتەۋە. دواتر ھەر كەس بىبىستىت نەزانىت لە كى فېر بوۋە، لەبەرئەۋەي
شەتەن خراپى فېر نەكەن، باشە؟
مەھمەد بە پىكەننەۋە گوتى:

ئامازەت بە خالىكى زۆر گرنگ كىرد، مەن نەسلەن لەبىرم نەبوۋ نەمە بلىم.
پروۋى نا بەرەۋ دەرگەي ھاتنە ژوۋرەۋەدا، لە پىگادا بەردەۋام بوۋ:
پاستى مىندالەكان... پۇژى نىۋ كاژىر دەرگەي قەفەسەكەي بىكەنەۋە با لە مەلەكەدا بۇ
خۇي بىگەپىت، بەلەم ئاگاداربىن دەرگەي ھۆلەكە نەكرابىتەۋە، نەگەر بال بىگىت و بىرواتە
نىۋ باخەكە لىتر ناتوان بىگىرن، دوايىش نەپرات و ون نەبىت، نەمانە ناتوان خواردن بۇ
خۇيان پەيدا بىكەن، نەبىت مەۋقەكان خواردن پىدەن، لەۋانەيە لە ترس و تىنۋىتى و
بىستىدا بىرەت.

پەيخان بە شىۋەيەكە پروۋن خۇي لە بالندەكە دوۋر نەخستەۋە، لەبەردەم دەرگەي
چىشتەخانەكەدا ۋەستابوۋ گۆشەيەكە چارشىۋەكەي لەنىۋ دەستىدا نەپىچا.
لىنەترسىت پەيخان؟

سەرنكى بادا كە يانى بەلى... شىۋەگەلىكى لە نىۋ ھەۋادا ۋىنەكىشا كە يانى لە
مىندالىيەۋە لە بالندەكان ترساۋە.

ترسى ناۋىت بابە، ۋەرە لەلايدا بوەستە كە ترسەكەت بىرەۋىتەۋە، ۋەرە...
بە توندى سەرى تەكاندا و لە نىۋ چىشتەخانەكەدا ۋىبوۋ.
مەھمەد پەزا بە كارتۇنىكەۋە گەپايەۋە، بە دەستەكانى مەھمەد پەزادا قورسى
كارتۇلەكە دىاربوۋ، گوتىم:

نەمە لىتر چىيە؟ نەكا باخ و جەنگەلت ھىنايىت بۇ كۆرەكان؟ لە نىۋيا مەرى كوبرا
ھەيە يان مېرولە مەۋقەخۇرەكانى نەمەرىكەي باشوۋر؟
(پىكەنى...)

نا، نەمە لىتر بۇ خۆتە.
بىۋرە مەن گوتىۋم مەن ھەزىم لە بالندە و گىانەۋەرە؟ ھەر نەم توتىيەش نەگەر زۆر

يېزاركە رېيىت پىت ئەدەمەۋە كە بىبەيتەۋە بۇ ھاۋرىكەت.
- من گوتومە ئازەلە لە نىۋو كارتۇنە كەدا؟

سەيرىكم كىرد، كارتۇنەكەي لەبەردەمىدا لەسەر زەۋىيەكە دانا، ويستم لەسەر
قەنەفەكە بېرۇم، بە جۇلەي دەست پىگەي نەدا.

- ھەر لەۋىدا دانىشە، ئىستا ئەيكەمەۋە ئەيىنى.
- توخودا گىانەۋەر نەيىت، ھەلنە گزىت بە سەروچاۋمدا.
(بە دەنگى بەرز پىكەنى...)

- تۆش چەندە ئەترسىت، كىتىم بۇ ھىناۋىت بابە.
دە پانزە بەرگ كىتىي لە نىۋو كارتۇنەكەدا ھىنايە دەرەۋە و لەسەر يەك دايانان.
(ئانا كارىنا) لەسەروى ھەموو كىتبەكانەۋە بوو.
- تەنھا خودابىكات پىشتەر نەتخوئىندبەنەۋە.

يەك يەك كىتبەكانى دايە دەستم، زىاتريان ئەدەبىياتى روسى بوون ۋەك: (كىل)
قۇمارباز، قىامەت، چەند دانەيەكى تر و... بەرگى يەكەمى كلىدەر.) ئىنجا گوتى:
خوئىندوتنەۋە؟

سەيرىكم بادا!

- لەم بابەتانەم خوئىندوتنەۋە بەلام ئەمانە نا، زۆرم ھەز ئەكرد (كلىدەر) بخوئىنمەۋە
بەلام ھىچ كات لە شوئىنىك نەمىنى ھەتا لە كەسىكى ۋەرگرم.
- باشە سوپاس بۇ خودا، ئەتوانىت بىخوئىنىتەۋە، ئەگەر ويستت ديسان كىتت بۇ
ئەھىنم، لەلای ھاۋرىكەم ھىنام.

بە بى ئەۋەي بلىت ئەمزانى، كىتبەكانى خۆيم بىنىبوو. ھەمويانم خوئىندبوونەۋە
خۆي ئەيزانى.

بە گومانەۋە سەيرم كىرد، ئەم كارانە بۇچى بوون؟ مەمەد رەزا خەبەرى لە چ شتاتە
ھەبوو كە من نەمبوو؟ بىرئاربوو ھەتا كەي لىرە مېنمەۋە؟ ديسانەۋە كىتىي بۇ ئەھىنام!
- مەمەد رەزا تۆ چ شتت ئەزانىت كە من نازانم؟ يان پىموايە خۆىشم ئەيزانم لە
كاتىكدا كە تۆش ئەزانىت؟

(پىكەنى.)

- ئەتوانىت رستەكەت دووبارە بىكەيتەۋە؟ چەندە ئەزانم ئەزانىت گوت.

نا هه ر پاستی، بپیاره نیمه هه تا که ی لیره به ندبین که خه ریکی بارودوخی
مانه وه مان باشر نه که یت؟ بالنده نه هینیت، کتیب نه هینیت، کاری دواترت چی؟
سمبله ماشوبرنجیه کانی جوی.
خالی به ریز، من به نه خشه یه کی پیشوخته نه هاتومه ته ئیره، بینیم له بوونت
نارازیت، په رویزش شتکه لیکي گوت، له به رخومه وه گوتم کاریک بکه م که حالتان باشر
بینت.

په رویز چ شتانیکی گوت؟
شتیکی وای نه گوت، هه ر نه وه ی که سیروس...
نه ینه ویست قسه بکات، مینکه مینگی نه کرد.
گوتویه تی نه هینیت من پرومه دوکان و نووسینگه؟
به لن هه ر به و شتویه، شتانیکی گوت.
چتری گوت؟

هه لمه چو خانم، هیچی نه گوت، ئیستا له سه ری مه رۆ، با من پرۆم که میک کوپه کان
نیریکه م که چو ن په فتار له گه ل توتیه که دا بکه ن.
نه گه ر په رویز له باره ی په یوه ندییه که مانه وه له گه ل هاوړی نریکه که یدا قسه یه کی
کردیت خوینی نه ریزم، به لینی به من دابوو، به م قایشه ته خته به ندییه وه که نه تگوت
به فورگه وه پتچراوه و رتگه ی هه ناسه داغی گرتووه، له ئیستادا جگه له خه مخواردن
هیچم له ده ست نه نه هات.

***

پوژی سینه میش سه خت بوو، له یه ک شویندا که وتن و نه کردنی هیچ کاریک
نیزارووبووم، هه زم له هه مامکردنیکي فینک بوو، له دوینی شه وه وه (نانا کارنينا)م
گرتوو به ده ستمه وه، به لام هه ر کاتی زیاده شم هه بوو، نه و شتانه ی که مازی هینابوو
خسبومانه نیو به فرگره که وه، هه زم له کرد لازانیا دروستبکه م بو نیوه رۆ به لام به م که مه ر
و قابشه وه، چو نچونی؟ په یحالیش نه ینه زالی، تیدامابووم.
کوپه کان قه قه سی توتیه که یان بردبووه نیو باخه که، به ده نگی به رز قسه یان نه کرد
و نه یانویست نازه له زمان به ستراوه که هه مووی دووباره بکاته وه.
نه له فونم کرد بو مازی.

-ئاتەۋىت سەرئىك بەدەيتە ئىرە؟ ۋا مەرۋف كاريكى ھەبوو.

-زۆر سەرقالم بە خۇدا پورە نازى، لە لايەكەۋە كاللاكان تەۋاۋبوون، كپيارەكان
كەچەئيان كىرۋوم، بەئىنم داۋە ھەتا كۆتايى ھەفتە بىھىنم. ئەمەۋىت بىرۋمە بازارى
تاران بەلكو بتوانم دەستيان بخەم.

-مازى ناۋى من پىس مەكە، كاللاكانى من ھەموويان ماركەن، لە بازار ئەھىنەت كە
يارى بە ئابروۋى من بىكەيت؟ ھەفتەيەك دايخە، خۆت بىرۋ بۆ ئەستەنبول.
-خانم! مەگەر ئەكرىت؟ يەك كاژىر نەبىت پىكابەرەكان كپيارەكانم ئەدزىنە بەك
ھەفتە دايخەم و بىرۋم؟ ھەرگىز ناكرىت...

-لە كەيەۋە ھەتا ئىستا مىۋان بۆتە خاۋەن مالى؟ كپيارەكانم! چ قسەيەكى بى جى
-مىۋان تۆ بويت پورى گيان، من ھەر لە سەرەتاشەۋە خاۋەن مالى بووم، ۋەرەپىنە
چۈنچۈنى كپيارەكان دەست و سەرم بۆ ئەشكىنن، ھەرگىز تۆ دە كپيارى لەم شىۋەيەن
نەبوۋە.

-گالتە مەكە مازى، نەپۋىت لە تاران كالام بۆ بىھىنەت ھا! يەككە پاسپىرە لە قوربا
بۆت بىھىنەت.

-پورى كارت بەسەرمەۋە نەبىت... ئەپۋم ئەيھىنم، كى ئەيەۋىت بزانىت ھى كۈنە؟
بە شىۋەيەك لۆگۆ و ماركەي لى ئەدەن، كە نازانىت دروستكراۋى كۆلەنە چكۆلەكلى
بازارى تارانە، ھەموان ئەم كارە ئەكەن، تۆ ھەتا ئىستا فىرنەبويت ئەزىزم، ئىمە شەرەزى
كارى خۇمانىن بەقوربان.

پىكەننە توندەكەي لە نىۋو گۆيمدا دەنگى ئەدايەۋە، كورپى شىت ئەيۋىست مەنەي
سنى سالى من لەلەي كپيارەكانم نەھىلەت، دواتر چۆن ئەمەتۋانى دووبارە ئەم ھەمو
كپيارە پازى بىكەم؟

-ئەم كارە مەكە مازى، من پازى نىم، من خاۋەنى دوكانەكەم و ئەئىم ئەم كارە
مەكە...

-ئىستا يەك جار گۆي لە من بىگرە خاۋەن دوكان! ئەگەر زەرەرت كىرد، خۇم زىانەكە
نەبىزىرم.

ئەم كۈپە قسە نەئەچۈۋ بە مىشكىدا!!

***

پۇزى چوارەم سەيرى محەمەد پەزام کرد، بە بىزارى و پقەوہ.
بەبەگەوہ پىککەوتون، وانىيە؟ پىتانوايە ئەتوانن من لىرە يەخسىر بکەن؟
بە سەرسوپمانەوہ سەيرى کردم.

شتىك پرويداوہ؟

بە چەناگە ئامازەم بۇ زەرفى شتە كپراوہكانى کرد (قتويەك دۆشاو، سوسيس، كالباس،
چرا، مىروكوژ...) ھەموو شتىك لە نىو زەرفەكەدا بوو.

ئەمانە بۇ چىيە؟ بىرپارە ھەتا كەي پەرويز و سىروس نەيەنەوہ بۇ باخەكە؟ ئەسلەن
بۇ كۆي پۇشتون؟
پىكەنى.

سەيرە! تۆش ژىتىكى زۆرزانى بۇ خۆت ھا، سىروس دوو پۇزى تر ئەگەپىتەوہ، بەلام
ئەم كەلوپەلانە ھىنى تىوہ نىيە خانم، ھىنى خۆمە، ئەمەوئىت لىرەوہ بپۆم بۇ جىگايەك.
گوتى: ئەمانە لەسەر پىگاگەم لىرە دابنىم، ھەندىكىيان ئەبىت لەنىو بەفرگىدا بن.

پەنگم پەرى، ئارەقى شەرم بە بىرپەرى پىشتمدا جۆگەلەي بەست، محەمەد پەزا
چوۋە چىشتخانەكەوہ و زەرفەكەي لە سوچىكدا دانا، پەيخان زەرفەكەي ھەلگرت. لەو
شوننەوہي كە دانىشتبووم ئەمبىنى دەرگاي چىشتخانەكە ئەھاتە نىو ھۆلەكە، دەورى
ھۆلەكە چوار ژوور بوو، يەككىيان چىشتخانە بوو، گەپايەوہ و بەسەر پىزىكى نواند و
پۇشتە دەرەوہ.

به شی شه شه م

سیروس وه کو سه رکده یه کی سه رکه وتوو گه پرایه وه، شوتی جوانکیله ی نه هیتا و له نیتو مال و هو له که دا تلی نه دا. شوتیه کانیا ن له نیتو مه زراکانی په مودا نه چاند، ته نانه ت نیو نیگایه کیشی به من نه کرد، وه لای سه لامه که شمی له ژیر لیوه وه دابویه وه، په رویزش دوو دوو شوتی نه هیتایه ژووره وه هه تا ته واو بوون. کوپه کان له مسر بو نه وسر شوتیه کانیا ن تل نه دا و پینه که نین، سیروس به تالییه وه گوتی: نه مانه بیه نه ژووره که ی دواوه، له سوچیکدا دایان بنین که خراپ نه بن، نه وی فینکته. په یحان و په رویز و منداله کان ده سته کار بوون. ده دوانزه دانه ش بو محمه د رهزا دابنی په رویز، گه ییوه کانی بو دابنی. له دهستی نه م چروکه ش شتیک نه بوویه وه که بیدات به که سیک! شوتی بو محمه د رهزا که هاوبه شی پیلانه کانی نه م باوک و کوپه بوو، دیاره شیرینی بوو بوی!

***

به رده وام منی نادیده نه گرت، پروو له هه وا قسه ی نه کرد به لام مه به سستی من بوو. بریاری دابوو که توله ی نه م دوو سئ ساله م لیبکاته وه، له و کاته وه ی که دوکانه که م دانا ته نانه ت یه ک جارش پتی نه خسته ناویه وه، مو له تیشی نه دا که بو که مکرنه وه ی کرپیه که، له لای خاوه نی دوکانه که ناوی نه و بهیتم، پازی نه بوو، به لایه وه سه خت بوو که ژتیک سه ریچی له و بکات، ته واوی ته مهنی راهاتبوو به فهراندان به سر نه م و نه و داو له ده سترتنی جله وی ژیا نی ده ورو به ره که ی، کردنه وه ی دوکانه که ش وه کو سوکایه تییه که بوو له لایه ن منه وه بو پیگه ی نه و، نه گهر په رویز گیری نه کردایه، نه یته هیشت نه م کاره بکه م، ناچار بوو سیروس به هو ی بیته لویستی په رویز له به رامبه ر مندا و سه رسه ختی نه کردن بو دزایه تیکردن له به رامبه ر دوکانداریمدا، نه وی زیاتر له نیتو باخه که دا قه تیس

کرد، بە بیانوی دەرمان وەشاندن، بە بیانوی کود کردن، بە بیانوی میوه ڕنین، بە بیانوی سەرپەرشتیکردنی کرێکارەکان، لە کۆتاییدا بۆ هەمیشە ناردمە باوەشی تەنگی خۆی، نەبەزانی هەتا ئێرەى نەئەزانی، پێیوابوو هەبونی پەرویز لە باخەکەدا نەبێتە هۆی سزادانی من، تەمبیتی من، شتیکی تری نەئەزانی.

ئێستا محەمەد ڕەزا، ئەگەر پەرویز شتیکی بە ئەو گوتییت من ئەزانم و ئەو ھۆکاری ئەم ھەموو...

باشتر وایە زۆر بیر نەکەمەو، ئێستا بەم کەمەرە شکاوەووە ناتوانم هیچ کارێک بکەم، ناییت ڕۆژەکانی ئێرە لە خۆم بکەمە زەھر، ئەبێت بارودۆخم باشتر بکەم.

***

پەیمان شوتییەکی فێنکی لەتکردبوو کەردبویە نێو قاپیکی گەورەى شوشەو، محەمەد ڕەزا چەتالی ھەلگرت و دوو سێ پارچەى کردە نێو دەورییەکەو و خستییە بەردەم سیروس، بۆ ئەوانی تریشی ھێنا، شتیک لە نێو دڵمدا چەکەرەى کرد، ماستاو ئەکەبت محەمەد ڕەزا، بۆچی؟ بۆ؟ ھەتا ئێستا بەم شتوویە نەمبینیوو. لەوانەشە دێقەم نەداییت، پەرویز شوتییەکەى دایە دواو، ھەلئەلەرزى، مەستییەکەى لا ئەچوو، ھەستایەو و پۆشتە ژوورەکەو، سیروس سەیری پۆشتەسەرى ئەکرد، ئەگەر لە گەنجیتیو، گورچیلەى نەئەکردە بیانوو بە سیخ و تریاک دەمبەستى نەئەکرد، لەوانەى پەرویز ئەمە نەبواى کە ئێستا ھەى، سیروس سەیری دەستکردەکەى خۆى ئەکرد.

جاوکە گیان، خراپ نییە دەستیک بەئینین بە مالەکەدا، گوتم ھەتا من لێرەم کارێک بکەن، تێو خۆ حال و ھەوسەلەتان نییە، پەرویزیش کە...

ئەمویست بلیم لێھاتویى ئەوہى نییە... بەلام گوتم:

پەرویزیش کە ناتوانیت بپروات بەدواى ئەمجۆرە کارە سەختانەدا، ھێزى ئەوہى نییە، بلیم بێن مالەکە ببینن؟ دەستبکەین بە بۆیاخکردن، تازەکردنەو و گۆڕینی دیکۆر...

سەیرینەکردم، سەرى داخستبوو، شوتییەکەى بە چەتال ھەلگرت و لەلای سمیلە پڕەکانیو جویى، محەمەد ڕەزاش سەرى قسەى گرت بەدەستەو:

خراپیش نییە، دیوارەکان کە بۆیاخیکی باشیان ئەوێت، چێشتخانەکەش کە شتی ھەبە، پێویستە لایەکی دیوارەکەى بەتەواوى بپروخێرێت و دووبارە دروستبکێتەو، ئێستا باخەکەش کارێکی وای نییە، کاتی خۆیەتى خێرا دروست ئەکێت و وشکیش

ئەبىتتە ۋە.

سەرى بەرزكردەۋە، چاۋى بېرىيە دەموچاۋى محەمەد رەزا.

-تۆ پارەكەي ئەدەيت؟

محەمەد رەزا پىكەنى، لەو پىكەنىنە مانادارانە.

-پىمەكەنە، ئەگەر تۆ پارەكەي ئەدەيت ئىستا خۆشىم دەستبەكار ئەبم ھەتا ئىرە

بەكەينە كۆشكى عەزىزى تۆرۈس بۇ نازى، ئەگەر ئىش نا...

محەمەد رەزا پۇشتە دەرەۋە، دەنگى قسەكردىم لەگەل كەسىكدا بىست، لەگەل

غەفۇردا بوو يان يەكەك لە كۆرەكان، كاتى ترسان نەبوو.

-باۋكە گيان... ئەگەر ئىستا تازەي نەكەينەۋە دواتر ناچارىن بە تەۋاۋى بېروختىن

و سەرلەنۇي دروستى بەكەينەۋە، خۇشتان ئەزانن كە خانوۋەكە بارودۇختىكى باشى نىيە،

لەبىرتە كاتىك ئەۋ ئەلمانىيە ھاتبوو، لە ھەيوانەكەدا داماننا؟ ئەي ئەگەر لە ناكاۋدا

زىستان كەسىك ھات دىسانەۋە لە ھەيوانەكە دانىشىت؟ پىۋىستە لە نىۋ مالاكەشدا

كەمىك رىكۆپىتىكى ھەبىت كە بىكرىت كەسىكى بەئىزىتە ناو و شەرمەزار نەبىت، بۇ خۇم

نالىم، من دىم و ئەرۇم و مالىشم لە شۆئىنىكى ترە، ئىرە بۇ من سىزدە بەدەرە، بۇ

كەسايەتى خۇتان ئەلىم.

چاۋى بېرىيە چاۋم، ديارە كە ئەبوو بۇ ئەمەيان ھەر ۋا بىدەنگ بىت، بىدەنگىيەكەي

ھەتا ئەۋ كاتە بوو كە دەستت نەخستىيە سەر دەمارى سىروس لەۋەي كە بە كەسىكى

نەزان گوزارشتى لىبىكرىت زۆر بىزار بوو، ئەسل و نەسەبى بۇي حوكمى ژيانى ھەبوو.

-كچى باش پىگە بۇ من دامەنى، پىتۋايە من خەلكى شارم كە بە ھەر شىتەك لەخۇم

بگۆررىم و خۇم ونبەكم؟ ئەم خانوۋە پايەكەشى ئەۋەندە بەھىزە كە بە زەمىنلەر زەيەكى

ھەشت رىختەرىش ناروخىت، لە برى ئەۋەي كە بۇ ئەم مالا كۆن و وىرانە نەخشە

بكىشىت، لەبىرى ژياندا بە.

-تېرەش بەشىكە لە ژيانم باۋكە گيان، ئەگەر پاك و خاۋىن و نۇي بىت خراپە؟

لەمانەۋىت كەمىك نۆزەنى بەكەينەۋە، ئەسلەن خۇم ھەتا ئەۋكاتەي كە لىرەم بەسەر

سەرى كرىكارەكانەۋە ئەۋەستم و چاۋدېرى ئەكەم، پىۋىست ناكات تۆ خۇت دەرگىر

بەكەيت، پەروىزىش لەھىنە ناو، ھەتا يارمەتى بدات. خەيالتان ئاسودەبىت، بۇ تۆ ھىچ

زەحمەتتىكى لىيە، تىۋە بەكارەكانى خۇتان و باخدا بەگەن.

سىروس پىفنىكى خەستى كرد و گوتى:
ئەگەر خۇت گەنجىنەت دۆزىوۋەتەو (بسم الله) ، من لەم پوله با ھىتراوانەم نىيە.
بە شىۋەيەك كە بىيىستىت، گوتىم:
خۇم دەستبەكار ئەبىم، داھاتى لە ئىستە بەدوای دوكانەكە كۆنەكەمەوۋە بۇ
تازەكردنەوۋە ئىرە، با سائىك مندالەكانم جل و بەرگى نوئى نەپۇشن...
بە شىۋەيەك مۆرەي لىكردم كە ئارەقى سارد بە بېرەي پىشتمدا ھاتە خوارەوۋە،
نەفرەتى! ئىستا كاتى ترسان لە مۆرەي سىروسى زەندى بوو؟ ئەگەر دەستى بىكردايە
بە نەفرەتەدان و ھاتوھاواركردن چى؟ ئەگەر ھەرچى بە دەمىدا ئەھات ئەيگوت چى؟
سەرنكى راوەشاند و گوتى:

دەرامەتى دوكان! دەرامەتى دوكان! كام دوكان؟ دوكانى پۇشاك فرۇشىيەكەت؟ ھەر
ئەوۋەي كە خەرىكبوو سەرت ئەدا بە بادا بۆي؟ ھەر ئەوۋەي كە لەبەر خاترى بى خاوەن
پۇشتى بۇ توركىا و شەل و پەت گەرايتەوۋە؟ بە كەمەرى شكاو و دەموچاوى بىرىندار
گەرايتەوۋە؟ بە پارەيەك كە شەللە بە خوئىنى خۇت! ئەتەوئىت مالى و ژيانى من نوئى
بەكەيتەوۋە؟ وانىيە؟

ترس دايگرتبووم، لە بەرزبوونەوۋەي دەنگى ئەترسام، لە بەردەمى محەمەد پەزادا
ئابروم ئەچو، بەلكو نەيەتە ژوورەوۋە، بەلكو ھەر لەوئى لەلاي درەختەكان بىيىتەوۋە،
بەلكو كارىكى بۇ يىتە پىشەوۋە و بىروات، بەبى خودا حافىزى.

ئەتەوئىت دوو ھەزار پۇلى ئەو ھىلانە مشكە بىيىست مەترىيە بىكىشىت، بە پرومدا؟
بەرووى مندا؟ سىروسى زەندى؟ خاوەن موئكى باخدار و زەمىندارى ئەم ناوچەيە؟
باوكت فىرى نەكردوئىت كاتىك لەگەل باخدارىكدا قسە ئەكەيت ئەيىت چۆنچۆنى قسە
بەكەيت؟ خۇ باوكىشت باخى ھەيە، كىت بىنيوۋە بەم شىۋەيە قسەي لەگەلدا بىكات؟ كى
جورلەنى كىردوۋە بلىت وەرە من بە پارەي خۇم مالىكەي تۆ نۆژەن ئەكەمەوۋە؟ ھا؟ كام
نۆژەنكردنەوۋەيە؟ كام مالى؟

پەروىز لە ژوورەكە ھاتبوۋە دەرەوۋە.

چى بوۋە باوكە گيان؟ دەنگتان ھەتا ئەوسەرى باخەكە ئەپروات.
بە بى ئەوۋەي كە سەيرى بىكات، ھەر بەو شىۋەيەي كە پروبەپرووى من وەستابوو
چاوى بېرىبوۋە چاوم، گوتى:

فەرموو، ۋەرە بېيىنە، ۋەرە بېيىنە، لەبىرتە گوتت بۇ سەرگەرمى ئەپرات بۇ دوكان؟
گوتت بۇ ئەۋەى بېتاقەتەنەبىت ئەپراتە دوكان؟ ۋەرە بېيىنە چى ئەلەت نازى خانم
ئەيەۋىت بەۋ دوو ھەزار پۇلەى كە لە دوكانەكەيەۋە دەستى ئەكەۋىت مالى بۇ من
نۆزەنبكاتەۋە، ئەيەۋىت مالىكەى من نوئى بكاتەۋە، ئەۋىش بە چى، نەك بە پولىكە
دوو بەختەگى دەستى كەۋتوۋە، بە پولىكە كە خەرجى جلوبەرگى مندالەكانە، ئەيەۋىت
مندالەكان بى پۇشاك و جلوبەرگ بكات و پول بۇ من خەرج بكات، بۇ من! مەنىكە
ئەگەر ئىرادە بكەم ئەتوانم ھەموو باخەكانى ئىرە بكېرم و بفرۆشم، خەرىكە ئەم چوار
فلسە پۇلەى خۇى بە پرومدا ئەكىشىت.

چاۋەرۋانى نەكرد پەروىز، قسەيەك بكات، دەرگاي ھۆلەكەى كىردەۋە و پۇشتە
دەرەۋە. كاتىك بانگى بېھەرەنگى كىرد، رىق لە نىۋ دەنگەكەيدا شەپۇلى ئەدا.

-فرسەتت ھىنا تۇش نازى؟ كارت چىيە بەسەرەيەۋە؟

-ئەمەۋىت مالىكە نۆزەن بكەمەۋە، دلم تەقى لە نىۋ ئەم دىۋارە دوگەلۋى و
رەشانەدا، ھەناسەى مروف تەنگ ئەبىت، ئەمەۋىت ھەتا لىرەم پازى بكەم دەستىكى
پىدا بھىتت و جگە لەۋەش، ئەشپۇمەۋە بۇ دوكانەكەم، ماۋەى پشودانم تەۋاۋ بوو، ھىج
كەسش رىگەم بۇ دانانەت كە برۇم بۇ كوئى و نەپۇم بۇ كوئى.

-تۆ ھىشتا باۋكى منت نەناسىۋە؟ پىتۋايە ئەتوانىت لەبەرەمبەرىدا بوەستىت؟ بە
ھەموو تەمەنم بەبىرم نايەت دەستى ھىنابىت بە دارودىۋارى ئەم مالىدا، ئىرە ھەر بەۋ
شىۋەيە كە لەسەرەتاي دروستكردنىۋە ھەبۋە.

-بەلام تۇش باش منت نەناسىۋە!

***

گىز و مەنگ چاۋم كىردەۋە، بېھراد لەسەر ئەژنۆ بەسەرەرمەۋە دانىشتبوو، لەناكاۋدا
لە بىنىنى كەسك بەلای سەرەمەۋە ترسام.

-چىت ئەۋىت كۆرە بەم كاتى شەۋە؟ بۇچى ناخەۋىت؟
سەرى ھىنايە نىكى دەموچاۋم.

-بېۋرە بەخەبەرم ھىناى بەلام پىۋىستم بە ھەمامە، ئەترسم برۇمە ھەمام.
ھەمامەكە لە دەرەۋەى بىناى خانوۋەكەدا بوو، لە تەنىشت تەۋالەتەكەدا و لە سوچا
ھەيۋانەكەدا، مېشك ھىشتا خەۋتوۋو، چاۋم نايەۋە بەيەكدا.

-دایکه... تكات لى ئەكەم مەخەوه، ئەگەر ئیستا نەپرۆمه حەمام هەتا بەیانی ئەمەرم،
بەم ناخۆشه وابم. تكات لى ئەكەم مەخەوه.
خوتن هێرشى هینا بۆ مێشکم، رەیحان کەمێک لەولاتر خەوتبوو، نەمەوێست
بەخەبەری بێنیم، دەنگم نزم کردەوه بەلام نەکرا کە ڤق و تورەیییم بشارمەوه.
باشە من ئەتوانم چیت بۆ بکەم؟ بەم کەمەرە شکاوهوه هەستم بێمە خەوشە و
پاسەوانیت بکەم کە برۆیتە حەمام؟ برۆ بخەوه، بەیانی برۆرە حەمام، برۆ.
نامەوێت وا برۆم، پێمناخۆشه، ئەمەوێت برۆمه حەمام، ئەمەوێت برۆم.
ئێستا من ئەبێت چیبکەم؟ ئەتەوێت هەر ئیستا لە نێو مالدە حەمامیت بۆ
دروستبکەم؟ ئەتەوێت؟

رەیحان تەکاتیکیدا و لە نێو جێگاکییدا دانێشت، نازاری وێژدان گرتی، فەقیرە بە
درێزایی ڤۆز هەموو کارەکانی مالهوهی ئەنجام ئەدا و ئیستاش لە خەومان کردبوو.
گوتم:

بخەوه ئەزیزم، بخەوه هیچ نییه، ئەم کۆرە دیسان خەو پەریوەتە سەری.
بە ئاماژەى دەستی پرسیاری کرد مەسەلە چیه؟ گوتم: شتیکی وا نییه، پێداگری کرد
کە بابەتەکە بزانییت، بێهەرد لە ژێر لیوهوه بە ئاوازییهکی ناخۆش گوتی:
برۆ بابە... کى تاقەتی هەیه لەم تاریکییهدا غمیش بکات بۆ ئەم ناخالییه هەتا
تیگات.

-بێدەنگبە بێهەرد ئاگات لە دەمت بێت!

بە ڤقهوه گوتی:

من ئەبێت برۆمه حەمام، ئەمەوێت برۆمه حەمام.
رەیحان لە جێگەکەى هەستا، دەستیکی هینا بە سەری بێهەردا و لە جێگەکەى
بەرزیکردەوه، هەردووکیان بەیهکەوه ڤۆشتنە دەرەوه، خەوم لێنەتەکەوتەوه، نێو کاژێر
دواتر رەیحان بە تەنها گەرایەوه، پرسیم:
حەمامی کرد؟

بە سەر وهلامی دایەوه، لەپی دەستەکانی خستە سەر یەك و لە بناگوێیدا داینان
لەدای خەوتنی کرد، واتە کە بێهەرد خەوتوو، خۆیشی ڤاکشاو خەوت.
لەسەر سفرەى بەیانی هەموان دانێشتبوون جگە لە پەرویز کە خەوتبوو، لەو ڤۆزە

ده گمە نانه بوو که له سێ کەس زیاتر بووین، سیروس هێلکە بە تەماتە و قارچکی ئەکردە پاروو بە تامە زرۆییەوه ئەبخوارد، دواى دوو سێ پاروو پاروو له پەریحان گوتی: چۆنچۆنى ئەمەت دروستکرد بابە؟ زۆر بە تامە، دەستت خۆشبیست.

پەریحان زەردە خەنە یەکی کرد و بە نامازە نۆشیگیانی پێ گوت، بێهەردا وەلامی دایەوه: باپیرە گیان پەنیری پیتزای تێدایە، دایکم پێگوتوو بەم شێوەیە دروستی بکات، خۆی هەمیشە بەم شێوەیە دروستی ئەکات، زۆر بە تامە قارچکیشی تێدایە، هەتا ئێستا نەتخواردوو، وا نییە؟

بۆلاندەم:

دروست قسە بکەم بێهەردا.
-ئاه... بەردەوام سەر زەنشتەم ئەکەى دایکە.

بە بێ فیکرانە گوتەم:
ئەوه لهو بێتە دەبییەى دویتى شەوت که به پەریحان کرد، ئەمەش شتوازی قسەکردنى ئیستات.

سیروس سەرقال بوو، پروویکردە بێهەردا، بە شوخی و نەرمییەوه گوتی:
نەبینم له بەرامبەر پەریحاندا بێرێزى بکەیت ها، ئەگەر نا من ئەزانم و تۆ. بێهەردا بە خۆ حەق زانییەوه، گوتی:
کێ؟ من هەرگیز بێرێزى له بەرامبەر پەریحان گیاندا ناکەم، من عاشقى ئەوم.

گوتەم:
دویتی شەو ئەزیزم، پێش ئەوهى که ئەم بێ زمانە بیت و له بەردەرگای حەمام بوەستى هەتا بەو کاتى شەوه (جەنابەعالى) برۆیتە حەمام، بیرت هاتەوه؟
بێهەردا بە شەرمەندەییەوه سەرى داخست و لەژێر لێوهوه گوتی:
-داواى لێبوردن ئەکەم.

سیروس دلى خوشبوو، پرسى
کەى پۆشتیتە حەمام بابە؟ بۆچی چاوه‌روانت نەکرد هەتا بەیانى؟ نازانیت سەرمان
لەبیت؟

بێهەردا هەر بەو شێوەیەى که سەرى داخستبوو وەلامی دایەوه و وتی:
ببورن، بەلام نەئەکرا هەتا بەیانى، بەلام باپیرە گیان خانوووەکەى باخیش زۆر بێ

سەرۋەرە، يانى چى ھەمامەكەي لە ھەوشەكەيدايە؟ مەۋف لە ترسدا ئەمرىت! ھەمام
و ئاۋدەست (تەۋالەيت) نابىت لە ھەوشەدا بن، ئەبىت لە ژوورەۋەبن ھەتا ھەموان بە
ئاسودەيى سودى لىۋەرگرن.

سەرى بەرزكردەۋە و چاۋى بىرپە دەموچاۋى سىروس، سىروس سەيرى ئەكرد، ھىشتا
لە ھەمامى نىۋەشەۋى بىھپاد تورەبووم، بىھپەنگ بە توتىيەكەۋە سەرقالبوو. ئەھاتە
سەر سفرە و پارويەكى لە دەستى پەيخان ۋەرئەگرت و ئەپۆشتەۋە بۆ لای توتىيەكە
ھەتا قەسەكردنى فېربكات.
بلى ئەزىزم، بلى ئەزىزم، بلى ئەزىزم...

سىروس ھاتە كەنارى قەفەسەكە، پلىۋكەيەكى دا لە مىلەكانى قەفەسەكە و دەستىكى
ھىتا بەسەرى بىھپەنگدا و لەو ژوورەي كە لانەي مەۋادكىشانى خۆي و پەرويز بوو ون
بوو، كۆرەكان پىيان ئەوت ژوورە پەشەكە! نە پەنجەرەيەكى ھەبوو نە پەنگ و پرويەك
لە گۆشەيەكىدا چەند دەستىك جىگەي نوستن ھەتا نىۋەي دىۋارەكە ھەلچىراۋونە
سەرىك، كۆمەدىيەكى كۆنىش لە گۆشەكەي تىرىدا بوو، پىر لە كاغەزى نوڧ و كۆن.
سابى دانى پارەي كشتوكالى، پىسولەكانى ئاۋ و كارەبا، گرېبەستى كىرەن كە چەند سالىك
لەۋەو پىش مېۋەكان بەسەر درەختەكانەۋە كىراۋون، ئەلبومگەلىكى پەش و سى، لە
گۆشەي سىتھەمىشدا سەرىنىكى ئەستورى گەۋرە ھەبوو كە كاتى خۆي بە قەدىفەي
سور پروپۆش كىراۋو، بەلام تىستا ئىتر پەنگىكى لىلى تۆخى ھەبوو كە ھىچ لە سور
نەنەچو، پىس نەبوو، كالى بووبوويەۋە و گۆشەي چۈرەمى ژوورە پەشەكەش دەرگاگەي
بوو ئەم گۆشەيەش، دۆشەكىكى چكۆلەي تىدا پاخراۋو كە پەرويز ۋەنەۋەزەكانى كاتى
خومارى و مەستى لەسەر ئەدا، ھەندىك جار غەفور بەرگى سەرىن و دۆشەكەكانى
لەشۈش، ھەندىك جارىش خۆم ئەم كارەم ئەكرد. ھەتا پىشھاتنى ئىمەش خواردن
دروستكردلىان لە ئەستۆي غەفۇردا بوو، شتىكى سەير نەبوو كە سىروس ئەۋەندە خۆشى
لە دەست پوختى پەيخان ئەھات.

***

ئانا كارنىنا گەشتبۈۋە نىۋە، مەمەد پەزا ئەيگوت خىرا ئەخوئىنمەۋە، ھىشتا لە
ھاۋدەستى لەگەل سىروس و پەرويز نىگەرەن بووم، توتىيەكە لە بىتاقەتىكردنەكەي پۆزى
بەكەم ۋازى ھىتاۋو، لەسەر دەستى كۆرەكان ئەنىشتەۋە و چەندىن دەنگى دروست

ئەكرد، دەنگەلىكى ۋەكو دەنگى خوتىندى بالىدە، ھىشتا سلاو و (سبحان الله)كى
 رۆزى يەكەمى ئەگوت، بە تايىبەت ئەو كاتەي كە محەمەد رەزا بە دەوریدا ئەسورايەۋە
 ۋ ئەيگرتە قسە.

بىھەرەنگ گوتى:

-مامە مەرزا بۆچى من ھەرچى فېر ئەكەم، ۋەرىناگىت؟ پىموايە زۆر تەممەلە.

ۋانىيە؟

محەمەد رەزا پىكەنى.

-سەيركە بىھەرەنگ گيان... سەرەتا ھەر جارە ۋ وشەيەكى فېربكە، كاتىكىش ئەتەۋىت
 فېرى بىكەيت، چەند جارېك بۆى دووبارە بىكەرەۋە، خۆى تىئەگات ۋ لەگەلتدا دووبارە
 ئەكاتەۋە، ئەلبەتتە بە تەۋاۋى ۋەكو تۆ نا، سەرەتاش وشەكە بە نىۋە ۋ نىۋەچلى ئەلت،
 دواترىش لىيگەپرى با چەند كاژېرىك لە نىۋە قەفەسەكەيدا بىت. لەۋىدا تەركىز ئەكات ۋ
 بەردەۋام وشەكە لەبەر خۆيەۋە ئەلتەۋە ھەتا وردەۋردە فېرئەبىت، باشە؟
 -دواتر ئەتوانىت قسەم لەگەلتدا بىكات؟

بىھەراد گوتى:

تۆش چەند گەمژەيت كۆرە، خۆ ئەمە مەرۋف نىيە كە قسەت لەگەل بىكات، ئازەلە!
 تەنھا ئەتوانىت دووبارە بىكاتەۋە، ئەۋىش وشەكە، مەرۋف نىيە كە قسەت لەگەلتدا بىكات.
 كۆرەكان بەيەكەۋە مشتومپىان بوو، خۆم پاكىشا ھەتا چىشتخانەكە، رەيخان خىرا
 كورسىيە پۆلۇنىيە كالبوۋەۋەكەى بۆھىنام ھەتا دانىشم، لەم ھەموو دانىشتە مەندوۋ
 بووم، خەرىكى دروستكردنى مەكەرۋنى بوو، گوتم:

بەستەى قارچكەكەم پىبىدە، ئەمەۋىت وردى بىكەم، دوو بىبەرى دۆلمەش بشۆرەۋە
 ۋ مەدەرى.

رەيخان سەرۋەستىكى راۋەشاندا كە نا، تىيگەياندىم كە ئەگەر بىەۋىت كارىكەم لە
 چىشتخانەكە ئەمكەنە دەرەۋە، مازى تەلەفۋنى كرد ۋ خەيالىم ئەما بەلای مشتومپەكەم
 لەگەل رەيخاندا، لە تاران كالاي ھىتابوۋ بە باشىش فرۇشراۋو، مەبەستى بوۋبوو زىان
 بە كارى سى سالەى من بىكەيەنەيت، كاتىك دەنگم بەرز كردهۋە گوتى گالتە ئەكەم
 كالاكان ھەموۋىان توركىن، ناچار بووم قىۋلى بىكەم، چارەيەكەم نەبوو، كەى ئەكرا لەم مال
 دانىشتە پزگار بىم!

په دهنگي ناره زايي که له قورگيه وه دهرهات، تاوه که ی کيشا به سنگي قاپ شته کونه که دا، ناو و که ف پڑا به په رده چوارخانه ييه که ی خواره وه ی سنگه که دا. په رده مان کړدبوو بۆ خواره وه ی سنگه که، هر له سهره تاوه مودلی به م شتويه بوو. سنگي ستلی کون بوو که ژیره خاليه که ی به بوريه پلاستيکيه کان و مه نجه لی نه له منبوم پر بوو بوو. هر کات که په رده ی چيشته خانه که م نه گوړی، به په رده کونه که په رده به کم بۆ ژیر سنگه که ی تیره نه دوری، پارچه قوماشيکی دريژ که به نه خوینيکم تینه کيشا و هردوو سهره که ييم نه به ست به راگری سنگه که وه.

بوری سنگه که دووباره گیرابوو، چهندين جار نه م نه هامه تيه م تاقیکردبویوه، له بهر نه مه ش هر کات همويستايه قاپ بشوم، نه مبردنه بهر به لوعه ی حه وشه که و خوم له کيشه ی گیرانی بوری سنگه که رزگار نه کرد، په دهان نه يته زانی و له م چهنه رږڅه دا، چهندين جار بيژاری له گیرانی بوری سنگه که دهر بریوو، گوتم:

نه گهر بۆت سهخت نييه قاپه کان ببه له حه وشه بيشو، تیره له وه ته ی هه يه به م شتويه بووه. تيستا بونی گه نيويشي ديته سهره وه، حالی مروف تیک نه دا نه گهر به وت پارويه ک نان بخويت.

به زمانی ناماژه گوتی که دانيشتن له سهر پي بۆ نه ژنوکانی خراپه، راستی نه کرد له حه وشه که دا ناچار بووی له سهر دوو پي دانيشيت و قاپ بشويت.

محهمد په زان... وه ره بزانه نه توانی نه مه چاکبکه يته وه يان نا؟

سيروس له پشتمه وه، له دهرگای چيشته خانه که دا وه ستابوو، به دهنگی نه و لامکرده وه، په دهان به دهنگی نا حالييانه قسه ی له گهل سيروس نه کرد، باسی گیرانی رږڅانه ی بوری سنگه که نه کرد، باسی له له دهره وه بوونی حه مام و ناوده ست (ته واليت) و ساردبوونی نه واهتی ناوه که ی نه کرد.

محهمد په زان که وته گیانی بوريه کانی سنگه که، به يارمه تی په دهان له چيشته خانه که هانه دهره وه، ته حه مولى بونی گه نيوی ناوه رږکه ی نه نه کرد.

دواي کاژيرتيک بونی گه نيوی چاله که ته و او بوو. بوريه کان به ربوو بوون و پاک بوو بونه وه و دووباره خرابوونه وه شوينی خويان، نه مزانی کاتييه، دوو مانگ پيشترش له م نه هامه تيه مان به سهر دا هات، نه و کاتيش محهمد په زان چاکيکرده وه... به سيروس م گوت:

باوکه گیان ټیمه نه گه پښنه وه بۆ مالی خوځمان، ټیره بۆ حه مامکردن و شته کانی تر
بۆمان سه خته. بهم بارودوځه وه به پراستی بۆ من سه خته، له دهرفه ټیکی تردا دیسانه وه
له دهوری یه ک کوڼه بینه وه.

چاوی برییه چاوم. به هیواشی گوتی:

بانگیشتمنه کردووی بیته سیزده به دهر نازی، ټینجا گوتم: که بییت هر لیره
مینیته وه، زوریش ماله کهم ماله کهم بکهیت نه یدهم به کرځ هه تا بۆ هه میسه بن
خه یالی نه وی بیت.

نه فره تی! هر نه وه م که مبوو که به و ماله دوو نهو میه کوڼه یه هه په شه م لټیکات،
نهو می یه کهم پیره ژن و پیاو ټکی پیری ټیدا نه ژیان، خاوه نی نه بوون، مانگانه کرځیان به
سیروس نه دا. نهو می دوو هه میس ټیمه بووین، سی ژورمان هه بوون له گه ل هۆلټیکدا،
مالټیکی کوڼ بوو. پینج سال له مه وپیش پیم نا به دلی خوځمدا و دیواری چیشته خانه کهم
هه لگرت. سیروس رازی نه بوو. له وه ته ی به بیرم دیت دژایه تی هر کارټیکی کردووه که
ویستومه بیکه م، په رویزم هه راسانکرد، نه وه نده ی که هه لها ت و دوو هه فته له باخه که
مایه وه، به یارمه تی مازی و چه ند ناسراو ټکی، له ماوه ی یه ک هه فته دا دیواره که مان
روخاند و ټوپنټیکی تازه موډیل و تاراده یه ک شیک له شوینه که یدا دروستکرا له گه ل
کارگه یه کی دروستکردنی که وانه تر دا مامه له مکرد و که وانه تر ټکی (ټیم دی ټیف) ی به
قیستی درټزخایه ن بۆ دروستکردم، که وانه تره کهم زور تازه موډیل نه بوو، له به رنه وه ش
به نرخیکی که متر دروستیانکرد، زور له هیچ باشر بوو. له نیو کوڼه دییه کوڼه کاڼدا
میروو گه رای داله نا و به هیچ زهر و میروو کوژیک له ناونه نه چون! له نیو دلی
دیواره که دا لانه یان کردبوو ټوویان به هیچ شټیک له نیو نه نه چوو. شوین که لوپه له کانی
له دی چیشته خانه کهم، له لیو مه تری لزیکی سه قفه که هه تا نیو مه تری ته ختی زه وییه که،
له نیو دیواره که دا دروستکرا بوون و چینی ته خته یی ناوه وه یانی نه پازانده وه. قتوی
پنوبستیه کانی چیشته خانه و وشکه و که لوپه لیشم له سر نه م چینه ته خته ییانه دانه نا.
نه م شوین که لوپه لانه ده رگیان نه بوو به په رده یه کی ته نک روو پو ش نه کران، که
که وانه تره که دروستکرا، رووی ماله که به ته واوه تی گوږدرا، هه تا دوو مانگ سیروس
پس نه خسته مالمان... کاتیکیش که هات یه کسر دهستی کرد به توانجدان و قسه ی
سوله! مذبوکی ده ستلاوی خوپه رست بووم پاره کانی نه و که به زه حمه تی به دهستی

ههناوون، به ههدهرم دابوون، پىزى پارهم نه نه گرت و نه مويست رهفتارى ژنانىكى تازه
پىنگه شتوو و كالفام بكهم.

كه دوكانم دانا، دهستىكم هينا به ژووره كاندا، ته ختهم كرى بو كوره كان و يه كيك له
ژووره كان بووه ژوورى نهوان، له لاي دارتاشيك كه هه قدهستى كه متری نه برد قهقهه سىكى
كهوهم دا به كردن كه بىته كتيخانهى نهوان... كۆمه دىيه كى ئاوینه دارىشى بو خۆم
دروستكرد، تهختىكى دوو نهفهري دهسته دووشم بو ژووره كهى خۆم كرى، هه مويم
سته قىست و له وهى كه به پارهى خۆم ژيانى خۆم به پىوه نه برد چىزم وهرنه گرت.
ئاسايى و خه مسارد، گوتم:

كه وايه بىرىك بو چاك كردنى چىشتخانه و هه مام و ئاودهست (ته واليت) بكه نه وه،
پىمانىيه جارى داهاتوو رهيحان ئاماده بىت، نيوه شهو بىته پاسهوان هه تا بىهپراد بىرواته
هه مام، يان دووباره كه بۆرى ئاوه كه گىرا بۆله بۆل نه كات و نه پرواته وه بو لاي دايكم.
به لاچاوه وه سهبرى نه كردم و پۆشته ژووره ره شه كه وه، رهيحان لهو شوينهى كه
وه ستابوو سهبرى نه كردم، نه مزانى كه به جو لهى ليوه كانما له قسه كانم تىگه شتوو،
زه رده خه نهيه كى كالم كرد و به زه رده خه نه ميه ره بانه كهى وه لامى دامه وه.

***

توتيه كه شانازى به خشىبوو «سلاو» هكهى به بىهپهنگ و بىهپراد نه كرده ديارى،
كوره كان بى نه ندازه خۆش حال نه بوون... دهستيانكرد به فتر كردنى ناوى خۆيان، له سه ر
نه وه مشوم پريان نه كرد كه توتيه كه سه ر هتا ناوى كاميان فتر بىت، ئاژه لى بىچاره له
توان لهم دوو ناوه لىكچوو ده گىژ بوو بوو، زياتر قىژه قىژى نه كرد.

دوو ههفته تىپه پى، به سه ختى تىپه پى، بىهپراد به پۆشته هه مامه ناوه خته كانى
شبنى كرد بووم، پۆشته ئاودهست (ته واليت) بو خۆيشم زه حمه تىپه كى زۆرى هه بوو،
ئاودهستى (ته واليت) پۆژئاوايه نه به ستراوه كهش زۆر به كه لك نه نه هات. هه رچه ند
كه زۆر به رز نه بوو، به لام پۆشته سه رى سه خت بوو، بىرى پۆشته ئاودهستى نيوه
لهوم به ته واوى له خه يالما سىرپىبوويه وه. به پۆژيشدا به زه حمه ت نه م كارهم نه نجام
نه دا، ورده ورده گورچيله كانم و مىز لدا نم ئازارىكى كه ميان پهيدا نه كرد، جانتا كهى پۆژى
به كمم به ست و به مازىم گوت بىت به شوينماندا. ئۆتۆمبىله كم به دهستى مازيه وه
بوو، له خۆيم كرىبوو، لهو پرايدهى كه توشى رووداوى هاتوچۆبوو بوو به داشكاندنىكى

دوانر لە ژوورە پەشە کەدا ونبوو، مازی هەستی بە خراپی بارودۆخە کە کرد، بە بیانووی سەردان لە کۆرەکان پوشتە دەرەو. پەریحان چایی تیکرد و سینییە کە ی بەرەو ژوورە کە برد، کاتێک سیروس بۆ وەرگرانی سینییە کە هاتە دەرەو، گوتم:

گورچیلە کانم خەریکە لە کارنە کەون ئەوێندە خۆم پراگرت و نەمتوانی برۆمە دەرەو، ئیستا ئەزانم ناتەواوی گورچیلە ی پەرویز بە هۆی چییەوێ... من ناتوانم لە گەل بارودۆخی تیرەدا پرابم، بۆم سەختە من مروفتیکی تەواو نیم! کە مەرم شکاوه، کە مەندام بووم. نەپۆمەو بۆ مالهە کە ی خۆم، هیچنەبیت حەمام و ناودەستییکی ریکوپیتکم هەیه لەوی.

لەجینگە کەم هەستامەو و بە سەختی جانتاکەم هەنگرت، کە مەرم دایە نازار. پیاوی کێلانی کە لە ژوورە کەدا بوو، ئەگەر بیویستایە وەلامم بداتەو پیاوێ کە ئیست، چاونکی مۆرە ی تیز ی تیکرتم و پوشتەو ناو ژوورە کە، نەینەتوانی هیچ شتێک بلیت. بە دەرەفتم زانی و بە پەریحانم گوت جانتای جلەکانی هەلبگریت و لە گەل جانتاکە ی مندا بیاخە ئیو ئۆتۆمبیلە کە، پینج خولە ک زیاتری بە سەردا تینە پەری کە کۆرە کانم لەلای دەرەختەکان بانگکرد و گەراینەو بۆ مالهەو. پەرویز لە هەیوانە کەدا دانیشبوو، سەیری نەکردین، سەرنکی لە پرووی بیتاقە تیپەو پراوێ شاند و هیچی نەگوت، هیچنەبیت یە کە هەنگاویش نەهاتە پێشەو کە کاریکی کردبیت.

***

دانیشن و بێ جولەیی شیتی ئەکردم، بەیانی هەتا نیوەرۆ لە مالهەو ئەبووم و عەریش یە ک دوو کاژیریک ئەپوشتە دوکان. کە مەرم نازاری هەبوو بەلام باشتەر بوو لە هەستی بیکاری و بێ کەلکی. مازی سەری ئەخستە سەرم و ئەیکوت: سیروس لە پاساژە کەدا پیاوێ کەت، هاتوو هەتا بە قز راکیشان من بباتەو بۆ باخە کە، ئەمرانی کاتە لە کات بەلام ترسیکی قولم لە ناخدا هەبوو.

کاک مازیار پانتۆلە جینیپە کەت بۆ هیناوم؟ بە ئینت دابوو بۆم بهینیت. کچیکی پەشتالە ی سوتاوی باریک و بەرز دەرگا شیشە کە ی کردەو و قسەکانی لە ئیو هەوادا پەرت کرد و قزە لولەکانی بە تەواوی تیکپزابوون و لەسەر سەری تاقی نەسەرەتی دروسنکردبو، مازی کەمیک خۆی نوشتاندهو و سلاویکی گەرمی کرد و گوتی: هەتا هەلە ی ئایندە بە دلنایپەو ئەیهینیت، کە کچە کە دەرگا کە ی داخستەو، لامکردەو بەلای مازیدا.

كاك مازيار، لەم دوو مانگەدا كە من خانەنشەين بووم دووبارە پانتۆلى جىنى بۆتەو
بە مۆدىل؟ واىە كاك مازيار؟

مازى داىە قاقاي پىكەنىن و وتى:

ئىستا لە دووبارە بوونەو دە مۆدىلى پانتۆلى جىنى گرت گرت يان لەو دە كە من بە
ناۋى تەواو دە بانگ ئەكەن.

نا كاك مازيار... ئەمە چ قسەيەكە؟ تەنھا پىرسىار بوو بۆم ھاتە پىش.

بە مازىم گوت زۆر لەگەل كچاندا تىكەلەو نەبىت... نەئە ھاتە ژىربار و ئەيگوت: بۇ
ھەبۇنى كىيىرى ھەمىشەيى و ناساندنى كالاكانى دوكان لە نىو كۆبۇنەو ھاپىيەكەنى
كچاندا پىويستە لەگەل يان خۆش رەفتار بىكرىت، پىويستە سەرنجيان رابكىشرىت و نەو
ھەستەيان پىيدىرىت كە تەنھا بۇ ئەوان كالاى شىك و تايىبەت ھەلئە گرىت.

باش شارەزا بويت لەم دوو مانگەدا، بارىكەللا.

باشى لە خۆتەو دە نازى خانم، ئەمە جىنى بۆماو دەيى (زىورىيەكان) ە كە خەرىكە
كەشە ئەكات.

ماو دە ھەفتەيەك عەسران ئەرۆشتمە دوكان، ھەندىك جار لەلەي شەھلا ئەبووم
و ھەندىك كاتىش فرۆشيارەكان ئەھاتنە لام، حال و وەزعم باشتر بووبوو، سىروس بى
سوود دەست و پىي پائەو ھەتتا من بىرسىنىت، خەيالى خاۋە.

پەروىز و محەمەد رەزا بەيەكەو ھاتبۇن، مازى ھەتتا ئەوسەرى شەقامەكە پۆشتبۇو،
شەھلا لە دوكانى فرۆشتنى جلى نوستنەكەيەو سەرىكى ھىنايە دەرەو و چاۋى
بىرپوۋە ژىنوس و سەيرى ئەكرد، بەم دوو پارچە گەورە شوشەيىە دەرگاكەو نەئەكرا بۇ
شۈينىك ھەلبنىت و نەئەكرا چاۋ بنوقىنىت و دەنگت بەرز بىكەيتەو و بەسەر پەروىزدا
ھاوار بىكەيت، ھاتبۇون من بىگەپىننەو بۇ باخەكە، محەمەد رەزا خەرىكبۇو وردەوردە
نەگۆردا بەكەسىكى تەھەمولنەكراو، ھەرچەند كە دواى مەرگى ھاوسەرەكەي بەردەوام
تەنھايىەكانى لە نىو باخى پرتەقالەكەدا بەسەرئەبرد، ھەرچەند كە لە من[الەيەو لە
نىو دەستوپى سىروس و پەروىزدا بوو. ھەرچەند باشتىن دىارى ھاوسەرگىرى تىمە بە
بلىتىكى دە پۆژەي گەشتكردن بۇ كىش لەلەيەن ئەو دەو بوو. ھەرچەند كە كۆپەكانى
خۆشەويست و كۆپەكانىش ئەويان. وەكو مامى راستەقىنەي خۇيان خۆشەويست،
بەلام لىتر ئەمانە بىانوكەلىكى زىادە بوون، زىادەپەوى كردن بوو، خۆم كۆشت كە

سەبەکی توند و ھەلە لە زمانم نە یەتە دەرەو و بێ ڕیزی نە کەم.
پەرویز وەک ئەوێ نالە نال بکات ئە یگوت:

باوکە گیان ئە ئیت خۆت بیت باشتر، بپاری نییە زۆر بێ نییتەو، تەنھا ئە مشەو
بێتەرەو، دواتر دووبارە بگەرێرەو بۆ ماله کەت.
مەمەد ڕەزا درێژە ی پێدا:

من گەرەنتی ئە دەم نازی، ئە گەر سیروس داوای لێ کردی زیاتر بێ نییتەو خۆم
نە تانگە پێنمەو.

بووبوو مە کلکی پێوی کە گرتبێتیان بە شاھید! چاوم بپریە نیکا تەکا کارانە کە ی پەرویز،
بۆ ئە چاوە کاھا ئە باری و گوتم:

ئە کریت بە تەنھا لە گەڵ تۆدا قسە بکەم؟

مەمەد ڕەزا بە ددان سمیلی گرت و بە زەر دە خەنەو ھەر دوو دەستی خستە سەر
سەری.

تە سلیم خانم! ئێمە ئە ڕۆین دەوڕێک بە دین و ئە گەر پێنمەو ھەتا بۆ چونی موسبەت
بێستین.

چەند لە خۆی دڵیا بوو!

بە کەم لە نێو چاوەکانی پەرویزدا جێ کردەو.

تۆ ئە زانیت ئێلێتھابی میز و میزەر پۆ واتە چی؟ خۆ ئە زانیت نازاری گورچیلە چۆنە،
وانیە؟ ئە زانیت مآل چییە؟ من ناگەر پێمەو بۆ باخە کە، ناگەر پێمەو، ئێو چ دەردی کتانه؟
بۆچی لێ ناگەر پێن بە دەردی خۆمەو ھەرم؟ مە گەر چیم لێتان ئە ویت؟ بابە مآل و میراتی
زەندییە کانم ناوێت بۆ منداڵە کانم، خۆم بە خێویان ئە کەم، بە بێ مآل و میرات، ئە تە ویت
ھەر ئێستا تە لە فۆن بۆ سیروس بکەم و پێی بێم حساب و کتابی من و تۆ چییە؟ ئە تە ویت؟
چاوەکانی سوور بوو بونەو، بە بێ ئەوێ ھە یییت ئاوی لوتی ھە ئە لو شایە
سەرەو. مەست بوو یان مادە ی لێ پرا بوو؟ کاتی بوو؟ درەنگی کرد بوو؟ ددانە وردەکانی
کە مێک زەرد بوو بوون، ئە گەر ڕیش و سمیلی ئە یھێشت، قوپاوی یەکانی شە ویلگە ی
خوارەوێ بە تەواوی دەر ئە کە و تن، خوارەوێ گۆناکانی بە شیو یەکی نااسایی خالی
بوو بونەو لە گوشت، جاریکیان کە ڕیش و سمیلی تە راش کرد بوو تێگە شتم کە شیو ی
دەم چاوی ھەر بەو مووە ماشو برنجیانەو باشتر. زۆر لاواز و بێ ڕەنگ ئە ھاتە پێش

چاو، نیت خه به ریک له په رویزی ده سال له وه وپیش نه بوو که دهر په ریویه کانی گولای
هه موو شتیکی نه شارده وه، سالانیک که شه هناز نه یگوت:
به دهرهک، لیکه پری با نه وه نده بکیشیت هه تا گیانی دهر نه چیت، هفت چیه
به سهرییه وه؟ هیچ نه بیت که ماده نه کیشی دهستی له کهس پان ناکاته وه، باوکی
هه یه تی، خه رچی نه دات. پروو خساریشی وا نشان نادات که نالوده یه، خه لکی له کوئی
نه زانن؟ هه میشه سوور و سپیه.

باوکم که هه والی خوازیینی زه ندی دابوو، وه کو هه میشه ده ستوری دابوو، هه والی
نه دابوو که من ناگاداربکه ن، ده ستوری دابوو. ههر به و شیوه یه که بو نادر، باوکی
مازی ژنی هینابوو. شه ویکیان ده ستوریدا که سبه ی شه و نه پوینه خوازیینی بو نادر،
نادر پانتول و چاکه تیکی له به رکرد و پاکه تیک شیرینی دانیمارکیان کری و پوشتن، هه مان
شه و هه موو شتیکیان ته واوکرد. دایکی مازی هه تا ئیستاش که هه یه نه ناره زابه تیه
دهر نه بریت و نه هیچ شتیک نه لیت، هیچ کاتیک ناتوانم تیبگم له و هاوسه رگریه
کتوپریه رازییه یان نا.

سیروسی زه ندیش وه کو باوکی من بوو، هه والی نه نه دا پرسته کانی هه والی نه بوون
ده ستوری بوون، فه رمانی بوون. نه گهریش هه والی بوونایه، پیش ناگایی ده ستوریک بوون.
باوکی له فروشگاهیه کی نامیری کشتوکالیدا بینیبوو، کاتیک هه ردوویکیان نه یانویست
دهرمانوه شین به کری بگرن و ههر له وئی گوتبووی دوو شه وی تر دینه خوازیینی که
بچوکه که ت، ناوی چیپوو؟ باوکم گوتبووی: «نازلی». ههر نه مه، ته نها ناوه که می گوتبوو.
میوه مان کری، شیرینیمان کری و ههر له و ماوه که مه دا بوو که شوشه شورنکمان
کری و په یحان هه موو شوشه کانی ژووری میوانی پاککرده وه، ناهید دوو سال پشتر
له گه ل نه و کوپه ی که خوشینه ویست له م شاره رایکردبوو، هه له اتبوو ده مه و تپواره
له مه حزه ریکی ناسراودا گریهستی کردبوو له گه ل که یواندا پوشتبوو، باوکم خوتی
نه خوارد، بو ناهید به لینی به یه کیک له باخداره کان دابوو، بو خودی باخداره که، نه که بو
کوپه که ی. حالی من زور باشر بوو سیروسی زه ندی منی بو کوپه که ی نه ویست، نه که
بو خوی. که یوان تازه له به شی پزیشکی ددان وه رگریابوو، تیرمی یه که می بوو. هه تا
که ی نه یویست باوکم چاوه پروان به لیتته وه که خویندنه که ی ته واو بیت و بیتته ناغای
دکتور و ناهید بغوازیت؟ نه گهریش ته واوی بکردایه، بوونه دکتوری ددانی که یوان، به ج

که لږکی باوکم نه هات؟ مه گهر نه یو یست چهند ددانی چاکبکات؟ گریمان که ته واوی
سی و دوو دانه کهی باوکم و شهناز و ته واوی نه ددانی خانه واده کهی چاک و بی
عیب کرد، به لام نه مه نه و شته نه بوو که باوکم له نایندهی منداله کانی نه یو یست،
باوکی ژنه کهی نادر سه له م کار بوو. نه مباریکی گهره ی هه بوو، ده لایکی زمان لووس
که میوه کانی له سهر دره خته کانه وه نه کړی و دواي پښه وه یان له نیو نه مباره که دا
هه لښه گرتن و له کاتی جه ژن و بونه کاندایه یفرۆشته وه بۆ بازاره کانی میوه. باوکم،
منداله کانی نه نارده مالیکه وه که سودیان بوی هه بیت. که یوان ته نها خوتندنه هه بوو،
ناویشانی هه بوو. نه ویش نه گهر ببوايه به پزیشک، ناهید کاتیک مه ترسی خوازینیکاره
پیره که چه له کهی له نزیکی خوی بینی، هه والی به که یوان دا و له ناکاودا سی پوژ ونبوو!
سی پوژ دیار نه بوو. هیچ کهس نه ینه زانی له کوپیه... باوکم گوتبووی جاریکی تر به
زیندووی نایبینه وه، گوتبووی به دهسته کانی خوی نه یکوژیت، دواي سی پوژ ناهید
ته له فونی کرد. خوم ته له فونه کهم هه لگرتبوو، گوتی:

نیکه رانی من نه بن، من بوومه ته ژنی که یوان، سی پوژه گریبه ستمان کردووه، نیت
ناگه ریمه وه ماله وه، ناگات له خوت و دایکم بیت.

بابه ته کهم بۆ شهناز باسکرد، هه تا ماوه یه کی زور ماله که مان وه که نه وه ی
زه میله رزه لیداییت هیچ شتیکی له جیگه ی خویدا نه بوو! باوکم شه وان مه ست نه بوو،
هاواری نه کرد و جنیوی به که سانی نه ناسراو نه دا. شهناز هه ندیک جار سوپاسی خودای
نه کرد و دوعای خیری نه نارد بۆ ناهید و هه ندیک جار نه گریا و نه یگوت: نه و کهه خوی
به دبه خت کرد و پوشت به دواي کاریدا. نادر بیده نگ بوو بوو هیچی نه نه گوت.

سیروسی زه ندی که پتی هینايه پیشه وه بۆ خوازینینی، باوکم نه وه ستا. نیت پتی
باش نه بوو که پیشتر بلیت دوو شه وی تر میوانمان هه یه، هیچی نه وت هه تا ده مه و
خورناو ابوونی نه و پوژه.

سیروسی زه ندی نه مشه و بۆ کوره بچوکه کهی دیت بۆ خوازینینی نازی، میوه و
شیرینیم کړیوه، نه گهر شتیکی تر تان نه ویت بلین هه تا بیهنیم.
شهناز گوتبووی ته نها شوشه شوریک.

په روی سهری دانه واندبوو، سهر دانه واندنه کهی به هو ی نه جابه ت و نه و شتانه وه
نه بوو. نه ینه ویست چاوه سووره کانی ببینم، خوی ساز کردبوو هاتبووه خوازینینی. له گه ل

سیروس و دایکیدا هاتبوو، چاکەت و پانتۆلیکی شوکلاتی پۆشیبوو. گۆره‌وییه‌ سیپیه‌کانی زۆر نه‌که‌وته به‌ر چاو. مووه‌کانی ئاو و شانە کردبوو، بۆ کورپێکی گەنج که له‌ ساله‌کانی گەرهمی جه‌نگدا بیری له‌ هاوسەرگیری کردبویه‌وه، زۆریش شیک نه‌که‌وته به‌ر چاو. هه‌ندیک جار لوتیکی هه‌لکیشایه‌ سهره‌وه، به‌ هیواشی قسه‌ی نه‌کرد، گوتی:

ناه‌واوی گورچیه‌م هه‌یه، زگماکیه، دایکم زۆر بووکی خوشه‌وێت، دوو برای گه‌وره‌م هه‌ن که سهره‌تای (ئینقیلاب) له‌ ئێران پۆشتن. من و باوکم و دایک له‌م باخی پرتەقاله‌دا ژیان نه‌به‌ینه‌ سەر، زه‌وییه‌کی په‌موشمان هه‌یه، چه‌ند هه‌کتاریکه‌ و به‌ره‌می باشه... پیمخۆشه‌ هاوسه‌ری ئاینده‌م هاوڕێی ژیانم بێت، بسازیت. هه‌زم له‌ ژنانی خۆبه‌زلزان نییه. هه‌زم له‌ ژنی نازونوزکه‌ریش نییه. پیموایه‌ تۆ له‌م جوهره‌ ژنانه‌ نه‌یت، هه‌یت؟ هاوڕێه‌کی گیانییه‌ گیانیم هه‌یه که له‌ منداڵیه‌وه به‌ یه‌که‌وه گه‌وره‌ بووین و زۆر به‌یه‌که‌وه هاوڕێین. یه‌ک منداڵی هه‌یه، ژنه‌که‌ی زۆر به‌پێزه. هه‌زنه‌که‌م ژنه‌که‌م وه‌کو دایکم میهره‌بان بێت... دلسۆزبیت، ژنه‌ دلسۆزه‌کان نه‌بنه‌ دایکیکی باش... نه‌هه‌ هه‌میشه‌ باوکه‌ گیانم نه‌یلت. من پیموایه‌ خۆشیم لیت هاتوو، به‌ جوړپێکی که‌ مروفی خۆشی نه‌وێت، هیوادارم تۆش منت په‌سه‌ند کردبیت.

نه‌و سهرده‌مانه‌ قه‌له‌و نه‌بووم، له‌شم پربوو که‌مێک خرپن. په‌رویز هه‌زی لیمکردبوو... هه‌ر نه‌م هه‌زلێکردنه‌ی به‌سبوو که‌ بیربکه‌مه‌وه شوینیکی ئارامم په‌یداکردوو هه‌تا نه‌هامه‌تییه‌کانی ماله‌ باوک و کارتۆنه‌ خێره‌کانی بیژهن له‌بیرکه‌م. هه‌تا بۆ ددان شق و لابردنی مووه‌کانی پێستی قاچم، موحتاجی نه‌و خه‌میرددان و به‌سته‌ گویزانانه‌ی که‌ له‌ بابلسه‌ره‌وه نه‌هاتن، نه‌بم.

په‌رویزیش به‌ ده‌ستوری باوکی هاتبوووه‌ مالی ئیمه‌، هاتبوو هه‌تا منی خوشبووت و بمخوازیت، ببێته‌ می‌ردم. هیچکاممان نه‌مانه‌زانی که‌ خوشویستن و په‌سه‌ندکردن ته‌نها یارییه‌کی منداڵانه‌ و شیتانه‌یه. نه‌سلی کاره‌که‌ سیروس و باوکم بوون که‌ نه‌وه‌یان یه‌کلاکردبوویه‌وه که‌ نه‌بیت من و په‌رویز به‌یه‌که‌وه هاوسه‌رگیری بکه‌ین هه‌تا به‌یه‌که‌وه ده‌ستبده‌نه‌ ده‌ستی یه‌ک و به‌ره‌مه‌کانیان له‌ نه‌باره‌که‌ی خه‌زوری نادردا نه‌باریکه‌ن و پۆز به‌سه‌ر باخداره‌کانی تردا لێبده‌ن. له‌گه‌ڵ خه‌زوری نادردا حسابیکی دروستیان نه‌کرد که‌ نه‌ شیش بسوتیت و نه‌ که‌باب. به‌م شیوه‌یه‌ پرتەقاله‌کانیان له‌ پیش کاتی دیاریکراودا نه‌له‌فرۆشت به‌ سه‌له‌م کار و به‌ره‌می دوو باخ هه‌تا کاتی پێگه‌شتنی میوه‌

بە درەختەكەو ئەمايەو و بە رەنگ و تامىكى سىروشتى ئەگەشت. شىرىن و خوش تام ئەبوو. بازارىكى باشتى پەيدا ئەكرد و بە نرخىكى زياتر ئەفرۆشرا. سىروس بۆنى بردبوو نىزىكبوونەو و بە باوكم بە بەرژەو و ندى خۆى زانىبوو. باوكىشم پىيىاشبوو لە جياتى ئەو و بە چاوەروانكات هەتا منىش وەكو ناھىد كەسك بدۆزمەو و برۆم بە دواى دلمدا، بىنئىتە مالى زەندىيەكان هەتا لە بەرامبەر باخدارەكانى تردا پىشتىوانىك پەيدا بكات، هەمىش بە بەرچاوى خۆيەو بەم و بەكەلكى بىم. سىروس خاوەن مولك بوو كەسانىكى زۆرى ئەناسى كە بەكەلكى باوكم ئەهاتن.

ناھىد عاقل بوو دواى تەواو بوونى خويندنى كەيوان، بارى سەفەرى پىچايەو و لەگەل كەيواندا لە ئىران پۆشت. لە دامەزراوئەكى چاودىرى جوانى پىستدا كارى ئەكرد و مندال ئەبوونىشى هىچ كات بىتاقەتى ئەئەكرد، كەيوان بىمەى بىكارى وەرئەگرت و بىكارى ئەك تەنها بىتاقەتى ئەئەكرد بەلكو بووبوو هۆكارى دەرامەتىشى.

پەروىز مېھرەبان بووبوو.

نازى وەرە، بەلئىت پى ئەدەم ناچارنەبىت كە بىنئىتەو. ئەزانم كە باوەر بە من ناكەيت، بەلام لەگەل محەمەد رەزا هاتووم هەتا باوەر بكەيت.

محەمەد رەزاش ھاوبابەتى تۆ، ئەم ماوئە كەم فەلتان لە من كەرد؟ هەر ئەو ماو كە سىروس رىگەم بۆ دابىت كە برۆمە دوكانەكەم يان نا، پۆشتە نووسىنگە قەينا. زۆرى هەيە و ئەتوانىت رىگە ئەدات برۆم، بەلام دوكانەكەم هىنى خۆمە و بە زەحمەتى خۆم خستومەتە سەر پى. ناچمە ژىر بارى قسەى هىچ كەس... ئەسلەن چ حەقىكى بە منەو هەيە؟ باپىرەى كۆرەكانە، خۆ هىچى من نىيە، ئىستاش هەتا زوو بەرۆ بەلاى كارى خۆتەو.

جگەرەيەكى داگىرساند و مژىكى توندى لىدا، دوكەل لە لوتىەو هاتە دەرەو و بۆنى توندى توتن نىو سىيەكانى پركرد. بىرمكردەو پۆشاكەكانىش بۆن ئەگرن و كپيارەكان نايانەوئىن.

رەنگە بەدە منىش قسە بكەم، هەر بۆ خۆت ئەيىرى و ئەشىدورى. بابە كى كارى بەسەر دوكانەكەتەو هەيە، باوكم ناردومى بە دواتدا كە لەبارەى شىوئەى ناوئەو مالهە بۆچونى خۆت بەدەيت، ئەلئىت: «تۆ ژنى ئەم مالهەيت پىويستە بە سەلىقەى خۆت بىت هەتا بەلاتەو جوان بىت.»

-چى؟

چاۋەكانم بە ئەندازەى ژېرپىيالەيەك دەرپەرپىوون، لەكەيەوۈ سەلىقەى من بۇ
سىروس گىرگ بووبوو؟ سەلىقەى منى بۇچى ئەويست؟ گۆرىنى شىۋازى مالى تېو
باخەكە؟

پەرويز زەردەخەنەيەكى كرد.

-باوەر ناكەيت، نا؟ كارى خۆت كرد. باوكم دويىنى شەو پەزامەندى دەرپرى خانوۋەى
تازە بكەينەوۈ، لەو كاتەوۈى كە تۆ و منداڵەكان رۆشتوون من و محەمەد پەزا ھەموو
رۆژ و شەوئىك سەرمان ئەخستە سەرى ھەتا لە كۆتايىدا دويىنى شەو پەزامەندى دەرپرى
باوەر ئەكەيت دويىنى شەو خۆيشم قسەكانىم بە جددى ۋەرنەگرتن. گوتم سەبى مەست
بويەوۈ پەشيمان ئەبىتەوۈ، بەلام ئەمرو خۆى گوتى بىم بە دواتدا بۆ ئەوۈى كاتىك ۋەستا
ھات خۆت پىيى بلىيت چۆنچۆنى شىۋازى مالى كە بگۆرىت.

ئەبو باوەرپكەم؟ ئەمە داوئىك نەبوو ھەتا برۆمەوۈ بۆ باخەكە و لەوئى بەند بكرىم؟
كە ئىتر نەتوانم تىيدا بىمە دەرەوۈ؟ بەم كەمەرە شكاوۈوۈ ئەمتوانى چ كارىك بكەم ئەگەر
منى لە باخەكەدا يەخسىر ئەكرد؟ ئەسلەن كى باوەرپى ئەكرد كە زىندانىم؟ باوەرپىنكرى
نەبوو.

-ئەوۈەندە بىباوەرپى لە بەرامبەرمدا نازى؟ ئەتەوئىت محەمەد پەزاش بىت سونند
بۆ بخوات ھەتا باوەرپكەيت؟ ئەسلەن ئەتەوئىت واژۆت بۆ بكەين؟ بەلىننامەت بۆ
پرىكەينەوۈ؟

پستەكانى كۆتايى بە پىكەينەوۈ گوت، سەرىكى پراوۈشانىد بۆ محەمەد پەزا كە لە
دەرەوۈ ۋەستابوو. محەمەد پەزا ھاتە نىو دوكانەكەوۈ.
-تەواو؟ خانم رازىبوو؟

خۆلەمىشى جگەرەكەى لەسەر شوشەى مېزەكە كۆبووبوۈيەوۈ، جگەرەكەى بەسەر
خۆلەمىشەكەوۈ پراوۈشانىد و گوتى:

پىموايە باوەرپى نەكردوۈ، ھىشتا ھىچى نەگوتوۈ.
محەمەد پەزا دەستىكرد بە قسەكردن، پەرويزيش قسەى كرد، بەلىننىاندا، گەرەنتىيان
دا، نمونەيان ھىنايەوۈ، ئەوۈەندە قسەيانكرد و كرد كە رازىبووم لەگەلىاندا برۆم.
-بوەستن مازى بىتەوۈ، خۆ ناكرىت دوكانەكە بى خاۋەن بەجى بەئىلم.

...

پاستى بوو، ھەموو شتېك پاستى بوو، سىروس جددى و بى ھەست لە ناوھ پاستى
ھۆلەكەدا ۋەستابوو، ۋەستاكە لە كەنارىدا چاويان بېرىوۋە چاوم ھەتا بلىم دىواری
چىشتخانەكە ھەلگرن و لە جىگەيدا (ئۆپن) دروستبەكەن، ھەمام و ئاودەست (تەوالىت)
بەينە زوورەو ۋە زوورەكانىش كە لە دەورى ھۆلەكە بوون، بىكەنە چواردانە و دووبەدوو
لە بەرامبەر يەكترىدا بە پىرەوئىكى بچوك كە لەنىواندايە، دووبارە دىوار دروستبەكەنەو.
ۋەستاكە گوتى: «ئەكرىت ھەمووى بە دىواریكى درۆينە دروستبەكرىت، تىچويەكى
كەمترى لە چاودىوارى خشتدا ھەيە.»

بىر ياردرا گەورەيى ھۆلەكە دەستى لىنەدرىت و ھەر بە گەورەيى و فراوانى بىننىتەو،
بەلام ئەبوو كەمىك لە درىزىيەكەى كەمبەكرىتەو ھەتا زوورەكان و چىشتخانەكە
بگۆررەن. ئەگەر سىروس پازى بىوايە ئەمزانى چۆنچۆنى پىر قەنەفەى بىكەم، ئەگەر شى
دلى نەھاتايە، خۆم تاقمى نانخواردنى نىوەرۆ و تاقمىكى قەنەفەى دەستە دووى
پاكخاۋىنم پەيدا ئەكرد و لە ھۆلەكەدا دامەنە، پەيداكردى دەستە دووى تازە، كارى
خۆم بوو، ماوھى دوو سالى بوو لە نووسىنگە ھانى خەلكىم ئەدا بۆ كىرنى كەلوپەلى
دەستى دوو.

ۋەستاكە گوتى: ئەوپەرەكەى ماوھى سى ھەفتە خانوۋەكەمان پادەست ئەكاتەو
بەلام دواى ئەو ئەبىت چاۋەرۋانبەكەين ھەتا وشك بىتەو ۋە بۆنى گەچ و چىمەنتۆ
نەمىنىت و دواترىش لەسەرى نەقاشى بىكرىت. بىرم چوو بەلای كاغەزى دىوارىدا، واتە
سىروس پەزىمەندى ئەدا؟

پىشېنىكرىدىشى مەخالبوو! ۋەكو خەو باۋەرپىنەكراو... ئەم مائە كۆن و تارىكە بە
دىوارە پەشەكالىەو ۋە بىر ياربوو بىتە بووك، بىتە قىلا، بىتە مالى مروف. ھەزىمەكرد
بىرۋە پىشەو ۋە سىروس لە نامىز بگرم و گۆناى قوپاو و پىرى ماچبەكەم و سوپاسى
بىكەم، بەلام ھەتا لىستا ئەم كارەم لەگەل سىروسدا نەكردبوو، خۆم خستە قالى
بىياكى و خەمساردىيەو ھەتا ۋا بىر بەكاتەو ۋە كارىكى گىرنگى نەكردوۋە، بەلام شاردنەو ۋە
ھەبەجانەكەم بەپاستى كارىكى سەخت بوو... سىروس تىگەشت و سەركەوتوۋانە گوتى:
بزانم دواى ئەمەش چ بىانوۋىەكى تىرت ھەيە.

لە نىو ئاۋىنە كۆنەكەدا كە لەسەر قەراغى تاقەكەدا بوو سەيرىكى خۆم كىرد،

دکتور گوتبووی نه م په له و شوین برینانه به له یزهر لا نه چن، به لام نه بوو دوو سال
چاوه پروانیکه م هه تا ورده شیشه کان خوبه خو له پیستم بینه دهره وه و ته واو بین. شوهی
نوتومیله که که شکابوو، به باشی ده موچاومی نه وازش کردبوو، نیوچاوانم هیشتا برنی
هه بوو برینه که ی پشت لیوم ده موچاومی شیواندبوو.

به شی حه وته م

بهراد ته مهنی دوو مانگ بوو. مینا له ناکاودا نه خوښکهوت و کهوته نیو جیگه!
نه مته توانی وه کو بوو کیکی چاک چاودیږی بم. نه خوښییه که ی مانگیك دریژهی نه کیشا
و مردا سیروس به هر کهس نه گهشت توانجی نه دا و قسه ی نه شیاوی نه کرد... سه له م
کار و زهوی کیل و نه بارداریش له زمانی پاریزراو نه بوون، هه تا مینا زیندوو بوو،
سیروس ته نه چروک بوو، دوا ی مینا، هه م چروک بوو هه م زمان پیس و هه م پروو گرژ،
باوه ږم نه نه کرد نه م هه موو پروو گرژییه هوکاري مردنی مینا بیت. هیچ سۆزیکي بۆ
مینا دهر نه نه ږی. له گه لیدا میهره بانانه قسه ی نه نه کرد، ته نانه ت دلشی نه نه دایه وه که
کوږه کانی ناچار کردوو به هه له اتن بۆ غوربه ت. بینینی نیشانه کانی هاوسه ریکی داغدار
وبی ژن له سیروسدا به پروونی دیار بوون.

بهراد دنیای له گه ل تالی و گرژییه کانی سیروس ناسی، سیروس به لایه وه پیاوړیکي
خړاپ خوو بوو که له باخی پرته قاله که دا کاتی له گه لدا به سه رنه برد و هیچ که سی خوش
نه نه ویست، هه فته ی دوو سی جار نه پرۆشتین بۆ باخه که، خواردنم بۆ سیروس دروست
نه کرد و له نیو به فرگره که دا دامنه نا، هه ندیک جار به سه ر سه رمه وه نه وه ستا و هه رچه ند
خوله کیك و جاریک به بیري نه هیئامه وه که ناوی زور به رنه ده مه وه، توپکلی په تاته کان
زور نه گرمه وه. پیاژه کان ته نه به لابردي توپکلی یه که م پاکبکه م و ناوی نه کرده نیو
نوی (پیکا) که بۆ نه وه ی ږه که ی بیته سی هیئده. تایتیه که ی قایم نه کرد بۆ نه وه ی بۆ
نوشتنی جله کانی به هه ده ری نه ده م. به پای نه و، من ژنیکي بی عه قل و ده ستبلاو بووم
که زیانیم به با نه دا، کچیکي بی دیکه ت که له مالی باوکیدا، به و باشییه وانه ی ژیانکردن
نیر نه بووم.

چهندين جار به ده ستوری سیروس توپکلی په تاته کان و هیلکه کانم کرد به ژیر
خوله وه، بۆ نه وه ی بیته ږمزیك بۆ باخه که. پاشماوه ی میوه کانم نه کرد به ژیر خوله وه

ههتا سالی دواتر بگۆردریت به پهمز و سیروس به خاکه ناز دهري بهیینهوه و بهیینهی نهی به نیو باخه کهدا. تلپه چام وشك نه کرد و کۆمنه کردهوه و نه مکرده بنی دره خه کال بو نه وهی دره خه کان به هیز بین. له نیو باخه کهدا کهم کهم دره ختی شلیل و قو و قه یسی و هه لۆژه هه بوو، میوه خراپ و له که داره کانیاں که کپیار نه یه و یست کۆمنه کردنه وه، خوی و شه کرم پيدا نه کردن و نه مکولاندن و نه مکردنه نیو سینه وه ههتا دواتر بیانفرۆشم به وشکه فروشه کهی کۆلان. له مالی سیروسی زه لدی هیچ شته نه نه رژیتر، هیچ شتیك... له بهر خۆمه وه بیرم نه کرده وه که مینا چۆن بهرگهی گرنه وه و ده سال زووتر نه مردووه؟

که بیهههنگ له دایکبوو، ماوه یه کی زۆربوو خواردن دروستکردن بو سیروس بوو بوو نه رکی غه فور. غه فور گوئی به فرمان و نه هی و په فتاره خراپه کانی سیروس نه نه شد شونیتیکی خه وی نه ویست و پارویه ک خواردنی گهرم. موچه یه کی که می هه بوو، به لام به مهش پازیبوو... په زایه تی سیروسی پازی نه کرد.

به لام که بیهههنگ، له و کاته وهی که وته قسه و گرنگی به نیوچاوانه گرژه کهی سیروس نه دا و بهرده وام خه ریکی یاریکردن بوو له سه ر پییه کانی به تۆپ و سه یاره کانی، له نیو دلی سیروسدا جیگای خۆی کرده وه. نه وه نه دهی که سیروس سه ری نه خسته سه ر بیهههنگ و بۆی پینه که نی، یه ک له دهی نه وه له گه ل بیهههنگدا میهره بانی نه نواندبوو، سیروس بو بیهههنگ پیاویکی غه ریه بوو.

هیچ کات له نیو گیرفانیدا شوکلات یان نۆک و کشمیشی بو بیهههنگ پینه بوو. قو و هه لۆژهی وشك و ته نه نه ت کاکلهی گوژیژیش، له دوو سالی بیهههنگ به دواوه له نیو گیرفانه کانی سیروسدا په یدا بوو، وه ک نه وهی بیهههنگ له گه ل خۆیدا شه پۆتیکر میهره بانی هینابوو له نیو گیانی سیروسدا جیگیری کردبوو. سه رباری گۆرانه بچوکه کانی سیروس له گه ل ده ور به ریدا، هیشتا بیهههنگ مه و دایه کی گه وره ی له گه لیدا هه بوو.

له ماوه ی نه م سالانه دا هه ندیک جار ته حه مولکردنی خو و په فتاری سیروس مه حال نه بوو. کاتیک بیهههنگ پۆشته قوتابخانه و نه مانتوانی قه مسه له ی جوانی بو بکهرن و پوتی (که یکه رز) له پێ بکات و باران پییه کانی له نیو پیلاره که تانییه کانییدا نه خوسانه ته حه مولی ورده فه رمانه کانی سیروسم بو نازار به خش بوو.

-من داله که خراپ فیرمه کهن... مه گه ر ئیمه پوتمان کرده پیمان؟ چیمان لیها ت؟ مردب؟

بەم شەيخە ناكىت لە مەندالە كە پياو دروستبكرىت، چارەى كار چەكمەى پلاستىكىيە.
چاكەتە كەى پەرويز ھىشتا لە نىو جە كۆنە كاندا ماو، ھىنى دەورانى قوتابخانە يەتى،
كەمىك بىگرە، بچوكى بگەرەو، با بېتتە ئەندازەى خۆى. ئەتە وىت برۆيت پول بەدەيت بە
مەسەلە كە چى بېت؟ جگە لەو ھەش سالىكى تر بۆى بچوك بېتتەو و نەتوانىت ھىچى
لەسەلە كە چى بېت؟ جگە لەو ھەش سالىكى تر بۆى بچوك بېتتەو و نەتوانىت ھىچى

لەسەلە كە چى بېت؟ جگە لەو ھەش سالىكى تر بۆى بچوك بېتتەو و نەتوانىت ھىچى
لەسەلە كە چى بېت؟ جگە لەو ھەش سالىكى تر بۆى بچوك بېتتەو و نەتوانىت ھىچى
لەسەلە كە چى بېت؟ جگە لەو ھەش سالىكى تر بۆى بچوك بېتتەو و نەتوانىت ھىچى

بەم خەرجىيە بى جىيانە نىيە...
پەرويز ئەھلى كار نەبوو، لە سەربازى بەخىراوو لە تەواوى سالانى جەنگدا بووبوو
بەردەستى باوكى و لە نىو باخە كەدا ھەلئە سوپا، ھەندىك جار بەسەر باخەوانە كەو بوو.
ھەندىك جار بەسەر دەرمانو ھىتە كانەو. ھەندىك جارىش لە نىو دەست و پىتى كرىكار
و ميوە چەكاندا، پىلاو و پۆشاك و خۆراكى ئىمە سىروس فەراھەمى ئەكرد. يەك دوو
مانگ جارىك پارە يەكى كەمى ئەكردە دەستى پەرويز و ناپەزايەتتە كانى من بۆ كەمبوون
و بەشەكردنى بۆ خەرجىيە كاھان بۆ نا سوپاس بونم ئەگىرايەو. نەھامەتتە كانى مالى
باوكم چەند بەرامبەر بووبوون. بىھراڊم ھەبوو ئەم ژيانە سەگى نەئە چوو ھەسەر.

ئەو خانووەى كە تىيدا نىشتە جى بوو، باشتىن لوتفىك بوو كە سىروس لەگەلدا
كەبوو. لە نەھمى دوو ھەم بوو، و كرىچىيە كەى نەھمى يەكەم لەبەر ئىمە
بەناوېشانى كور و بووكى خاوەن مائەكە، مائەكەى پاك و خاوين پائەگرت. يەكەك لەو
شەنەى كە سىروس ھەمىشە ئەيكىشا بە نىوچاواندا ھەر ئەم مائە و نەدانى كرى بوو.
بى پولى و چروكى سىروس و دواترىش پەرويز ئەبوو خۆراگر بىم و سوپاسى خوا بكمە كە
مانىكم بۆ ژيان ھەيە و ناچار نىم لە نىو باخە كەدا، بە بى پىوستىيە كان بژىم.

ھەندىك جار لە توانا و خۆراگرى ئەو پۆزانەم سەرم ئەسورمى... چۆن ئەموانى بە
دەستى تەزىو لە سەرماى زستاندا چاكەتە ئەمەرىكىيە كەى سىروس و پانتۆلە (لەيە) كانى
پەرويزم لە نىو تەشتدا، بەدەست ئەشوش و ھىچم نەئەگوت؟ چۆنچۆنى ماو ھەوت
سار بە يەك پالتوى كۆنەو ھە ژيانم بەردە سەر و چەندىن جار دپاويە كەى بنەنگلىم
دەريەو ھە قۆلەكەيم پىنەكرد و دوو جار پەنگم كەدەو و نەموپرا داواى يەككى
لەكەم؟ يان بەو پىلاوانەى كە بۆ بەھار و ھاوین گونجاو بوون، بەنىو بەفردا پۆشتم

و به چه سرته‌وه سهیری پوته چه‌رمیه‌کانی که له پیتی ژناندا بوون نه‌کرد، نه‌له‌کرای
یه‌کێکیانم هه‌بیت؟

بیه‌راد گه‌وره نه‌بوو چه‌سه‌سه‌ته‌کانی من بو شیکپۆشبوونی منداڵه‌که‌م ورده‌ورده
گه‌وره‌تربوو. کاتیک که بیه‌ره‌نگیش هات هیچ له خه‌رجیمان زیاد نه‌بوو. نه‌وه‌نده له
په‌رویز نالامه‌وه و گریام و بۆله‌بۆلمکرد هه‌تا سیروس رازی‌بوو که می‌ک خه‌رجیمان زیاد
بکات، به‌لام بو دوو منداڵ نه‌سله‌ن به‌س نه‌بوو. نه‌گه‌ر نه‌و شتانه‌ی که هه‌ندیک جار
ناهید بۆی نه‌ناردینه‌وه یان نه‌و شتانه‌ی که شه‌هناز به‌ په‌نهانی باوکه‌مه‌وه بۆی نه‌کړین.
نه‌نه‌بوون، من مروّقی نه‌م هه‌موو به‌رگه‌گرته نه‌نه‌بووم، ورد نه‌بووم، نه‌شکام و له‌وانه‌به
رۆژیک خۆم به‌خستایه‌ته به‌ر (کامیۆن) ی‌ک و نه‌مردم.

-من چۆنچۆنی سه‌رم به‌رز بکه‌مه‌وه ئیت‌ر؟ چۆنچۆنی وه‌لامی خه‌لک بده‌مه‌وه؟
چۆنچۆنی سه‌یری ده‌موچاوی خه‌لک بکه‌م؟ خه‌لک هه‌واڵم بو به‌ئین که کلاوه‌که‌ت له
سه‌رت‌وه‌وه دابنێ ئاغا سیروس، بوکه‌که‌ت خه‌ریکه نانی کوپه‌که‌ت نه‌دات. که بوکه‌که‌ت
رۆشتۆته که‌لی شه‌یتان و به‌دوای ناندا نه‌گه‌ریت. که توانات نییه نانیان بده‌یت
که‌وتونه‌ته گه‌دایی! هه‌ر نه‌مه‌ت نه‌ویت؟ به‌لێ هه‌ر نه‌مه‌ت نه‌ویت په‌رویز؟ بێ ئابرویی
من خۆش‌حالت نه‌کات؟ دلێ ژنه‌که‌ت فێنک نه‌کاته‌وه نه‌گه‌ر نه‌وه‌نده له من بێزاره... بلێ
بابیت چه‌قویه‌ک هه‌لگرت و سه‌رم بپریت و بیخاته سه‌ر سنگم. با قسه له باره‌ی کاری
ده‌ره‌وه نه‌کات، با قسه له باره‌ی پولی ده‌ره‌وه نه‌کات. مه‌گه‌ر من بمرم که بیه‌وێت به‌ه
قه‌ران پولی کارکردنی بوکه‌که‌م بێته ئێو مالم. بوکه‌که‌م بێته نان په‌یدا‌که‌ری ماله‌که‌م؟
مالی من؟ سیروسی زه‌ندی که نه‌کریت به‌ ناوه‌که‌ی شاریک بک‌رد‌ریت و ئازاد بک‌رت؟
زۆر به‌ خۆیدا هه‌له‌دا، من بو پێراگه‌شتن به‌ منداڵه‌کانم پێویستم به‌ پول بوو
نه‌عه‌ره‌ته‌کانی سیروس هیچ له مه‌سه‌له‌که‌ی نه‌نه‌گۆری، نه‌م مه‌یلی پول خواسته نه‌وه‌نده
به‌هێز بوو که هیچ شتیک رێگرم نه‌بوو. لێگه‌رام سیروس به‌ته‌واوی هاوار به‌سه‌ر په‌رویزدا
بکات و رقه‌که‌ی خالی بکاته‌وه... رێک نه‌وکاته‌ی که سیروس و په‌رویز پێیان وا بوو له
ترسی هاواره توپه‌یه‌یه‌کانی، خۆم خزانده‌وته سوچیک و لالا بووم، به‌ سینیه‌ک چایه‌وه
رۆشتم بو لایان، سیروس تازه ئارام بوو بوویه‌وه و به‌ ده‌نگیک هێواشته‌ر خه‌ریک‌بوو گونی
په‌رویزی له‌ غیره‌ت هه‌بوون و پیاو‌بوون پر نه‌کرد. به‌ بینینی من، بازنه‌ی چاوه‌کانی
فراوان بوو چاوی تێب‌ریم و ئارامیم له‌ کوپه‌هات‌بوو له‌ ئێو دلمدا جیی خۆی کرد بوویه‌وه.

نازانم، بەلەم بە دەنگىكى پىر دۇنيانى و بە بىر لەرزىن، گوتىم:

من ئەمەۋىت لە دەرەۋە كارىكەم باۋكە، پۇم ئەۋىت... پولىش عەلەفى ورچ نىيە
كە ھەر ۋا بېرژىننە بەردەم مەۋف! پىۋىستە زەحمەتى بۇ بىكىشم و پىۋىستە ماندوۋىتى
بۇ بىكىشم... مەندالەكانم خەرىكە گەۋرە ئەبن، پىۋىستە زىاتر خەرجىيان بىكىشم، پەروىز
خۇ بە كارىكەۋە سەرقال نىيە ھەتا بلىم ئەكرىت پىشتى پىر بىستىت بۇ خەرجىيە
جىۋازەكان، كەۋاتە ئەبىت من ئەم كارە بكەم، ناشمەۋىت بىرۋمە شوۋىتىكى خراپ، لە
براكەم قەرز ۋەرنەگرم كە ھەم دوكانەكە بە كرى بگرم، ھەمىش بىتتە سەرمايە بۇم.
كۆپەكەشى كالام بۇ پەيدا ئەكات و لە دوكانەكەدا دائەنىشم، جلوبەرگ ئەفرۇشم،
جلوبەرگى ژانە. كۆپەكانم خەرىكە گەۋرە ئەبن و شتانى نوۋىيان ئەۋىت. مەنىش ناتوانم
پىر لە خواستەكانىيان بگرم، پىۋىستە پىيانىگەم. نامەۋىت كۆپەكانم بۇ ھەسرەتى
ھەبۋىنى شىك، بە جىمبەتلىن و بىرۋن، نامەۋىت پۇژىك لە خەۋ ھەستم و بىيىنم نامەيان
بۇ نوۋسىۋم كە ئىمە پۇشتىن،خودا حافىز...

سىروس سوور بوۋوبوۋىيەۋە، رىق ھەموو گىيانى پىر كىرەبوو. خەتايەكم نەبوو، بەلەم
قەسەكانم خەستىۋىيەنە بىرى كۆپەكانى خۇي... ئەو كۆپانەي كە لەو كاتەۋەي پۇشتىۋوون
تەنھا چەند مانگىك يەك جار تەلەفۇنىيان بۇ مالى يەكىك لە خىزمەكانىيان ئەكرد و داۋايان
ئەكرد كە لە كاتى دىيارىكراۋدا مەنا لەۋى ئامادەبىت ھەتا چەند خولەكىك لەگەل
دايكاندا قەسە بگەن و دۋاي مەردنى مەنا، ھەتا ئەمەۋىش ھەۋالىكىيان نەبوو! سىروس
ھىچ كات لەبارەي كۆپەكانىيەۋە قەسەي نەئەكرد. نە لە پۋۋى دلتەنگىيەۋە نە لە پۋۋى
پەۋە، ھەموومان ئەمانزانى زەمىنەكانى پەموو مولىكى كۆپە ھەلەتۋەۋەكانە و باخى
پىر تەقالەكەش مولىكى پەروىز كۆپەكان.

لەۋانەيە بەراۋردى كۆپەكانى من و خۇي، زمانى ناپەزايەتى ئەۋى بەست و مەنىش
توانىم دۋاي دوو مانگ لەم دەرگا و لەو دەرگا دان، دوكانىكى چكۆلە لە يەكىك لە
شەقامەكانى نىزىكى خۇماندا بگرم و كالاي چىنى بە خەلك بفرۇشم.

ۋەردەۋەدە كەۋمە سەرپى و پۇژىك ھاتە پىشەۋە كە مەھال بوو كىرارىك بىتتە
دوكانەكەۋە و بەدەستى خالى بىرۋاتە دەرەۋە، زمانى كاسىكارانەم پەيدا كىرەبوو فىرەبووم
كە چۇن كالا بە ھەر جۇرىك بوۋە سەرف بكەم... دەرەمەتى سالى يەكەم كۆكردەۋە
ۋە ھىچ شىكىكى وام لى خەرج نەكرد. لە كۆتايى سالىشدا ھەم قەرزەكەي نادىم دايەۋە،

ھەم كۆرەكانىشەم سەرتاپا نوڧى كردهوہ. لە ناوہپاستەكانى سالى دووھەمدا ئەوئەندە
باوہپەخۆبوونم پەيداكرد كە لە نىو پاساژىكى نوڧى ناوہپاستى شاردا، دوكانىك بەكرى
بگرم و كالا بى نرخ و تەقلىدىيەكان بگۆرم بە كالاى (ماركە و براند). كړيارى ھەميشەيم
پەيداكرد و خۆم پيشنيارم بە سەمىعى دا كە بۆ كەلوپەلى مەنزلى ئەو كەسانەى كە
مالەكەيان بە نيازى پۆشتن لە ئىران ئەفرۆشن، لە پىگەى نووسىنگەكەى ئەوئەندە، كړيارى
بىەم و بىمە ھۆى فرۆشتنيان، سىروس لە قەبولكردنى ئەمەدا ھىچ كىشەيەكى نەبوو
زۆر بە باشى سەمىعى ئەناسى و لىي دلىابوو. منىشى ناسىبوو ئەيزانى كە ئەكر
كارىكى ھەلە بكات، دىسانەوہ كارى خۆم ئەكەم. دوو سى سال سەروكار پەيداكردن
لەگەل دەلالەكان و كړيارەكاندا، نازلىيەكى لى دروستكردبووم كە زەمىن ھەتا ئاسمان
جياواز بوو لەو نازلىيە گوڤرايەل و گرینۆكەى جاران...

***

وہستاكە بەخىرايى كارى كردبوو، بړياربوو ھەتا چەند مانگىكى تر پارەكەى
وہبرگرت. ئەمزانى كە سىروس لە پيش ميوە چىندا پارە بە ھىچ كەس نادات، لىزانە
ژوورى نوستەكەى لە ھۆلەكە جياكردبوويەوہ. يەك پىرەوى بارىك لە كۆتايى ھۆلەكە
كە لە دوو لايەوہ دوو ژوورى نوستن بوو. ھەر بەو شىوہيەى كە خۆم گوتبووم، بۆ ھەر
ژوورىك لە دەرەوہ پەنجەرەيان دانابوو، پووناكى ژوورەكان ھەر لەم پەنجەرەوہ
نەھات، ژوورە پەشە بۆن ناخۆشەكەش لابراوو.

ديوارى ھۆلەكە ھىنرابوويە پيشەوہ و ئاودەست (تەوالىت) و ھەمامىش ھىنرابوويە
ناوہوہ. گەورە و فراوان، ئىتر خەبەرىك لەو ئاودەستە چىمەنتۆيە پەھەتەيە
ترسناكە كە ھەتا قولايى چالەكە دياربوو نەبوو. ھەمامەكەيان بە كاشى ھەرزان و كۆن
پووپۆش كردبوو بەلام ئەسلەن گرنگ نەبوو. ئىستا لە مالەوہ بوو دەرگا چكۆلەكە
نەكەوتە سەر ھەيوانەكە، ھەيوانەكە پىكوپىكتەر بوو لە جاران.

چىشتخانە گرنگترىن و ئەسلەتريىن شتىك بوو كە ئەمويست بگۆردىتە پىش
دەستكارىكردن، گەورە بوو بەلام كۆن و ناخۆش، سودىكى وا لە بەرفراوانىيەكەى
وہرنەگىرابوو، يەك سنگى قاپشتنى ئىستىلى كۆنەى تىدا بوو كە بەردەبەكەى
ژىرەكەيەوہبوو درزىكى گەورەش بە ديوارەكەوہ، وەك ئەوہى كە پيشتر لە چىشتخانەكەى
خۆمدا بوو. وەستاي دروستكردنى كەوانتەريان نەھىنابوو، بۆچى ئەبوو پىشە

بولىدىغان بىر كىتابتە گىرغانى؟ ئەگەر ئۇ شۇنداق بولسا، ئەمدى بىزگە (ئىم دى ئىف) زۆر گران بولۇپ، ئۇنىڭدا ھەممەي گەرم و شىدارى ئەم ناوچەيەدا زوو خراپ ئەبوو، بەلەم ئەگەر ئۇ جۆرى كانزايى بوايە، زۆر چاكبوو. كانزايىيەكە ئە پەنگەكەي لائەچوو ئە بەم زووانەش خراپ ئەبوو. سىگىتى ئىستىل خرايە سەر پارگە كانزايىيەكەو و لاي دەستە چەپى سىگەكە خالى بولۇپ بە چەند تاكىكى كەوانتەر پىركايەو، كەوانتەرەكە دەستە دوو بولۇپ. لەلەي كۆنەفرۆشنىك كە ناسراوى مەمەد رەزا بولۇپ بە داشكاندىكى زۆرەو كىرمان، تەكلىپىكى زۆرىشم كىرمان، تەكلىپىكى دەستەدووى پاكوخواينىم بۇ نانخواردنى نېوۋەز بىرپىن. لە كۆتايىدا لەسەر گىرغانى خۆم، مىزىكى تەختەيى و شەش كورسى روۋىشكراۋىش بۇ چىشتخانەكە زىاد بولۇپ. سىروس زۆر رقى ئەھات لە پول خەرچىكردن، پەروىزىش بەھەمان شىو، بەلەم ئارامشىكى سەير لە نىو گىانى مندا شەپۇلى ئەدا. لەوئەي كە خانوۋى باخەكە ئەوئەندە گۆردىراۋو خۆش بولۇپ، ھەستىكى باشم ھەبوو، لەمەرخۇمەو بىر ئەكردەو خۆزگە بىركايە ھەرمەو و جارىك لەگەل مەۋقەكانىشدا ھەمان ئەم كارە بىركايە. ھەندىك لە بەشەكان لىبەيت و بىانگۆرى، نۆيەكەي بىركى يان ئەنەت دەستەدووى و پاكوخواينەكەي، چى ئەبوو ئەگەر مىشكى وابەستە بە تىركى پەروىز بىرپىن بە مىشكىكى سەربەخۆ و بە ئىرادە يان گورچىلە پىر ئازارەكانى بە دوانى دەستە دووى چاك؟ يان نىوچاۋانى سىروس بىرپىن و دوو ئەبرۆي كراۋە و لىك جوداى بۇ دىنىيەن يان ئەنەت...

دىسانەو گىز بولۇپ، گۆرەكانىيەكانى مالى ئەوئەندە خۆشخالىان كىرەبووم كە خەرىكەبووم قەي بىسەرەبەرم ئەكرد.

بەم كەمەرەو تەۋاناي دىنىيەنم لە پىشت مەكىنەي درومانەو ئەبوو. رەيخان پەردەي نۆزى بۇ پەنجەرەي ژوورەكان. بۇ ئەو ژوورەي كە بىرپارەو بىدەينە كۆرەكان، تىرۋى سوز بە وئەي پىۋانى بەتەۋاناي كارتۇنيەو، بۇ ئەو ژوورەي كە جىگەي نوستىنى من و بۇ ئەو پەروىز بولۇپ، ھەرىكىتى شىرى بە گۆلى وردى شىنەو، بۇ ژوورەكەي سىروس، كە بە دىنىيەو ئەبوو لائەي تىركا كىشانىيان و ئەلبەتە بەشكى جىانەبووئەي مائەكە بولۇپ، پەردەيەكى (سەتەنى) لۆچلۇچى قاۋەي، بۇئەي ھەرچەند بىشۇردىت كال ئەنەتەو و پىسايىشى بە زوۋى پىو دىارنەبىت. بۇ ژوورەكەي تىرىش كە ناوم نابوۋە نۆزى مىۋان، ھەرىكىتى شىرى بە گۆلى سەۋزى فستىقىيەو. پارچەكان ھەم ھەرزان

بوون و ھەمىش چاك بوون.

ژوورى من و كورەكان لە تەنىشت يەكەو ھە بوو ژوورى ميوان و ھىلانەنى
ترياكەكەش لە تەنىشت يەكەو ھە بوون. بەشەك لە ديوارى دەرەوھى چىشتخانەكەيان
پوخاند و پەنجەرەيەكى ئەلەمنىۆمى گەورەيان تىدا دانا. سىروس نارەزامەند بوو
كە ئەم پەنجەرەيە لە زستاندا ھەموو گەرمای مالهەكە لەناوئەبات، بەلام گرنى ئەبوو.
لەبەرامبەرىشدا بەھار و ھاوین تەنانت كەمىكەش لە ھەرزى پايزدا، ئەكرالە پشەيەو
سەيرى درەختەكان بىكرىت و مرووف كەمىكە خوشال بىيت. ئەكرالە پشەي شوشەكەيەو
سەيرى ھەرزەكان بىكرىت. تاكە درەختە پرتەقالە خوينىيەكە كە ميوەكانى تەنھا مولى
خانەوادە بوو تەنانت يەك دانەشيان ئەنەبرد بۆ فروشتن، رىك لە پشەي پەنجەرەي
چىشتخانەكەو پەلوپۆي كىشابوو. پەردەيەكى ھەريرى ئالتونىش نىسيى چىشتخانەكە
بوو. ئەم چىشتخانە كراو و پەنجەرە دارە، زۆر خوشبوو بۆ چاى ەسرانە كە بەتەواوى
ماندوتى مرووفى دەرئەكرد.

پزوى پەردەكەم پاكىشا و پەتەكەيم كۆكردەو. محەمەد رەزا لەسەر چوارپايەيەك
و ەستابوو كونەكانى پزوى پەردەكەي لە ئىو گىرەكاندا گىر ئەكرد، دواترىش چىنەكانى
پەردەكەي بەپىي رىنمايى من رىكخست و ھاتەخوارەو ھەتا بروات بۆ ژوورىكى نر.
پەرويز تواناى رۆشتنە سەر چوار پايەي نەبوو.

رەيحان لە پارچەي پەردەي ژوورەكەي سىروس، بەرگە سەرىنىكى دورى بوو. سەرىنە
ھەلچەراوەكان لەسەر يەكتر لە ژوورەكەيدا لىكچويى و دىمەنىكى جوانيان لەگەل
پەردەكەدا ھەبوو، محەمەد رەزا گوتى:

بەم دىكۆرە نوئى و پەر گول و گولزارەو كە ئىو ەروستتانكردوو، مرووف پىخوش
پال بدات بەم سەرىنانەو ھەر ھەلنەستىت.

پەرويز دەستىكرد بە پىكەنىن و ەرموى لىكرد، ئىوچاوم دا بەيەكدا.

***

ئىتر قايشەكەي پشتم ئەنەبەست، ئەموىست رەحەتر بچولم، بىنىنى ئەم ھەموو
گۆرانكارىيە بە قايشىكى ئەستور و توندەو، خوشحالىيەكەمى كەم ئەكردەو، ەكۆر
گوتبوى بە ەو لايبە، بەلام من رۆژانىشم چەند كاژىرىك بە بى قايشەكە بەسەر ئەبرد.
تەواوى ئەو ەوانەي كە لە باخەكەدا كار ئەكر، سىروس و پەرويز لەلای ئىمە بوون.

ژووری کوره کان بووبووه شوینی نوستنیا، بیهرونګ له سهر ته خته که ی من له لای من نه خوت. به یانیا نه پرۆشته باخه که، هه تا هه وا تاریکی نه کرد له وی نه بوون و شه و بو نه خواردن و خه وتن نه هاتنه ماله وه، په یحان دووباره هاتبوویه وه هه تا یارمه تیم بدات. خواردن د دوست نه کرد و مالی خاوین نه کرده وه، ورده فرمانه کانی سیروسی نه انجام نه دا، هه ندیک جار له نیوه ی شه ودا ناوی نه عنای نه ویست. هه ندیک جار داوای نه کرد کوترای ناوگوشتی ماوه ی تیواره ی بو گهرم بکاته وه. هه ندیک جاریش میوه یان شتیکی نه ویست. نه گهر په یحان نه بوايه که به په له ناماده ی خزمه ت بیت، له وانه یه هه مان نه و نیوه شه و ی دووه هم که سیروس هزی له شوتی بوو، ماله که م بو به جی بهیشتایه!

هه ندیک جار په رویز له ژووری کوره کان نه هاته دهره وه و به بیانوی سهر خسته سهر من نه هاته چیشخانه که هه تا سیروس خه وی لیته کهوت و دواتر نه پرۆشته شوینه که ی، هه سم نه کرد خه ریکه سیروس که م که م گومان له شتیک نه کات.

په یحان هاتوچو ناوه خته کانی په رویزی نه بیني، هیچی نه نه گوت و هیچی نه نه پرسى، به لام سهرنجه به ديقه ت و بیده نگیه کانی نازاری نه دام، زمانى قسه کردنى نه بوو فه قیره. نه زمانى نه گهریش زمانى هه بوايه نه کرا متمانہ ی پیبکریټ و قسه ی به نه مانه ت له لا دابرت.

شه وینکی گهرم که سیروس خه وی لی زړابوو به رده وام بیزاری له گهرما دهرنه بری، هه وای فینکی باخه که ی پیخو شبوو له وی ده ستیکرد به قسه کردن له باره ی لایه نه باشه کانی باخ و خرابیه کانی شارنشینى، خه و نه نه هات به خه یالیدا. په رویز وه نه وزى نه دا، به دانیشننه وه خه وتبوو، سیروس هه ر پینج خوله ک جاریک نه یگوت: برۆره سهر جیگه که ت بخه وه.

سهرجیگه که ت، ژووری نوستنه که ی من بوو، خو م له نابیستی دابوو ته نانه ت یه ک جاریش به په رویزم نه گوت که پرواته سهرجیگه که ی بخه ویت! هه تا له کوټاییدا نه وه نده سیروس گوتی و دنیای کرده وه که په رویز به بی نه وه ی سهریکیشم بکات، راسته وخو پوخته ژووری نوستنه که، له لای دهرگا که وه بینیم که په توی سهرته خته که ی هه لگرت و له سهر زه ویه که رایخست و پشتیه کی له سهر دانا، به خه والوی و به بی حالیه وه گوتی:

له سهر ته خته که پشتم نه داته نازار، نه بیت له سهر په تویه کی ته نک بخه وم.

به خه يالى خوۍ خه ريكبوو خير پيښه كړدم، چاوه پروانيم كړد هه تا قسه كانى سپروس ته واو بڼ و پروات بخه ویت. دواتر خیرا خوښم كړد به و ژوورده دا كه په يحالى تيدا نه خه وټ. په يهان خیرا دوشه كيكى بو راخستم و يارمه تى دام هه تا پالېكه وم، نه فره تى پالېكه وټن له سهر زهوى زور سخته بوو.

كاتيك بېدهنگى سهراپاي ماله كهى داپوشى، په يهان له كه نارمدا پالېكه وټ، ده ستيكى خسته ژر سهرى و ده سته كهى به ره و لاي من دريژ كړد، ده ستمى له نيو ده ستيدا كړت و به نارامى فشارى دا، وهك نه وهى به زمانى بى زمانى بليت: باشه... تېستا بوم باسېكه.

رووم له سقه كه بوو، نه مئه ويست سهرى په يهان بكه م، نه مويست به بى وستان قسه بكه م، نه و قسانه ي كه بو هيچكه سم نه كړد بوون، چه ندين سال بوو له ناخدا په نهانم كړد بوون و هيچ كه س ناگاي لتيان نه بوو.

به م شتويه سهرم مه كه... منيش حه ز نه كه م كه شه و داديت له جيگايه كى كرم له كه نارى هاوسه ره كه مدا چاوه كانم ليك بڼيم و بخه وم و هه تا به يانى خه وگه لى په نكښ بڼيم. منيش دلم نه يه ویت نه و شه وانده ي كه له نازارى كه مهر و نازاره كانى تيو دلم گيرودم، يه كيك له ناميزم بگريت و به بى نه وهى كه قسه يه ك بكات، ته نها ليگه پرت له بوونى هه ستي نارامش بكه م. منيش پيمخوشه كاتيك كوپه كانم داواى جلوبه رگ و جانتا و پتلاو نه كن، ده ستي هاوسه ره كه م بگرم و به يه كه وه پرؤينه بازار و شته كان بگړن و كه يف بكه ين. دواى ته واو بوونى كړينيش له خواردنگه يه كدا دانيشين و ساندويج بغوين. منيش حه ز نه كه م هاوسه ره كه م نازم بكيشيت و پيم بليت: «خه م مه خو، هه موو شت چاك نه بيت...» نه گهر باوكت سؤزى نه بوو من هه مه. نه گهر باوكت چروكى نه كړد و دهرمانى ددان و گوره وى بوټ نه نه كړى، من هه موو شت بو نه كړم. نه گهر نه ترسى من پشت و په ناتم. نه گهر خه مت هه يه من مهره مى دهرده كانتم. نه گهر برسيت بووه من شه و پرؤ نه خه مه سهر يه كه هه تا نانى شه وټ په يدا بكه م... نه گهر نه خوشيت من خوم شيفات نه دهم. منيش حه ز نه كه م له م پياوانه م هه بيت. پيمخوشه تېستا له برى نه وهى كه به دزيه وه بيمه لاي تو بخه وم، پرؤمه ناميزى هاوسه ره كه م بخه وم و به دهنگى هه ي! په يهان نه زانيت من چند ساله نه م ناره زووانه م له نيو دلمدا ناشتووه و

هۆنم کرد بەسەریاندا؟ چەند سالە ئەم ئارەزووانەم بۆ بوونەتە خەونگەلى پێکەنیناوى؟
بوون بە خەونى مەحالى؟ ماندوو بووم پەیحان، ماندوو بووم بە دەست ئەم ژيانەووە که
پە پیاو بووم و نە ژن! ئەوەندە ژنیتى خۆم فەرامۆش کرد و لە جياتى پياوى ژيانم بارى
هەموو شتیکم بە کۆل کیشا. بەدەست گيترانى رۆلى پياووەو، ئەوەندە لە ژيانمدا هەموو
پياوەکان چروک بوون و پولیان لە ژن و منداڵەکانیان زیاتر خۆشويست.

من و پەرويز ئيتەر ژن و ميتردين. يەك سالە ليک جياپوينەتەو، بیدەنگ کەس
نازانیت. ئیستاش خەريکين نواندن ئەکەين کە سيروس منداڵەکانم لى نەسەنیت يان
چوزانم لە ميراث بى بەشيان نەکات. ئەمە پيشنياري پەرويز بوو کە سيروس نەزانیت.
ئەيگوت ئەکەوێتە عينايدیکردنى من و نازارم ئەدا، گوتى: دارايى سيروس مولکى کورەکانە،
نەکا لە ناکاويکدا بکەوێتە سەرى و بيبەشيان بکات.

پەرويز ئەو کاتەش کە هاوسەرم بوو، هاوسەر نەبوو يان خومار بوو يان بى ناگا.
لە هاوسەرى تەنها جلوبەرگى پياوانە و ريش و سميلى هەبوو! چەندین سالە کە
هاوسەردار بوونم فەرامۆش کردوو، لەو کاتەوێى کە بيبەرەنگ هاتە دنياو پەرويزيش
رۆشت، رۆشت و ئيتەر هاوسەر نەبوو... چەندە ئەمتوانى تەحەمول بکەم؟ ئەبوو
چەندە سايەى کەسيک بەسەر سەرمەو بەيئەلمەووە کە ژنى نەئەويست؟ کە هاوسەریتى
نەئەويست؟ کە يەك گۆشەى خالى ئەويست بەبى بيزارکەر هەتا هيچ کەس پيشنەنیت
برۆ بەدواى کاردا و خۆت خەرجى ژن و منداڵەکەت بدە و دەستت لەبەردەم باوکدا
دریژ مەکە.

کاتیک لە دوکانەکەدا جيگەى خۆم کردەو، لەگەڵ پەرويزدا ئەو پەرى هەولمدا کە
يان بێتە لای خۆم بەيەکەووە دوکانەکە بەرپۆه ببەين، يان بۆ هەميشە لەم ژيانە بروت...
زۆر هەولیدا کە هەموو شتیک بەو شێوەيەى کە هەبوو بپيئیتەو، بەلام من ئەو
نەئەويست، ئەبوو چارەنوسم پروون بپيئیتەو، ئەوەندە پيداگريم کرد کە بە ریکەوتنى
هەردوولامان ليک جياپيئیتەو، ئیستاش ئەبیت وەکو ژن و ميترد خۆمان دەرخیەن هەتا
سيروس تينەگات. ئەبیت مالى باخەکە تازە بکەمەو، ميتر و قەنەفەى قیستى بۆ بهينم،
لەگەڵ وەستا و دیکۆرسازدا قسە بکەم هەتا سيروس لە هيچ تينەگات. تەنها لەبەر
خاترى کورەکان. ئەزانم، کە ئەکرا هەتا کۆتايى تەمەن هەر بەو شێوەيە بژيم و هيچ
نەلیم، بەلام خودا خۆى ناگادارە کە ئيتەر تواناي بەرگەگرتم نەماوو. ماندوو بووم...

نیر نه مننه توانی ته چه مولبکه م، په رویز وه کو برینیکي لیها تبوو که نه نه کرا له سهری
دابنیشیت و نه نشانی که سیشی بدهیت.
ده ستمی زیاتر فشاردا و به ریدا. له نیو تاریکیه که دا هه ستمکرد که خه ریکه
فرمیسکه کانی نه سپریت.

***

باخه که تازه بوو بووه جینگه ی ژیان، جینگای هه ناسه دان و عیشی کردن. جینگای هه سستی
نارامبوون. له په نجه ره ی چیشته خانه که وه سهرم نه برده دهره وه و دره خته کانم نه بینی، پر
نه بووم له نوکسجینی پاک، پر نه بووم له هه سستی ژیان، تامسونه کان بوو بوونه نه وهنده ی
گویتیک و مه ستانه خو یان نه نواند، فاله نسیه کان هیشتا به نه ندازه ی هه لمتیک بوون.
قو خه پیگه شتوو که کان، بن قهرار به لقه کانیانه وه چاوه پروانی چنینه وه بوون.

سیروس که متر له ماله وه به ند نه بوو، عاده تی نه بوو له گو شه یه کدا کز بکات و
خانه نشین بیت. به پیچه وانه ی په رویزه وه که یان وه نه وزی نه دا یان ماده ی نه کیشا یان
خه و تبوو نه گهر سیروس نا چاری نه کردایه ته نانه ت هه تا لای دره خته کانیش نه نه پر وشت.
سیروسیش نه یکیشا، به لام سنوور و نه ندازه ی نه پاراست، نه ببوو یه خسیری، نه یکیشا،
به لام ژیانی به رده وام بوو.

گوپانی ماله که بو په رویز زور جینگای خوشحالی نه بوو. خووه تایبه ته کانی
گوپدرابوون. په نگ و پرووی ژووره که گوپدرابوو، بوله بوئی نه کرد و گله یی نه کرد.
لیره له سهر دیواره که پیشتر شوینیکي چال له ناو که چه که دا هه بوو که هه ندیک جار
سه یرم نه کرد، له شیوه ی سهری سه گیکدا بوو. نیستا که نییه په ستم نه کات و چاوه گپیم
به دیواره که دا به دوایدا نه که پریم به لام نییه.

به لام سیروس، گوپانکاریه که ی په سهند کرد، ناو که ریمکه ریکي دیواریمان دانا بوو
هه میسه ناوی گهرمان هه بوو، گهرمبوونی ناوی ناوده سته که بو ماسولکه و تیسقانه
پیره کانی سیروس شتیکي خوشبوو. جاریکیش ستایشی په رنگی په رده کانی کرد.
شه وان که نه خه وم نه م په رده یه نه لینی سهرپوشه که ی مینایه که له ژووره که دایه،
سهرپوشیکي هه بوو هه ر له م په رنگه.

***

که متر نه پر وشته دوکان، نه که له به رنه وه ی که گوپرایه لی سیروس بکه م، به لکو

لەبەرئەۋەي مالهە ئەۋەندە كارى بۇ ئەنجامدان ھەبۇو كە دوكانەكە لە پىزبەندى بەكەمدا ئەمابوو. رۇژىكىان لە نىۋو باخەكەدا بووم، محەمەد رەزا ئەيھىتەين و ئەيىردىن، مازى پۇشاڭفۇشى ژىنوسى بەباشى بەرپۇئە ئەبىرد و لە سەرى مانگدا پارەكەي پى ئەدامەۋە، موچەم بۇ ئەۋىش دانابوو لە ھەر كالايەك كە خۇي ئەيھىنا و سودىكى باشى ئەبۇو، بىرىكى ھەلئەگرت كە پاكتاۋى حسابى ئەم مانگەمان كىرد، ھەزى ئەنەكرد بىرۋات، ئەملا و ئەۋلاي ئەكرد و قسەي ئەيھىنايە ناۋەۋە.

مازى قسەكەت بىكە و بىرۇ... دىارە كە شتىك لە قورگت گىراۋە، بىلى ھەتا ئەيھىنكاندوۋى!

دەستىكرد بە پىكەنەن، لەسەر قەنەفەكە دانىشت و چاكەتە چوارخانەيىيە ۋەنەۋەشەيىيەكەي لىئەھات. ۋىنەي پىاۋىكى گەنج كە لە لوتكەي سەركەۋتن و ئاسودەيىدايە، چاۋى بىرىيە چاۋم.

پورى...؟ ئەگەر بلىم دوكانەكە بدەرەۋە بە من، خوينم ھەلە؟
چاۋم بىرىۋە چاۋى.

چى؟

ۋانە دوۋبارەي بىكەمەۋە؟ تىنەگەشتى؟

بۇ نا؟ بىستم بەلام...

توخودا ناپرەھەت مەبە، تەنھا قسەيەكە، زۇرم ھەز كىردوۋە لەو كارە كە پروۋبەروو لەگەل كىرپاردا ئەۋەستى و ئەو كالايەي كە خۇت ھىناۋتە پىي ئەفرۇشىت... بەلىن ئەدەيت ئەو كالايەي كە ئەيەۋىت بۇي بەيىت. كاتىك ئەيھىتەيت بە شىۋەيەك سوپاست ئەكات ۋەك ئەۋەي كارىكى گىرگت ئەنجامداۋە و ھەستىكى خۇش بە مروڤ ئەدات، جۇرىك رەزايەت كە لەۋانەيە شىتەنە بىتە پىش چاۋت بەلام ھالى من خۇش ئەكات. ھەۋلىمدا لەسەر قەنەفەكە ھەستەۋە، ھەستايەۋە و كەمەرى گىرتم، ھىشتا كەمەرم ئازارى ھەبۇو.

ناپرەھەت بويت پورى؟ قسەكەم زۇر ناخۇش بوو؟ باشە دوكانەكەت مەدە بە من، ئەپۇم لە شۋىنىكى تر دوكان بەكرى ئەگرم.
لە پىشمەۋە ئەھات.

خۇلق و خويەكى خراپت ھەيە، ھەۋلى خۇدزىنەۋە مەدە و ئەملاۋەۋەلا مەكە،

نه سلن مامه په رويز حه قيه تي له ده ست هه لبيت و پرواته باخه که بڑی، حه قيه تي وه لا، بهم په فتاره نه شياو هته وه.

به تور هيه وه سه یرم کرد.

- کي هه ليه کی ناوای کردو وه که په رويز پوشتوته وه و له لای باوکی نه ژي؟
به پيکه نينه وه گوتی:

- شتيکی پروونه، چ پتويستی به گوتن هه يه؟ هه موان نه زانن نه زيزم... به لام هه تا تيستا له پرويان نه داوی، که ئيمه هيچ نالين نابيته هوکار که وا بيربکه يته وه که که سيني خوش خولقيت، فهرموو نه وه ش نمونه يه ک. خه ريکم به جوانی بو ت پروون نه که موه که بوچی دوکانه که تم نه ویت، به لام له جياتی وه لامي به لي و جوان، که وتويته ته پي به ناو ماله که دا هه تا بلتي تور هبووی.

- هه ولېده نه مانه تداريکی باش بيت مازی، مروقی خائين هيچ کات له لای خه کی جیگه ی نابيته وه.

- خائين چيه بابيه؟

- چهند مانگيکه له دوکانه که مدا دامنای هه تا يارمه تي حال م بدهيت، تيستا له بهرام به رمدا وه ستايت و نه ته ویت ليم به سنی؟ نه وه خيانه ت نييه؟
نارام بووم، ناوازی قسه کانم رق و تورهي پتوه نه بوو، نه بوو له کي ناره حه ت بيم؟

له مازی؟ مه حال بوو، نه مه ش يه کيک له و ناره زووه سه يرانه ی بوو. پيک وه که نه و کاته ی که هاته لام و گوتی له ئيسته به دواوه له تورکيا کالام بو نه هيئت و ته نانه ت هه تا هوله نداش پوشت و بووه ده ليلي من! يان نه و جاره ی که حه زی کرد بوو شه ش مانگ له دوکانتيکی ميکانيکيدا کاربکات هه تا بو خو ی به ملينيت کاره سه خته کانيش هيزی لي نابرن. دوکانه که ش بو ی هه ر نه مه بوو. ماو ه يه ک ناسايی بوو دواتر که تيکته چوو ديارنه بوو له کو ی و چ کار يک نه يه ينيته وه سه رحال.

وه کو خو ی هه ميشه یی، له و کاتانه ی که مروقی هه لئه خه له تاند، چاوه کانی بچو ککرده وه و به نيگايه کی تکا کارانه وه ليمي پروانی.

- پورتي تکات لينه که م، گو ييگره بزانه چی نه ليم... نه گهر قسه که م خراب بوو هه تيستا فريم به ره دهره وه ی دوکانه که.

- نه زيزی دلي پورتي! مازی گيان! هه تا نه و کاته ی که من توانام نييه، تو له دوکانه که دا

پوټی فرۆشیاری من نه بینیت. کاتیکیش که چاکوومه وه دیمه وه سه رکاره کهم، تۆش
نه پوټی سه ره هر کاریک که خۆت پیتخۆشه، تیکه شتی گیانی پوری؟ یان بۆت دووباره
بکه مه وه؟

***

بیهرهنگ له ناودهسته (ته والیت)، بیهرهنگ له ناودهسته (ته والیت).
به دهنگی بهرز بانگی بیهرهنگم کرد ههتا بیت و نانی به یانی بخوات، دهنگی بیهرادم
بیست که بهردهوام دووباره ی نه کرده وه «بیهرهنگ له ناودهسته» دووباره کردنه وه ی
خه ریکبوو توپه ی نه کردم و هاوارمکرد:

به سیکه بیهراد، بۆچی نه وه نده دووباره ی نه که یته وه؟ می شکم ته قی.
به لام هه ره به و شیوه یه دووباره ی نه کرده وه «بیهرهنگ له ته والیت»، بیهرهنگ له
ته والیت.

هه رچۆنیکبێ له سه ر کورسی چیشتهخانه که هه ستامه وه هه تا برۆم بۆ بیهراد.
دهنگی بیهراد له نێو قه فه سی توتیه که وه نه هات. توتیه که خه ریکبوو به دهنگی
بیهراد، رسته که ی بهردهوام دووباره نه کرده وه. پیکه نین گرمی و به پیکه نینه وه نزیک
قه فه سه که بوومه وه.

-له زیم تۆی؟ کوپه گوله کهم، نافه رین، نافه رین قوربانی دهنگت بم، نافه رین، قسه
له که یته؟ نافه رین...

بیهرهنگ له ناودهسته که (ته والیت) هاتبووه ده ره وه و وه ستابوو سه یری من و
توتیه که ی نه کرد. توتیه که دووباره ی نه کرده وه «بیهرهنگ وه ره... بیهرهنگ وه ره...
بیهرهنگ وه ره...»

-هاتم نه زیم، تۆ نه زیزی خۆمیت توتیه گیانه کهم... تۆ نه زیزی خۆمیت.
توتیه که پوچی خانووی نێو باخه که ی چهند به رامبه ر نه کرد، وه کو مندالێکی لیها تبوو
که هه موومان هه ولمان نه دا فیری قسه ی بکه یین و به فیربوونی هه ر وشه یه کی نوێ
زۆر خوشحال نه بوین و هه یه جمان نه کرد. سیروسیش هه ندیک جار له لای قه فه سه که دا
نه وه ستا، قسه ی نه نه کرد و هیچی نه نه گوت به لام به دووباره کردنه وه ی رسته کانی
توتیه که زه رده خه نه یه کی په نهان له ژیر سمیله سپیه کانی دا ده رته که وت، نه مه م له
شیوه ی راکیشرا نی سمیله بۆ هه ردوولای پوو خساریه وه نه زانی.

بەشى ھەشتەم

مانگى ئەيلول بوو بارانە ناوەختە كان دەستيان پىكردبوو، فېنكىيە خۆشەكەي مانگى ئەيلول لە ھەر سالىكى تر خۆشى بە دلى مروڤ ئەبەخشى، بېھراد لەلای محەمەد رەزا وانەي مۇسقاى ئەخويند، لەسەر سەنتورەكە دائەنىشت و سيمە بارىكەكانى سەنتورەكەي ئەھتايە دەنگ. چاوەروانم ئەئەكرد بېھراد بەو بى تەخەمولى و كەسايەتییە تەممەلەي، ھەزىك بۆ مۇسقا پەيدا بكات، بەلام محەمەد رەزا ئومىدەواری كرم كە ھەوللى خۆي لەگەلدا ئەدات. ھەندىك رۆژ لە مالى خۆمان پراھىنانيان ئەكرد و ھەندىك رۆژىش بېھراى ئەبرد بۆ مالىكەي خۆي و ھانى ئەدا كە مۇسقا لىيدا، بېھرەنگ ھەز و شەوقىكى زۆرتى بۆ سەنتور ھەبوو. سەنتور يەكىك لەو شتانە بوو كە سەرنجى بېھرەنگى پائەكىشا. ھەموو شتىك بۆ بېھرەنگ سەرنج پاكىش بوو، ئەگەر بەك لەسەر سى پۇحىەتى كونجاو و سەرنجەدرى بېھرەنگ لە نىو وجودى بېھراىدا ئەبوو، دلىابووم كە فىرى سازەكە ئەبوو، بەلام بېھراد كەمتر ھەزى خۆي بۆ ھەر شتىك نشان ئەدا. ھەندىك جار لە دىمەنى تەممەللى و بى جولەيى بېھراد كە ھاوشىوہى پەروىز بوو، لە خۆمدا ھەلئەلەرزىم، نەمئەوىست پەروىز كۆپىيەكى تىشى ھەبىت، لەبەر ئەوہش زياتر پالم پىوہ ئەنا بۆ لای محەمەد رەزا ھەتا ناچاربىت تەكانىك بەخۆي بدات و سەرى بە شتىكەوہ گەرم بىت.

پىكردنم ئاسانتر بووبوو، ھەندىك جار دوو كاژىر ئەپۆشتمە دوكان و مازىم ئەنارد بۆ گەپان و پابواردن، لە نىو دوكاندا باوہرەخۆبوونم بۆ ئەگەپاىەوہ بەلام ھەقىقەت نەوہبوو كە دلم بۆ ھال و ھەواى باخ تەنگ ئەبوو ھەزم ئەكرد لەلای درەختەكان بى و ھەناسە بدەم. جۆرىك ھەستى خاوەندارىتيم بۆ باخەكە پەيداكردبوو، بۆ مالى نىو باخەكە، تەنانەت بۆ گيا ھەرىزەكانى بنى درەختە پرتەقالەكان، ئەم ھەست و ھەزم

لە ئىتو خۇمدا پەنھان کرد و لە بارەیهووە لەگەڵ کەسدا قسەم نەکرد، ھەر ئەو بە سببوو
ئامازەیک بە ئەم بابەتە بکەم ھەتا سیروس بلیت خۆتان کۆبکەنەووە و وەرن ھەر لێرە
بژین.

گرێکارەکان کە ھاتن بۆ باخەکە و ئەپۆشتن بۆ ئەوێ کارەکانی درەختەکان
نەجامدەن، ئەوەستام بۆ سەیرکردنیان، چاوەکانم بە چێژی پەزایەتمەندییەووە، ھەموو
ئەتیکیان ئەبینی و لە ئیتو خۆیاندا ھەڵیاننەگرت. ھەزمنەکرد میوەکان زووتر پێگەن و
پرتەقالە زەرەدەکان بە درەختەکانەووە ببینم... دەستکێشێک بکەم دەستم و بە لقاەکانەووە
بیانچەم و بیانکەمە ئیتو سەبەتەکانی میوە یان مقەستێکی تیژی باخەوانی بگرم
بەدەستمەووە و میوە چەسپیوەکان بە قەدەکەووە بە ھێواشی لە درەختەکە جیا بکەمەووە،
ئەو ھەستە پەنھانەکی کە لە ئیتو وجودمدا لە ھالی گەشەکردندا بوو، وەکو ختوکهەدانی
پۆم و ابوو، شادیھێنەر و خوش، وەکو مروۆفی زیندوو سەیری درەختەکانم ئەکرد...
پرتەقالە سەوزەکان بە ئەندازەکی لالەنگییەکیان لێھاتبوو! بۆنی پرتەقالی پێنەگەشتوو
لە ئیتو ھەوادا شەپۆلی ئەدا، کۆرەکان لە ژێر درەختەکاندا لەگەڵ گیانەووەر و گیاکاندا
سەرگرم بوون و منیش لە ئیتو جادوی باخەکەدا ون ئەبووم.

لەم ھەموو سەلەدا، باخەکە تەنھا باخێک بوو، زەمینێکی پڕ لە درەخت کە بەرھەمەکەکی
ژیانی بەرپۆشەبەردین، ئەگەر میوەکانی شیرین ببوایەن، بەلام وای بە ھالی سالتیک کە
سەرما لێ ئەدان و میوەکانی بە درەختەکانەووە تال ئەکردن یان ئافات ئەکەوتە گیانیان،
وەکو ئەو سەلەکی کە مێشی سوور ھاتبوو ھەر بە درەختەکەووە میوەکەکی لە ناووەو
خراپ ئەکرد و ئەبوو ھۆی ئەوێ کە پێش کاتی خۆی زەرد ببیت و بکەوێتە زەوی.
ئەم جۆرە بارودۆخانە، واوەیلا بوو. تەنانت پێویستترین پێویستیەکانی ژیا نیش ئەبوو
بپۆشە ژێر وردبین، چونکە بەرھەمەکە لە دەست پۆشتبوو ئەو بوو پارە بێ خود و بێ
جێ خەرج بکریت.

باخەکە بۆم بوو بوو ھۆکاریکی دەرامەت کە ئەیتوانی بە شتووەکی خراپ کۆنترۆلم
بکات. ئەگەر باخەکە میوەیەکی باشی ھەبوایە ھال و پۆژمان ئاسایی بوو. ئەگەریش
بەرھەمەکە خراپ ئەبوو، کۆتایی یەزید لەبەرچاومان بوو... گەنینی ناوکی تاسۆنەکان
لە ئەمەنی دوو سالی بپەرەنگدا، ئیمەکی کرد بە سەگێکی برسی کە بۆ دەستکەوتنی
پارووە نائیک، بە سوکییەووە کارمان بۆ سیروس ئەکرد، بەلام ئیستا باخەکەم خوشنەویست،

دلم بوی تهنگ نه بوو، بیرى بست به بستیم نه کرد، وهك نه وهى هه تا ئیستا چاوه کالم به سترابوون و هیچم نه نه بیستی.

هه ندیک له لقه کان هه تا نزیکی زهوی شوږ بوو بوونه وه، سیروس له یگوت میوه که گوره بیت و پیبگات، لقه که قورس نه بیت و نه که ویتته زهوی، هه له زونه کان له لم لقانه وه سه رنه که ون و میوه کان نه خون. هه له زونه کان که هه تا ئیستا نه و گیانداره جوانانه بوون که سه وزی و گیاکانیان نه خوارد و هه زیان له میوه ش هه بوو، بو من بوونه لافات، له هه کونیهك که نه مبینین به قاچ نه مکوشتن!

هه لپاچینی دره خته کان دواى چینه وهی میوه کان نه نجام نه درا، کاتیک دره خته ی سوک نه بیت و هیچ باریکی پیوه نییه له لقه زیاده که رزگاری نه که ن بوته وهی له کانی میوه گرتنی نابنده دا سوک و راحت بیت. لق به لقی دره خته کانم ته ی نه کرد و جادوی دره خته کان خه ریکبوو منی له گه ل خویدا نه برد.

محهمه د رهزا له جاران زیاتر له باخه که دا بوو. هه ندیک جار له باره ی قوناغه کانی باخداریه وه روونکرده وهی نه دا و هه ندیک جار له باره ی بیهراده وه قسه مان نه کرد. چه ند به باشی له بیهراد تیته گه شت، چه ند به باشی جو له و کاره کانی روونته کرده وه و له نه وجهه وانیکی روودار و ناماده ی ته قینه وه که له زهنی مندا بوو، له بیهراد کوپنکی مه زلومی چاوه پروان نه کرد که بو زه پرده یهك خوشه ویستی من و باوکی، له هوش نه چوو. دنیای نه کرده وه که پیویسته نارامبگرم و ته نها به زمانی نه رم و نارامی قسه کردن بیهراد له قوناغه سه خته ی پینگه شتندا تیپه پرینم... خو م شتگه لیکم له کتیبه کانی ده رووننا سیدا نه خوننده وه، به لام دیار بوو بیستنیان له مرققیکی زیندوو، کاریگه ری باشتی له سه رم هه بوو، خو زگه زه پرده یهك له تیگه شتویی و سه رنجی محهمه د رهزا له په روزیدا نه بوو، نه وکاته...

***

پوژی بیست و یه کی نه یلول، بیهراد نه و پارچه کورته ی که فیری بوو بوو، نه زانانه بوی عه زفکردم. نه شك به گوناگانه وه جوگه له ی به ست، محهمه د رهزا به زه رده خه نه یه کی میهره بانانه وه سه یرنکی کردم و گوتی:

بیرته گوتم فیرنه بیت؟

بیهرنک له نیو ده ستوپی محهمه د رهزادا پیچی نه دا و نه یویست پارچه موسیقا به

فیری له ویش بکات.
-مامه مه رزا منیش فیتر بکه، منیش فیتر بکه، تکات لینه که م منیش فیتر بکه...
دوو پوژ دواتر توتیه که ش له نیو قه فه سه که دا به دهنگی بیهرهنگ نه یگوت:
منیش فیتر بکه، منیش فیتر بکه...

***

کوپه کان نه چونه قوتابخانه، منیش ههر بهو شیوهیه له نیوان باخ و دوکاندا له هاتوچو دا بووم. بیهرهنگ پوشته قوتابخانهیه کی ئاسایی و شه هلا له باره ی قبولبوونی دوانه کانیه وه له قوتابخانهیه کی نمونه ییدا که وته خو هه لکیشان و نه دا کردن.
-من زور گرنگیم پیدان، به هه موو شیوهیه که خه ریکیان بووم هه تا قبولبوون... بوونه دایک مهرجی هه یه، ته واوی ژیانم له لایه که وه و دایکبوونم له لایه که.
کئی تاقه تی هه بوو عه س ریکی دلگیری مانگی (تشرینی یه که م) به قسه شیتانه کانی شه هلا ناخوش بکات. شوشه ی پیتشه وه ی دوکانه که م به سه لیه ی خوم دووباره رنکسته وه و هه ره شه م له مازی کرد که نه گهر نه مجاره بیه ویت به بوچوون و نیگای پیاوانه ی خوی تیکی بدات، له دوکانه که نه یکه مه ده ره وه. هه ردوو کمان نه مانزانی که قسه کانم ته نانه ت گالته ش نه بوون. مازی به باشی فیری کاره که بووبوو. کپیاره کان باوه ریان پیکردبوو قه بولیان کردبوو. هیتشتا هه ندیک جار له باره ی وه رگرتنی دوکانه که وه قسه ی نه کرد، دووکانه که باوه ر به خو بوونی من بوو، پالپشتیک که نه بوو هه بیت، من به بی دوکانه که هیچ شوینیکم بو وه ستان نه بوو.
کاتی چینی تامسونه کان ده ستیپیکردبوو، لقه قورسه کانیان به چینه وه ی میوه که وره کان له ده وری لقه کان، سوک نه کرد بوئه وه ی پیکه له شکانه وه یان بگرن.
سیروس جوریکی لیها تبوو، گوپانکارییه کانی نیو ماله که، خولق و خووی نه وی به شیوهیه کی هه ستیپیکراو گوپیوو، که متر فه رمانی نه دا و قسه کانی ئارام و خالی له حوکمدان بوون. سۆزیک له کاردا نه بوو، به لام فه رمان و ده ستوریشی نه بوو.
میوه چناره کانی نیشامدا و گوتی:
سه یرکه، کریکاره کان به شیوهیه کی دروست نه مانه بخه نه نیو سه به ته کان.
له نازه یه که بکه نه نیو سه به ته که که به ته واوی پر نه بیت. کاتیک سه به ته کان نه خه یه سه ریه که هه مویان نه فلیقیته وه.

کریکاره کان شاره زای کاره که ی خو یان بوون، نه منه ویست به ورده فرمانه بیجیکان
له نیو دهست و پیاندا بم. سیروس وازی نه نه هینا...

-بلی نه ته شته پر بکه نه له ناو و خۆت به سه سه ریه یانه وه بوه سته، پاوده ر و
پاکه ره وه یان پییده و بلی بیکه نه نیو ناوه که و تیکیده نه، پرته قاله کان بکه نه نیو
ته شته که و به گیراوه که بیان شو، ناووه و باراناویه، پیویسته وشکیان بکه نه وه نه گه رنا
نه گه نن.

سه یرم نه کرد، هه ر له بهر قسه که ی سیروس به سه سه ریه یانه وه نه وه ستام و سه یرم
نه کردن. خو یان نه هلی نه م کاره بوون و ته مه نیک هه ر له بهر امبه ر نه م کارانه دا پاره یان
له باخداره کان وه رنه گرت، سیروس به هوکاریک که هیشتا بو من روون نه بوو، به رده وام
نه یویست من له باخه که دا و له لای میوه و کریکاره کاندایا گریت.

-بلی میوه وشکه کان بکه نه نیو سه به ته سپیه کان، ئوتۆمبیله که دیت میوه که نه باته
بازار، وه رز وه رزی نۆبه ریه.

تامسۆنه کانی تر نه مانه وه هه تا مانگیکی تر که به دره خته که وه پیبکه نه و شیرین
بن. به ره می نه مسال زور باشبوو، میوه کان گه وره و باش نه که وتنه بهرچاو و لقه کان
پر بوون له پرته قالی نارنجی.

نه و پۆژانه ی که خو ربوو توتیه که مان به قه فه سه که یه وه نه هینایه ناو دره خته کان،
کاتیک فیری پرته قال بوو که سیروس پارچه یه ک پرته قالی شیرینی به ره و لای نه بره،
به رده وام نه یگوت:

وه ره پرته قال بخۆ، وه ره پرته قال، وه ره پرته قال...

له و پۆژه به دواوه، هه ندیک جار داوای پرته قالی نه کرد و به دهنگی سیروس نه یگوت:
پرته قال بخۆ، پرته قال بخۆ، پرته قال بخۆ...

***

سه میعی دوو کریاری باشی بۆم ریکخست و که بابه ته که گه شته ده می سیروس گۆز
بووم، چه ند مانگیک له وه و پیش پۆشته نووسینگه ی لی قه دهغه کردبووم. هه رچه نه
پۆشته دوکانیشمی به گه وره یی خو ی قه بول نه کرد، به لام پیمخۆشبوو بۆ نه وه ش
بیهینمه سه ر په زایه ت. به و هه موو خه رجیه ی که بۆ نۆژه نکرده وه ی خانووی باخه که
کردبووی، به تایه ت نه وه ی که له سه ر داوای راسته وخۆی من کرابوو، حه قی بوو که بۆزی

گەورەییەکی بە باشی بگرم.
 چاوی لیم زیتکرده و گوتی:
 بۆچی ناپۆیت؟ بەو زمانەکی کە تۆ هەتە مار لە کون ئەهینیتە دەرەو و هەموو
 کالاکانی یارۆ سەرف ئەکەیت.
 سەمبەش هەمان قسە کرد:
 لە کۆتاییدا توانیت بەو زمانە لوس و نەرمەت سیروسیش پامبکەیت، پیرۆزباییت
 بێتەکم... بەراستی پیرۆزباییت لێ ئەکەم، تەنها نازانم بۆچی ئەمەندە درەنگ
 دەستبەکاربووی؟
 ینکەنینهکی پر بوو لە توانج و تەشەر.

***

بێهەد خۆشی لە سەرکارەکی هاتبوو، بە کەمپروییەو دەستوری ئەدا بە کرێکارەکان و
 دواي هەر فەرمانێک، بە پەنھانی هەناسەییەکی قوڵی هەلنەکێشا بۆ ئەوێ هەیهجانەکی
 بێتیتە دەرەو، چەند پۆژێک لە دواي قوتابخانە، پێبەپێی سیروس، چاودێری چینیەوێ
 پرتەقالەکانی کردوو و دەنگی خستەوێ نێو قورگی و دەستوری دا سەبەتە خالیەکان
 بێنن سەبەتە پرەکان بێن.
 بە سیروس گوت:

خۆمان ئەمانتوانی ئەمانە بچینیەو باوکە گیان، ئەوەندە زیاد نەبوون کە دەرەقەتیان
 نەبەین، بێهەد پارەیی کرێکارتان دا.

سەنلە سەییەکی بە ددان گرت و دواي کەمێک پامان، گوتی:
 لەمسال کە نەکرا، سالی نایندە خۆت وەرە بوەستە و کۆرەکان فێربکە کە چۆنچۆنی
 مێو بچنەوێ هەتا خراپ نەبیت، ئەمسال خۆت بە باشی فێربە.
 خەریکبوو بۆ سالی دواتری من بەرنامەپێژی ئەکرد؟ ئەیویست لە من باخدارێک
 سازنیت؟ باشە... یانی خەریکبوو لەسەر من سەرمايەگوزاری ئەکرد؟ لەسەر منێک کە
 هەتا ئیستا بە مەرفیش حسابی ئەکردبووم؟! چی بووبوو کە ئەمەندە هەست و سۆزی بۆ
 من جۆلایوو؟ ئەم سپاردنە کرێکارەکان و کارەکانی باخدارێ بە من بۆچی بوو؟
 بەرویز لە گورگان بوو، کاتی پەموو چنێن بوو کاریش خاوەنی ئەویست. لەگەڵ
 مەمەد پەزادا پۆشتبوو. مەمەد پەزا دواي یەک پۆژ گەپایەوێ هەتا بە کار و ژیانی

خوی بگات... په که م خولی چینه وهی میوه ته واو بوو میوه نوبه ره کان برانه بازار...
سروس باخه که ی بو من به جیهیشت و پوشت بو گورگان، که نه زانم چیکه م... نا... به لوم
گیر بوو بووم، باخه که ی سپارد بوو به من.

با بزانه که من لیره نیم چی نه که یت! نه م پوژانه بو پیکه شتنی میوه کان زور گرنگه.
خوت باشر له من نه زانیت. بزانه دهره قه تی دیت یان نا؟ نه مه ش وه کو دوکانه کن
سه یربکه و دلسوزی بو بنوینه، لیکه پری کوره کان سه یربکه ن و فیربن و سبه ی که بوونه
خاوه نی، دلسوزی بو بکه ن.

رووه تاله که ی له گه ل قسه نه رمه کانیدا نه نه هاته وه! لوچی نیوان نه برؤکنی
هه تا ناوه راستی نیوچاوانی دریز بوو بوو یه وه و ده موچاویکی گرزی هه میسه یی بو
دروستکرد بوو. کوته قاوه ییه کونه که ی پوشی و پیلاره ره شه کانی به ده ستمالنه
پاککرده وه. ژماره ی پتی چل و سی بوو. ژماره ی پتی په رویز، نه و پیلاره ی که نامه
نارد بوو یه وه بو په رویز، سی سالی ته واو بوو له پتی سیروسدا به ملاوبه ولادا نه پوشت!
ته له فونم بو مازی کرد...

بگه پری پیلوویکی چه رم... ناسایی... زوریش گران نه بیت، ره شی پیاوانه، ژماره چلو
سی، به که لکی پیاوه پیره کان بیت، بیکره و له دوکانه که دایبني، کویتیکی کورتی ره شیم
نه ویت، دوو (تیکس لارج)، تیخه ئینگلیزی، چوارگیرفانی هه بیت زورباشه، به لام هه هن
دوو گیرفانی له دهره وه بیت، له دوکانه که دایانبنی و که هاتم وه ریا نه گرم لیت.

مازی سه ری نه نایه سه رم، زور شوخی کرد به لام هه ر پیمنه گوت بو کیم نه ونه له
خوم سه رم نه سورما. خه ریکبووم بو خوشحالکردنی سیروسی زه ندی خوم له ناو و ناگر
نه دا! نه م هه موو ساله بو خوشحالکردنی خوی نیمه ی له نیو ده ستیدا گرتبوو به هه
شپوه یه ک نه یو یست بای نه داین... نیستا خه ریکبووم کوټ و پیلوم بو نه کری؟

بیرکرنه وه کانم وه لانان و گرنگیم پری نه دان. به هه ر حال نه نه کرا نه م دلاواکاریاته
پشتکوی بغرین، کی وه لامی مازی نه دایه وه؟

***

خو هیچ به رنامه یه کتان نییه؟ وانییه؟ نه مشه و وهرن به یه که وه برؤینه جیگابه.
معه مد ره زا له هه یوانه که دا وه ستابوو هه وای تاریکی عه سری پایزی خه ریکبوو
له نیو خویدا ونی نه کرد. کوره کان گه رمکه ره وه ی سوریان پو شیبوو، که تانه کانی

نايك ئەسلى نەبوون. پىلاوھەكان كە ناھىد ناردبوونى خراپ بووبوون. مازى بردبوونى
بۇ پىنداويستى وەرزشى سىدىنى و ئەم كەتانیە باشانەى لەلای ھاوړیکەى کړیوو بۆ
کوپرەكان. نەشنەپوشتە ژیربار كە ھاوړیکەى کلاوى ناوھتە سەرى و پىلاوھەكانى بازارى
تارانى بەناوى کالای ئەسلى پى فروشتۆتەوہ! ھاوړیکەى مازیش فروشیار بوو ئەبوو ھەر
جۆرنەك بووہ کالاکانى بفروشت.

بىھڤاد سەبرى ئەکرد، چاوہ پروان بوو ھەتا پەزامەندى دەربرم و پرسیم:
كوئى؟

محەمەد پەزا گوئى:

شونىكى خراپ نىيە، بەلێن ئەدەم.

كوپرەكان بەيەكەوہ ئەيانگوت:

پرۆين، پرۆين، پرۆين...

دىسانەوہ پرسیمەوہ:

باشە بۆ كوئى؟ با سەرھتا بزنام كوئىيە، پاشان وەلام بدەمەوہ.
محەمەد پەزا گوئى:

خۆشییەكەى لەوہدايە نەزانیت و بىیت. پرۆ خۆت ئامادەبکە. جلى کوپرەكانیش
باشە، ھەوا زۆر سارد نىيە، بەيانیش ھەينىيە و ئىتر ھىچ بيانوويەك نامىتیت.

چاوتكم گىرا بە پشتهسەرى محەمەد پەزا و کوپرەكاندا، درەختە پرتەقالەكان لە نىو
تارىكىدا پوچوبوون، پرتەقالەكان پەش و لىل ئەھاتنە بەرچاو:

واتە باخەكە بە تەنھا بە جىبھىلم؟ سىروس ئىرەى بە من سپاردووہ.

پىكەنىنەكەى محەمەد پەزا درزى خستە نىو سەرماكەوہ.

-نىگەرەن مەبە، ھىچ كەس لە شەودا ئىشكگرى ناكات بۆ باخەكە، بە غەفور ئەلیم لە
نىو باخەكەدا ھاتوچۆ بكات ھەتا ئىمە ئەگەر پىنەوہ. خىراكە ئەگەر نا وا ئەزانن ناپۆين
و پشكەكەمان لە دەست ئەچىت.

پالتۆيەكى پايزيم پۆشى و لەگەلياندا پوشتەم. کوپرەكان لە پىشەوہ دانىشتن و
بەردەوام گۆرانىيان ئەگوړى.

-مامە گۆرانىيەكانت ئەسلەن خۆش نين... ھا... ئەمانە چين؟ ھەمووى دەنگى سازى
لىرانى!

-ئاي بېھراد خان... لە تۆ دوورە، بەلای خۆيەو تۆ خەرىكىت لەلای من خوت فېرى
مۇسقىي ئىرانى ئەكەيت، نابىت بەم شىۋەيە لەبارەيەو قسە بکەيت.
-ئاخر مامە لە نىو ئۆتۆمبىلدا، مۇسقىي خىرا خۆشە، پىۋىستە مروۋى بغانە جولە
نەك ئەمانە.

بېھرەنگ بىدەنگ بوو، ئىمە لىرە چىمان ئەکرد؟ وەكو يەك خانەوادە بووين باۋەك،
دايك، مىندالەكان. زۆر بەكەمى پىككەوتبوو خانەوادەبوون لەگەل پەرويزدا ئەزمون
بەكەين. پەرويز بەردەوام لە نىو باخ و دەستوپىي سىروسدا بوو، ئەو كاتانەشى كە لەلای
ئىمە بوو، لە گۆشەيەكدا پاكشابوو، يان سەرخۆش بوو يان مەست.

جارىكان جۆرىك مادەي كرىبوو ھەرچەندى ئەكىشا سەرخۆشى نەئەكرد. ھەموو
مالەكە پىر بووبوو لە دوگەل، خەرىكبوو لە كۆبونەوھى ئەم ھەموو بۆنە ھالەم تىك
ئەچوو. بۆ زىندوو مانەوھە خەرىكبوو ھەناسەم پى نەئەدرا! دەستى مىندالەكانم گرت
و لە سەر پىگە پلىكانەدارەكەدا دانىشتن كە ھىچنەبىت ھەناسە بدەين. دواي يەك
كاژىر، پەرويزمان بە دەمى كراوھ بە خەوتويى لەسەر دۆشەكىك دۆزىيەوھە! ئەتكون
وشكۆتەوھە، كۆرەكان چكۆلە بوون. ترسابووم، ئەترسام مردبىت! نەمئەزانى چ غەلەتىك
بەكەم، تەنانەت بەبىرىشما نەھات تەلەفۇن بۆ ھىچ كەس بەكەم. بەسەرسەريەوھە
دانىشتىم و گىرام... ھاوارمكرد، دەموچاۋى خۆمم ھىنايە خوارەوھە. كۆرەكان وەكو
جوجەلە نوسابوون پىمەوھە، بەگىرانەكەم، ئەگىران. ترسم لەنىو لەرزىنى جەستەي
چكۆلەياندا ئەبىنى، بەلام نەمئەتوانى پىگە لە گىرانەكانى خۆم بگرم. ھەتتا دەمەو بەيان
بەسەرسەريەوھە گىرام. كۆرەكان لە ماندوئىتيدا خەويان لىكەوت و لەسەر زەويەكە لە
كەنارى مىندا خەوتبوون. دلىابووم كە پەرويز مردووھە و خەرىكم بۆ جەستە مردووھەكى
شىننەگىرم. چاۋەروان بووم كە كەسىك من بەسەر سەرى پەرويزەوھە بىنىت و بىرئەك
لە ھالمان بكا تەوھە، تەلەفۇنەكەي مالەوھە، بېھرادى بەخەبەر ھىنايەوھە، دەستىكى ھىنا
بە چاۋەكانىدا و بەبى ئەوھى كە دەوروبەرى بىنىت و وەبىرى بىتەوھە لە چ ھالىكەدان
پۇشت بەرەو لای تەلەفۇنەكە، سىروس بوو. قسەكردنىم لەگەل سىروسدا لە پىشى
تەلەفۇنەوھە ئەناسى، بە خەوالويى و ساردىيەوھە وەلامى ئەدايەوھە.
-خەوتووھە، بېھرەنگ خەتووھە، دايكم بىدارە و بەردەوام ئەگرى... پىموايە باۋەك
مردووھە!

گوشه‌کە ی خستەو و ناو دەزگاکە و گەرایەو و کەناری من و دووبارە خەوتەو و.
دووبارە ئەشکەکانم جۆگەلەیان بەست، ئیتر هێزم نەبوو هەتا هاواربکەم، دەنگێکی
وێکۆ نالە لە قوڵایی قورگمەو و ئەهاتە دەرەو و ئەیسوتاند. دەرگای ماله‌کە بە کلیل
کرایەو و سیروس و محەمەد رەزا هاتنە ژوورەو و. لە پشت پەردە ی فرمیسکەو بەباشی
نەمەبینن. محەمەد رەزا کۆرەکانی لە من دوورخستەو و لەگەڵ خۆی بردنی و
لەوانە یە بۆ چێشتخانە کە یان لەوانە یە بۆ ژووری نوستن، نازانم...

سیروس لە کەناری من و پەرویزدا لەسەر زەوییه‌کە دانیش، بە دەستە پیر و
چرچەکانی لە سەر مەچەکی پەرویز بەدوای دەماردا ئەگەرا. سەری برده‌ نزیکی دەمی
پەرویز بەشیوێه‌ک کە خەریکبوو سەر پوومەتی لکاند بە دەمی ئەو و، سەری بەرز
کردو و لە سەرەو سەیریکی منی کرد.

-تۆ برۆرە ئەولا، بزەنم چیبوو.

سیروس پۆشته‌ کەنار و محەمەد رەزا لە جێگە کەیدا دانیش. لە کەنار لەشی
پەرویزدا لەسەر زەوییه‌کەدا دانیشتبووم، محەمەد رەزا گوتی:

ئاوێنە یەکی چکۆلەم بۆ بهێنە نازلی.

لە شوێنی خۆم نەجوڵام، توانای جوڵەم نەبوو، بە نیگەرانییه‌و سەیری کردم.

-بۆی لە کوێ ئەتوانم پەیدای بکەم؟

توانای وەلامدانەو و شەم نەبوو!

-لە نێو جانتاکەدا ئاوێنە ت پێیه‌؟

چاوێنی وەلامی منی نەکرد، جانتاکەم لە ژوورە کەدا هەلواسرابوو، دۆزییه‌و و
شەکانی ناوی لەبەردەم سیروسدا لەسەر زەوییه‌کە هەلپژاند. ئاوێنە یەکی سورمەیی کە
لە قوتی ئەساسی یاردلیم کردبوو یەو و دۆزییه‌و و لە نزیکی دەمی پەرویزەو گرتی،
ئاوێنە یەکی پامای گوتی:

با بیهێن بۆ ئەخۆشخانە.

سیروس بە دەنگێکی لاوازه‌و پرسى:

زیندوو و؟

خودا بکات.

ئەنەت نێو لیگایەکیشی لە من نەکرد و هیچی نەپرسی. پەرویز لەسەر پشته‌

مەھمەد پەزا بە بېھۇشى ھەتا نەۋمى يەكەم پۇشت و منىش بەدۋاى سىروسدا كەلە
پى ھەتا لەگەلئاندا بىم. تازە گريانى كۆپەكان سەرنجى پاكىشاين، فەقىرانە ھەتا ئىستى
لەكۆى بووبوون؟

بېھراد مەزلۇمانە گوتى:

دايكە... باوكم مردوۋە؟

سىروس (لالەالالە) يەكى كىرد و لە دەرگاگە پۇشتە دەرەۋە.

لەلای مندالەكان مامەۋە، پەرويز مردبوو كۆپەكان تەنھابوون. تەلەفۇنم بۇ شەھىز
كىرد و بەسەرھاتەكەم بۇ گىپرايەۋە... مازى ئەۋكاتانە لە قۇناغى ناۋەندىدا بوو. شەھىز
ھىتابوۋى ھەتا لەلای كۆپەكان مېنىتتەۋە و خۇمان لەگەل ئادىدا نەخۇشخانە بە
نەخۇشخانە گەراين ھەتا لە كۆتايىدا دۆزىماننەۋە.

مەھمەد پەزا بە بىنىنمان ھاتە پىشەۋە:

نىگەرەن مەبە، لە مەترسى رىزگارى بوۋە، خويىنى زەھراۋى بووبو، زۆرى كىشاۋە!
ئەگەر زووتر بىنھىتايە باشتر بوو، بەلام سوپاس بۇ خوا كە مەترسىيە كە پەۋىيەۋە.
دواتر گوتيان كە تىياكەكەى خەۋشى ھەبوۋە و مادەيەكى تىدابوۋە كە توانىۋەنى
بىتتە ھۆى مردنى... گوتيان بەختى ھەبوو كە نەمردوۋە. كە دوو كاژىر لە ژوۋرى
بوۋزانەۋەى دىل خەرىكبوون لەگەل لەشە نىۋە مردوۋەكەيدا دەستۈپەنجەيان نەم
ئەكىرد ھەتا بىگەرپىننەۋە بۇ ئەم دىنبايە.

لەۋ كاتە بەدۋاۋە پەرويز جگە لە ناۋ باخەكە لە ھىچ شويىنىكى تىر دانەئەنىشت بۇ
كىشانى مەۋاد. دەستورى سىروس بوو كە خۆى مادەى باشى بۇ ئەھىنا و خۆى چاۋدېرى
بوو. ئەۋ ھەموو ترس و گريان و شىنگىپرانە نىرخى ئەۋەى ھەبوو كە پەرويز دۈكەلى
تال لە مالەكەماندا كۆبكاتەۋە و لە نىۋ باخەكەدا مەشغولبىت بەلام ھەر ئەمەش بوۋە
ھۆى ئەۋەى كاتىكى زىاتىرى بۇ تەرخان بىكات و وردەۋردە تەۋاۋى پۇژ ۋەنەۋز بىدان
يان بخەۋىت و تەنھا پۇژانىك ۋەكو كەسىكى ئاسايى بۇى كە سىروس فەرمانى ئەكرە
بۇ كارىك ئەينارد بۇ شويىنىك.

لە نىۋ ئۆتۈمبىلەكەى مەھمەد پەزادا چۈار كەس بوۋىن بەلام خانەۋادەيەك نەبوۋىن
لەبەردەم شويىنىكى گەرەدا ۋەستاين، گەرەيى شويىنەكە ھىنى بىنا نەبوو، ھىنى
خەۋشەيەك بوو كە خانوۋەكەى ئەكەۋتە ناۋ، لالەنگىيەكان بە لەكەكانەۋە پەنگىل

ئەگەر لالەلانگى باخ ئەبوو ھەتا ئىستا بە لقەوۋە ئەمابوونەوۋە. پۇشتىبوو بەسەر پرووى دوكانى مېوۋە فرۇشىيەكاندا. خاۋەن مالاكە ئەيويست مېوۋەكە بە تازەيى لە درەختەكە لىيىكاتەوۋە و بىخوات. پىنج شەش درەختى لالەنگى، دوو سى درەختى پرتەقال و درەختىكى (ئىزگىل)ى گەورەكە بەسەر ئۆتۆمبىلى خاۋەن مالاكەوۋە سىبەرى دروستكردىبوو. ھەوشەيەكى خۇشبوو، دىمەنى ھەوشەيەكى سەوزى باكورى.

لەگەل كۆرەكاندا لە دواى محەمەد پەزاۋە بووين. خاۋەن مالاكەم ئەنەناسى. ئەھۋالپرسىيەكى گەرمى لەگەل محەمەد پەزا و ئىمەشدا كرد و بە خولقىكى گەرم بىرېنىيە مالاكە. ژىيىكى تەمەن وەستاۋى قەلەۋ ھات بۇ پىشۋازىمان، قەلەۋىيەكەى جۆرىك ئەمىنيەتى ھەبوو. لەگەل كەسە قەلەۋەكاندا ھەستىكى باشم ھەيە، جۆرىك گونجانى پەنھان و ھاۋبەش كە باس ناكىت.

-باشى پوران خانم؟

ئەنەكە زەردەخەيەكى قول و فراۋانى كرد.

-بەقوربانت كاك محەمەد پەزا، بەخىرھاتى.

پوران خانم كۆرەكانى برد بۇ ژوورىك و گوتى منداكەكانى تىدا كۆبونەتەوۋە. مىنى بۇ ھۆيك رىنمايى كرد كە لە گۆشەيەكىدا درەختىكى چكۆلەى دەستكردى پرتەقال ھەبوو ھەرۋەھا چۈر پىاو و دوو ژنى تىرش لەۋى بوون. لالەنگىيە نارنجىيەكان و پرتەقالە نەۋبەرەكانى ناۋەپاستى مېزەكە لەنىۋ سەبەتەيەكى دارىنى گەورەدا خۇيان غامىش ئەكرد. لە كەنارى پىتى پىاۋەكاندا ساز، سىتار، قىۋلۇن و سەنتور ھەبوو. تازە تىگەشتم كە كۆپى مۇسىقى بوو.

تېمە بە دۆستى خانەۋادەيى ناسىترىن، دواى ئەھۋالپرسى و ناسىنى سەرەتايى، ئەنەكان بە نۆرە غەزەلەكانى حافزىيان خويندەوۋە و ھەر جارە و يەككە لە پىاۋەكان بە سازەكەى ھاۋرىيەتى ئەكرد، وەك ئەۋەى كە چوۋمە نىۋ كۆپى گەورەكان، ھىچ لىكچونىكم لە نىۋان خۇم و ئەۋالدا ئەنەيىنى، جگە لەۋەى كە ھەم مەن و ھەم ئەۋانىش، محەمەد پەزىمان ئەناسى.

محەمەد پەزا سەنتورەكەى لە بەردەمى خۇيدا ھەلگرت و دەستىكرد بە عەزفكردن، نىپەنگ لەۋ ژوورەى كە پۇشتىبوۋە ناۋى سەرىكى ھىنايە دەرەۋە و زەردەخەيەكى كرد و دووبارە پۇشتەۋە ژوورەكە.

داوايان لىمكرد كه غەزەل بخوینم بە لām ئەوێندە باوێر بە خوێبوونم لە خۆمدا نە ئەبێنى
كه كاتىك بۆ یەكەم جار بڕۆمە نێو كۆمەلە یەكەوێ ئەم كارە بكەم، تەنانەت پێشنیاری
محەمەد رەزا بۆ هاوڕێیەتی سەنتور لە گەڵ غەزەل خوێنیدا، نەبوو هۆكاری رازیبوونم.
كه حافز خوینی لە گەڵ سازدا تەواو بوو، یەكێكان دەستیکرد بە ئاواز خوێندن. هەوراز
و نشیوێكانى دەنگى وەكو ئارشەى فیلۆن كه لە سەر پرووى سیمەكانەوێ رانه كیشرت،
لە سەر شوێنێكى نادیارى نێو پۆحم رانه كیشرا، وەك ئەوێ كه سێك لە نێو دەرووندا
فریادگەلى سوزناكى ئەكیشا و لە ناخى دلەوێ ئەگرا، بەند بە بەندى وجودم ئەلەرزى،
لەرزىكى دەروونى كه نە ئەبێرا! خۆم هەستەپێتە كرد، كه چاوەكانم گەرم داھاتن و یەكەم
دلۆپى فرمیسك سەرەو ژێر بوو، بە دەستە پاچەبى سەیرى كه نارى خۆم كرد. پوران خانم
زەردەخە یەكى میھرەبانانەى كرد و چاوەكانى لێكنا. وەك ئەوێ كه دنیایەكى لە پشت
دنیاى واقعەوێ بووم. وەك ئەوێ كه دەنگەكان هینی ئەم دنیایە نەبوون. ئاوازه كه نەپچرا،
پیاوێكان یەك لە دواى یەك ئاوازیان خویند و سازیان لێدا... خەریكبوو گیانم دەرلەھات،
ئەشكەكانم پەنھان نەكردو تەنانەت بۆ پاكدەنەوێشیان بە دواى دەستمالدا نەگەرام.
لێگەرام كۆلى هەستە خەفەكراوێكانم بە بەرچاوى هەموانەوێ بیت. بێر لە تەنھاییەكانم
بكەمەوێ و لە تەنھایی ژیانم، بە تەنھا گەورەبوونم، بە تەنھا گەورەكردنى منداڵەكانم، بە
تەنھا سەختكێشانم، بە تەنھا خەمخواردنم، بە تەنھا كاركردنم، بە تەنھا سەفەر كردنم، بە
تەنھا كەوتنە سەر زەویم، تەنھا ھاتنم بۆ كۆرى مۆسیقى و...

دەستە چكۆلەكانى بێھەنگ لە دەورى گەردنم بوونە ئەلقە و دووبارە تەنھاییەكانم
ناردەوێ بۆ نێو قولایى دلم... زەردەخە یەكەم بۆ كرد و كلىنێكسىكى بۆ پراگرتبووم،
وەرگرت و دەموچاوم وشككردەوێ.

دەنگەكان بێدراوون، یەكێك لە پیاوێكان گوتى:
محەمەد رەزا گیان، ئومێدمان بەخۆمان پەیداكرد. ئەگەر توانیمان ھەتا ئەم رادە بە
كارىگەرى لە سەر خاتىك دروستبكەین پێویستە ئومێدەواربین كه شتێك شارەزاین.
پوران خانم بەردەوامى دا:

وہلّا ئیمە ئەوێندە ھەموو جارێك خۆمان بینیوێ و دەنگى خۆمان بیستوێ،
كه پێموا یە ھەموو شتەكان بۆمان ئاسایی بوونەتەوێ و گوتمان پێتى راھاتوێ. نازى
گیانیشت لەبەرئەوێ كه یەكەم جارى بوو كه دەنگمان ببیستى، بەم شێوێكە كەوتە ژێر

کارگه ریه وه، وه نه گهر نا پیموانیه ئیمه هیچ شتیک بین.

همه مان دهستانکرد به پیکه نین و گوتم:

هه لێژاردنتان هه یه، نه وه ندده باشوو که من نه متوانی خۆم کۆنترۆل بکه م، به راستی

کارگه ر بووم.

هه و بێهراد بۆیگه پرامه وه له و ژووره ی که مندا له کانی تیدابوو، به تۆپیک و
(پله بسته یشن) یکی کۆن یاریان کردوو. محهمه د رهزا له رینگا گوته که کۆره
مۆسقییه که و حافظ خوئینییه که یان دوو ههفته جاریکه و هه رجاره و له مالی یه کیکیانه.
گوته هه ر کات دلم ویستی نه توانم له گه لیدا برۆم، بیرى لیکه وه له گه ل محهمه د رهزادا
بکه ومه رێ بۆ مالی نه م و نه و!

***

له و کاته وه ی که له بیرمه محهمه د رهزا سه نتوره که ی یاری هه میشه ییه ته و هه میشه
له تبه سندوقی ئۆتۆمبیله که دا دایه نه ئیت، هه تا هه ر کات بیه ویت، بیه ئینته ده ره وه و
ده نگى خوشی تاره باریکه کانی بکاته دیاری بۆ گوته ده وره به ر. راهاتبوین نه و به
سازه که یه وه ببینین، سازیک که هه موو کات عه زفی نه کرد.

سیروس له گورگانه وه گه رایه وه، له به ری دووه می په مووه که رازیوو. شه ویک
بانگی کردمه ژووری تریاک کیشانه که یان که ئیستا پاکوخواوین بوو بوو، په رویزی کرده
ده ره وه.

دنیابووم که نه یه ویت لێپرسینه وه م له گه لدا بکات و بێسه روبه ره یی په رویز بخاته
گهر دنی من و به توانج و قسه ی ناخۆش، دووباره نا په حه تم بکات، ماوه یه ک بوو که
له م کاره ی نه کردبوو. نه م هه موو دلخۆشییه ی نێو باخ و هه بوونی نه م هه موو نیعمه ته
که له ناکاو که وتبووه ئامیزم، له نۆژه نکرده وه ی خانوو که وه بیکره هه تا به مرۆف
له ژمارکردنم له به رده م کرێکار و کۆپه کاند، له کۆتاییدا نه بوو باجه که ی بده م و له
لۆمه وه بیه ده ره وه... سیروس مرۆفیک نه بوو که به بێ مه رام پرووی خوش نیشانی
هیچ که س بدات. منیش هه رگیز بیرم نه نه کرده وه که له ناکاودا گۆرانکاری له خویدا
له ویدا بێت و بویتته فریشته یه کی نیری سمیل زیوی میهره بان که هه موو باشیه کانی به
لیدای من بکات.

به و لۆچییه له ی ناناگا له نێوان نه برۆکاغدا دروستبوون، له سه ر دۆشه که که ی په رویز

دانيشتم. له نيو قوريه کریميه رڼگ په پړيوه کيدا چایي کرده نيو پيال له کمره
باریکه کي، پيشتر نه نه توانرا سه يری پيال له کان بکريت نه وه نده زهره و چلکن بوون، به لږم
دواي نوز نه کړنه وه ي خانووي باخه که، نه تگوت هم مان له پيسبوون و پيس مان وه
بيزار بوون. نه گهر من نه بوو مایه پيال له کان پاکبکه موه، غه فور قاپک ناو و پاکه ره وه ي
ناماده نه کرد و له نيويده داي نه نان و سپي نه بوونه وه.

پيال له کي به ره و پروم گرت و زهره خه يه کي تال که و ته نيو پروخسارم، چلون
ميره بان بوو بوو؟ چي نه ويست؟ که بيمه نيو باخه که بژيم؟ که ريگه به په رويز بدم
بيته ماله وه؟ که...

پرسيارگه ليکي زور له نيو ميشکدا بوون... وه که نه وه ي نيازي قسه کردني نه بوو. به
نارامي و له سه رخوي قنچکي نه و کشميشانه ي که له نيو ده ستيدا بوون ليتنه کرده وه و
دوو دانه و س دانه فرينه دانه ده ميه وه و چاييه که ي نه خوارده وه، گوتم:
کاريکتان هه بوو باوکه گيان؟

يه کيک له نه ژنوکاني به رز کرد بوويه وه و نه وي ترشي له سه ر زه وييه که نوشتانده بوويه وه
ده سته کاني خستبووه سه ر نه ژنوکي که به رزي کرد بوويه وه ئينجا به چاونکي کزه وه
سه يری کردم و وتی:

بوت سه خته دوو خوله که له که نارمدا دانيشيت؟ ئيستا که ژووره که ت کردنه
گولستان نابيت تيره ت پيناخوش بيت. دانيشه، کارم پيته...
ناوي ده مم قوتدا، که ي نه يويست قسه بکات؟
چايي کرده نيو پيال له دووه م بو خوي و گوتي:
بخو، ساردبوويه وه.

که پيال له کم به رز کرده وه گوتي:
نه مه ويت ژن بهينم.

چاييه که له نيوان ده م و قورگمدا گيرا.
نه مه ويت په يحان بخوازم، قسه ي له گه ل بکه، رازي بکه.
چاييه که م که و ته وه و هاته وه دهره وه، گوتم:
په يحان؟

-به لي په يحان.

چاوی بریووه چاوم. دووباره نهو پړوچه فرماندهره له نیتو نیگایدا هاواری نه کرد و
 په بهانی نه ویست، به زور نه ویست!
 بۆچی په یحان؟
 چایه که ی هه لدا و هه مووی خوارد پاشان که میك پاما و پیاله که ی خسته سهر
 ژن پیاله که، دووباره چاوی بریووه چاوم.
 بۆچی په یحان نا؟!
 ناخر...

ناخری ناویت، قسه ی له که لدا بکه.
 به دلشکاوییه وه گوتم:

به سهر نهو هه موو ژنه دا بۆچی په یحان؟

پنمخوش نه بوو په یحانی مه زلومیش نه سیری خووه خراپه کانی سیروس بیت.
 چ تاوانیکی کردبوو که له م ناخری پیرییه وه فرمان و ده ستوره کانی سیروس نه نجام
 بدات؟ سیروس پیخوشبوو ده ستور بدات و گه وره یی بکات. بۆچی نه بوو په یحان بیته
 قوریانی نه م خوپه رستیانه، په یحان وه کو دایک به لامه وه نه زیز بوو. له وانه شه زیاتر له
 دایک... چهن دین جار له شه هناز توره بوو بووم، چهن دین جار دلّم شکابوو، چهن دین جار
 ترسابوو، به لām ته نانه ت یه ک جاریش له که ل په یحاندا نه م شتانه م نه بوو بوو. په یحان
 خوی خودی میهر و میهره بانی بوو.

په یحان له مندالییه وه له مالی باوکی شه هناز گه وره بوو بوو کاتیک باپیرم بهو شیوه یه
 شه هنازی به شووداوه و بیژنه ی له سهر رپی دوور خستوته وه، وه کو باج په یحانی خستوته
 هه لژاردی شه هناز. هه تا باپیرم مابوو، په یحان بۆ نه نجامدانی کاره کانی شه هناز
 لهات و نه چوو، به لām دوا ی مردنی نهو ئیتر بۆ هه میسه له مالی شه هناز نه مینیتته وه.
 تبهش لهو کاته وهی که چاومان کرده وه په یحانمان له نیتو ده ستوپینی خوماندا بینی و
 له که ل میهره بانییه کانیدا گه وره بووین. ئیستا چۆن نه متوانی نهو هه موو میهره بانی و
 میهره له پای بهد په فتارییه کانی سیروس دابنیم؟

سیروس به فرمانکردنه وه گوئی:

هه تا کوتایی هه فته وه لām که م بده وه، نه مه ویت هه تا پیش وهرزی رینه وهی
 پرته ل هه موو شتیک له واو بیت و بیته ئیره.

منی ته نها بؤ ناگدار کړدنه وه ویستبوو، نه وه نده له خوی د لښابوو که په یحانی به
هاتوی نه بینې. به خومم گوت ئیر هه فته ی نا هه فته یه کیش ناروینه باخ، لیکه پتی با
به ته نها بینته وه و خواردنی دهستی غفور بخوات و دوو باره له نیو گهر د و غوباردا
نغرو بیت هه تا حسابی کاره که ی بیته دهست و ئیر نارووی ژنهنان نه کات، نه ویش
کی؟ په یحان؟

هر نه مه بوو. هاتن و پوښتنه کانی نه م چهند وه خته ی ئیمه زیاد بوو بوو. خواردن
و جلوه رگیان پاکو خاوتن بوو پیو ابوو به هه بوونی په یحان نه توانیت شه و پوژ له
خزمه تگوزاریانه سود وهر بگریټ. کی باشر له په یحانی بی زمانی من که نه زمانی
ناره زایی هه بوو نه رووی؟ نه و خزمه تکاریکی هه ژار بوو نه بوو سوپاسی خوداش بکات که
بیته ژنی نه ربایتک، نه رباب، نه رباب سیروس! له بهر خویه وه بیري له چی کړد بوو یه وه؟
دوو هه فته نه پوښتم بؤ باخ، هه موو پوژیک له دوکانه که مدا دانه نیستم و سهیری
خه لکیم نه کړد که چلون ناسوده و بی خه م دین و نه پوښ و ته نها خه میان مارکی
جلوه رگه کانیانه! نه پوښتمه نوو سینگه ش و گویم به قسه کانی سه میعی نه دا که
نه یو بست ده لالی بؤ کړیاریکی پولدار بکه م و هانی نه دام. توپه بووم، به ته وای توپه
بووم، بیرم کړده وه نه کا په زامه ندی سیروس بؤ نوژه نکړدنه وه ی ماله که هه له بهر نه م
بابه ته بویت. نه کا نه م هه موو نه رمینواندنه ی له گه ل مندا دوا ی نه م هه موو ساله، بؤ
پازی کړدنی په یحان بوو بیت و بؤ هینانی په یحان و به هر مه ندبوون له خزمه ته کانی،
به هر مه ندبوونی له خزمه تگوزاریه کانی؟ نه و بیچاره یه چ تاوانیکی هه بوو که له کوتاب
پیردا زه جر بکیشیت و ژیانی لی بیته زه هر؟

دوو باره په رویز و محمه د په زه هاتن بؤ دوکان، مه حال بوو بویان هه لڅه له ټیم، به
نیوچاوانیکی گرزه وه سه یرم کړدن و په رویز بیده نگ بوو.
چایمان پیناده ی خاوه ن مال؟

به محمه د په زام گوت:

چایم نیه، ناشیه مه وه بؤ باخه که، په یحانیش نادم به شوو.

هه ردو وکیان ده ستیان کړد به پیکه نین و پیکه نینه که یان توپه ی کړدم. به په رویز
گوت:

نه مه زانی نه وه نده تامه زرووی باوه ژن بیت، نه گهر نا هه تا ئیستا بیرنکم بون

کردبوو به وده. هېشتا زه رده څه که له سهر ږوو خساري بوو. نه م پياوانه چييان بوو؟ وهك نه وهی
 نه و قسه بهی له زاريان دېته دهره وه ته واو بووه و ژنه كان ته نها نه بېت بېست و ته واو!
 ږنكه و تن له گه ل پياوه كاندا نه بېت له له دايكبوونه وه و له نيو بوونياندا بېت. بوړی
 د ژايه پېكردن كه هېچ، ته نانه ت نابېت ږيگه به پېشېني گومان كړدنيش له ميشكياندا
 بدهن. په رويز و محمه د رها هر بو پشتر است كړدنه وهی نه م بابه ته هاتبوون.
 محمه د رها گوتی:

من ه و ل نه دهم چاره نووس نه و كار ه بكات، له دهره وهی ږاوړی تو كار يكي تره!
 گرنگيم به شهوی حافظ خوښيه كه نه دا و به نه نقه ست زهنم له وه بير هيتانه وهی
 ږا كړده وه.

ږالې حافظان گرت؟ وه لام نه ريني بووه؟ حه قېشتانه، حافظيش پياويكه وه كو ئتوه!
 پېكه نينه زوره كييه كه يان خه ريكوو شيتي نه كردم، په رويز گوتی:
 باشه بابه... هېچنه بېت له خوی پېرسه، له وانه يه ږا زيبېت.
 چاوڼكم گه ږاند به نيو پتلووه گه رمبووه كاغدا و گوتم:
 به د لنياسيه وه چاوه ږواني فه رمانه كانی ئتوه بووم.

***

ږه يهان ږازی بوو، خه ريك بوو له داخا ميشكم نه ته قی، ليوه كانی پېنه كه نين. دلېبه ی
 فرمېسك كه و ته نيو چاوانی و هه موو پېشېنييه كانم له توره بوون و جوړندانی به بې
 زمانې و به دهنگی نا ږوون، به يه كدا دران. سهری له باوه ش گرتم و نيو چاوانی ماچكرد.
 چاوه ږوانبووم دهسته كانی له نيو هه وادا ته كان بدات و ناږه حه تی و توره ييه كه ی به
 گريان و كېشان به سنگيدا نشان بدات و حه قېشي نه وه بوو، چ مانايه كي هه بوو كه
 سيروس باشترين ژنيك ده ستېك ده ستنيشان بكات كه نه مناسی و بيه ویت نه و ماوه يه ی
 نه منلی كه مابووی به تالی و نازار، بوی ږه شبكات؟
 نه هناز گوتی:

لنيگه ږی چه ند ږوژنيك بو خوی با خانې بكات، لنيگه ږی با بير بكا ته وه بو خوی بو ته
 خانېك، مه گه ر نه م هه ژاره دلی نيه؟
 باوه ږم نه نه كړد، هه موان شيت بوو بوون، هه موان به يه كه وه، هېچ كه س توژ قالنيك

عهقل له ميشکيدا نه بوو. په یحان له کوټ و شووکردن له کوټ بهم ته مه نه وه! نه ویش به سروس؟!

سه میعی پټکه نینه پر دهنگه کانی له ژیر سه قفی نووسینگه که دا بهردایه وه و به بنی گرنکیدان به گله ییه کانی من کوتی:

مرویش هاوده می نه ویت... نه گهر هه تا ئیستاش له بهرام بهر هم بیزمانه دا ناحه قیتان کردووه، له ئیسته به دواوه قهره بووی بکه نه وه. راسته که نوکهره، به لام مه گهر مروی نیه! مه گهر دلی هاوده می ناویت؟ کی باشته له سروس؟ پټکه نینه که ی توره ی نه کردم.

-سروس؟ سروس بپته هاوده می په یحان؟ سروس ته نها نه زانیت جگهری مروی بکاته خوین، کی هاوده می کردووه هه تا هم دووهه میان بیت؟ دیقی به مینای بهد بهخت کرد، کوره کانی...

-سه یرکه نازلی خانم! وا بیرمه که ره وه، هه موو مروقه کان نه گوړین... به کیکیشیان سروس، کی نه زانیت؟ له وانه یه نه وهنده بگوړیت که...

-توش سه یری بابو! به نومیدی روژی مه حاله وه دانیشم؟ گوړانی سروس که به که لکی من دیت؟

هر به و ناسانیه دوانیوه پویه ک به ره و مه حزه به پټکه وتن و ناوی په یحان پوشته دپری دووهه می په په ی دووهه می ناسنامه که ی سروس، بووه ژنی دووهه می.

فه قیره سوور بوو بوویه وه و شهرمی نه کرد... وه کو نه و کچه گه نجانیه که له کولتیکي ته سکدا ده ستیان نه گرت له گهل کورپکی غه ریبه دا، به لام شادمانی و خوشحالی له و خه لکی که له وټی بوو چاوه کانی له بریسکانده وه. شه هناز بردبووی بو نه و نارایشتگابه که خوی هه میسه نه پویش بوی، نه برو هه میسه پر مووه کانیا به پانی چاکر دبوو مووه سپیه کانیا کردبووه قاوه ییه کی توخ، به ته واوی بوو بووه ژنیکي تر، ژنیک که رووخساری سینه ریک بوو له په یحانی هه میسه یی من. له خانووی باخه که دا هاوچو نه کرد و هیشتا به هه مان نه و گوپراه لی و نارامیه ی جارانه وه کاره کانی نه انجام نه دا، خواردنی به یانی ناماده نه کرد. خوانی نیوه رو و ئیواره ی ناماده نه کرد. هم ژنه شه ست و چهند ساله یه، خووه کانی ته واوی ته مهنی له گهل خویدا هینا بوو بو خانووی باخه که چاوه کانی سروس نه دره وشانه وه، سمپله سپیه کانی له ژیر ددانه کانیدا نه جوی و

چاۋە پىرەكانى ئەبىرىيە پۈتۈرۈشنى پەيھان. شەرھازا نەبوو، ئەگەرنا ئەبوو قوربان و سەدەقە. ئەمە ئە نىگا پەر لە سوپاسەكانىيەو بۇ پەيھان ديار بوو. نەمزانى دەستپوختى پەيھان بۇ تازەكردنەوھى خزمەتكارەكەى ھانىدا يان...

***

دنيا بەسەرمدا پروخا كاتىك باسى ھاتنەوھى فەيروز بۇ مائەكەم، لەملا و لەولا لە سېروس ئەبىسترا. ھەموو دەردىك پۇژىك چارەسەر ئەكرىت، ۋەكو من كە لە سەرى پىرى دووبارە چىراي مالم پرووناك و گەرم بوو. تۆش ئىتر ۋاز لە پاتالى بھىنە بەسەر سەرى ژن و مىندالەكەتەوھ بە.

كە پەرويز پۇشت ژوورەكەى ئەو بەر ئەكەينە ژوورى بووك و زاوا. پەرويز كە پۇشتى زووزوو سەر بدەيت، بە تەنھا بەجىم نەھىلى. خازىش ئەيىت لە مەغازە بىت يان نووسىنگە، لەجياتى يەككىيان پىويستە بەسەر سەرى كۆرەكانەوھىيىت كە توشى ھەلەيەك نەبن.

خەرىكبوو باجى ئەدا؟ دوكان و نووسىنگە؟ ئەمانە ھەمان ئەو جىگايانە نەبوون كە بۇ من قەدەغە كرابوون؟ پەيھان بوو بوو مۆلەتنامەى پۇشتنەوھى من بۇ نىو دىناى خۇم؟ تىستا پەرويز زىادە بوو ئەبوو بگەرپىتەوھ بۇ نىو دلى من؟ بۇ نىو مالىك كە بە شىوھەكى فەرمى و شەرى ھىچ خالىكى پەيوەستى جگە لە بىپەرەنگ و بىپەردى پىوھ نەبوو؟ تىستا سەرى پىرى يارى نوئى كرتن نەكەوتايەتە سەرى سىروس چى ئەبوو؟ ئەسەن... ئەسەن... ناخ پەرويز، ھەموو ئەم موسىبەتانە ئەنجامى بىرىكى تازە بوو كە توكردت و مىنت بەم شىوھە...

ئەسەن بۇچى من بگەومە نىو گىچەلەوھ؟ پىك و راست ئەلىم تىمە ژن و پىاو نىن و پەرويز ئالتايت لەو مائەدائىت. چ دەردىك بوو؟ بۇچى ئەم ھەموو خەمە بخۇم؟ بەلەم باخەكە؟ كۆرەكان؟ ئەگەر لە مائەوھ دانىشم و دەرگا بەسەر خۇمدا دابخەم كە نەبادا پەرويز پىنى بخاتە ناو، ئەمىتوانى دىسانەوھ پۇژانىك لە باخەكە بەسەر بىم؟ بۇنى پىلەقائە پىنگەيوھەكان ھەلبىزم؟ دەنگەدەنگى كرىكارەكان لە كاتى كىرەنە نىو سەبەتەى ميوەكان بىيستم؟ لە ۋاشە دروستكردن لە ھەلوژەكان كىرەنە نىو خۇلى تويكىلى پەتاتە و ھىلكە و سىو و تىپە چايەكان چى؟ لەناكاودا دلم بۇ ھەموو ئەو كارە شىتتالەى كە

زه مانى نازاردان نەرك بوون، تەنگ بوو. هه ستمكرد خەريكن مولكه كه مەم لى نەسەن،
خاوەندارىتيم هەيه بۆ هەموو نەو تويكە پەتاتانەم كه نەمكردنە چال و خۆلم نەكردن
بەسەردا. بۆ هەموو نەو ميوه بريندار و خراپانەى كه نەمكولاندن و نەمعليقاندنەوه و
سافم نەكردن و لە نيو سينيدا دامنه نان هەتا لەبەر خۆردا وشك ببەوه، ئىستا لەبوو
رەيحان نەو كارانە...

بە غيلبەردن بە رەيحان شيتانە ترين و زالمە ترين كارىك بوو كه نەكرا بكرىت. رەيحانى
بى عەقل، لە مەحزەر، پيش خویندنى وتارى گريبەست، فرميسك لە گوشەى چاويدا
قەتيس مابوو. سى رۆژ لە مەوپيش خەريكبوو بە زمانى تايبەتى خۆى پىمى نەوت ك
گەنجىتى سيروسى لەبىرە. خۆش تىپ بوو سەرنجى كچانى پائە كيشا. نەيگوت نازەزووى
كردوو بەبىتە ژنى و سنوورى خۆى تەنانەت لە گەنجيشدا نەزانى بەلام حالىكردم كه لە
ناخى دلەوه خۆشويستوو، چۆن نەكرا رەيحان بە خەتابار بزانىت؟

كاتيك مۆرى تەلاق لە خوارەوهى ناسنامە كاغان درا و سيغە كەوتە كار، تەنها نەو بىرە
زەنى پركردبووم كه رزگار بووم. رزگار بووم و ئاسودە بووم، لە ژىر قورساىى نەم هەموو
بارە ئاسودە بووم. لەم هەموو رۆلى پياو بينينەى لە جياتى پەرويز رزگار بووم، تەنانەت
يەك زەرپەش لە بىرى لە دەستدانى باخەكە نەبووم، بۆچى نەبوو خەمى بخۆم؟ باخەكە
دوژمنى من بوو. لە مندا لىيەوه دوژمنى من بوو. پارەكانى باوكم نەكرانە خەرجى
باخەكە، دەرمان، كرێكار، نەبار... پارەكانى سيروسىش هەر بەم شتووەيه، هەميشە
باخەكە لە پيش هەموو شتێكهوه بوو، وەكو مرقۆفێكى زیندوو كه هەناسە بدات، بڕوات
بەريگادا، خواردنى بویت، ناوى بویت، پشودانى بویت، يەكەم شت باخەكە گرنى بوو.
يەكەم نا، تەنها باخەكە گرنى بوو! هەموو شتێكى لە كاتى خۆيدا نەنجام نەدرا. سيروس
بۆ كامان لە كاتى خۆيدا پارەى پىلاو و پۆشاكى دا؟ پارەى نان و ناوى دا؟ باخەكە
وەكو ديوەزمەيهكى م، هەموو شتێكى قوت نەدا و جوانتر نەبوو كاتيكيش وادەى
قەرەبوكردەوهش نەهات، هەرچى قازانج و بەرەكەتێكى هەبوو، پشكى سيروس بوو.
نەگەر بەباشى بزانيايه پارووه نانيكى نەخستە بەردەممان و نەگەريش بەباشى نەزانيايه
بە دەستبلاوى و بى بەرنامەى تاوانبارى نەكرد.

نەبوو دان بەوهدا بنيم كه نەم

(هيو لا) مينيەيه م بەو دەمە هەميشە كراوه و هەميشە پەر داواكارىيەوه خۆشهويست

وله دهستانى بوم دهر دناك بوو، نه بوو ريگايه ك پهيدا ببيت، نه بوو بيريك بكه مه وه.

تيمه دينه ناو باخه كه نه ژين باوكه گيان.

كيشه قورسه كه مم خسته سهر قه نه فه كه و كه ميك جولام، دوينى سيروس گوتبووى: پهرويز! له هه فته ي ناينده وه سى شه و له مالى خوت، سى شه و يش ليره نه بيت. بيهراد له قوتابخانه ليدانى خوارد بوو، كورپكى سى ساله به مشته له دهموچاوى دابوو لاچاوى شين كردبوويه وه، به پهرويزى نه گوت نه گهر له گه ليدا نه پروات بو بهردم دهرگاي قوتابخانه و هه پرده شه له كوره كه نه كات، نيتړ نارواته وه بو قوتابخانه، وه كو مندالتيكى ده سالان بيانووى قاره مانكاري نه به ست به باوكيه وه. پهرويز وه كو قهرمانه كان نه بوو به لام بيهراد مكوربوو بو ته ميكردى كوره كه هه پرده شه كاري بكات. سيروس له دواى بينينى چاوى شينبوو وه ي بيهراد و بيستنى قسه كانى، بهرنامه يه كي نوڼى دابه پهرويز، سى پوژ ليره، سى پوژ له وى.

گوتم تيمه دين و له باخه كه دا نه ژين، گوتم هه موو پوژيك به يانيان خوم بيهراد وينه رنك نه بهم بو قوتابخانه و نيوه پروانيش دينه دوكان لاي خوم و تيواره به يه كه وه هه پرده شه باخه كه، گوتم: پانزه كيلومه تر مه ودا شتيك نيه كه به ويته بوله بول بكه و چيزى هه واي پاكرى باخ و به يه كه وه بوونى خانه واده له خوم و كوره كان قه ده غه بكه. گوتبووم تيتستا كه رهيحانيشمان بو زياد بووه نه بيت له م به يه كه وه بوونه هه تا نه پهرى سوود وه ربگرين و كه موكورتيه كانى رابردوو قهره بوو بكه ينه وه و له ده وري به كوبيينه وه و كومه ككاري حالى يه ك بين. گوتبووم كوره كان پتويسته له ژير چاوديري بلوكباندان و بهم شيوه يه زور باشت نه توانيت چاوديريان بكات.

به رده وام قسم كرد و تينه گه شتم چون له گه ل ههر پرسته يه كدا كه نه مگوت هتلى كوتاييم به سهر هه موو نه و شتانه ي كه نه م هه موو ساله له سهر يان نيهانه كرام و شه پر مكر و نيوه ناچل به ده ستمه يتان، خانه واده؟ چاوديري باوكانه؟ چيزى به يه كه وه بوون؟ نورداريه كانى سيروس له بير چوو، بى ده ست و پتيه كانى پهرويز، هه موو نه و شتانه ي له تيان هه لنه هاتم، هيچ چاره يه ك نه بوو، له وانه يه نه مه باشتين ريگابوويته.

هه فته يه كي به سهر دا تينه پهرى كه لوپه له پتويسته كامان له نيو سى جانتادا كورده وه و روشتين بو باخه كه، بيه رنك خوشحال بوو، بيهراد بوله بولى نه كرد كه

شارمان به جیتهشتووه و هاتوین بو لادی، په رویز به بیده نگی سهیری نه کرد. په یحان چاوه دره وشاوه و شاده کانی نشان نه دام و سیروس خوشحال له سرکه وټن، به په زامه نندیه وه هاتوچوی نه کرد، به په زامه نندیه وه نانی نه خوارد، به په زامه نندیه وه نه خهوت... نه و شته ی که چهن دین سال بوو نه یویست به زور بیکات به مهیل و خواستی خوم نه نجام درابوو.

هه ستم به شکست نه نه کرد، هه سستی بیترخی و لاوازیم نه نه کرد، نه م گورانکاریه م وه کو دریزه ی شتوازیکی ناسایی قبول کرد بوو.

پرته قاله خوینییه کانی پستی چیشتخانه پیگه ییوون و به یانیان، سی هتا چوار دانم له دره خته که لی نه کرده وه و به چوار قاشی له سهر سفره ی به یانی دامنه نان. کوره کانم نه بردن بو قوتابخانه و مازی هیشتا له دوکان بوو له که ناری خومدا نه وه ستا بو به پرتخستنی کپیاره کان، نه پرؤشتم بو نووسینگه ش و که لوپه لی نه و مالانم نه خسته به رده م کپیاره کان که نیازی فروشتنیان هه بوو کریی خومم وه رنه گرت، سه میعی به شوخییه وه نه یگوت:

دوکانه که بسپیره به مازی و وه ره به رده سستی خوم، شاگردی بکه هتا فیری کاره ک بییت، کی نه لیت پوژنیک نووسینگه که ناده م به خوت.

یه ک مانگ وه کو بروسکه تیپه ری، تینه گه شتم چونچونی؟ تینه گه شتم سی پوژ چون ته واو بوو! به لام که سهیری پوژمیره که م کرد، پیک یه ک مانگ بوو که له باخه که نیشته جیبووین.

له ماوه ی نه م مانگه دا سیروس یه ک جار توپه بوو بوو، له گه ل که سماندا نه بوو. له پستی ته له فونه وه له که سیک توپه بوو بوو که بریار بوو بو شوی جه زن تامسونه کان بکریت. پیاوه که له و نرخه ی که بریاری له سهر درابوو په شیمان بوو بوو وه، به بیانوی دهرمانوه شانندی پرته قاله میسریه کان و کیشانه وه یان له بازار، گوتبووی که تامسونه کان به ته واوی زهره رن و ناتوانیت به و نرخه ی که له سهری رنکه وټوون بیانکریت، سیروس لینه گه را هتا پرته قاله کانی به دره خته که وه شیرین بین. زورنک له باخداره کان پرته قاله کانیاں پیش پیگه شتن، به سهوزی نه چنییه وه و له بانکردنه له مبار و به گاز و ماده ی کیمیایی په نگیان زهره نه کردن، به لام سیروس به پشت گهرمی به نه مباره که ی باوکی و ژنه که ی نادر، پرته قاله شیرین و پیگه ییوه کانی دره نگر له دره خت

نه چینه‌وه و نه یخستنه بازار. هه‌ندیکیشی بۆ ماوه‌ی مانگیک نه‌کرده نه‌مبار و شه‌وی جه‌ژن نه‌یفرۆشتن. کپیارى هه‌میشه‌یی خۆى هه‌بوو، پیاوی پشتی ته‌له‌فۆنه‌که یه‌کیتک له‌کپیاره‌کانى بوو. میوه‌ی نه‌کپى و نه‌یبرد بۆ بازاری میوه‌ی باکوری تاران، به‌نرخیکى باش له‌تیمه‌ی نه‌کپى و به‌نرخیک که خۆى پیتی خۆشبوو به‌نه‌وانى نه‌فرۆشته‌وه... تېستا خه‌ریکبوو نه‌مى توپه‌ نه‌کرد، وه‌کو نه‌سپه‌ندى سه‌ر ناگر وابوو. سه‌روخوار به‌رز نه‌بویه‌وه، جوینی نه‌دا و ده‌سته‌کانى له‌هه‌وادا پائه‌وه‌شاند و هاوارى نه‌کرد.

بۆ نه‌مبارکردنى میوه‌کان هیچ کیشه‌یه‌ک نه‌بوو، نه‌کرا نه‌نباره‌که‌ی باوکى ژنه‌که‌ی نادر بگرت و هه‌تا شه‌وی جه‌ژن میوه‌کانى تیدا به‌یلتیه‌وه، پرته‌قاله‌کان نه‌وه‌نده‌ فرۆشیان هه‌بوو که خه‌رجى خۆیان ده‌ربه‌یینه‌وه، جگه‌ له‌وه‌ش ناپه‌ه‌تى نه‌وه‌بوو که لایه‌نه‌که‌ی نرى مامه‌له‌که‌ نه‌یه‌وئیت بیخه‌له‌تینیت و کلای بکاته سه‌ر، دوو پۆژى ته‌واو سیروس قپاندی و جوینی دا. بیه‌راد له‌ناکاودا هه‌زى له‌سه‌عیکردن کرد و ده‌نگه‌ده‌نگى باپیره‌ی بریندارى، موزاحیمى سه‌عیکردنى بوو. بیانووی نه‌گرت که بگه‌پینیه‌وه بۆ مالى خۆمان. سه‌میعى یه‌کیتک له‌ناشناکانى پیناساندم که نووسینگه‌ی هه‌بوو هه‌ندیک جار ده‌لالى میوه‌ش نه‌کرد، میوه‌ی له‌سه‌ر دره‌خته‌کان نه‌کپى و شه‌وی جه‌ژن بارى نه‌کرد بۆ بازاری (تاران و نه‌سفه‌هان).

نه‌بوو تا قمیمکی قه‌نه‌فه‌ی نیستیل که که‌لله‌ی شیر له‌سه‌ر تاج و ده‌سته‌کانیدا هه‌لکۆلرآبوو، به‌ژن و پیاویکی گه‌نج نیشان بده‌م، دارى گوێز. خاوه‌نه‌که‌ی به‌په‌له‌ بۆ چاره‌سه‌ر له‌ئیران پۆشتبوو پتویستی به‌پاره‌که‌ بوو، قه‌نه‌فه‌که‌ کارى ده‌ستى یه‌کیتک له‌باشترین خه‌پاته‌کانى پرووده‌ه‌ن بوو. نه‌کرا به‌نرخیکى باش بفرۆشریت، ژن و میرده‌ گه‌نجه‌که‌ کچ و زاواى مورادى بوون. نه‌و خاوه‌ن نووسینگه‌یه‌ی که هه‌ندیک جار ده‌لالى میوه‌ی نه‌کرد.

له‌کچه‌که‌ی مورادیم پرسى:

بلوکت له‌مسألېش میوه‌ له‌نیو کاره‌کانیدا هه‌یه‌؟

سه‌یرنکی هاوسه‌ره‌ گه‌نجه‌که‌ی کرد که چه‌ما بوویه‌وه و به‌دیقه‌ته‌وه سه‌یرى بیه‌کانى قه‌نه‌فه‌کانى نه‌کرد. پیاوه‌که‌ خه‌ریکبوو نه‌و ناته‌واوى و عه‌بیانه‌ی که له‌وانه‌یه‌ له‌هه‌له‌کاندا بین له‌دۆزییه‌وه، سه‌رنجى کچه‌که‌ له‌لای میرده‌که‌ی بوو، دووباره‌ پرسیمه‌وه. -لازانم، من په‌یوه‌ندیم به‌م کارانه‌وه‌ نییه‌، واته‌ باوکم پیتی خۆش نییه‌ که تیمه‌

ده سټېخه يڼه نيو کاره کانيه وه.

پياوه گه نجه که هه ستايه وه، ده سته کاني ته کاند و گوتی:

خراپ نيه، به لَام له گه ل نه وه شدا نوئی نيه، نرخه که به شيوه يه ک بلين که تيمه ش
رازيبين. نه لېه ته خوْمان تازه تر و پاکتر مان هه يه... به لَام ئيستا که خيزانه کم نه يه وئت
له م ده سته دووانه بکړيت، ئيتر چاره يه ک نيه، گه ردنی تيمه ش له موو باريکتر.
ژنه که ي به نازيکه وه گوتی:

ناخر نه مانه له داری گويز دروستکراون، نه سلن و حه يفن، مروّف که سه يريان نه کات
دلخوش نه بيت.

ماوه يه ک گفتوگو يانکرد و له کوټاييدا له سهر نرخيک ريککه وئين. له کاتي پوشتندا،
زاواکه ي مورادی کارتيکی به ره و لام هينا و گوتی:

خه زورم نه مسال ميوه ي نيه، به لَام خوْمان له نيو کاری ميوه دايڼ، هم ميوه ي
پينه گه يو نه کړين هم ميوه ي نه باري، نه گهر کاريتکتان هه بوو له خزمه تدايڼ، له گه ل
باوکم و دووان له براکامدا کار نه که يڼ.

به بي دواکه وئتن نرخي کړين و فروشتني تامسونم وه رگرت و قه رارم بو دوو پوړي
دواتر دانا. نه و نرخه ي که نه يدا کيلوی په نجا تمه ن زياتر له و قيمه ته بوو که نه و پياوه ي
که مامه له که ي هه لوه شانده وه نه يدا.

زاواکه ي مورادی له گه ل دوو سي که سي تر دا هات بو بينيني باخه که... راسته خو
بردمن بو لای سيروس و به هيواشي به سيروس م گوت:

تامسونه کانم به نرخيکی زياتر نه وئيت باوکه گيان، به په له مامه له بکن هه تا نه و
کابرايه بزائيت نه گهر نه وئيش نه بيت هه ر کړيارمان بو نه بيت.

سيروس له وه ي که که سيک به ناوازي فه رمانکړدنه وه قسه ي له گه ل بکا بيزار بوو.
نه سلن عاده تي به م جوړه قسه بيستنه نه بوو به لَام پياوه کان دهره تي دودلی و
وه لآمدانه وه يان به نه و نه دا و به په له قسه ي مامه له و کاتي ميوه چينه وه يان هينا به ناو.
زاواکه ي مورادی هه موو دره خته کاني بيني، به ديقه تيکی وا پرته قاله کاني به
لقه کانه وه له نيو ده ستيدا کيش نه کرد، وه ک نه وه ي ناوه وه ي ميوه که بينيت، له به
دوو دره ختيک پرته قالی لن کرده وه و پاکيکرد و خواردی، به نيو باخه که دا پوشت هه تا
گه يشت به پرته قاله خوئييه که.

نهمه ش هه به؟ نه وانی تر له کوتن؟ پرته قاله خوښیه کانت له یه ک شوتندا نه ناشتووه

حاجی؟

سیروس وه لامي دایه وه:

خوښیه که تنها نه مه به، بو خومانه، هینی فروشتن نیه.

به کیک له پیاوه کان که له گهل زاواکه ی مورادیدا هاتبوو، گوتی:

نوپه رده که په نجا کیلو بهری هه بیت و نه وه ناهیتیت که بفروشریت.

پیاوه که نه یته زانی که پرته قالی خوښی مینا به دهستی خو ی ناشتووی، کاتی یه که م کوری هاتبوویه دنیاوه. چهند سالتیک دواتر کاتیک دره خته که بو یه که م جار بهری گرتبوو، پرویزیش هاتبوویه دنیاوه. پرته قاله خوښیه کانی هیچ کات نه نه فروشت. هه موو بهری دره خته که هه رچه ندیک بوايه بو خویان نه یانخواورد. هه ندی کات نه کرا چهند کیلویه ک به دیاری بدن به که سیک، به لام هه رگیز نه یانته فروشت، پرته قاله کان شیرین نه بوون و مزربشوون. زاواکه ی مورادی له مه ټیکه شتوو. ده خوله کیک له لای دره خته که دا مایه وه و فسی کرد، به لام له کوتاییدا په زایه تی دا و روشت بو لای دره خته کانی تر.

پیاوه کان له هه یوانه که دا وه ستان و له باره ی نرخه که وه قسه یانکرد. چاوه کانی سیروس له خوشیدا نه بریسکانه وه، نرخي زیاتری له نه وان نه ویت. زاواکه ی مورادی گوتی:

چهند ساله (قاله نسیاکان) ت هه به حاجی؟ به رده که ی چونه؟ تامی چی؟

سیروس سمیلی جوی، چاوی برییه چاوی زاواکه ی مورادی و گوتی:

پنج شش سالتیک نه بیت، باخه که ی منیش به کیک له و باخه نه مامه تاقیکاریانه ی شش سال له مه ویتشه. نه مامه په روه رده کراوه کاغمان کړی و له ژیر چاودیری کشتوکالیدا خزمه ټمانکردن... ټیستاش سوپاس بو خودا و پازیم، به دریژیایی سال پرته قالم هه به، لمانهش له مانگی بازار به دواوه نه چریتته وه، گه وره نه بن، به لام بی به خت نه بین و سرما نه بیت و میوه که به دره خته که وه بیبه ستی، ټیر نه و کاته هیچ که س کاریکی له دمت نایه ت.

زاواکه ی مورادی به ناوازه یه کی دوستانه وه سه یری کرد.

نهمه که راسته، له گهل سه رمادا هیچ کاریک ناکریت، میوه که تال نه بیت. خراب هیت وزهره ر نه دات. راستی حاجی بینو ته له سه ر جاده نه وه ستی و هه ر نه م قاله نسیانه

به ناوی پرته قالی کتوبیه وه به گهشتیاران نه فروشن؟ له و به ری (نامل) به دواوه، سه ره تایی جادهی هزار، ریزیان به ستووه، خه لکیش له هه موو شت بی خه بهر پییان وایه پرته قالی کیوی نه کپن و نه خۆن. نالین خه ریکن نه (قاله نسی) ه بی زمانه یان پی نه ده ن. باشه ئیستا نرخی تامسونه کان که مێک که م بکه ره وه هه تا بریاری کپینیان هه ر لیته دا بدهین و دوو مانگی تر بیینه وه بۆ بارکردنیان.

سیروس مروفتیک نه بوو که فریوی کپیار بخوات و هه زار دۆست و ناشنای هه بوو، هه زار سه ودا که ر و ده لالی میوه ی نه ناسی. خۆی نه یتوانی میوه کانی باخه که ی بفروشت و سودیکی باش به ده ست به ینیت، پتویستی به نیوه ندگیری من و نه وانی تر نه بوو. له راستیدا دلنیا بووم که سیروس زاواکه ی مورادی له باخه که فریته داته ده ره وه و به زمانه تاله که ی ئاگادارم نه کاته وه که ئیتر خۆم له کاره کانیدا هه لئه قورتینم، به لام کاتیک کاغه زه لوگوداره کانی شیرکه ته خانه واده ییه که ی زاواکه ی مورادیی واژو کرد و هاته ژووره وه، سه ره تا داوای چاییه کی تازه ده می له په یحان کرد و دواتر بانگی منی کرد. هه ولما ئاسایی بم، نه تر ساو و نه مه غرور، هه ولما وه کو مروفتیک نه بم که به سه ر خه زووریدا، خه زوور نا، باپیره ی منداله کانیدا منه ت نه کات. وه کو که سیک نه بم که نیگای ماندارینت و بلیت: «بینیت کپیارم بۆ په یدا کردی...» به ته وای ئاسایی بووم، هه ولما ئاسایی بم. سیروس چاییه که ی خوارد وه، په یحان له به رده م ده رگای چیشته خانه که دا وه ستابوو، بۆنی نامۆی فه زا که ی هه ستپیکرد بوو، سیروس جوړیکی تر بوو.

-نا... دیاره که سی چوار سأل کارکردن له دوکان، زۆر شتی فیکردویت، بووت مروفتناس.

سه یری ده موچاوی کردم و سه ریکی به ئاماژه ی پشتراستکردنه وه راوه شانده، به رده وام بوو:

خۆشحال بووم... خۆشحال بووم... تۆ نه مانه ت له کوپوه نه ناسی نازی؟ زه رده خه نه به کی کرد و دلنیا ییم کرده وه و گوتم:

ژنی نه م پیاوه، کپیری نووسینگه بوو منیشس بردم تا قمیکی قه نه فه ی لبیلم پنه فروشت. باوکی هاوسه ره که شی نووسینگه ی هه یه و پیموایه ده لالی میوه ش له کات، خاوه ن نووسینگه کان نه یناسن و ناوی مورادییه.

-به لئی نه یانناسم، هه م مورادی، هه م باوکی نه م کوپه که نه ج، هه تا ئیستا کارم له گه ل

نەکردوو. چاوە پوانە بووم سیرۆس دەستی نەوازش بە سەرمدا بەینیت و بۆ هینانی کریان
هەڵام بکات و تەنانت سوپاسیشم بکات یان تەنانت زەردەخەنە یەکی میهرەبانی
بکات، بەلام هەموو ئەو قسانە ی که کردی یەك مانایان هەبوو ئەویش ئەو بوو که له
من پازی بوو، له کاره که شم پازیبوو.

بەشى نۆھەم

ھەتا ناۋەراستى مانكى كانونى يەكەم تامسۆنەكان لە درەختەكان كرانهۋە، سىروس ئەيويست رەيحان ببات بۆ مەشھەد. لەماۋەى ئەم ھەموو ساللەدا نەمدىيوو سىروس ھەۋەسى سەفەرىكى زيارەتى بكات، ئەگەر سەفەرىكىش بەھاتايەتە پىشەۋە سەفەرى كارى و پياۋانە بوو، چەند پۇژىك ئەم شار و ئەو شار بۆ ئەنجامدانى كارە كشتوكالىيەكان و كارەكانى ھاوشىۋەى ئەمانە. سەفەرى زيارەتى لەم خانەۋادەيەدا ۋەكو مەعجونى ددان و پىويستىيە تەندروسىيەكانى مالى باوكى من بوو. خەيالى گەشتى لە مېشكدا نەبوو. پۇشتەنە سەفەر لەگەل ھەبوونى باخىكى سەر سەوز و ئامادە و بەردەستە، ھەرامكردنى پۇل بوو. ئىستا سىروس تەۋاۋى رەۋشەكانى فەرامۇشكردبوو خەرىكبوو رەيحانى ئەبرد بۆ مەشھەد.

گۆرانی وردەوردەى سىروس، ھەم خۆشچالى ئەكردم ھەم رقى ئەخستە دلمەۋە، كوفرى بووبووم كە ئەم ھەموو ساللە ھىچ گرنگىيەكى بە ژىتىتى من و مينا ئەدا و خواستەكانى ئىمە بەلايەۋە ھىچ گرنگ نەبوون. تەنانەت بۆ دوژمنايەتى لەگەل مندا شمشىرى گرتبوو بە دەستە، دژايەتى ھەر كارىكى ئەكرد كە ئەمكرد، بە پارە مانگانەكى پەرويز گالتەى پى ئەكردم و ناچارى ئەكردم جلوبەرگى كۆنە بكەمە بەر مندا ئەكانم، لەوانەشە دروست بكەم و بفرۆشم، لەبرى ئەۋەى كە بە پەرويزى تەرك بدات، باخەكى كەدە ھىلانەى ھەمىشەى و خۆى تفاقى بۆ ئەخست، بوو ھۆى ئەۋەى بە تەنھابى بپۇم بۆ ژوورى نەشتەرگەرى و كوپرەكانم نەبىنم، تەنبىتى ئەكردم. ئازارى ئەدام، ئازاتم گۆرەنكارىيەكانى بەھۆى ھاتنى رەيحانەۋە بوو يان ھاتنى رەيحانىش بەرھەمى بەكە لەم گۆرەنكارىيانەى بوو.

پەيخان بە چاوی فرمیسکاوییه وە حالیکردم کە دوام بۆ ئەکات، زۆر دوام بۆ ئەکات، شتیکی وەکو دێک خەریکبوو دیواری دلمی ئەپروشان، هەستیکی خراپ لە فۆلابی فۆرگمدا سووری ئەخوارد، پێش ئەوەی جێگیر ببێت و وەکو ماریکی پەش لەسەر دلم چەکەرە بکات، پەيخانم کیشایە ئامیزم و ماچم کرد. بەهیوای دوای خێر پەيخان گیان، لەبیرت نەچیت دوام بۆ بکەیت، بۆ هەموومان دوای بکە.

دەستەکانی لەنیو هەوادا پراوەشاند و دەنگیکی تایبەتی لە لیوێکانییە وە دەربەری. سیروس سەیری ئەکر، گوتی:

چی ئەئیت؟

گوتم:

ئەئیت گیانی تۆ و منداڵەکان.

سیروس بە گومانە وە گوتی:

بەراستی هەر ئەوەی گوت؟ من کە نەمیست.

بەلێ لە راستیدا هەر ئەمە ی گوت، خۆ نابیسترت ئەبیت لێ تێگەیت.

چاوەکانی پێکەنین.

چۆن تێگەشتی؟

ئەمە نێک لەگەڵیدا ژیاوم باوکە گیان، ئاماژە بکات تێگەم چی ئەئیت.

پەيخان بە چێژە وە سەیری گفتوگۆکاغانی ئەکرد، سیروس بە قوڵییە وە سەیری کرد و گوتی:

بانی منیش تێگەم؟ هەر بەم دیقەتە ی کە تۆ تێگەیت؟ پێکەنیم.

بەلێ... بۆچی نا، دلی بە دەست بەینیت، وەک ئەوە وایە زمانیت پەیدا کردووە. قسە لەنیو دلدابە ئەک لەسەر زمان، لەسەر دلی کار بکە باوکە گیان.

سیروس زیاتر لەسەری نەپۆشت، قسەکە ی تەواوکرد، وەک ئەوە ی لەو قسانە بترسیت کە بۆنی میهر و سۆز ئەدات، گوتی:

باشە... باخە کەم سپاردووە بە خۆت و پەرویز. ئیمە سێ چوار پۆز ئەپۆین و دینە وە، خۆ کاریکی تایبەتی نییە، کاتیک گەرامە وە، دەرمان ئەوە شینین. بزالم دەرمانووە شینی

ناشنات نییه؟

به دهنگی بهرز پټکه نی و منی له نیو سه رسامی پروو خوشبونیدا به جیهیشت.

***

محه مه د پرهزا له پستی سه نتووره که یه وه گوتی:

بابه خوژگه زووتر ژنت نه هینا بو ئه م باوکه ت، له که یه وه هه تا ئیستا ئیمه پټکه نی
و پروویه کی خوشیمان نه دیوه، پټموایه له و کاته وه ی که دایکت به په حمه تی خودا چوو
جگه له گرژی و مونی هیچ شتیکی تر له سیروس نه بینراوه، مه که رنا؟ ئیستا سه یری بکه.
پروو خساری نه سلن گه شاهه ته وه، لیوکی هه یه و هه زار پټکه نی.

په ریز له لای ددانه په شبووه کانی به دوکه لی تریاک، به بی گیانییه وه پټکه نی.
- چاره ی کاره که له دهستی نازیدا بوو نهینه کرد. چوزانم باوکم عاشق بووه، دلی ژنی
نه ویت، نازیش که هیچی نه نه گوت.

لاقردی پیاوه کان بیتام بوو، هه زار بیر به می شکمدا نه هات و نه چوو. محه مه د پرهزا و
په ریزم له ژووری تریاک کیشانه که به ته نها به جیهیشت، دهره قه تی باختک نه هاتن که
کارنکی نه بوو بو ئه نه جامدان.

ئه م سږ پوژه نه که پامه وه بو مال بوئه وه ی بو جه ژن پاکیکه مه وه، هه ر له
ئیستاوه زوو بوو به لام که په یحان نه بوو، نه بوو بیرکی تر بکه مه وه. شه هلا ژماره ی
پاککه ره وه که ی پندام. ژنیکی پټگه شتوو که زور ئازا بوو، نه چوو سه ر به رزگه ره وه
و په رده کانی نه کرده وه و شوشه و چیه ئاسنییه کانی پاک نه کرده وه. کارنرنگمان
تیه راندبوو. شه هلا کارنر پټنج پاره ی نه دا، که متر له نرخ ی کو مپانیا خزمه تگوزاریه کان،
منیش له سه ر ئه م نرخه ریککه وتم. له وانه یه به شه هنازیشی بناسینم، به هه ر حال تیتا
که په یحان بوو بووه ژنی نه رباب، کاره کانی جه ژنی شه هنازیش هه ر وا نه مایه وه. زهنم
به هو ی توانجدان له مه عصومیه تی په یحان، هه ستیکی ناموی هه بوو. هه ندیک جار
نه بوومه مروفتیکی چهند به د جنس.

***

بیهرا د سه ری نه خسته سه ر توتیه که.

- بلنی بیهره نگ میزنه، بیهرا د به نازی دایه یه، بیهره نگ چکوله ی نه نه یه... بلنی... بلنی...
بیهره نگیش وه لای نه دایه وه:

بىلىن بېھراد ئەوۋەندە مەپۋرە ھەمام... خۆت مەكوژە بېھراد! ئازارى داھە مەدە بېھراد!
 شەپكى سارد لە نىوان كوپەكاندا ھەلگىرسابوو، توتىيەكە ھاۋارى ئەكرد و من
 خۇم لاي ئەو وشانە ئەبىنىيەۋە كە كوپەكان ئەيانويست بىخەنە دەمى توتىيەكە.
 ئەلەبوو ئەوۋەندەش سەربخەمە سەر بېھراد، ئەبوو سەركىشىيەكانى قۇناغى پىنگەشتنى
 دەرەك بىكەم، لە وروژمى ھۆرمۇنەكانى تىبگەم، پىويستە تىبگەم بە ئاسايى گەورە بىيىت.
 ھەرچەندە ئەم قسانەم بۆ خۇم دووبارە ئەكردەۋە، بەلام دىسانەۋە لەگەل يەكەم
 چۈنە ھەمامى نىۋەشەۋى بېھراد، زمانە زىر و تالەكەم، ھەتا قولايى گيانى ئەم مىندالەي
 بىرىندار ئەكرد و ئازارى ئەدا، خۆزگە پەروىز كەمىك باوك ئەبوو، كەمىك ھاۋسەر بوو.
 كەمىك دىسۆز بوو. كەمىك لەگەل مىندا قسەي ئەكرد، ئارامى ئەكردمەۋە، دلى ئەدامەۋە،
 نىتىيەكانى پىنگەشتنى پىاۋانى لام باستەكرد. بوۋنە پىاۋى كوپەكەمى فىرنەكردم و
 لىتەگەپا كە لە بوۋنە پىاۋى كوپەكەمدا نغروى چىژى دايكانە بىم نەك بەم شىۋەيە
 خۇم بىخۇمەۋە و خۇم و ئەۋىش ئازار بەدم. بېھراد لە من زویر بوو، ئەمىنى كەرقى لە
 پىرەنگ ھەلئەگرت، لەبەرەمەرىدا سەنگەرى ئەگرت، نەكا پوژىك بىت كە خۇشىنەۋىت
 لەگەل براكەيدا بىكەۋىتە دوژمنايەتى، نەكا پوژىك لەبەرەمەرىدا رىق لە دل بىگىرت و
 بەتەنھا بەجىيەتلىت. نەكا سەختگىرىيەكانى من ئەم دوو مىندالە لەيەك دووربىكاتەۋە
 و درز بىخاتە نىۋ دىۋارى برايەتپانەۋە. مەگەر لەنىۋان پەروىز و براكانىدا ھىچ مىھر و
 سۆزىك ماۋەتەۋە؟ مەگەر ھەتا ئەمپۇش تەنەت يەك جارىش دلى تەنگ بوۋە بۆيان...
 بەدۋاياندا گەپاۋە؟ لە ھىچ كەس نىشانەيەكى لىيان پرسىۋە؟ ئەم مىندالانە ئەبوو مىھر و
 سۆزى خانەۋادەيى لە چ كەسك فىترىن؟ لە سىروس كە فەرمان و نەھى بەسەر تەۋاۋى
 دىيادا ئەكردىان لە پەروىز كە لە ھەموان تۈرەبوو؟ چەندە جىگەي پىاۋىك كە ھەم باوك
 پىت، ھەم ھاۋسەر و ھەم برا خالى بوو.

***

پەيخان تەسبىيەكى پەشى بەردىنى خستە بەردەمەم، لەسەر دەنكەكان وشەي «الله»
 نووسرايوو. بەرماللىكى ئاورىشىمى خستە سەر مىزەكە و بە تەسبىيەكەي نىۋ دەستم
 بارىم ئەكرد و پەيخان ئامازەي بۆمكرد كە زىكر بىخوئىم. زەردەخەنەيەكم كەرد سەرىكم
 پەيخان و سىن سىنەكانى (سبحان الله) لە لىۋەكائەۋە ئەھاتە دەرەۋە، پەيخان بە
 چىزەۋە زەردەخەنەي ئەكرد.

بۇ بېھرەنگ ملوانكە يەكى ستىلى ھېنا بوو، شىۋە يەكى چكۆلەي كەعبەي پىتو بوو. ھەر ئەو كاتە بېھرەنگ لە گەردنى كرد و بە ماچە تەرە دوابە دوای يەكە كانى، پەزايەنى خۆي لە ملوانكە كە نیشاندا.

بېھراد بە بېنىنى كاژىرە دەستىيە كە پرووى كرايەو، كاژىرە كەي نیشاندام و گوتى: سەركە لەيزەرى ھەيە، لە تاريكى شەودا ئەتوانىت بېگريته چاوى خەلك و كوئىريان بگەيت.

لەو رڧەي كە لەنىو قسەكانىدا بوو لەشم كەوتە لەرزىن، ئەبوو تەكانىك بە سۆزى ئەم منداڵە بدەم.

خەلك كوئىر بگەيت يانى چى؟ لە جياتى ئەم ھەموو بەدجىسىيانە، ئەتوانىت بلىت سوود لە پرووناكيە كەي وەرئەگرم كە ئەگەر كىلىك يان شتىك لە تاريكىدا ون بىت پەيداي بگەم.

بېھراد بە پىكەنەنەو گوتى:

بىوورە داىكە خانم! كىل و ئەو شتانە بە چرا ئەدۆزنەو ئەك بە پرووناكى لەيزەر. پرووناكى لەيزەر بەكەلكى كوئىر كەردنى چاودىت، ھەر ئەو و بەس. ئەھا، ئەگەر بتەونت بە گولە بدەيت لە يەككىش باشە. لەيزەرەكە ئەخەيتە سەر سنگى، سەر دلى، دواتر فېشەك تەقاندن! ھەر لەویدا ئەمرىت.

توتىيەكە ھاواری كرد و بە دەنگى بېھرەنگ گوتى:

تۆ ئەزىزى خۆمى، تۆ ئەزىزى خۆمى...

***

لە نووسىنگەو كەرامەو بۇ دوكان، مازى لە شوئىتك كارى ھەبوو، ئەبوو زووتر دوكان داخەم و بېرۆم، بەلام دوو كەريارى كەشخە، بوونە ھۆكار دوابكەوم و ھەتا تاريكى ھەوا بىنمەو. ھەواي دەرەو سارد بوو من ئۆتۆمبىلەم نەبوو، كۆرەكانم بە تاكى ناردەو بۇ باخ، ھەندىك لە دوكانەكانى لىو پاساژەكە ھىشتا كراو بوون. ماندوبووم، دلم كەمىك نارامى ئەويست، كەمىك تەنھايى و كەمىك فەكرى ئاسوودە، بىرمكردەو ئەمەو بە تەنھايى لە مالاكەي خۇمدا بىنمەو و سەي بگەرىمەو بۇ باخەكە. دەربابكەم دادا و بە تاكى بەرىكەوتم، لەبەردەم دەرگاي مالدە مەمەد پەزام ناسىيەو. بەندى دلم پچرا، منداڵەكان سەلامەت بوون؟ بە پەلە گەشتە ئۆتۆمبىلەكە و بە پەنجە دام ئە

جامه که، محمه د رهزا سهری له سهر سوکانه که بهرزکرده وه، جامه که ی دادا.
چند سهره بابو!

ترس قورگی وشکړد بوومه وه.

شتیک پروویداوه؟ مندا له کان؟ مندا له کان سه لاهه تن؟

ده ستیکرد به پیکه نین، سمیله ماشوبرنجیه کانی له نیو تاریک و پرووناکی چرای
شاهامه که دا بریسکانه وه.

نیکه ران مه به، باشن، کارم به خوت هه بوو، مه ترسه.

به دوو دلییه وه پرسیم:

چ کاریک؟ بوچی ئیواره هیچت نه کوت؟

دهرگای پیشه وه کرایه وه و کوتی:

هه وا سارده، سهرکه وه، ئیستاش ئیواره یه هیشتا زوری ماوه هه تا شه!

دلنیا بووم شتیک پروویداوه، بیرم له مندا له کانه وه پوشت بو لای په رویز و سیروس،

نه نانهت ره یحانیش...

محمه د رهزا شتیک پروویداوه؟ که سیک شتیک لیهاتووه؟ زووتر پیمبل، دل هاته

دهر وه.

به دهنگی بهرز پیکه نی:

بوچی هه میسه بیرى نه رینى نه که یته وه تو؟ نه هه موو بیره باش و نه ریئیه هه یه!

توهر نه پویت بو لای نه ریئیه کان.

نه لیت چیبووه یان خوّم ته له فون بکه م و بزانه؟

دریژه ی پنه دا، به بی وه ستان کوتی:

کوتایی هه فته یه، کووونه وه ی هاوړیکامه، دیسانه وه له مالى پوران خامه، له بیرته؟

وتم: له وانه یه پیتنا خو شنه بیت به یه که وه برؤین، حافظ خوینی و ساز و ناواز و نه م شانه

لیتر، دیت؟

هه ناسه یه کی ده نگدارم له قولایی سییه کامه وه هه لکیتشا و دیسانه وه هه ناسه یه کی

په دهنگم دایه وه.

هه والی خوشت ناوا نه که یه نیت و مروّ نیوه گیان نه که یت، نه گهر بته ویت

هه والیکى خراب بکه یه نیت چی به سهر مروّدا نه هینیت؟ مروّ دیق پنه که یت.

ده ستیکرد به پیکه نین و ناسوده یی له پستی پیکه نینه که یه وه شه پۆلی نه دا، هه رگیز
شتیک پهیدا نه بوو که نه م پیاوه هه میشه خوش نه خلاق و نارامه بره نجینیت و تووهری
بکات؟

گوتم:

نا بابه... چه وسه له م نییه، نه مه ویت پشووبده م، نه سلنه نه رۆشتم بۆ باخه که بۆ
نه وهی ته نه اام و بیرم نازاد بیت.

به بن گویدانه قسه کانی من ئۆتۆمبیله که ی هه لکرد و چاوه پروانی کرد هه تا مۆتۆره که ی
که رم بیت.

- نه توانم پیشنیاری چایه کت بۆ بکه م، نه گهر نه خۆیت.

لایکرده وه به لامدا، ددانه ورده کانی له پستی زهرده خه نه که یه وه ده رکه وتن، پنی
پیدانا و ئۆتۆمبیله که به ریکه وت.

- محمه د رهزا نایه م، تاقه تم نییه، رایگره.

- به م شه پۆله نه رینییه که له نیو بوونی تۆدایه... تۆ نه مشه و نه ک ته نها پشوو ناده بیت،
به لکو دلنایام هه تا به یانی ده جار ته له فۆن نه که ییت و ره یحان بیزار نه که ییت که بزانی
منداله کان سه لامه تن یان نا؟ خه وتوون یان نا، نه پزمن یان نا، لاساری نه که ن یان نه
هیشتا ش بلیم؟

نه مجار من به ده نگی به رز پیکه نیم.

- بینیت گوتم؟ بینیت باش نه تناسم؟ هیچ نه بیت یه ک دوو کاژیر پشوو به مینکت
بده و له شته خراپه کان دوو ریبه ره وه، دواتر بکه پریره وه ماله وه و هه تا به یانی پشو
بده و بیرى خۆت نارام بکه ره وه. به گوئی قسه ی نه م دووژمنی گیانه ت بکه، قسه به کی
خراپ ناکات.

به سه رسورمانه وه گوتم:

دوژمن چییه بابه؟ نه م قسانه چین؟ هیچ که سیش نه زانیت من به باشی نه زانم که تۆ
وه ک برای دایک و باوکی پستی په رویزت گرتووه و خوشته ویت.

به پیکه نینیکی مانا داره وه گوئی:

یانی هیچکات داوات له خودا نه کردووه که شهرم که مبه که مه وه و له نیو ده ستوینتانا
نه بم؟ باوه ربکه م؟

وای... نه م قسانه چیه؟ خه ریکی لیپرسینه وه م له گه لدا نه کهیت؟
 نا خانم، نه م قسانه چیه، ته نها خه ریکبووم هاوینم وه بیرنه هینایتیه وه که به خوینم
 بنوو بوویت و نه تگوت پلانم دارشتووه هه تا به یارمه تی سیروس له باخه که زیندانیت
 بکهین، له بیرته؟
 پیکه نینه کانی محهمه د رهزا شوخبوون و پیکه نینه ناچاریه کانی من پر بوون له
 شهرمه ندیهی و نازاری ویژدان.

له بهرده م سه نته ریکی کریندا رایگرت، گوتی:
 نازی، نه مشه و یادی له دایکبوونی پوران خانمه، هه ر له بهر نه وهش له ده وری یه ک
 کۆبووینه ته وه، ئیره شوینی پارک نییه، لوتف بکه دابهزه و به سه لیکه ی خۆت شتیکی بۆ
 بهینه که نه مشه و پێبدهین، من هه ر له م ده ورو به رانه نه سوپیمه وه، که کارت ته واو بوو
 له له فۆن بکه هه تا بیمه ئیره بوه ستم.

که دابه زیم هه و ره بروسکه له نێو تاریکی شه ودا پرووناکی و دهنگی نایه وه و دلۆبه
 بێ تهحه موله کانی باران شانه کانیان نه وازش کردم.
 ملوانکه یه کی به ردی فلسم، به نقیمیکی گه وری پیرۆزه یی و به زنجیریکی کورته وه
 هینا بۆ پوران خانم، به دلنیا ییه وه پێنجوان بوو.

***

به لایه وه جوان بوو، پوران خانم له و ژنانه بوو که میهره بانیه کی سروشتی هه بوو،
 هه رگیز جگه له پرووی خۆش، پروویه کی تری نیشانی کهس نه نه دا و به جۆرتک په فتاری
 له گه لدا نه کردی وه ک نه وهی نه زیزترین میوانی نه ویت، هه رچه ند که دوو هه م جار
 که نه مبینی، به لām وه کو هاو پێیه کی دێرین له نامیزیکرت و ته واوی هه ست و سۆزه
 باشه کانی پڑانده نێو دلمه وه.

هه ر له وکات ملوانکه که ی له مل کرد و نیشانی هه موو خانمه کانی داو پیا هه لدانی
 سه لیکه ی منی کرد. کیک و خواردن و دهنگه دهنگ له کار نه بوو. محهمه د رهزا سه نتوری
 لیدا و به کیک له پیاوه کان به دهنگیکی کاریگه ر هه تا قولایی گیانی مرووف، به کیک له
 غه زه له کانی حافزی خوینده وه.

پوران خانم شیرینی له مāl دروست کرد بوو، لالهنگی گه وری ماله وهی هه بوو هه ر
 له مه بۆ ئارامکردنه وهی من به سبوو، نه و نه شکهی که له گوشه ی چاوه کاها باری نه کرد

هۆکاری بېقه راریم نه بوو. به هوی نه و نارامییه شه وه بوو که سالانیکې زور بوو ونم
کردبوو ټیستا بیتاگایانه له گه ل له رزینی سیمه کانی سه نتوره که و بهرز و نزمبوونه وهی
ناوازه که، خوی نشان نه دا و ون نه بوو، ون و پهیدا نه بوو. هزم نه کرد سهرم بڅمه
سهر پستی قه نه فه که و چاوه کانم دابڅمه و بو چهند کاژیری تولانی به چاوی به ستراره وه
سهیری نارامشه که م بکه م و زهرده خه نه بکه م. به لکو دلی نه رم بکه م هه تا هه لنه یه ت
و هه میسه ییبت، که بمینیتته وه و خه یال م له ههرچی قهرز و بی پولی و نه داری و بی
میهریه کانی دنیا په حهت بکات.

دهنگی پوران خانم منی له خه و و خه یال جیا کرده وه:
- نیه ټیک بکه نازلی گیان، نه مانه ویت فال بگرینه وه.
ته قریبه ن هه موان چاویان داخستبوو سه رقالي نیه تکردن بوون.
بی ناگایانه گوتم:

بو من به جیا فال بگرینه وه، نه کریت؟
زهرده خه نه یه کی میهره بانیکرد.

- بوچی نابیت نه زیزم... به چاوان، به دلنیا ییه وه، سه ره تاش بو تو نه گرینه وه و نیه ټیک
بکه...

- نیه ټیکم کرد، تکایه حافز بکه نه وه.

پوران خانم له ژیر لیوه وه فاتحه ی خویند و په نجه ی خسته نیوان په ره کانی حافز و
کرديه وه.

«له و یاره وه مه نزلې من جیی پهری بوو

سهر تا قه ده می وه ک پهری له عهیب پهری بوو

دل کوتی که نه م شاره به بونی نارام بکه مه وه

بیچاره نه یزانی که یاره که ی سه فهری بوو

ته نن نه ک ههر پازی دلی منی له قاودا

ههر پوژی نه زهل، شیوه ی نه و پهرده دهری بوو

چاوم بریوه ته نه م مانگه ژیره ههرده م

به رزی په وشت و بیري تهرز، نه زهری بوو

له بڼ به ختی لیستاندم تالی شووم
سه د مه خابن، به خت و شانسم کورت بهری بوو»

که غه زهل خویندنه وه که ی پوران خانم ته واو بوو، چاوه پروانی لیکدانه وه ی فاله که یم
کرد. به ټیک له ژنه کانی کوږوونه وه که گوتی:
لیکدانه وه که ی نه وه یه که نه زیریکت له ده ست نه ده یت.
پاشان پټکه نی، پوران خانم به زهرده خه یه کی قول و مانا داره وه گوتی:
خیره (انشالله)، هر به یتیکی خواجه هه زار مانای هه یه.
دواتر به بڼ سهرنجدانه گټزییه که ی من، چاوه کانی به ست و فاتحه ی خویند بو
نه وه ی بو نه وانی تریش فالی گروپی بگریته وه.

***

له بیه ختی لیستاندم تالی شووم، کی لیستاندم؟ مه به ستی په ریز بوو؟ په ریزم
له زووه وه له ده ستدا بوو له یه ک دوور که وتبووینه وه، ټیستا خو هه موو شت باشبوو...
باش نه پړو شته پیشه وه و ته نانه ت نه گهر سیروس بوونی به شتیک نه برد و ټینه گه شت
له یه ک جیا بووینه ته وه، گرنګ نه بوو، کوږه کان باخیان هه بوو، منیش دوکانه که م. گریمان
نیتر نه توانم به ئاسوده یی هاتوچوی باخه که بکه م و به دلخو ش تاز ه بکه م، دیسانه وه
هر گرنګ نه بوو، سه ختر له مانه م ته حه مولکړدبوو هیچیشم لی نه هاتبوو.
چاوه کانم لیکن و ئارامشی مال که م زه پړه زه پړه له نیو ماسولکه کاغدا نیشاند،
بیرمکرده وه بیهراد نه مشه ویش به دزییه وه نه چیتته حه مام یان نا... محه مه د پړه زه له بهر
دهرگا گوتبووی:

لیکه پړی کوږه کان به ئاسوده یی بخه ون، نه وه نده ته له فون نه که یت بیزاریان
بکه یت... لیکه پړی هه ستبکه م خه ریکن گه وره نه بن، باوه پړه خو بوونیان پڼ به خشه.
پاشان پړو شت بوو.

***

دهرمانوه شینی زستانه یان ده ستپکړدبوو، تانکه ره دهرمانوه شینه که به نیوانی
دره خته کاند نه پړو شت، که سیک په مپی دهرمانوه شانده که ی گرتبوو به ده ستیه وه
و گیراوه که ی نه وه شانده به سهر گه لاکاندا، سیروس به رده وام چاودیری نه کرد.

دەرمانووشىنەكان شارەزاي كارەكەيان بوون، هەفتەى دواتریش لقەكانيان هەلەپاچى.
غەفور لە كەنارى سىروسدا وەستابوو قسەى ئەچپاند بەگوويىدا، سەرى بەرەو
خوارەو نوشتاندبووئەو و بە حالەتتىكى شەرمناوئەو لىوى ئەجولاندەو، تەنلەت
ئەگەر دەنگى فېشكەفېشكى دەرمانووشىنەكەش نەبوايە، ديسانەو لەم مەودايەو
دەنگيم نەئەبىست.

هەلپاچىنى درەختەكانىش دوو سى پۆژ درىژەى ئەكىشا، ئەو لقانەى كە لە زەوى
نزيك بووبوونەو بە مەقەستى باخەوانى سەرلىق ئەكران، لە بەيانىيەو چەند كرىكارىك
لەلای درەختەكاندا وەستابوون و لقەزىادەكانيان ئەبىرى و ئەيانخستە زەوى، كۆپەكان
لە قوتابخانە بوون، كاتىك گەشتىنە باخەكە، كەمىك نانى نيوەپۆيان خوارد و پۆشتە
لای دەست و پىي كرىكارەكان، بىھراد خۆپارىز بوو. پالتۆ خۆشپەنگەكەى خۆشەويست
كە لقەكان نەيدىرئىن، خۆشيم لە كەسايەتى تايبەتى ئەھات... ئاگای لەخۆى بوو، ئاگای
لەو شانەى بوو كە ھەبىوون، لەوانەيە گەورە بوون لە پۆژگارىكى سەخت بووبى، بەم
شيوەيە خۆپارىزى كردبوو.

بىھرەنگ بەدەم گۆرانى وتنەو بە دەورى لقەكاندا ئەسورايەو، لقە بىردراوەكانى
ھەلەگرت و لەسەر يەك كۆيئەكردنەو، مالى دروستئەكرد بۆ ئەو بآندە خەيالئىيەى
كە مومكىن بوو لەم كاتەى سآلدا، بىن بۆ باخەكە و بى لانە بن. سەرپەناى دروست ئەكرد
بۆ ئەو مېرووانەى كە مومكىن بوو باران ھىلانەكەيانى پركردبىت لە ئاو و جىگابەكىن
نەبىت بۆ پشودان.

غەفور دەستىكى ھىنا بەسەريدا و گوتى:

عاشقى ئەم باخەيە، سەرى لە لاشەى بکەيتەو ديسانەو ھەر لەم باخەدايە، ئەم
ئاغا چکۆلەيە زۆر ئەم باخەى خۆشەويىت، بەلام ئاغا گەورە وا ديارە زۆر دلى بەم
باخەو نىيە.

بىھراد بە مەغرورىيەو سەيرى ئەكرد، دلىباووم لە نىو دلىدا چەند رىق لەبارى.
كۆتارپۆژى ھەلپاچىنى درەختەكان، كرىكارەكان نانى نيوەپۆيان خوارد و سى كۆژى
كاريان كرد و پۆشتن، كارەكەيان تەواو بووبوو، غەفور پاشماوئەى لقە وشكەكان و ھەرە
زىادەكانى كۆكردەو و لە نىو تانكىيەكى گەورەدا كە لە كەنارى ديوارەكەدا دايانابوو
سوتاند. كۆپەكان پەتالەيان ھىنا بۆ ئەوئەى لە نىو ئاگرەكەدا بىانبرئىن، مەمەد پەزا بە

کاره که یان پیکه نی.
نه زیزم، نه م ناگره له نیو تانکیه که دایه، چونچونی نه توانی په تاته که له نیو
تانکیه که دا دهر بهینیت؟ نه بیته خه لوز.

بهرنگ که وتبووه لیکاری و له کوتاییدا به مه قه لییه کی توری، په تاته کانیاں له سهر
تانکیه که دا برژاند، له دهر گای هاتنه ژووره وهی خانووه که دا نه مبینین، په تاته یان بو من
و په یحان هینا، سیروس و په رویز له وی نه بوون، بو حسابکردن له گه ل دهر مانوه شین
و کرنگاره کاند پوشتبوونه دهر وه. هیچ که س نه یبینی که غه فور دواى سوتاندنی لقه
دوخته کان له باخه که پوشته دهر وه بو نه وهی بو سکتیشهی هاوشارییه که ی، ناوی
نه عا و نه بات له دوکانه کانی دهر و بهر په یدا بکات. کوپه کان له گه ل محهمه د پهرزادا
له لای تانکیه که دا وه ستابوون.

که سفره ی تیاره پراخه، بیهرا د هاته ژووره وه.
براکه ت کوا نه زیزم؟ بیهره نگ و مامه بانگ بکه با بین نانی تیاره بخوین، باوکت و
له وان دیار نین، که ی دینه وه...

بیهرا د به بی سهرنجیه وه گوتی:
مامه پوشت، بیهره نگیش زیره زیری نه کرد که له گه لیدا بروات، نه یگوت فیری
موسیقام بکه.

به دروستی قسه بکه بیهرا د، نه وه چ جوړه قسه کردنیکه؟
بیهرا د چاوه کانی به نیو باخچه که دا سوړاند، نه دا پیاوانه کانی نه یخستمه پیکه نین.
تستا قسه کردنم هه له ی تیدایه یان له بهر نه وهی له باره ی کوپه فیلبازه که وه قسه ی
خراپم کرد، نه بیت له سیداره بدریم؟

له رق ناکات، هه م شتوازی قسه کردنن ناشیرینه و هه م مروف له باره ی براکه به وه
هه م فنیوه یه قسه ناکات، به نه ده ببوون کاریکی سخت نییه نه زیزم.. هه ولبد،
فیر نه بیت...

بیهرا د سهریکی بادا، به رفیکه وه که هه ولی نه دا کوترولی بکات وه لامی دایه وه و
ولی

تستا خواردنه که ی من نه ده ی یان برؤم بغه وم؟ وازنا هینیت.
هه ی قسه بکه بیهرا د، برؤ بو باخه که و مامه و له وان بانگ بکه، با بین نانی تیاره

بخوین.

-ته لیم مامه پوښت.

-باشه برو بپهړنگ بانگېکه. تاریکه، باشنیه له دهرهوه مینیتهوه.

له جیگه که ی هه ستایه وه و له ژیر لیوه وه بولاندی و وتی:

ناخ! هه رگیز له دهرهوه نامینیته وه، درهنده نه یخوات.

له لای دهرگای دهرهوه سه یریکیکرد و به دهنگی بهرز بانگیکردن. لایکرده وه به لای

مندا و گوتی:

بینیت گوتم پوښتووه.

-بانگی بپهړنگ بکه بابیت.

-ته ویش نییه! به دلنیا ییه وه له گه ل مامه محه مه د پهزا دا پوښتووه...

هه ندیک جار پرویدابوو بپهړنگ له گه ل مازی و محه مه د پهزا یان سیروسدا پروان

بو شوینیک، نه وه ش پرویدابوو که ناگادارمنه کات و هیچ نه لیت و دواتر به هه زار داوای

لیبورردن و ماچی ناودار، داوای لیبورردن بکات... په یحان خواردنه که ی له سه ر میزی

چیشخانه که دانا، پیش نه وه ی که بپهړاد له سه ر کورسییه که دانیشیت، گوتم:

به موبایله که ی من نامه یه ک بنیره بو مامه پهزا که هه تا کاتی نووستن بپهړنگ

بهینیته وه، بل: له بیرینه چیت، سبه ی قوتا بخانه ی هه یه.

به بن مه یلییه کی ناشکراوه نامه که ی نارد و له سه ر جیگا که ی دانیشیت.

-تیتستا مؤله ت هه یه دوو پاروو بخوین؟

تیز سه یرم کرد.

-فهرموو، نوشی گیانت.

هه تا دره نگانیک شوه هیچ هه والیک له محه مه د پهزا نه بوو، ناگام له دنیا نه مابوو.

له چاودیری محه مه د پهزا دلنیا بووم، به لام نه بوونی بپهړنگ له جیگای خویدا حالی

تیکنه دام... چهند جاریک ویستم ته له فون بکه م و داوای لییکه م که زوو بیگه پرتیته وه

به لام به دوور له پریم نه زانی که دوا ی ناردنی نامه، دیسانه وه هم بابته ی وه بیر بهینمه وه.

تازه چاوم لیکنابوو که دهنگی کرانه وه و داخرانی دهرگای دهره وه م بیست. پهرویز

به نارامی گوتی:

بیده نگ... خه وه که یان نه زپیت نه زیم، پهرویز شوینی خوت بخه وه، شهو شادا

باشه، خه يالم ناسووده بوو. له گه ل باوکيدا گه پابووويه و پاشان به نارامی خه وتم.

***

خوره تاو، بې په حمانه رږږی ده ستيځکرد و من هيشتا بې ناگابووم له و هیولایه ی که له پشی ده رگا که دا وه ستابوو بې خه به ربووم و نه مننه زانی که بریاره جهه نه م نه زموون بکه م. کاتیک سهره تاي به یان بیهره نگم له نیو جیگه ی نوو ستنه که یدا له که ناری بیهراد نه یینی، به بې نیگه رانی چاوه پروان بووم هه تا له ناوده ست (ته والیت) بکه ریته وه و پرواته لای توتیه که ی دوا ی وتی چهند پرسته یه ک له گه لیدا، به پیداگری و بې فشاری من نانی به یانی بخوات و ههرسیکمان بکه وینه ری.

بیهراد ده موچاوی شتوو له سهر میزه که دانیش، خوی کیشایه وه و باویشکیکی دا. بیهره نگ کوا؟ دیسانه وه نه و بالنده یه ی به گیره یتاوه؟

بیهراد به چاوی خه والووه و گوتی:

بیهره نگ له کویتیه دایکه؟ دوینی شه و نه هاته وه مال، توخوا ته مییه کی بکه که حالی بیته وه جیگای خوی.

رږښتمه ژووری کوره کان، راستینه کرد. شوینی نوو ستنه که ی بیهره نگ ده ستی لینه درابوو. نه ی دوینی شه و نه بوو کي به نارامی پرواته سهر جیگه که ی هه تا خه وی نه وانی تر نه زړینیت؟ شیت ناسا رږښتم بو لای په رویز که له گوشه یه کی هو له که دا خه وتبوو.

په رویز... په رویز! بیهره نگ له کویتیه؟ مه گهر دوینی شه و له گه ل خوتدا نه ته ینایه وه؟ نه جو له یه کی کرد، نه ته کانی به خوی دا. ده ستیم پراکشا و به توندي جولاندم، به زور سوچنکی چاوی کرده وه.

چیت نه ویت به م به یانییه، لیگه ری با بخه وم.

هسته په رویز! تو دوینی شه و بیهره نگ له گه ل خوتدا نه ته ینایه وه؟ دوینی شه و له معمه د ره زات وهر نه گرت؟

نا بابه، معمه د ره ز له کویتوو؟ دوینی شه و هه تا که ی له گه ل باوکمدا خه ری کبووین له سهر لرخی کود و نه وانه له گه ل نه و کا برابه قسه مالکرد. خه وم دیت، لیمگه ری...

بقی له نیو خوینمدا شه پولی نه دا، بیهره نگ مندا ل بوو. نه کرا له و خوشبیم که له مال دویتیدا خه ویلیکه وتوو له لای معمه د ره ز خه وتوو به لام معمه د ره ز له رکي

سەرشانى بوو بىگە پىننىتەوۈە يان تەنانەت ئەگەر نەئەكرا، ئاگادارم بىكاتەوۈە كە ئەكراوۈە
بەيىننىتەوۈە، كە نەيتوانىوۈە...

خەرىكىبوو درەنگى ئەكرد، بىپەراد خۆى گۆرپىبوو، چاۋە پروانى ئەكردم، جلى قوتابخانە
و جانتاكەى بىپەرەنگم ھەلگرت و بە ئۆتۆمبىلەكەى سىروس كەوتىنەپى و لە پىنگادا بۆ
بىپەرەنگ بەرنامە و پلانم دائەنا بەلام لە نىو زەنمدا ئەمزانى كە ئەم بەرنامە و پلانە
لەپاستىدا بۆ سەرزەنشتكردى محەمەد پەزايە نەك بىپەرەنگ.

ئەم پىنگايە نە چراى سوورى ھەبوو نە قەرەبالغى، بەلام پرووداۋىكى شىتانه بووبوۈە
ھۆكارى ئەوۈى بارى تىلەيەكى بچووك كە لە پىشتى تراكتۆرى جوتيارىك بەستراپوۈ،
ناوۈەپاستى جادەكە پىر بىكات لە سندوقە لالەنگى، لالەنگىيەكان بەسەر شۆستە و جادەكەدا
بلاۋبوۈوۈەوۈە و جوتيارەكە ئەيىكشا بەسەرىدا داۋاى لە ئۆتۆمبىلە پىپوارەكان ئەكردى
لالەنگىيەكان نەتلىقنىن ھەتا كۆيانىبىكاتەوۈە، ئەوۈەندە لەم دواكەوتنە توپەبوۈم كە دلم
بۆ پارانەوۈەكانى جوتيارەكەش نەسوتا. بەسەر لالەنگىيەكاندا تىپەپىم، دەستراۋەشانە
توپەيەكانى كابرانم لە ئاۋىنەكەوۈە ئەبىنى و ھىچ گىرنگىيەكم پىنەدا.

پىش ئەوۈى بگەمە قوتابخانەكەى بىپەراد تەلەفۇنم بۆ محەمەد پەزا كىرد و ۋەلامى
نەئەدايەوۈە. ديارە خەوتبوۈ... بەم كاتەى بەيانى ئاسايى بوو، بەلام بىپەرەنگ ئەبوو
بچىت بۆ قوتابخانە، بۆى درەنگ ئەبوو.

كە بىپەراد دابەزى، دووبارە تەلەفۇنم كىردەوۈە، محەمەد پەزا بە خەۋالوۈىيەوۈە ئەلوۈى
كىرد.

ھەولمدا كە ئارام و بەپىزەوۈە قسە بگەم.

خەرىكىم ئەپۇم بەرەو نووسىنگە، بىپەرەنگ بەيىنە بۆ ئەۋى، درەنگ ئەبىت بۆ
قوتابخانەكەى.

خەرىكىبوو تەلەفۇنەكەم بەبى خواخافىزى دائەخست كە لە ئاكاۋدا ۋىك بوۈم.

-بىپەرەنگ؟ مەگەر بىپەرەنگ لەلاى منە؟

ستۆپم گرت، يانى چى؟ لەلاى منە؟ چى ئەگوت؟
توپەبوۈم.

-مەگەر دۈىنى شەو تۆ بىپەرەنگت لەگەل خۇتدا نەبرد؟

-ئا، كى گوتوۈىەتى من بىردم؟

بیهڤاد گوتی له گهل تۆدا هاتوو.

خه به دهنگیدا به تهواوی دیاربوو.

به لن گوتی: له گهل مندا دیت. به لام من نه میرد و نه مزانی ناهیتیت بیت، ناردم بتهوه مال.

هر نه و چند چرکه بیدهنگیه خه ریکبوو شیتی نه کردم... بهرده وامبوو:

سه برکه بزانم... یانی له دوینن شهوهوه ههوالی نازانیت؟

دل نه له رزی، دهست و پیم نه له رزی و سهرم خه ریکبوو گیزی نه خوارد. ههستمکرد تهواوی نه و ورده شوشانهی که له رووداو کهدا روشتبوون به دهموچاومدا پرنک هر تستا و هر لیره دا خه ریکن پیستی دهموچاوم بریندار و پاره پاره ی نه کن. دهموچاوم نه کزابهوه، نازانم که ی له فرمیسکدا خوسابوو، وهک نهوهی دهنگم له قولایی چانیک بتهدهرهوه.

مه مه د رهزا به دبهخت بووم، مندا له کهم له کوینه؟

تهنها نهوهم زانی که نه بیت هر لهوئی له سهر شهقامه که چاوه پروانیکه، ههتا بگات، کاتی گه یشت ئوتۆمبیله که ی له گوشه یه کی شهقامه کهدا پارک کرد و له جیگه ی من له پشتی سوکانه که دانیش و به رهو باخه که لیخوپی. له پرتگادا په یوهندی به په ریز یان سیروسه وه کرد و ههوالی ونبوونی بیهڤهنگی پنگه یاند. گیز بووبووم، ونبوون؟ مه گهر له کوئی بووین که بیهڤهنگ ون بیت؟ مه گهر له کوئی بووین؟ له شارنکی غه رید؟ له ولاتیکی غه رید؟ مندا له که ی من ون بووبوو؟ مه گهر پهوا بوو؟

ههتا ئیمه گه شتبووین، سیروس و په ریز و په یحان ده وره بهری مالی باخه که پابوون، که له ئوتۆمبیله که دابهزیم دهنگی بیهڤهنگ... بیهڤهنگ... وتی په ریزم له لای درهخته کانه وه نه بیست. په یحان له تپو هه یوانه که له بهردهم ده رگا کهدا وه ستابوو، به بینینی من به ئامازهی دهست چند جوله به کی کرد و تیگه یاندم که نیگه ران نهیم، له دۆز ریته وه.

پیاوه کان له باخه که روشتنه ده رهوه، پینانابوو که له وان به شهیتانیتی مندا لی بیهڤهنگی ههتا په رزینه کانی ده رهوه ی باخه که برد بیت. په رزینه کانی به رامهر باخه که هه میسه چیز یان بو بیهڤهنگ هه بوو، به سیروسی نه گوت: لاکریت ئیمه ش دیواره که بروخنین و له جیاتی نهوه لهم په رزینه لوړک دارانه له

دهورى باخه كه دروستبكهين؟

ناويان بانگ نه كرد، سهراسيمه پښتمه دهره وه، له گهل پياوه كاندا هاودهنگى بووم. دهنگه له رزيوه كان له نيو دهنگه گه وره پياوانه كانى نه واندان ون نه بوو، به لام بپهرهنگ پهيدا نه نه بوو، ده وروبه رى باخه كه هه تا نه و شوينه ي كه پيمانو ابو مندالتيكى نو سالان له وانه يه جوړنه ت بكات له تاريكى شه ودا بوى پروات، كه راين. نه تر سام له سه گيتكى پاسه وانى وه حشى تر ساييت و له شوييتك كه وتبيته زه وى و له هوشچوييت. نه تر سام ئوتومبيليكى ريبوار ليدياييت و ئيستا له نه خوشخانه يه كدا به بى نه وه ي ك دايكى به سهرسهر يه وه بييت، خه م بخوات... كه وقه بيرى لاله نكيه كانى سهرجاده كه ي بيره حمانه پليشان دبو ومنه وه، نه كا كوره كه م...

غه فور به دواماندا هات، قاييكي پيسى به دهسته وه بوو.

-ئاغا! ئاغا! سهركه... وهك نه وه ي دويى شه و هاتوته ژووره كه ي من، پيموايه خوى په تاته ي بوم هيناوه. سهركه، له نيو قاپه كه دا په تاته ي پليشاوه، سهركه. پښتم به ره و لاي غه فور.

-باشه؟ تو كاژير چهن د بينيت ئاغا غه فور؟

-من نه ميينى خانم، من له باخ نه بووم نه و كاته، دواى نه وه ي كه ناگره كه م كرده وه له باخه كه پښتم، نه و خزمه مان ئازارى نيو سكى هه بوو، پښتم دهرمانى بو وه رگرم، دوكانه كانى تيره نه يانبوو... به ئوتومبيل پښتم بو شار و گه پامه وه، تير درهنگ گه پامه وه، كاتى گه پامه وه بينيم خزمه كه شمان نوستووه. مينش به خه بهرم نه هينا و خه وتم و به يانى كه قاپه كه م بينى بيرم كه وته وه كه دويى شه و ئاغازاده كان له گهل ئاغا محمه د رها په تاته يان نه برژاند. تيگه شتم بو مينشيان هيناوه، پيموايه ئاغا چكوله هيناويه تى، زور به سوز و ميهره بانه.

قاپه كه م وه رگرت، له نيو قاپه كه دا به دواى شوين ده ستىكى بپهرهنگدا نه گه پام له وانه يه شوينه راي په نجه ي دوكه لاوى بپهرهنگ دياربييت، بپهرهنگم له كوئى بوو؟ گه پراينه وه بو باخه كه، ده وروبه رى ژووره كه ي غه فور له نيو باخه كه هه تا سهره وه، بستبه بست گه راين، به رده وام بانگمان كرد و بانگمان كرد، به لام به داخه وه بو نيشانه و شوينه وارليك، خه ريكبوو شيت نه بووم، خه ريكبوو نه مردم... كوره كه م له كوئى بوو؟

مەھمەد پەزا ھەۋالى بە پۇلىس دا، نىزىكى عەسر ھەموو دراوسىپكانى دەۋرۈبەر تاڭدار بوۋوبوون. باخەكە بەردەۋام پېر و خالى ئەبوو لە پىاۋانى ئاشنا و غەرىب. ھەركەسە و شىنكى ئەگوت. ھەركەسە و گومانىكى ئەبرد. لەۋانەيە دز مندالەكەي بردىت...

دز كۈا لەم دەۋرۈبەرانە؟ ئەكا جىۋكەيەك شتى مندالەكەي بردىت؟ ئەدۋزىتەۋە بابە، كورپىكى چكۆلە ناۋىرىت، بزانى لەكوۋى خۆى شاردۋتەۋە. بەلى بابە، مەگەر كورپەكەي خۆم پارسال پۇژىك ون ئەبوو؟ من و دايكى خەرىكبوو شىت ئەبوۋىن لە ترسدا. ئەم بى عەقلە پۇشتبوۋە ژىر تەختەي ئەمبارەكە قايم بوۋوبو بۇلەۋەي تىمە بترسىنىت ھەتا مۆتۈرى گازى بۇ بىكرىن. لەنتىۋان تەختەكانەۋە تىمەي ئەينى كە خەرىكە بال ئەگرىن. عەقلى پىنەشكابوو كە بلى من زىندووم و سەلامەتم. مندال ھەر ئەۋەيە ئىتر... ھەتا نىيە يەك دەردت ھەيە، كاتى ھەيە ھەزار و يەك دەردت ھەيە...

ئەدۋزىتەۋە (انشاللا) خەم مەخۇن، پۇشتوۋە بەدۋاي بىرى مندالانەي خۇيدا، ئەدۋزىتەۋە.

ھەموو ئەم قسانە بۇ چاۋە پېر گريان و دلە پارەپارەكەي من ئەنەبوۋنە بىپەرەنگ. بىپەراد و ئۆتۈمبىلى پۇلىس بەيەكەۋە گەشتن، بىپەراد لە قوتابخانەۋە تەلەفۇنى بۇ شەھناز كىرەبۈۋ گەيى كىرەبۈۋ كە نەپۇشتووم بەدۋايدا. شەھناز بەردەۋام تەلەفۇنى بۇ مۇبىلەكەم كىرەبۈۋ، جانتاكەم لە نىۋ ئۆتۈمبىلەكەدا بوۋوبو، بىرم بەلاي ھىنانى جانتا و مۇبىلەكەۋە نەبوو. شەھناز بىپەرادى كىرەبۈۋە مالىۋە و نانى نىۋەپۇي پىدابوو. عەسر بەيەكەۋە ھاتن بۇ خانوۋى باخەكە ھەتا سەرزەشتى من بىكەن لەسەر بىياكىيەكانم و... سەروچاۋى شىۋاۋى خەلكى نىۋ باخەكە و ئۆتۈمبىلى پۇلىس، نىشانىنەدا كە شتىك بۇيدىاۋە. شەھناز بەيىستى بابەتەكە دەستى خستە سەر دلى و لەسەر زەۋىيەكە نىشىت، پەيخان دەستى گرت و بردىيە ژوۋرەۋە.

من و بىپەراد و مەھمەد پەزا ۋەلامى پىرسىيارەكانى پۇلىسى بەدۋاداچۇمان ئەدايەۋە. جەلكانى چ پەلگىك بوون.

پەلۋزىكى چىراۋى خەتخەتى سوور و پانتۇلىكى ۋەرزى سەۋزى سى خەت. لەسەر دەموچاۋى يان لەشى، خال پان نىشانەيەك شتىك ھەيە؟

نه خير نيه.

عاده تي هه به كه بهم شيوه به له ناكاودا ون ببيت هه تا ئتوه بترسيتيت؟

نه خير نيه تي.

شتيكي ويستوو كه بوتان نه كريبيت، له وانه به پقي گرتييت و پوشتييت بو ماليكي
خرم و ناشنايه كتان...

نهم عاده تانه ي نيه، هيچ شويتيك شاره زا نيه كه به ته نهايي پروات، هيچ شتيكيشي
داوانه كردبوو بوي بکړين.

شه پتان له گه لدا نه کردوو؟ ليتان نه داوه؟ له وانه به پقي گرتييت.

نه خير من عاده تم نيه ده ست به سر مندا لدا به رز بکه مه وه، پقي چي؟ دونني
شو هر ليره خه ريكبووه په تاته ي برژاوي خواردوو.

قابه نايلونه كه پوشته نيو كيسه به كي نايلوني و بوو به يه كيك له به لگه كاني پوليس.
ته وانش نومیده واريان دا كه پهيدا ته بيت و ونبووني بيته رنكيان به يه كيك له
شه تانه كوپانه كان ناو برد.

سي پوژي ته واو ناوي بيته رنكيان له نيو باخ و باخه كاني ده ورور و جاده و
شه قامه كاني دوور و نزيك بانگ كرد، هاوارمان كرد! قيراندمان! به لام هيچ هه واليك نه بوو!
وهك نه وه ي بيته رنك نه سلنه ناماده يي له م دنيا به نيه... وهك نه وه ي هه رگيز له سر
نهم زه ويه ياري نه كردبوو، له سر ناگري تانكيه كه په تاته ي برژاوي نه خواردبوو، وهك
نه وه ي هه رگيز له ژير نهم دره ختانه ياري نه كردبوو له گه ل كرم و ميرووه كاندا عيشي
نه كردبوو.

پوليس پوشت و هات، غه فوري برد و هينا، ته نانه ت گومانيان له محمه د پها كرد
كه مندا له كي بردوته جنگايه ك و سه ره ونگومي كردوو... نه گه ر توانجه كاني سيروس
نه بوايه له به رامبه ر پوليسه كاندا، له وانه به محمه د پها زاش بو ليتر سينه وه بربايه، له گه ل
نه وودشا پنيان گوتبوو كه بن ناگادار كردنه وه له شار نه پرواته ده ره وه، سيروس پني
گوتبوون:

به كهرنتي خودي خوم به ري بدهن، خوم كهرنتي نه كه م... نه سلنه هر به لايه كي
به سر مندا له كه مدا هينابيت من پازيم، به ريدهن.
گومانم له محمه د پها نه بوو به لام پقيكي ده روونيم له به رامبه ريده هه بوو، پيرم

نه کرده وه نه گهر نه و شه وه بیهږه نگی بهینایه ژووره وه و بیدایه ته دهستی خوم، نیستا
 بیهږه نگی هره لیره نه بوو نه هم هه موو به زموره زمه ی پوولیس و زه هره مارمان نه بوو...
 شه هراز له لای چهند دوعانووسیک دوعای کردبوو، له گهل په یحاندا دوعاکیان له
 دایاننا. به کیکیشیان کرده ناو و ناوه که یان دایه من. دوعانووسه که گوتبووی بیهږه نگی
 به پنی خوی نه گه پرتنه وه بو باخه که، بریاربوو نه هم دوعایانه بیهږه نگی بدوژنه وه به لام
 بیهږه نگی نه نه دوزرایه وه، په یدا نه نه بوو.

شه هراز و په یحان له گهل محمه د پرها هتا شاره که ی ته نیشتان روستن بونه وه ی
 سهیری کتیب بکه ن، کتیبه که باسی مه حالی کردبوو. پیاوه دوعانووسه که گوتبووی:
 زیندووه، ده سالی تر له گوندیکدا نه یدوژنه وه، خه ریکه شوانی نه کات... سی
 مه ی هه یه، سه کتگی په شوسپیش پاسه وانی میکه له که یه تی. سهری داویه تی له به رد،
 توشی له بیرچوونه وه بووه. نیوه ی له بیرکردووه به لام زیندووه، به نیشانه گوشتیه که ی
 پشته ملی نه یناسنه وه.

باوه پریشم به دوعانووسه کان نییه، ته نانه ت حه وسه له شم نییه که پنیان پتیکه نم
 به لام له ناخی دلوه ناره زوومکرد که قسه کانی دوعانووسه که دروست بن، راست بکات.
 که بیهږه نگی ده سال نه بینم به لام شوان بیت، نه بینم به لام له گهل مه ردا گوره بیت!
 که به پشقی مه ردا کان یاری بکات به لام زیندوویت... له ناخی دلوه وه تکام له بیهږه نگی
 کرد که زیندوو بمینیت به لام له من دووربیت، زیندوو بمینیت به لام شوان بیت. زور تکام
 کرد و زور پارامه وه...

دوعانووسه که دروی نه کرد، وه کو هه موو نه و خه لکانه ی که له باخه که دا
 کو بوو بوونه وه و له یانگوت بیهږه نگی شهیتانی کردووه و له جیگایه ک خوی شاردوته وه
 هتا په یدای بکه ین. دروی نه کرد که وه کو پوولیس لومیدی بیهوده یی نه دا که په یدای
 له کن. بیهږه نگی مردبوو، هه مان نه و شه وه ی که له جیگا که یدا نه نوست مردبوو. هه مان
 له شه وه مردبوو من نه منه زانی، من تینه نه گه شتم له بناگوئی مندا مردبوو. ته وای
 دایکایه تی من هه مان شه و له ناکاودا مرد و تینه گه شت که له بیت بیدوژنه وه.

باۋىم بۆلەبۆلى ئەكرد لە بېھراد تورە ئەبوو كە چراي
ئاۋدەستەكە (تەۋاليت) لە رۆژدا ناكورژىتتەۋە. ئەيگوت پارەي كارەبا زۆر ديتە
سەرمان. لە بېھرەنگىش تورە ئەبوو، بېھرەنگ شەيتانى ئەكرد و بە ئەنقەست چراكانى
ئەكەكوزاندەۋە و پېتەكەنى... نازارى كەسى ئەئەدا بەلام خوشى لە شەيتانىكردن ئەھات.
لەۋەي كە باۋىم تورە بكات چىژى ۋەرئەكرد.

سەرى كۆرەكەمىيان تەقاندەبوو، بە شتىكى قورس كىشابوويان بە پشتى سەريدا.
پزىشكى ياساىي گوتى: دەستدرىژى زۆرەملى، دەستدرىژى بەزۆر لە كۆرەكەي من، لە
بېھرەنگى من...

ۋاي رەيخان بۆچى نامرى؟ بۆچى دەنگت نابرى؟ مېشكەم چوو لەم ھەموو ھاۋار و
قېزەبە. ۋەكو ئازەلتىكى برىندار ھاۋارى ئەكرد و دەنگى ھەتا قولايى مېشكەم نەپۆشت!
شەھناز لە باۋەشم ئەكريت، نازانيت ھىچ باۋەشكەك حالىم باشتەر ناكات. تىناكات كە
ھىچ دەنگىك سوكنايى نادات. تەنانەت ئيتەر ئارەزوۋى ھەبوۋنى ھىچ پياۋىكى مېھرەبانم
نېيە، تەنانەت ئيتەر نامەۋىت ھاۋسەرىنى نەرم و گەرمى ھىچ پياۋىكەم. بېھرەنگەم
مردوۋە، بېھرەنگەم ئيتەر زىندوو نېيە! بېھرەنگەمىيان كوشتوۋە... كۆرۈلەكەم چەند نازارى
چەشتوۋە، چەندە دەردى كىشاۋە، بە تەنھا چەند ترساۋە! چەندە ۋەحشەتى كىردوۋە و
چەندە لەرزىۋە لە ترسدا...

خودايە چ ھالىتى ھەبوۋە ئەو كات كۆرۈلەكەم؟! لەۋانەيە بانگى منى كىردىت،
خەتەنى بوو لە ھەر كۆيەك گىرى ئەكرد و كىشەيەكى ھەبوو منى بانگ ئەكرد، كاتىك
ئەۋنەبەكى بىركارى سەخت بوو، كاتىك داپشتن نووسىنى بەلاۋە كارىكى بېھودە بوو،
كەتكە خواردنى زۆرى ئەخوارد و سكى ئەيدايە نازار، كاتىك قاپى بۆ شوتىيە چكۆلەكانى
لەۋىست، كاتىك...

لەۋانەيە منى بانگكردىت، لەۋانەيە لە ناخى دلەۋە منى بانگ كىردىت. لەۋانەيە
ئەۋى منى ھاۋار كىردىت، پزىشكى ياساىي گوتبۇۋى دەمىيان بە لەچك بەستوۋە.
ئەۋنەۋارى گىرى لەچكەكە بەدەۋرى ملىدا شىنايى دابوو. لەچكى من بوو؟ لەچكى
رەيخان بوو؟ لەكۆنى لەچكى ھىناۋو؟ گوتبۇۋى كە دەستەكانىشيان بەستبۇو. بە پەتەك
بەستبۇۋىيان، باسكەكانىشى شىن بوۋبوۋنەۋە، تالى تەنەكەيان لەلاي دەستەچكۆلەكانىدا
دۆلەتتۇۋىۋە، كۆرۈلەكەمىيان بەستبۇۋىۋە و نازارىيان دابوو. بەرى كە كۆرۈلەكەمت

كوشت! بېرى كە بېھرەنگەت كوشت! بېرى كە منت بى كوپ كردا! بېرى كە...
شەھناز لەسەر گوڭرەكەي لە تەنیشتمدا لەسەر زەوى دانىشتوو، لەئامىزەم نەگرت
و بە گریانەو وەتە:

بېرى نازى! خۆت خالى بکەو، مەیکەرەو نىو دلت، بېرى...
رەيحان نەيقيژاند، دەنگى گریانە ناروونەکانى لەنىو مىشکەمدا دەنگى نەدايەو،
خۆزگە دەنگى نەبېرى، بېھرەنگىشى زۆر خوشنەويست.

لەسەر تەخت کەوتبووم و سەرم قورس بوو، گىژ نەبوو. رەيحان بە دەموچاوى
خوساو، بە ئەشكى گەورە، بەدەنگىك كە وشەي تيدا نەبوو، بە دەنگەلىك كە تايەتى
لالەكان بوو نەگريا. دەستى گرت و گوشى، سەرى هینايەو بۆ سەر سنگم، فرمىسە
گەورەکانى کەوتنە سەر سنگم. ئەوئەندە بەو شىوئە مایەو هەتا سەر سنگمى خوساند!
خوساويە کەيم لەسەر پىستى لەشم هەست پىنەکرد، رەيحان نەئەپۆشت، بەردەوام
نەگريا و شىت بووبوو، بۆچى هەر کات ئەمبىنى نەگريا؟

بېھراد قەفەسى توتىيەكەي هینابوو ناو ژوورەكە، لەوانەيە من لە شونىتىكى
دەرەوئەي ژوورەكەدا بووم كە توتىيەكەم بىنى... ناوى ئەم توتىيە چىبوو؟ بېھرەنگ
بېھرەنگ چەندە سەرى ئەخستە سەر ئەم توتىيە خۆلەمىشەيە. لەسەر دەستى دايدەنا و
گولەبەرۆزەي رەشى بۆ دائەنا. سىروس ئەيگوت بستەي پىنەدەي، بستە گرانە، پرتەقالى
پىدە.

پرتەقالە خوينىيەكەي ئەدا بە توتىيەكە، پرتەقالى باخەكە ئەمسال بەتەواوى شىرىن
بووبوون، چالەكە لە نىو باخى پرتەقالەكەدا بوو، لە نىو باخەكەي خۆمان، لە ناوئەراستى
باخەكەدا، چالەكە وشك بووبوويەو، سەرەكەيان بە تەختەي بارىك گرتبوو بۆئەوئەي
كەسى تىنەكەوئەت بەلام بېھرەنگ كەوتبوو نىو چالەكە. سەگى پۆلىسى بۆنىکرد و
دۆزىبوويەو، وەكو فىلمە پۆلىسىيە بيانىيەكان، لە فىلمەكاندا سەگەكانى پۆلىس خىرا
تەرمەكە ئەدۆزنەو، هیشتا خوينى تەرمەكە تازەيە! هیشتا دەموچاوى شىن نەبۆتەو،
بېھرەنگم چوار پۆژ لە نىو چالەكەدا بوو، چوار پۆژ بە تەنها لە نىو چالەكەدا بوو.
منداڵەكەم چەندە ترسابوو ئەم چوار پۆژە لە نىو چالەكەدا. چەندە ترساو و من
نەبووم كە بىگرمە باوئەش و ئەوازى بکەم و خەيالى لە هەرچى ترسە رەحەت بکەم،
لە هەرچى تەنھايى هەيە. لە هەرچى تەنھايى. لە هەرچى بىكەسى، بىكەس و تەنها

که ونېووه نيو چاله که منداله که م. چهنده دهنگی نیمه ی بیستووه و نه یوانیوه دهنگی به دهنگی نیمه بگه یه نیت هه تا بیدوزینه وه. چهند له ونېوونی له نيو چاله که دا ترساوه، له وهی که نیمه هر لیره بووین و نه ماننه بینې، دهنگمان نه نه بیست. چهنده به دوایدا که پابن و منداله که م هر لیره بووه. چهند مه تریک له ولاتر. چهند مه تریک خوارتر، بهری که کوروله که مت کوش. بهری که منت بن بپهړنگ کرد... بهری... توتیه که بانگی کرد.

-بپهړنگ... تو نه زیزی خومیت، تو نه زیزی خومیت، تو نه زیزی خومیت... دهنگی توتیه که له می شکمدا نه سوپایه وه، شیتی نه کردم، بپهړنگم له کونیوو؟ نه زیزی خوم له کونیوو؟ چهند روزه که نییه؟ چهند روزه سر ناخاته سر توتیه که؟ چهند روزه که نه مگر توته باوه شم؟

شهناز به دهنگی توتیه که نه گری، بپهړاد غم دایگرت و له ناکاودا هه ستا و به گریان وه له ژووره که روضته دهر وه. من چیمه؟ بچی گریانم نایه ت؟ بچی له نه بوونی بپهړنگ ناگریم؟ بچی به خومدا ناکیشم؟ وه کو په یحان، بچی هاوار ناکم له دهر، بچی نامرم له دهر د؟ بچی!

کاتیک له هوش نه چم دهستم به دهرزی نه کزیته وه یان کاتیک دهرزی نه دن له دهستم له هوش نه چم؟ له حالی خوم تیناگم، وه ک نه وهی له سر زهوی نه بم. له شم سوک بووه. کیشم دابه زیوه، بپهړنگ کیشی هه موو شتیکمی له گه ل خویدا بردووه، بپهړنگ وه کو کیشانه بوو منی له سر زهوی پانه گرت، به پینه کانه وه چه سپاوو. هاوسه نگیمی له سر زهوی پانه گرت، هاوسه نگیم نه ماوه، به ملاوبه ولادا نه چم! له دهستشوره که شدا نه که وم، به رزم نه که نه وه و له ژووره که دا له سر ته خته که پالمنه خه ن. بپهړنگ هاوسه نگمی من بووی؟ هه ر تو نیو بست؟ هه ر توی عه جول و فرول؟ هه ر تو که پرته قاله پینه گه ییوه کانت له کرده باری شوتی له پشتی لوتومبیله مندالانه که ته وه لوتیفروشیت له کرد؟ بریاربوو بیته خاوه نی باخه که، بریاربوو چاو و پروناکی باخه که بیت. بریاربوو بیته باخداریکی نمونه یی له م دهوروبه ره، ته واوی شانازی و غروری سروس به توه بوو. کاتی سهیری نه کردی چاوه کانی نه دره وشاپه وه، بریاربوو نلوی به زیندوی به یلیته وه. بپهړنگم... بچی روضتوونه نيو چاله که؟ بوی کاریکی نه فره تی روضتووی؟ نيو چال جیگای باری نییه... جیگای

خۆشاردنەۋە نىيە! جىڭاي مردنە... بۇ چ كارىك پۇشتبويته نىو چالەكەۋە بىھەرەنگ؟
پەرويز رەشپۇش بوو، سەرى بىھەردى گرتبووۋە باۋەش و بە دەنگى بەرز ئەگرىا.
دەنگى گريانى پياۋەكان چەند نازارى دلى مروف ئەدات! ھەست ئەكەيت لوتكەي
داماۋى و بىچارەيىانە كە ئەگرىن... پىتۋايە كە ئىتر تواناي ھىچ كارىكيان نىيە كە
ئەگرىن، خۇ پياۋ ناگرى، پياۋ رانەۋەستىت و كىشەكە چارەسەر ئەكات، كاتىك پياۋىك
ئەگرى تىنەكەيت بە بنبەست گەشتووۋە. تىنەكەيت كە ئىتر نەيتۋانىۋە ھىچ كارىك
بكات... تىنەكەيت كە ئىتر كارلەكار تىپەرپوۋە. تۇش ئەلەرزى، ئەترسى، كاتىك پياۋەكان
ئەگرىن، تۇ چىت لەدەست دىت؟ ئەبىت برۆيت و ھەرى. ئەبىت ھەرى لە دىيايەكدا كە
پياۋەكانى بى توانان و ئەگرىن... بۇچى سىروس نەئەگرىا؟ خۇ ئەۋ ھەموۋە بىھەرەنگى
خۆشئەۋىست! عاشقى بىھەرەنگ بوو، بۇچى نايت و سەرزەنشتى من ناكات كە بۇچى
ئاگادارى نەبووم؟ بۇچى ناليت مىراتگرى باخە پرتەقالەكەم كۋا؟ بۇچى كارىك بۇ بىھەرەنگ
ناكات كە خوينى باخدارى و جوتيارى لە نىو دەمارەكانىدا جۇشى ئەخوارد، بۇچى ئەۋ
بى شەرەفە بەدەستەكانى خۇي پارچەپارچە ناكات كە كۈرەكەمى كۈشت؟ سىروس
لەكۈتتە؟ مردووۋە؟ با مردبىتتىش، مردووۋەكانىش ئاگايان لە مروفەكان ھەيە. مروفەكانىان
خۆشئەۋىن، عىشق بۇ مروفەكان دەرئەبىر، لەبەر ئەۋەشە دىنە خەۋى مروفەكان، يانى
ھاتۇتە خەۋى بىھەرەنگ و شتىكى بە من نەگوتووۋە؟ يانى خۆشئەۋىن ھەرچەند من
بەچاۋى خۇم نايىنم؟

چەندە دەرزى ئەكەن بە دەستىدا، چەند لەشم كۈنكۈن ئەكەن.

***

مىيان نەبەردە دانىشتەكانى دادگا، نەفرەتتىيانە من بۇ ھىچ كۈتتەك نابەن! تەنانەت
نەشيانەتتە تەرمى خوينىنى كۈرەكەم بىنم... لىنەگەرەن سەرى تەقىۋى بگرمە باۋەشم
و لايلايەى بۇ بگرمە ھەتا لە نىو گۆرەكەدا بە ئاسودەيى بىخەۋىت و نەترسىت، لە
مىرولە و كرمەكان نەترسىت، لە تارىكى نەترسىت... نەيانەتتە لە ساتەكانى كۈتايدا
دايكايەتى بۇ بگرمە، نەيانەتتە، مىندالەكەمىيان بەبى من بەخاك سپاردا! من لەسەر
تەختەكەم مردبووم، سەرم لە نىو دەستىدا بوو خەرىكبووم مردى خۇم ئەزموون ئەكرد.
پياۋىژكە تاۋانبارەكەيان لەسەر جادەكە گرتبوو، خەرىكبوو ھەلئەھات ھەتا لەزىز
بارى ئەۋ ئاپروۋچونەى كە بەسەرىدا ھاتبوو رىزگارى بىت، پىيە گىرەكانى ھەر رۇزە

به که م که بینیم سهرنجیان ږاکیشام. له پشتمی غه فوره وه وه ستابوو به چاوه بچوکه کانی
سهری دهوروبه ری نه کرد، سهرنجی دره خته پرته قاله کانی نه دا. خزمی غه فور بوو،
مونه تی له سیروس وه رگرتبوو که چهند شه ویک شوی نی نووستنی پیدات هه تا له
جنگه یه ک کار په یدابکات و جیگیربیت. به بیننی هه لهرزیم، هه ستنکی خرابم بو
دروست بوو. پرووم وه رگرترا و پوښتمه ژووره وه، جلیکی کریکاری ناریکوپیکی له به ردابوو،
پانتوله که تانییه کانی سهرده مانیک سپیوون، ریشیکی دوو پوښه به ده موچاویه وه بوو
چاوه بچوکه کانی مروقی نه ترساند.

چهند پوښک له ناو شاردا گه را، هه تا به دواي کاردا بگه ریت و له دوانیوه پوښه هه تا
شو به نیتو باخه که دا نه سوپایه وه، ههر زوو له گهل کوپه کانداتیکهل بوو، له کاته کانی
ینکاریدا له گهل کوپه کانداتو به نیتو باخه که دا نه گه را، ههرچهند زوربه ی که لوپه له کاغان
هینابوون بو باخه که، که متر نه پوښتن به لای یارییه هه میشه ییه کانیا ن له تابلیت و
کومپوتهر، به دیقه ته وه سهری دهرمانکردن و هه لپاچینی لقه دره خته کانیا ن نه کرد.
به نیتو ده ست و پتی کریکاره کانداتو سوپانه وه و شو به ماندوتی ههر که نه گه شته
سهرجیگه که یان نه نوستن.

پیاوه که سی سالان هاته پینچاو... له گوندی باوکی غه فوره وه هاتبوو، ناموزا یان
شیتیکی ناوای بوو. هاتبوو وه کو غه فور له باخیک، باخچه یه ک، شونینکدا کاریکات.
یارمه تی کریکاره کانی نه دا، لقه دره خته کانی نه گرت هه تا هه لپانپاچن. بیهره نگی
نه خسته سهر پشتمی هه تا ده ستنی بگاته لقه به رزه کان و لقه گهل لاره کان لیبکاته وه. من
نه مانم نه نه بیننی، له کاتی نوستندا کوپه کان بویان نه گرتایه وه.

کاتی له کاتی دانیشتنی دووه می دادگادا چیروکه که ی بو دادوهر گرتایه وه، په رویز
مرد! ههر به و تاسانییه سهری لاریویه وه به سهر ملیدا و میشک و دلی به یه که وه
له کارکووت و نه گه شته نه خوشخانه ههر له وتی مرد...

پیاوه که خهریکی گرتانه وه بوو، خهریکبوو باسی نه وه ی نه کرد که چو ن به میله یه کی
فلزی کیشاویه تی به سهری بیهره ننگدا بیهوژی کردووه. دواتر چو نچونی ترساوه
که نابرووی پروات و چهند جاریک به سهریه که وه میله که ی کیشاوه به پشته سهری
کوپه که مدا هه تا بیهره ننگ مردووه. له به رنه وه ی له مردنی دلنیا نه بووه، به و له چکه ی که
له وندا هه لواسراوه، خنکاندویه تی! نه وه نده به توندی له چکه که ی گرتداوه به ده وری

گەردىدا كە دلىبايىت ھىچ ئۆكسىجىنىك ناچىتە نىو پىرەوى ھەواي. چۈنچۈنى مىندال
بىتاوانەكەي مىنى گرتۆتە باوۋەش و خستويەتە نىو چالەكە.

پەروىز تەھەمولى نەكرد و ھەناسەي وەستا، دووبارە دەنگى قورئانى (عبدالباسك).
دووبارە شيوۋەن و گريان، دووبارە ھاوار و قىژە، لە مالى خۇمان. لە مالىكدا كە پەروىز
ماوۋەيەكى زۆربوۋ جىگەي تىيدا نەئەبوۋيەو. لە يەككە لە ژوورەكاندا سىروس كەوتبوو،
بى جۆلە و قسە. لە ژوورىكى تىرىشدا مىيان دانا، بىھۆش و ناھۆشيار. لە ژوورەكانى تر،
لە ھۆلەكە، لە چىشتخانە و شۆيەكانى تر ھىچ ھەۋالىكىم نەبوو، تەنھا دەنگى قورئانم
نەبىست و گرىيە و زارى ژنانى شيوۋەنگىر كە وەك نەوۋەي ئامادەبن بۇ ھەر كارەساتىك و
بۇ ھەر رووداۋىكى نەخواراۋ. ئامادەن لەگەل بىستىنى ھەر ھەۋالىكى خراپدا ەبا بدەن
بەسەرياندا، بكتىشن بەسەرياندا و خۇيان لە ھەرچى ھاوار و دەنگە خالى بكەنەو.

نازانم سى پۆژەي بوو، ھەفتانەي بوو، چلەي بوو... چەندەم بوو؟ مىيان لە نىو
كۆمەلەي ژنە رەشپۆش و شيوۋەنگىرەكاندا دانىشاندا، پۆشتىن بۇ گۆرستان. مىيان
بردە سەر دوو گۆرى تازە بە خاكىكەوۋە وەك نەوۋەي ھەر لەم پۆژانەدا ھەلپىزىنابوۋ.
لەنىۋان شەھناز و رەيھاندا دانىشتم و رەيھان ئەيكتىشا بە سنگىدا و ئەگىدا. دەنگى
شەھناز گىرابوۋ، بەتەۋاۋى گىرابوۋ. لە راستىدا ھىچ دەنگىكى نەبوو! تەنھا ئالەيەكى كز
لەقورگىيەوۋە ئەھاتە دەرەوۋە، خۇي ئەدا بەملاۋەولادا و خۇلى ئەكرەدە مشى و ئەيكرە بە
ھەۋادا و ئەيقيژاندا، قىژەكانى نوسابوۋن، دەنگىيان نەبوو!

چاۋم بىرپىۋوۋە خۆلە نوۋىيەكە، لە گۆرى بىھەرەنگ و پەروىز كە لە كەنارى يەكتىدا
بوۋن. كى كاتى ھەبوۋبوۋ بىاننىژىت؟ لاۋاندەنەۋەيان كرد و قورئانىان خويند، فاتىھەيان دا
و چۆلبوۋ. پىاۋەكان ھاتن و پۆشتن. ژنەكان ھاتن و پۆشتن. لەسەر خۆلەكە دانىشتبوۋم
بىھەرەنگ بىيىنم، ھەناسەم ھەلمۇي ھەتا بەلكو بۆلى ھەست پىبىكەم، بىسوۋد بوۋ...
ھەنسكى ئەدا. فاتىھەي بۇ گۆرەكان خويند بۇ بىھەرەنگ و پەروىز و بۇ ھاۋرى مىندالى
و كەنجى و پىكەشتوۋىي. بۇ بىھەرەنگ كە ئەۋەندە شىرىن بە مامە مەرزا بانگى ئەكرە،
مامە مەرزا مەگىرى، بىھەرەنگ لەترسىت.

ګرياني قه ټه و و پياوانه ي محمه د پۀزا توند تر بوو. ناګاي له وه نه بوو که مندالۀ که م نه ترسيت، ده ي مندال نه ترسيت له گريان له سهر گوړه کې. له تۀ نه يي نه ترسيت، له پيګه ي نه ترسيت، بوچي بيري نه وه ي نه بوو؟

چاچنکي ژانۀم له که ناري محمه د پۀزادا بيني و پيۀه کان دانیشن. ده ستیګي نهرم هاته سهر گوړه کې، فاتیحۀ ي نه خویند، ده نگه گهرمه کې ناشنا بوو. خدا سهرت بدا نازلي گيان، خدا سهرت بدا...

دهنگي زور ناشنا بوو، زور ناشنا بوو، سهرم بهر زکرده وه که خاوه ني دهنگه که بناسمه وه... خودايۀ هم ژنه کيښو! هم ژنه به چاوانیګي ميه رهبانه وه به ده ستانیکي ميه رهبانه وه، به دهنگيګي ميه رهبانه وه، له ناګاودا شوي حافز و شيعر خویندنه وه هيرشي هيتا بو زهنم. زهرده خه نه يه کم کرد بو پوخساري، بي ئيراده ده مم کرایه وه: بن چاره... نه يزاني... که ياره کې... سهره ي بوو. بي چاره... نه يزاني... که ياره کې... سهره ي بوو. بي چاره... نه يزاني... که ياره کې... سهره ي بوو.

دهم دانه خرا، وشه کان نه پچران. چاوه کانم دانه خران. نازانم فرمیسه که کان له کوټوه فشاريان هيتا بو کونه کاني چاوم و کوټريان کردم. خه ريکبوو له گرياني شيتانه کوټر نه بووم. قورګم نه سوتا و هاوارم نه کرد... نه مقيراند:

بن... چا... ره... نه يزاني... که... ياره کې... سهره ي... بوو...

دوو که س منيان گرتبوو. دهنگي گه وره ي محمه د پۀزام له بناگوټما نه ناسيه وه. دهنگه ميه رهبانه کې تر، ناشنا بوو نا ناشنا، ناسراو بوو نه ناسراو. يه کيک مني گرته ناميز. بګري نه زيزم، بګري نه زيزم... خوټت کوشت نه وه نده خه مت دايه وه دلټ و دهنگت دهرنه هات، بګري کچوټه کم بګري.

دهنگي شه هناز بوو، باوه شي شه هناز بوو، دلدانه وه کاني شه هناز بوو.

دووباره ده رزي و بيټه و شکار، دووباره چاوديريۀه کاني ده وروبه ر، دووباره له ونه ونه يۀه کاني په يحان، دووباره، دووباره...

چۀند کاژير تيۀه پري يان چۀند پوژ، نازانم. نه مۀه زاني حسابي کات بکه م. چاوم له کرده وه دنيا تاريک بوو. چاوم دانه خست دنيا تاريک بوو. هم دنيا يۀه نيتر چ جيۀه يۀه کې پوټاکي بو من هه بوو؟ له سهر ته خته که هه ستامه وه، کانولا که م له ده ستم کرده وه و هه ستامه وه، شه هناز و په يحان له چيشتخانه بوون، ليړه وه نه ميينين. له ده وري ميژه که

دانيشتبوون.

-مازى لە كۆيە؟ بۆچى نايىنىم؟

دەنگى كز و نوساوم ترساندى، شەھناز لە نىو جلوبەرگى رەشدا چەندە پىر و چرچولۇچ ئەھاتە پىش چاۋ، قىزە شەرايىيەكانى لەژىر نوورى چراكەدا بريسكەيان ئەدايەۋە و كاژىر چەند بوو؟

-لە بىرت نىيە كچم؟ رۆشتوۋە بۆ ھۆلەندا، خۆت ناردت بىروات. بىرت نايەتەۋە؟ دوو ھەفتەيە رۆشتوۋە و ھەر لەم رۆژانەدا دىتەۋە.

بىرمەھتەۋە، مازىم نارد بۆ لاي ناھىد و بە بيانوۋى ھىنانى جلوبەرگى بەھارە، ھەرچى بەرگى كرد، رىگەم لىگرت. مازى خەرىكبوو وابەستەى دوكانەكە بوو. ئەگەر بىراربوو ئەم كارە ۋەكۈ پىشە ھەلېژىرتىت، ئەبوو رىگە و رىكارى ھىنانى كالاي باشىش فېربىتت و ئەبوو فېربىتت كە بۆ فروشى باش و بەناۋابانگبوون، سەختى بكتىشيت، ئەبوو بىروات و سەفەر بكت. مەرجم دانا ئەگەر ئەو كالايانەى ئەيانھىتتت بەپىتى ھەز و سەلىقەى من بن، بۆ ماۋەى شەش مانگ دوكانەكەى پىت بىسپىرم. خۆم بگرەم كەنار و لىگەرپىم بە تەنھا بەرپۆھىيەت. ماۋەيەكى زۆر بوو كە ئەم بىرەم كىردبوۋىەۋە، ماۋەيەك بوو ئەمۋىست لەبەردەستى سىروسدا بوەستىم و ئەو كارانەى كە پەروىز لەم ھەموو سالەدا نەيكىردبوون، فېربىم و پىاۋانە ھاۋشانى سىروس باخەكە بەرپۆھىيەم. تەننەت نامادەبووم دووبارە بەيەكەۋە پىكىيىنەۋە و جاروبار شتانىكم لە سىروس ئەيىست. ھەستىم ئەكرد لە جىابوونەۋەمان ئاگادارە... بەردەۋام ھەۋلى ئەدا لىكمان نىزىك بكتەۋە. يەكىك لەو كۆتا جارنەى كە بەيەكەۋە دانيشتبوون و خەرىكى كىشان بوون بە پەروىزى گوتبوو ئەبىت لەبىرى ۋازھىنان و چارەسەرى خۆيدا بىت... گوتبوۋى بىر لە چاندنى گورچىلە بكتەۋە، لە ژيانى بى تىراك و بى ئازارى گورچىلە، پەروىز خۆى ئەمانەى بۆم كىراپەۋە. ئىستا لەكۆيىۋو؟ بە گورچىلە نەخۆش و لاۋازەكانىەۋە، لە كەنارى بىنھەنگ خەوتبوو، بىرارى چاندنى گورچىلە و تەركىردنى ۋەلاناۋو رۆشتبوو ھەتا كورپۆلەكەم تەنھا نەمىنىتەۋە و نەترسىت.

رەيھان پىالەيەك چايى تىكرد و گولۋى تىكرد و تىكەلى كرد. پىالەكەى دايە دەستىم و دەستەكانى لەسەر دەستىم راگرت، بەچاۋى غەمگىن و تىكاكارەۋە ھالىكردم كە بىخۆم. فرمىسك ھاتە سەرگۆناكام، رەيھان دەستەكانى ھىنا بەدەۋرمدە و بە چاپەكەى

هسته مه وه له ناميزيگرتم و بيدهنگ دهستېكرد به گريان.
شه هناز باسي سيروسي بؤكردم كه له ژووري ته نېشت بېهوش كه وتووه و په يهان
پلازي چهند جاريك خواردن نه كات به ده مه وه و پوژي جاريكش ژيري پاك نه كاته وه.
دكتور گوتبووي نيښلي جوونه كه ي به هوي شو كه وه يه، شوكي بينيني ته رمي بېهنگ
ته ونده توند بوو كه سيروسي له پي خستبوو... هيچ ديار نه بوو جاريكي تر بكه وېته وه
سپي! نه بوو هه ميشه چاوديري بارودوخي بكرت و چاوه پان بكرت، باسي بېهنگي
كرد كه له گه ل كه سدا قسه ناكات و ته نها قه فسي توتيه كه نه باه ژووره كه ي و گوځي
له دهنگي نه گريت. باسي په رويزيكرد كه له كاتي بيستني دانپيدانه كاني بكوزه كه
په رگي نه گرتبوو له نيو دادگادا هه ناسه ي وه ستابوو. باسي نمايشكردني كوشتنه كه ي كرد
له ژووره كه ي غه فورا كه ته نها محمه د رها بينه ري بوو. په رويزيك له كاردا نه بوو،
باسي بېهنگي نازه نېنمي كرد كه به ميهره بانيه وه قايك په تاته ي بردبوو بؤ غه فور و
ميواله كه ي هه تا دواتر بگه رېته وه ماله وه و ئيتر هه رگيز نه گه رابوو يه وه. باسي خومي كرد
كه ژوربه ي هم پوژانه م له بېهوشيدا به سه ربردبوو وه كو مروقه مهنگ و گيژه كان، ته نها
چاوم نه بريه سه قفه كه و نه نه گريام.

له تگوت غه ريبه يه ك خه ريكيوو نه مانه ي بؤ باس نه كردم، غه ريبه يه ك كه هيچ
نزيكيه كي به من نه بوو. پيمخوشبوو خوم له نه زاني بدهم و وا بېر بكه مه وه كه هم
غه ريبه يه هم چيروكانه له باره ي كه ساني غه ريبه ي وه كو خويه وه باس نه كات. مروقه گليك
كه هيچ په يوه ندييه كيان به منه وه نيه، مروقه گليك كه هيچ په يوه ستيه كيان به منه وه
ليه. پيمخوشبوو وا بېر بكه مه وه كوپه كانم له نيو ژووره كانياندا خه وتون و شه هناز
خه ريگه داستانيكي زور زور خراپم بؤ نه گيترېته وه... من دواي بيستني خه م نه خوم و
چهند ساتيك ناره حه تم و دواترېش له بېرم نه چيټ. دواترېش بېر له مازي و دوكانه كه
له كه مه وه، له سيروس و په رويز كه برياروو به يه كه وه باخه كه به پړيوه بيه ين. بېر له
بېهنگ بكه مه وه كه برياروو گه وره بيټ و بيټه خاوه ن و به پړيوه به ري باخه كه.
هه رچي هه ولما خوم له گيلي بدهم، نه كرا... حه قيقه تي مه رگي بېهنگ نه وه ونده
به هيز بوو كه سه يري هه ر گوشه يه كم نه كرد، نه بوونيم نه بيني و هه ستمه كرد كه
تېنه كه شم.

سخت بوو له سه ر پتیه كاني خوم پوځ به رېنگادا و هېشتا زيندوويم و هه ناسه بدهم

و کوره که نه بیت. ژيانم نه بیت، رېکوپېنکیم نه بیت. هه موو شت ټيکچوبوو به سهریه کدا
و هه موو شت ویران بوو بوو... هیشتا یه ک مانگی به سهردا ټینه په ریوو، به لأم نهو توفانه
ترسناکه ی که هاتوو، به نه دنازه ی سهدسال ژيانی ویران کردبوو! کوره که می بردوو،
په رویزی بردوو، خه ریکوو سیروسیسی نه برد!

***

دهرگاهم کرده وه، سیروس روو له سه قفه که پاکشابوو، چاوه کانی کرابوونه وه و
چاوم بریه روخساری. ریشه درېژه سپیه که ی به لامه وه نامو بوو، هیچ کات به ریشه وه
نه مبینیوو. ده موچاوی مه زلوم دهرته که وت. له که ناریدا دانیشتم و چاوم بریوو
چاوی. لټوه کانی به سه ختی جولان. دواي ماوه یه ک هه ولدانی بیسود، که فینکی سپی
له گوشه ی لټویدا کووویه وه. له پاکه ته کلینیکسه که ی که ناری، کلینیکسکم دهره ننا و
دهمیم پاک کرده وه. چه نده دلَم بوُ نه م پیاوه بی توانایه نه سوتا، چه نده له وه ی که بی هنر
و بی توانا نه مبینی، دلَم پاره پاره بوو.

نه ژنوکانم گرته باوهش و به بی نه وه ی که بزنام دهنگ نه بیستیت یان نا قسم کرد
-بینیت بابِه گیان... بینیت؟ بینیت هه رچه ند ټیمه زوربکه ین دیسانه وه نه وه ی
که بمانه ویت نابیت؟ بینیت بټهره نگم روشت؟ بینیت په رویز روشت؟ بینیت چون بی
که سوکار و بی په نا بووم؟ بینیت بابِه گیان؟ بینیت باخه که چون کوره که می لټه ند؟
بینیت بابِه گیان؟

نه گریام... دهنگم نوسابوو. نارامبوو، وه ک نه وه ی که س له ټیو ماله که دا نه بوو.
هه بوون و نه بوو، نازانم...

-بابِه گیان، من نه مویت ټیمه ټیو باخه که، نه مویت هه میسه له ټیو باخه که دا
بټیمه وه... نه مویت یارمه تیدهرت بم و کوره کانم به و شټویه په روه رده بکه م که
شایسته ی نه وه کانی باخداریکه... نه مویت سبه ی باخه که له دهستان وه رگرم.
نه مویت نه وه نده شاره زای کاره که بم که خه مساردییه کانی په رویز ټیتر گرنګ نه بیت.
نه مویت نه وه نده به باشی باخه که به رټوه ببه م که هه رکه س بیبیت حه سودی پنیات،
به لأم نه کرا بابِه گیان، نه کرا، نه کرا... که من که وره بوونی کوره که م بیبیم و چټر له
بالا به رزبوونی وه رگرم و سوپاسی خودا بکه م که نه م بالا سنه و بهر ناسایه م هبه. نه کرا
که بیته پیاو و پشت و په نام... که دواي نه م هه موو ساله سه ختی و ته نهایی و کټانی

بارى ھەموو شت بە كۆل، پىتمىلىت دايكە گيانم ماندونەبىت و ئىستا تۆ دانىشە بزانە
نەبە چ پياوئىك بۆت.

نەزانىت بابە گيان... زۆر لىت بىزاربووم و زۆر لىت ئارەھەتبووم. زۆر لىت
دەنگىر بووم. لەوھى كە رەزىلىت نەكرد، لەوھى كە پەروىزىت ناچار نەئەكرد بىرواى بەدوای
كردا، لەوھى كە خۆت پارەت نەخستە گىرفانىيەو. لەوھى كە منت خۆش نەوېست، زۆر
ھەستى تەنھايى و بەدبەختىم نەكرد. لەبەر ئەوھش پۆشتم بەدوای پارەدا، پۆشتم ھەتا
پارە بۆ خۆم و كۆرەكانم پەيدا بكم و حالى خراپمان چاكر بكم، تۆ نازانىت بابە گيان،
من و پەروىز لىكجىابووبووينەو، ئىتر ژن و مىرد نەبووين. تەنھا دايك و باوكى ئەم
منداڵانەبووين، بەلام خودا خۆى نەزانىت كە جگەرم بۆ پەروىزىش سوتاو، بۆ مەزلۆم
مردنى، بۆ ئەم شىوھە مردنەى، بۆ مردنى بەھۆى مەرگى كۆرەكەيەو. تۆ نازانىت بابە
گيان... من تازە خەركىبوو ئەھامە نىو دلى تۆو، تازە خەركىبووم لە نىو دلىدا ھەقم
بە تۆ ئەدا كە بۆ پاراستنى باخەكە ئەم ھەموو پارىزگارىيە بكمىت و سەختگىرىيە، تازە
خەركىبوو فىرنەبووم كە كەى و لەكۆى پارەكەم خەرج بكم. تازە خەركىبوو فىرنەبووم،
بەلام دەرھەت نەبوو ئەو شتانەى كە فىريانبووم لە شوئىنك نىشانىان بەدەم، لە جىگايەك
بىانكەمە كردار، دەرھەت نەبوو، نەبوو...

بابە گيان... بىتەرەنگ باجى زىادە وىستىيەكانى منى دا؟ واى؟ ئەگەر ئىستا زمانى
ھەبوايە منت ئەكۆشت بابە گيان؟ ئەتگوت ئەگەر ئەوھەندە سەرلەدەرىم نەئەكرد و وەكو
مروڤ ژيانى خۆم نەكرد، ئىستا ھەم منداڵەكەم زىندووبوو ھەم پەروىز. واى بابە گيان
ئەمانەت ئەكوت؟ بابە گيان يانى خەتاي من بوو؟ خەتاي من بوو كە ئىستا ئەمەندە پۆژم
رەش؟ ئەمەندە بەختەرەشم؟ ئەم ھەموو موسىبەتە ھاتون بەسەرمدا! بابە گيان... توخودا
ئىتەك بلى... بابە گيان من زۆر تەنھام، لە تەواوى ژياندا ھىچ پياوئىكم بۆ خۆم نەبوو
كە ھەستى ئارامىم پىبدات و خەيالەم لە ھەموو خراپىيەكانى دنيا ئاسودەبكات. چاوى
لومبىم لە كۆرەكانم بوو بابە گيان... بابە گيان من زۆر ئەترسم، زۆر ئەترسم! توخودا
چاك بىەرەو، توخودا چاك بىەرەو. نامەوئىت تۆش ھىرەت... نامەوئىت تۆش نەبىت،
توخودا چاك بىەرەو بابە گيان بۆ ھەموو ئەو شتە خراپانەى كە لە يادىدا ماوئەتەو
بەخشە... توخودا ھەبۆرە. بەئىن ئەدەم ھەمان ئەو بوكە بىم كە ئەتەوئىت، ھەرچىيەك
بلىت كۆتاپايەلم بابە گيان. دوكانەكە ئەدەم بە مازى، ناشچمە نووسىنگە لىتر. لەنىو

باخەكەدا ئەمىنمەۋە لە بەردەستى خۆتدا. ھەرچىيەك بلىت بەگویت ئەكەم. بىنيت چۆن كېيىرم ھىنا بۇ تامسۇنەكان؟ لەبىرتە؟ نەلىت لەبىرم نىيە، باۋەرناكەم. بەباشى لەبىرمە كە چۆن چاۋەكانت لە خۆشىدا ئەدرەوشانەۋە؟ بەلىن ئەدەم گىانىشم بخەمە خزمەتى باخەكە. تەنھا تۆ چاك بېرەۋە. توخودا چاك بېرەۋە. ئەگەر تۆ چاك بىيتەۋە، دواتر ئەتوانىن بە ھەردوكمانەۋە بەدۋاى بېھرەنگدا بگەپىين و بىدۆزىنەۋە و بىھىنين بۇ نىو باخەكە، بېھرەنگىش پەرويز ئەدۆزىتەۋە، بەخودا راست ئەكەم، باۋەرپكە بابە گىان. ئەگەر بېھرەنگ بدۆزىنەۋە ھەموو شتىك ۋەكو رۆژى يەكەمى لى دىتەۋە... ھالى ھەموومان باش ئەبىتەۋە، ھالى ھەموومان باشى باش ئەبىتەۋە.

چاۋەكانم ھىچ شوينىكيان ئەبىنى، تەنھا قسەم ئەكرد. گىيان رىنگاى بىنىنى بەستبوم، تەنھا قسەم ئەكرد. كەستىك لە پىشتەۋە منى لە نامىز گرتبۇو ئەبىگوشىم بەخۇيدا و بۇنى شەھنازم ئەناسىيەۋە، بەلام ئاسودەى ئەكەكردم. كاتى لەگەل رەيخاندا بە ھەردووكيان بەرزيان كەردمەۋە بۇ ئەۋەى لە ژوورەكە مېبەنە دەرەۋە، فرمىسكەم لە گۆشەى چاۋى سىروسدا بىنى، سىروس گىابوۋ.

***

پارىزەرەكە لەگەل مەمەد رەزادا ھاتوچۆى ئەكرد، تەنھا يەك جار ئەوم پروبەروۋ بىنى. ھەموو شتىك سىپارد بە مەمەد رەزا، گوتىم خۆى بەرپرسى سكالآ و دادگا و دادگاى و ئەمجۆرە شتانەبىت. مازى گەرابوۋىەۋە. نادر و مازى و باوكەم بە قىافەيەكى خەماۋىيەۋە لە دەۋرۋەرم بوون، بەلام پىمباشتر بوو كە بەرپرسىارىتى و كاروبارەكان لە ئەستۋى مەمەد رەزادا بىت. مازى زۆر گەنج بوو، نادىرش سەروبەرى لەگەل ئەمجۆرە كارانەدا نەبوو... باوكىشم بىدەنگ بوو لە گۆشەيەكدا دائەنىشت و سەبرى ئەكرد، مەمەد رەزا بەھۆى ئەو كارەى كە ئەو ھەموو سالە ھەبىوۋ، ھەم زامانى قسەكردنى ھەبوو، ھەمىش شارەزايى بەرپروەبردنى ھەرقەيرانىكى ھەبوو، پارىزەرەكەى لەبەردەمدا دالىشاندا و گوتى:

پىويستە ئەمرو قسەى لەگەلدا بگەيت، درىزەپىندان كارىكى دروست نىيە، پىويستە ھەتا زوۋە كارەكە بەكۆتا بگات. سىروس ۋەكو ۋەكىل تواناى جەستەيى و زەھنى نىيە. بېھراڧدېش ھىشتا چكۆلەيە. پىويستە خۆت پەراۋەكان واژۇ بگەيت و لەنىو كارەكەدا بىت.

هرچيان گوت واژوم كرد و خزامه ژووره وه، نيتړ هيچ كه سيك پيداگري نه كرد. هيچ كهس له ماله وه نه بوو، شه هناز له مالي خويان بوو. په يحانينش له گهل
مېرودا پوښتېو بۇ نه خوشخانه. نهو دلپه فرميسكانه ي گوشه ي چاوه كاني سيروس
لومېنده واري كړدين كه له وانه يه پوژيک بكه وېته جو له... دكتور جه له سه ي (فيزيوتراپ)
ي بۇ نوو سيوو. گوتېووي نه گهر زوو كاردانه وه يه ك نيشان بدات، جيگاي نومېده... نهو
كات پتويسته كورسيك چاره سهر ي (فيزيوتراپ) ي له ماله وه بۇ ده ستېپيكه ين، سيروسيان
به (نامبولانس) بردبوو. پيشتړ مازي بېهرادي بردبوو ده ره وه بۇ نه وه ي ديمه نى حه زيني
بردى باپيره ي بۇ نه خوشخانه نه بينيت.

دهنگي محمه د پرها و پاريزه ره كه م له ژووره كه دا نه بيست. خوزگه زووتر نه پوشتن،
په خوشبوو نه مړو پړوم بۇ باخه كه. هه فته ي پيشوو چله ي په رويز بوو، به لام هيشتا
هيچ كهس قسه ي پوشتنه نيو باخه كه ي له گهل مندا نه كړدبوو. باخه كه بكوژي كوره كه م
بوو، به لام نه وه نده يادگار يگه لي باش و جواني بېهرهنگي له نيو خويدا هه لگرتبوو كه
نهوقي بينيني نهو دره ختانه ي كه شويني ياريكردني بېهرهنگ بوون، هانيان نه دام
هرچي زووتره پړوم بۇ باخه كه.

هرچي له و ماوه يه دا گويم هه لخت كه قسه يه ك له باره ي باخه كه وه بكرت،
به لام وه كو وشه يه كي قه دهغه، هيچ كهس ته نانه ت بيريشي نه كه و ته وه. خه ريكبوو بالم
له گرتوه كه پړومه ژير دره خته كان و له و شوينه ي كه بېهرهنگ به كرمه كان ياري تيدا
له كرد و بينم و نهو هه وايه ي كه كورپوله كه م هه ليته مژي هه تا قولايي گيانم هه لمزم.
چاوه پروانېووم پياوه كان پړون و سوود له چولي ماله كه وه رگرم و به دلي خوم به نيو
باخه كه دا بگه ريم.

له گهل به دب ختيمدا راهاتبووم، وه كو ته واوي نهو شتانه ي كه مروف خوويان پتوه
له گرت، راهاتبووم كاتيك توتيه كه به دهنگي بېهرهنگ نه ليت:
تو له زيزي خوميت.

به قوربان و به ساقه ي بم و كورپوله كه م به ينمه به رچاوي خوم كه له به رده ممدا
وه ستاوه و خهريكه قسم له گهلدا له كات. له تر سام كه نه بووني بېهرهنگ بېته هو ي
له وه ي توتيه كه ش له بيريكات و لير لاسايي دهنگي نه كاته وه.

بېهراد به رده وامي به گوشه گيريه كه ي دا. حه وسه لم نه بوو پړوم به دوايدا و بۇ

خەمی مەرگی براکە ی دلی بدەمەو، پیمو بوو که دەردی خۆم ئەوێندە قورس و بەهێزە
که توانام نەبێت بێهەد ئارام بکەمەو... بە پەنھانی دڵسۆزیم بۆ ئەکرد و بۆ تەنھابوون
و بێ برا بوون و بێ باوکبوونی ئەگریام، بەلام دیواریکی نەبینراوی بەرز لەنتیوان من و
بێهەددا زیاتر لە پێشوو مەودای دروست کردبوو.

دەنگی نالە و پارانەو سەرنجی ڕاکێشام.

بەخودا ئاغا شەیتان ڕۆشتبوو مێشکەو، نەمنەزانی خەریکم چی ئەکەم. بەخودا
نەمنەزانی! بەخودا ئاغا هەلەم کرد، تاوانم کرد، کاریکی زۆر ناشیرینم کرد. خۆشیم
نەمزانی چ هەلەیهکم کرد ئاغا.

گویم هەلخست، خەریکبوون سەیری تەلەفزیۆنیان ئەکرد لەم بارودۆخەدا؟ ئەگەر
نەڕۆن چی؟ چۆنچۆنی ڕۆم بۆ باخەکه؟

لەلای دەرگای ژوورەکهو سەیری نێو هۆلەکهەم کرد، تەلەفزیۆن نەکرابووێهەو.
دەنگەکه لەکوێهە بوو؟ محەمەد ڕەزا و پارێزەرەکه خۆیان دانەواندبوو بەسەر مێزی
ناوەراستی قەنەفەکاندا، سەریان بردبوو لای مێزەکه. هەرچێهە هەبوو، سەرچاوەی
ئەو پارانەوانە بوو. چەند هەنگاوێک لەپێشتەر، کامێرایەکی چکۆلەم بینی که مۆنیتەرەکهی
لەحالی نیشاندانی پیاویکی تەکاڕ بوو لەدادگا. راستەوخۆ لەبابەتەکه تێگەشتم، بکوژی
کوڕەکهەم بوو! پیاوێ چاو بچوکهکه، بکوژە بێ شەرەفەکهی کوڕەکهەم بوو. خەریکبوون
سەیری فیلمەکهی دادگایان ئەکرد... پیاوێکه بەردەوام دووبارە ی ئەکردهو کاتیک
میلەکهی کیشاو بەسەریدا خێرا بێهۆش بوو. کهوتە سەر زەوییهکه و گوئی: دواتر ئەوی
ئازارداو و بردوویەتی خستویەتیە نێو چالەکه. گوئی: پەتاتەکانی لەدەست وەرگرتوو
و خواردوونی، بێهەرنگ بەخواردنە عەجولانەکهی پێکەنیو و لەکه ناریدا دانێشتوو.
لەناکاودا هێرش کردۆتە سەر بێهەرنگ و کاتیک هاوارکردنی بێهەرنگی بینیو، بەو میلە
ناسنە ی که غەفور بۆ ڕووبەڕووبونەوێ دز لەلای خۆیدا داینەنا، لەسەری کوڕەکهی
داو. کاتی کارەکهی تەواو کردوو و لەجەستە ی بێ گوناھی کوڕەکهەم جیا بۆتەو تازە
تێگەشتوو که چ هەلەیهکی کردوو! ویستویەتی بێهەرنگ لەبەردەم دەرگای مالی
باخەکه دا بنیت و هەلبێت، بەلام تازە تێگەشتوو که مندالەکه مردوو. هەتا ناو
لەچێک مێلشی بەستوو. ئەگریا و ئەیگوت که جۆلەکانی بەدەستی خۆی نەبوو و

به هوې تر سه وه نه م کارانه ی کردووه... نه یگوت تازه تیگه شتووه چ کاریکی کردووه و له نرسدا به و شتووه منداله که ی دوا ی مردنیشی نازارداوه.

پاريزه ره که ی بیسود خه ریکه ده ست و پتی پانه وه شینتی. پروودانی تاوانه که به ته وای پروونه. خویشی چهن دین جار دانی پیداناوه، له شوینه واری په نجه له سر قاپه که وه هتا نمونه ی سپیرم له نیو له شی کوژراوه که دا. پاريزه ره که ی ه ولی بیعه قلانه نه دات! له به ویت بیسه ملینیت بارودوخی دهروونی بکوژ باش نه بووه و له ژیر فشاری روچیدا بووه و به ده ستریزئی و کوشتنه وه تپوه گلاوه. ریکا به هیچ کوپیه ک نابات بیینه... سه برکه به رده وام ناره قی نیوچاوانی پاک نه کاته وه، خویشی نه زانیت که هیچ ریکایه کی نییه، به لام زور نه کات. ئیستا نه بیت چهن دین جاری تر سه یری فیلمه که بکه م هتا به ته وای له پرووداوه که حالی بیم.

دهنگی پیاوه بکوژه که و پاريزه ره که له نیو سه رمدا گیزو خولیان نه خوارد. دووباره نه بوویه وه و دووباره نه بوویه وه، سه رم گیز نه بوو. دهسته کاغم خسته سه ر لاچاوه کانم و قزی هه ردوو لای سه ری پاکیشا و به ته وای هیزه وه هاوارم کرد. به ته وای بووغمه وه بپه رنکم بانگ کرد.

محه مه د په زام بینی که به چه په ساوییه وه هات به ره و لام و به دهسته به هیزه کانی دهستی گرم هتا نه و موانه ش نه رغه وه که مابوونه وه به سه رمه وه.

***

-نارامبه... نارامبه نازی... تکات لی نه که م نارامبه.

هاوارم نه کرد، دهنگم گیرابوو. قورگم له تیژی هاواره کانم نه کزایه وه. به رنده... به رنده... لیمکه پتی بابروم نه و چه یوانه بی عه قلنه به ده ست و پینه کانی خوم بخنکینم. لیمکه پتی بابروم به دهسته کانی خوم چاوه کانی ده ربه ینم. لیمکه پتی بابروم بیکوژم... چون توانیویه تی منداله که ی من بکوژیت؟ چون منداله میهره بانه که ی منی به و شتووه نازارداوه! چون به زه یی نه هاتوته وه به مندالیی منداله که مدا؟ به میهره بانی منداله که مدا که به دهسته چکوله کانی په تاته ی برژاوی بو بردووه؟ چون توانیویه تی له وه لنده چه یوانیت که ده ستریزئی بکاته سه ر منداله بی تاوانه که ی من و دواتریش بیکوژیت؟ به رنده... به رنده... بی توانا نه هاته پشچاو.

پاريزه ره که به په رداختک ناوه وه له به رامبه رمدا وه ستابوو. بی توانا نه هاته پشچاو.

لارا من بوو كە بە هيچ ترازىك ريك نه نه بوويه وه، بهرده وام چالوچۇلى هه بوو. ئىستاش چانك بەم گوره ييه له بهرده ممدا دهى كرد بوويه وه، خوزگه خويشم نه كه و تمه نيو لهو چاله وه و نه مردم و ئىتر چاوم نه نه كرده وه. بوچى نه بوو بىپه رىنگ بكه ويته نيو چاله كه وه؟

بوچى نه بوو بىپه رىنگ بكه ويته نيو چاله كه وه و من زىندووبم و نه مانه بىنم؟ ها؟ به مپه رىبانى و خه مبارىيه وه گوتى:

نازى گيان، نازارى خوت مه ده، نه زيه تى خوت مه ده. پۇشتنى بىپه رىنگ زور تال و سخته بو هه موومان سخته، به لام نه گهر نه ته ويته دهره قه تى بىت، بىپه رادىش له ده ست نه ده يت... له بىرى نه ويشدا به، له به رامبه ر بىپه رادىشدا به رپرسى، تكات تته كه م وهره وه به خوتدا.

بىپه راد دوور بوو، دوور نه وه نده دوور كه له هه موو نه م ماويه دا ته نانه ت يه ك جارش بىرم له ته نهاييه كانى نه كرد بوويه وه، نه وه نده له نيو خه مى نه بوونى بىپه رىنگدا نوغروبوم كه جىگايه كم بو بىر كرده وه له بىپه رىنگ نه بوو.

چاوم خسته شويى پهنجه ي محمه د رەزا له سەر گۆرە كه، پهنجه ي نه خسته نيو خاكه كه و نه مديو نه و ديوى نه كرد. كه ي به ردىمان نه خسته سەر گۆرە كانيان؟ به ده نكى به رز پرسىم و وه لامى دايه وه:

هه تا پيش نه ورؤز به ردىان بو دانه نىن، پىويسته خاكه كه بنىشيت. نه گهر نا به يه ك باران به رده كه نه نىشيت.

له جىگا كه م هه ستامه وه و كه و تمه رى. محمه د رەزا شانه شانم هات. بازوى گرم و دووباره له پۇشتندا يارمه تى دام، هه ستم به نا ئاسوده يى نه كرد. نه وه نده لىم حالى بوو كه هه ست به ناره حه تى بكه م له م نزيكييه. ده ستم پاكىشايه وه، محمه د رەزا تولدتر گرتى.

نازى بىر له و قسانه بكه ره وه كه كردمن، هينامىت بو ئيره كه حالت باشتر بىت، گوتت به تىنم منىش هينامىت.

بىرم نيه كه ي داوام كرديوو كه مهيىت بو ئيره، له وانه يه له نيو له و توفانه ي دواى بىنىلى فىلمه كه ناوا شتىكم داوا كرديت. به رده وامبوو وتى:

بیهراډ له بارودوڅنګې باشدا نییه، تۆ دایکیت... راسته خه ریکې ته حه مولی داڅنګې
 گه وړه نه گړیت. هیچ که س ناتوانیت نه وهنده ی تۆ خه م بخوات و نازار بکیشیت، به لām
 بیهراډیش که م نازار ناکیشیت... نه و هه م بیهره نګی له ده ستداوه هه م په رویز، هه م تۆ
 نه وهنده ته نه یاهه که ته نه ا خودا نه زانیت، بیده نګ بووه و له گه ل که سدا قسه ناکات.
 ته نه ات له گه ل منیشدا ناکه ویته قسه! یتمه له گه ل یه کتریدا زۆر هاوړی بووین، بابته
 تایبته و که سییه کانی لای من باس نه کرد، به لām ئیستا وه کو سییه ریکې لیها تووه!
 سییه ریکې جولوا، نه گهر دایکت و په یحان زۆری لئ نه کهن، نه و تۆزه خواردنه ش
 ناخوات. قه فه سی توتیه که نه باته نیو ژووره که ی و به ده نګی نه و خوی نه خلافتیت،
 کچی به خوتدا وه ره وه، تۆ دایکی بیهراډیش هه یت و ناکریت لیکه پری نه و مندا له ش
 ویران بیت.

به نارامی قسه ی نه کرد، زۆر نارام. قسه کانی نه فهرمان به رداریان پیوه بوو نه ده ستور
 و نه تګا، وه کو ده رده دلیکی هاوړیانه بوو. گه شت بووینه لای ئوتومیله که، ده رګا که ی
 کرده وه و دانیشتم، ده رګا که ی دانه خست و له به رده م ده رګا کراوه که دا وه ستا. له به رده م
 مندا که له سه ر کوشنه که دا دانیشتبووم.

-نازی هه موتان نه وهنده بۆم نه زیزن که نه گهر ئیستا کاریکتان بۆ نه که م، هه رګیز
 له خۆم خۆش نابم. په رویز هاوړی مندا لی هه تا ئیستای من بوو، زۆر سه ختوو که له سه ر
 کوشنه که ی که ناری من، له ناکاودا به سه ر خویدا داچه میته وه و له به رچاوی مندا ته واو
 بیت. سیروس م وه کو باوکم هه موو پۆژ نه بینی، وه کو باوکم سه رم نه کیشایه کاره کانی
 پۆژانه ی و ناگاداری هه موو شتیکی هه بووم، بینینی نه م پیره پیاوه فه له جه که ته نه ات
 ناتوانیت ناویش بخواته وه، زۆر نازارم نه دا، بیهره نګم له گیانم زیاتر خوشنه ویست،
 نه وهنده ی مندا لی خۆم... سالانیکه هیچ که س جګه له ناو ئیمه یل و له پشتی ته له فونه وه
 منی به باوکه بانګ نه کردوه. بیهراډ و بیهره نګ بۆ من وه کو نه و مندا لانه بوون که
 له م پۆژانه دا نه مویت هه مین و نه م بوون! نه م هه موو ساله ته نه ا بووم، ته نه ا و بی
 هاوده م. قسه کردن له باره یه وه ناسانه، به لām به راستی ته حه مولکردنی تافه ت پروکینه! که
 ژنه که م پۆشت، هیشتا گنج بووم، زۆر گنج. هاوسه رم نه ویست... هاو زمانم نه ویست،
 هاوده م نه ویست، به لām مندا له که م گه وړه کرد و ناردم بۆ نه و سه ری دنیا هه تا بۆخوی
 بیتنه که سیک. که سه ی بیرنه کاته وه که دایکی نه بووه، باوکی هیچ گرنگیه کی پتته داوه

و ښه گه پام یې دایکې، بېټه هوی څه مخواردنې، منه تیش به سهر که سدا ناکه م، مندالی
 څوم، نه رکی څوم بوو که هر کاریکی بو بکه م که بتوانم... ئیستا بیهراډ، نه گهر څه ریکه
 نه ټو ته نهایی و څه مویکیدا پوښه چیت، نه ویش له ته مه نی پیکه شتندا، نه گهر هر ئیستا
 پزگارنه که بت و هاوړی نه بیت، هیچ گهره نتيه ک نیه بو سبه ینی نازی. نه وهنده لاواز
 هیت که له وانه یه پری بکه ویته هر شتیکی خراپ. نالوده بوون به مادهی هوشهر و
 سهری باشترین نه و شتانه یه که نه کریت پیشینی بکړین. نازی وهره وه به خوتدا. هه تا
 له کاتیکدا چاو نه که یته وه و بیینی بیهراډ به لایه کی هیناوه به سرخویدا و تو ماو یته وه و
 خوت و ته نهایی خوت. وهره وه به خوتدا و بیهراډ بو خوت رابگره، لیمه گه پری نه م منداله
 له بهر چاوی هه مووماندا ورده ورده نابوت بیت.

فرمیسک پریکهی نه ئه دا که هیچ قسه یه ک بکه م، بیهراډی نازه نینم وټل کړد بوو به
 نه مانی خودا. محمه د رها به بی هیچ نزیکیه کی ژینه تیکی و خوینی څه ریکبوو منی
 له نه بوونی بیهراډ نه ترساند.

-نازی گیان! هه تا خوت نه ته ویت هیچ که س ناتوانیت یارمه تیت بدات. وهره وه
 به خوتدا، پروره وه بو دوکان یان بو نووسینگه. له گه ل څه لکدا قسه بکه، له گه لیاندا
 سرکه له ت هه بیت سه خته، به لام بهر وه به هه مان نه و نازییهی جارن. پیو یسته
 ئیستا تو و بیهراډ باخه که به پړوه ببه ن. له بیرته بیهراډنگ چنده باخه کی خوشنه ویست؟
 چنده له بی دره خته کاندایاری نه کړد؟ سیروس چ څه یالگه لیکي بو گه وره بوونی
 نه ویست؟ وهره وه به خوتدا و بو بیهراډ دایکایه تی بکه.
 له پزگاشدا قسهی نه کړد، قسهی نه کړد. من گویم نه گرت و نه گریام و توانایه کم بو
 وه لامدانه وه نه بوو.

***

مازی بیهراډی گه پاند بوویه وه، پزیشکه که ی سیروس گوتبووی: که قسه نه کړدی
 سیروس به نه نقه سته. وه ک نه وهی سیروس به نه نقه ست به شی قسه کړدی کوژاند بیته وه
 و نه به ویت له گه ل هیچکه سدا قسه بکات. گوتبووی: پوځیه تی بو به رده وامی ژیان
 لده ستداوه. گوتبووی: پیو یسته پوځیه تی ژیان و شوقی ژیان کړدی تیدا زیندوو
 بکه ینه وه بو نه وهی دووباره بکه ویته وه قسه و ته نانه ت نه دامه کانیشی بجوئینیت.
 گوتبووی: بی توانایی ماسولکه کانی به هوی شوکه وه بووه.

ھەموان پۇشتىبوون، ئىمەيان بە تەنھا بە جىھىشتىبوو ھەتا لەگەل خەمەكەماندا پابىيىن.
شەھناز، مازى، نادر، محەمەد پەزا، ھەموويان پۇشتىبوون. پەيخان بۇ كۆمەلەكەمان زىاد
بووبوو كە زۆربەي كات خەرىكى سىروس ئەبوو يان لە چىشتخانە خەرىكى خواردن
دروستکردن بوو. لە ھەموومان بەھىزتربوو. خەم لە پرووخسارىدا شەپۇلى ئەدا، بەلەم
لەسەرپىيى ۋەستابوو، ھالى تىك نەئەچوو. ھاۋارى نەئەكرد، مەن كەي ئەمتوانى ئەۋەندە
خۇپاگرانە ئازار بىكىشم و بارى خۆم لەگەل خۆمدا ھەلگرم؟

نانتىكى سوکمان خوارد و ھەولمدا خۆم مېزەكە كۆبكەمەۋە و قاپەكان بشۆم، ئىستا
كە نەئەمردم ئەبوو ھەر بەۋ شىۋەيە شكاو و خەمبار بەردەۋامى بدەم بە ژيان و ھىچ
چارەيەك نەبوو.

كە گلۆپەكەمان كوژاندەۋە، سەرىكم كىشايە ژوورەكەي بېھراد، بېھراد لەسەر
تەختەكە نوستبوو. قەفەسى توتىيەكەي كەردبوو بە پايدە گەۋرەكەيدا و بە پارچەيەك
دايپۇشبوو. كۆرەكەم، تەنھا كۆرپەك كە بۆم مابويەۋە لەگەل بالندەيەكدا نوستبوو.
لە كەنارىدا پاكشام و لە ئامىزم گەرت، جۆلەيەكەي كەرد و ئەمدىو ئەۋدىۋىكى دا
بەخۆي، نىۋچاۋانى گرژىم لە نىۋ پرووناكىيە شىنەكەي گلۆپى خەۋەكەدا بىنى، ماچم كەرد.
قورسايى سەرمى لەسەر پرووخسارى ھەستىيەكرد و چاۋەكانى نىۋە كراۋە كەرد. بە بىنىنى
مەن تەكانىكى بەخۆي دا و خىرا دەستەكانى ھىنا بەدەۋرى گەردەمدا و ھاۋارىكرد:
دايكە؟

-گىيانى دايكە... ئەزىزى دلى دايكە... عومرى دايكە... گىيانى دايكە...
-خەم خەرىكبوو ئەيخەنكەندەم! بېھراد دەستىكرد بە گريان.
-دايكە! دايكە گيان...

-گىيانم ئەزىزم... مەگرى كۆرۈم... مەگرى... بەخەۋە...

بەتۈندى لە نىۋ باۋەشمدا فشارمدا. بۆنى ئارەقى قۇۋەكانىم ھەلمۇيە نىۋ سىيەكەمەۋە
و سەرىم ماچكرد، لە نىۋ باۋەشمدا تەكانم دا و لىگەپام گريانە مەندالانەكانى، شانم
بخوسىنىت.

-دايكە خۆزگە مەن ئەمردم، خۆزگە مەن لە جىگەي بېھرەنگ ئەمردم، بۆچى مەن
نەمردم دايكە؟

ھەنسكى خەنكانى بېھراد جەگرى سوتاندەم.

ئەو مەلئ كۆرۈم، ئەمەم، ئەو مەلئ ئەزىزىم، ئەگەر تۆ شىتكت لىيىت من ئەمەم...
ئەتەسا بەجىيەنلەم، بەتوندى لە نىو دەستە لاوازەكانىدا گوشىمى بەخۇيدا.
ئەگەر من بەردمايە تۆ كەمتر خەمت ئەخوارد دايكە. من بەردەوام نازارى تۆم ئەدا،
ئەگەر من بەردمايە لە دەستم رزگار ئەبووى... بىھەرەنگ گوناھ بوو، زۆر گوناھ بوو مندال
بوو، حەقى ئەبوو بەریت دايكە...

كۆرۈلە نەوجەوانەكەم ھىشتا مندال بوو، ھىشتا چكۆلە بوو، ھىشتا گەرە نەبوو بوو.
موو بەرىكەكانى پشتى لىوى درۆيان ئەكرد كە خەرىكە پىنەگات، كە خەرىكە ئەبىتە
پىا. بىھەراد ھىشتا لە نىو دىنای پاكى مندالىدا بوو، بەو خەمەي كە ھەيىو خەرىكەبوو
منى ئەكۆشت، گۆتم:

حەقى ھىچ مندالىك نىيە كە بەریت كۆرەكەم، حەقى ھىچ مندالىك نىيە بەریت
و خەم بدات بە دايكى. پۆشتى بىھەرەنگ لە دەستى ئىمەدا نەبوو ئەزىزىم. لەوانەيە
خودا ئەمەي بەباشتر زانىيىت، لەوانەيە... نازانم كۆرۈم، بەلام بەم شىوہە قسە مەكە
ئەزىزىم، تۆ و بىھەرەنگ ھەردووكتان بۆ من ئەزىزىم و عاشقى ھەردووكتانم، ھەردووكتان
مندالى منن، ھەردووكتان خۆم ھىناو من بۆ سەر پرووى دىنا. ئەگەر دېركىك بچىت بە پىتى
ھەركامىكتاندا من ئەمەم، ئاوا مەلئ كۆرۈم.

-بەلام ئىستا بىھەرەنگ مردوو دايكە، ئىتر نىيە، ئىتر زىندوو نىيە!
بەيەكەو دەستمانكرد بەگريان، خەفە و بىدەنگ گريان... ھەتا خەومان لىكەوت.

***

جەژنى نەورۆز ھات و پۆشت، بىدەنگ و بى ئەملاوئەولا، بەبى ئەوہى كە
ھەسەلەي بىستىنى زەنگى ھاتنى سالى نويم لە تەلەفزيۇن ھەبىت، بەبى ئەوہى كە
ھەسەلەي جەژنە پىرۆزەم لە خەلك ھەبىت. دەرگاي مالم بەسەر خۆم و بىھەراددا
داخت و لەنىو چوار دىواردا ماینەوہ. چواركەسى لەگەل رەيحان و سىروسدا ماینەوہ،
مەمەد رەزا و مازى چەند جارلىك بىھەراڧيان لەگەل خۇياندا بىدە دەرەوہ، بەلام ئەوانىش
جگە لە پۆزى يەكەمى سالى نوئى، ئىتر نەھاتن بۆ مال. بەپىي ياسايەكى نەنووسراو و
لەگوتراو ئەيانزانى كە خەلۆت و تەنھايى، ئىمە ئارامتر ئەكاتەوہ، بەلام شەھناز ھەر
دو سى پۆز جارلىك ئەھات و سەرىكى ئەداو ئەپۆشت... ھەر سى پۆز جارلىك لەسەر
كۆرى بىھەرەنگ و پەروىز بووم. بەردە رەشە نوپىيەكەيانم ئەشوش و بۆ ھەردووكان

فاتىھەم ئەخويند. لەگەل بېھرەنگدا قسەم ئەکرد، باسى پۇژەكانى خەمباريمانم ئەکرد
بۆى. باسى ئەو خەمانەى كە خەرىكبوو لەنىو دلمدا ئەبونە درەخت و كون كونيان ئەکرد.
پشووھەكان تەواوبوون، بېھراد نەئەچوو قوتابخانە، ھەرچى پېمانگوت و ھەركەس
بەلگەى بۆ ھېنايەو، بەگوئى كەسى نەکرد... ئەىگوت خولى دووھەم تاقىکردنەوھەكانى
ئەكات. ئەىگوت تاقەتى قوتابخانەى نىيە. لە پۇژانى دواى پۇشتى بېھرەنگەو
نەپۇشتبوو قوتابخانە و ئىستاش پازى نەئەبوو دواى ئەو ھەموو دواكەوتنە، بېجىتەو
لاى دەرس و كىتەكانى، زۆرم لى نەئەکرد. گرنگىشم پى نەئەدا. جۆرىك سېروونى
نەخۇشى ئاسا كەوتبوو نىو گيانم. ھەوسەلەى ھىچكەسم نەبوو.

تەلەفۇنەكانى ناھىدەم جاروبار وەلام ئەدايەو، كاتى ھەر لەو پۇژانەى سەرەتاو
سەرەخۇشى لىكرد و بۆ بېھرەنگىك گرىا كە تەنھا وىنەى بىنىبوو، ئەوھەندە ھالم خراب
بوو كە تەنھا بىدەنگ بووم و گويم لە دەنگى گرىانەكانى گرت. چەند جارلىكش بۆ
ھەوالپرسى خۆم تەلەفۇنى كردبوو «بەلى» و «نەخىر» وەلامگەلىكى كورت بوون كە
لە منى ئەبىستى. چەند مانگىك لەمەوپىش، بانگىشتنامەكەى بەدەستم گەشتبوو. ھەر
لەو پۇژانەدا كە جادووى باخەكە خەرىكبوو منى سەرلىشىواو ئەکرد. ماوھى چەندبوو
كە تەنانت باسى باخەكەم لەگەل خۆشەمدا نەكردبوو؟ ھەق وابوو نەفرىنىكى قول
لەبەرامبەر باخەكەدا لە نىو دلمدا دروست بكەم. باخەكە بكوژى كۆرەكەم بوو...
جەستەى بى گيانى كۆرەكەمى چوار پۇژ شاردبووئەو و ھىچ شتىكى نىشان نەدابوو
بەلام بېھەستىيەكى سەىرم ھەبوو لە بەرامبەرىدا، ئەسلەن شتىكم بە ناوى نەفرەتەو
نەبوو.

بانگىشتنامەكەم لە گۆشەيەكدا دانابوو تەنانت كاتم نەبووبوو كە بىرلىكەمەو.
ناھىد پىداگرى ئەکرد كە بۆم بۆ لای، شەھنازىشى بەردابوو گيانم.
-پىكىبەخە و بۆ نازى، دەستى مندالەكە بگرە و ھەردووكتان بەيەكەو بۆن،
ماوھەك لەوى بىننەو. لەوانەى خەدا پەحم بكات و ھالتان باشە بىت، بۆ كچم،
بۆ...

شەھنازىش بە نۆبەتى خۆى مەمەد پەزاي كرده گىمان، مەمەد پەزا پىشى
تاشىبوو. پالتۆ پەشەكەى كۆرپىبوو، چ چاوپروانىيەكم ھەبوو؟ ھەتا كەى ئەبوىست بۆ
ھاوپى و كۆپى ھاوپىكەى پەش بپۇشتى؟

من سەرپەرشتى كارەكانى باخەكە ئەكەم، چاودىرى سىروسىش ئەكەم، ھەموو
پۇزىك دىم سەر لە سىروس ئەدەم ھەتا ھەر كارىكى ھەبوو بۆى ئەنجام بدەم. بەبى
نېگەرانى بېرۇن و ماوہىكە لەم بارودۆخە دوور بکەونەو، دەرڤەتتىكى باشە، لە دەستى
مەدە.

دەرڤەتى باش؟ من بەدواى دەرڤەتتىكى باشبووم بۆ ھەلھاتن لە خەمى كۆپەكەم؟
بۆ ڤەرامۆشکردنى كۆپۆلە بى تەوانەكەم؟ مەحالى بوو پۇزىك بىھەرەنگ ڤەرامۆش بکەم.
پۇزىك ئەو ھەموو زولمە لەبىربكەم كە لە بەرامبەرىدا كراوہ؟

بەشى يازدە ھەم

شۈيىنگۈرپىنى ھەندىك لە ژنەكان لە نىو كورسىيەكان و لابرندى لە چك و مانتۇكانيان،
لە چوونە دەرەوہ لە سنوورى ئاسمانى ئىران تىيگە ياندىم. ھىچ پەلەيەكم نەبوو بۇ بوونە
ئەوروپايى، لەجىگەي خۆمدا كەمىك جولام. بىھپاد لە ژىر چاۋەوہ سەيرى رەفتارى
پىكە نىناۋى گەشتيارەكانى ئەكرد، زەردەخەيەكم كرد، گوتى:

-پۆلىس ئەمانە ناگرىت دايكە؟ سەيركە، سەريان پرووت كرد.

لە پەنجەرەي فرۆكەكەوہ دەرەوہم نىشاندا.

-سەيرى خوارەوہ بكە، سەيركە چەند خۆشە، ھەموو شتىك وەكو مىروولە وردە.
ئەگەر ونبوونى لەناكاۋى بىھپاد پرووى ئەئەدا، لەوانەيە ئىستا رازى بەم سەفەرە
ئەويش بەم دوور و درىژيە ئەئەبووم.

بىھپاد نەبوو، ھەر بەو سادەيە نەبوو، نە ياداشتىك، نە تەلەفۇنىك نە شتىك، شىتانە
تەلەفۇنم بۇ مازى و محەمەد رەزا كرد. لەلاي ھىچكاميان نەبوو. رەيحانىش ئاگاي لە
ھىچ نەبوو. بىھپاد بە قەفەسى توتىيەكەوہ ون بووبوو. كۆنترۆلى خۆم لەدەست دابوو،
نەئەويست بە گريان دوچارى لاوازي و بورانەوہ بىم... ئەبوو كارتىك بكەم، ئەئەبوو
لىگەپىم كە بىھپادىش ھەر بەم ئاسانيە لەدەست بدەم.
محەمەد رەزا گەيشت.

-بېرۆين بۇ گۆرستان، بە دلىيايەوہ پۆشتوۋە بۇ ئەوئى، دلىيام. بابېرۆين بۇ گۆرستان.
محەمەد رەزا بەبى قسە كەوتە پى. بىست خولەك لەبەردەم دەرگاگە چاۋەروانى
بووم ھەتا لە پىكاۋە بگات. كە گەشت كەوتىنە پى... نىگەرانى ئەويشى داگرتبوو، ھىچى
نەئەگوت. ئەترسام بىدەنگىيەكە بشكىنم. ئەترسام لە ئەگەرى مردنى بىھپاد قسەبكەم.
ئەترسام بىرى لەدەستدانى يەككى تىش بكەم... محەمەد رەزا ئىستۆپى ئەكرد، ھۆپلى

ئەن ئەدا، بەلام بېدەنگ بوو. گریان لە پشتى پىلۋوۋە ئاوساۋەكانمدا خۆى حەشاردا بوو،
بەباشى گەرمىم ئىحساس ئەکرد.

ھىچ كەس لەسەر گۆرستان نەبوو، تەنانت نىشانەيەكم لە ھاتنى كەسكىش
بەبدانەكرد. گولەكانى دوو رۆژ لەوۋەپىش ھەر بەو شىۋەيە بە دەست لىنەدراوى
بەسەر گۆرەكانەوۋە بوون، خوداى من لەكوپىوۋە ئەم منداڵە؟

بىرى خراپ ھەر بەو شىۋەيە ئەھاتن و ئەچوون، نەكا كوژرايىت. نەكا لەجىگايەكدا
بەتەنھا گىرياندايىت و ئازارى بدەن. نەكا توشى پرووداويك بوويىت، نەكا لەنىو چالتيكدا،
كەندىكدا... نەفرەت لە ھەرچى چالە... نەفرەت لە ھەرچى چالە...
-بۆ كوئى ئەرۋىت محەمەد رەزا؟

رنگاى دەرەوۋى شارم ئەناسىيەوۋە، پرسىارەكەم بۆ رزگار بوون لە بىرە ئازاردەرەكانم
بوو.

سەيرى نەكردم، چاۋى لەپىشى بوو، بە توندىيەوۋە وەلامى دايەوۋە: «باخ».
-باخ؟ ئەوئى بۆچى؟ بىھراپ ناتوانىت بە تەنھا بىروات بۆ باخەكە، بگەرئوۋە.
-ئەبى سەرىك بدەين، لەوانەيە لەوئى بىت.

لە پرووبەرووبوونەوۋە لەگەل باخەكەدا وەحشەتم ھەبوو، نەمئەزانى ئەبىت چ
حالىكم بەسەردا بىت. ئازانم خەمساردى لەبەرامبەر پرووبەرووبوونەوۋە لەگەل باخەكەدا
باشە يان خراپ؟ بەلام ئەمزانى كە ئىستا ئامادەيى پرووبەرووبوونەوۋە باخەكەم نىيە.
-بگەرئوۋە، من ناتوانم بىرۆم بۆ نىو باخەكە، ناتوانم تەحەمول بكەم.

كەمىك گەپايەوۋە و دووبارە چاۋى بىريەوۋە جادەكە.
-ئەبىت بىرۆين، لەوانەيە لەوئى بىت. تۆ مەيەرە ژوورەوۋە، لەدەرەوۋە لەنىو
ئۆتۆمبىلەكەدا مەينەرەوۋە.

چاۋەكانم بەست، ئەمتوانى دووبارە سەيرى دەرگاى باخەكە بكەم؟ بىرۆمە نىوى و
لەژىر درەختەكالەوۋە بىرۆم بەرپىگادا؟ جورئەتم ھەبوو كە بىرۆمە نىو باخەكە؟
كە ئۆتۆمبىلەكە وەستا بەبى لىرا دەبەزىم، محەمەد رەزا ھىچى نەگوت. دەرگاى
كردەوۋە و پۇشتە ژوورەوۋە. بەبى قسە لە دوايەوۋە بەرپىكەوتم... خانوۋى باخەكە لە
بەرامبەرمدا بوو، دلەكوپىم پىكەوت. بە چ شەۋقىكەوۋە نۆژەنم كردبوويەوۋە. لە پلىكانەوۋە
پۇشتىنە سەرەوۋە، محەمەد رەزا بەو كىلەي كە پىيىوۋە دەرگاى چوۋە ژوورەوۋەى كردەوۋە،

قوفل نەبوو.

-دووباره لێرهیه، دەرگاکی قوفل نییه.

ههزار گومانی خراپ نههاتن به مێشکهدا، له ژێر لیوهوه «قل هو الله» م نهخوتند و دوام نهکرد که پرووبه پرووی تهرمی خۆنینهی بێهراد نه بهوه. هۆله که بۆنساردی نههات، بۆنی چهند مانگ خالیبوون له خهک. بۆنی دلمردووی، بۆنی ته نهایی. هیچ شوێنینهی نه بێهراد نهبوو... شیواوی وهکو شه پۆل له دیواری مه عیده مه وه هه لئه چوو، خه ریکبوو له نیگه رانیدا توشی دلتیکه ه لاتن نه بووم. به چاوانیکی ترساوه وه سه یری محمه د رهزام کرد، نیگاکی وه لامیکی پینه بوو، نهویش ترسابوو، گوتی:

-هه ر لێره مینه وه من برۆم به نێو باخه که دا بگه ڕیم، له وانه یه هه ر له وێ بیت.

نێر لینه نه گه ڕام مندا له که م هه ر به و ئاسانییه له ده ست بجیت. هه ر نه وه ی که بۆ بێهرهنگ خۆش خه یال بووم و لێگه ڕام خه ک به دوایدا بگه ڕین و جهسته ی بێ گیانیم پێده نه وه کافی بوو. نه بوو خۆم برۆم به دوایدا.

-نا... خۆشیم دیم.

دره خته خالی له به ر و میوه کاغمان تێپه راند. قاله نسیه کان چ به رتکیان دا بوو نه مسال؟ کێ میوه کانی چنیویه وه؟ چ که سیک نه م کاره ی کرد بوو؟ به دلتیاییه وه محمه د رهزا به رپر ساریتی وه رگرتبوو.

بێهراد له کوێبوو؟ مومکین بوو له نێو باخه که دا بیت؟ پرته قاله خۆنیه که ی پشتی چیشتهخانه که هیشتا به ری پێوه بوو. هیچ کهس دهستی له میوه کانی نه دا بوو. هه موو سالتیک هه تا پێش جه ژنی نه ورۆز نه مانرێ، نێر نه و پرته قالانه ی که به دره خته که وه بوون نه نه خوران. وای... خه ریکبووم له بری بێهرهنگ خه می پرته قاله خۆنیه که م له خوارد که نه رنراوه ته وه.

محمه د رهزا گوتی:

-نازی له مه ویت برۆمه ناوه راستی باخه که، تۆ مه یه، هه رلێره مینه ره وه.

پۆشتم سست کرده وه، ناوه راستی باخه که؟ نزیکي چاله که، هه ر نه وشوینه ی که چالبوو. هه ر نه وشوینه ی که بێهرهنگی نازه نینمیان دۆزیویه وه و هینابوویانه سه ره وه. ترسام، له وه ی که له وانه بوو ببینم ترسام، به لام، به لام...

له بوو خۆم برۆم. نه بوو خۆم برۆم... نه یاله یشتبوو بێهرهنگ ببینم، خه می نه وه بان

بوو بوو بە بېننى سەرى تەقیوی کۆرە کەم بۆرم، نەیانھێشتبوو بېینم. نەیانھێشتبوو
نەبوو ئیستا بۆم... نەبوو خۆم بێھەڤاد پەیدابکەم و بە ھەرشیوەیەك بوايە، لە ھەر
بارودۆخێکدا بوايە.
دێم.

نازانم چ شتێکی لەنیو دەنگمدا ھەستییکرد کە ئیتر ھیچی نەگوت، نیگەرەن و تۆرە
ھەنگاوی ھەلنەھێنا، خێرا و بەپەلە، وەك ئەوێ ئەویش بترسێت کە درەنگ بێت. کە
درەنگ بگەین و دیسان کارەساتی بێھەڤەنگ دووبارە بێتەو. دێم لەنیو سنگمدا یاری
نەکرد، ئەوێ نەوێ نەماو بوو کە لە دەممەوێ بێتە دەروو و لەسەر زەویە کە پارە پارە
بێت.

سوپاس بۆ خوداکە ی محەمەد رەزا، باشترین شتێک بوو کە ئەمەتوانی بېیستم. چاوم
بپە ئاراستە ی پوانینە کە ی، بێھەڤاد بە قەفەسی توتییە کەوێ لەسەر چالە کە دانیشبوو،
لەسەر چیچکان، خەریکبوو قەسە ی نەکرد، نا خەریکبوو ئەگرایا. بۆلەم گرتەو و خۆم
بێگەیاندا، خۆین و تۆرە ی، لەنیو دەمارە کامدا ئەجوو. بێھەڤاد منی بېنی، ھەستایەو و
سەیری کردم. چاوە تەرەکانیم نادیدە گرت و زللە یەکی توندم دا لە گوێی.
نازی... خەریکی چی ئەکەیت؟

محەمەد رەزا چۆزانیت من چ حالێکم ھەبوو؟ چۆزانیت کە من تەنەت تەرمی
پارە پارە ی بێھەڤادیشم ھێنابوو بەرچاوم. جەستە ی خنکێتراوی، سەری بێردراوی.
تەقێتراوی، دەست و پێی قرتێتراوی، ئەو چۆزانیت؟
بێھەڤاد بە گریانەو خۆی خستە ئامیژم، بە توندی لەنیو باوە شمدا گویشم بەخۆمدا.
تۆ لەکوێی کۆرم؟ لەکوێی تۆ؟ خۆ تۆ منت کوشت لە ترسدا... منت شیت کرد لە
ترسدا! بۆچی ھاتیت بۆ ئێرە؟
بێھەڤاد دەستیکرد بە ھەنسکدان.

دایکە دێم بۆ بێھەڤەنگ تەنگ بوو، زۆر بیری ئەکەم... قور بەسەرم کە ئەوێ نەوێ
نازانم ئەدا. قور بەسەرم کە ئەوێ نەوێ گالەم پێنەکرد، دێم بۆی زۆر تەنگ بوو، بیری
ئەکەم.

بە یەکەوێ ئەگریاین، بە یەکەوێ ھاوارمان ئەکرد.
بۆچی ھاتیت بۆ ئێرە ئەزیزم؟ بۆتایە بە یەکەوێ ئەپۆشتین بۆ سەر گۆرە کە ی، بۆچی

بى خەبەر ھاتووى بۇ ئىترە؟ نە تگوت نىگەرانت نەبم؟ نە تگوت ھەزار بىرى خراپ نەكەم؟
لوتى ھىنا بە جەلە كامدا.

-رەقم لە گۆرەكەيەتى داىە. پىمناخۆشە باوەربەكەم بىپەرەنگ مردووە و لەژىر گەدا
نوستووە. بىپەرەنگ لىرە بووە، ھەر لەنىو نەم چالەدا! رەقم لە گۆرەكەيەتى. دوئىنى شو
خەوم پىنەوہ بىنى، خەرىكبوو قسەى لەگەل توتىيەكەدا نەكرد. لەگەل مندا قسەى نەكرد،
پىموايە لىم تورەبوو، ئاخىر من زۆر ئازارم نەدا و بەردەوام گالتەم پىنەكرد... توتىيەكەم
ھىنا بۇ ئىترە بۇ نەوہى قسەى لەگەلدا بەكات، كە لەگەل منىشدا ئاشت بىپتەوہ، داىە دلم
بۆى تەنگ بووە.

***

محەمەد رەزا پرسىبووى دەعوەتنامەكەم ھەتا كەى بەسەر ناچىت. نەمئەزانی،
بلىتى بۇ گرتبووین و شەوێك ھات و پىتى دام و گوتى ھەفتەى ئایندە سەفەرەتان ھەيە.
ھىچ قسەيەكەم نەبوو بىكەم، ترسى لەنىوچونى بىپەرەد زمانى بەستبووم، نەبوو بىپەرەد
رەزگار بەكەم، نەبوو تەحەمولکردنى نەم بارە قورسەى بۇ ئاسانتر بەكەم.

محەمەد رەزا بەلێنیدا بەباشى بە كارەكانى باخەكەدا بەكات، ھەتا ئىمە بەگەپىنەوہ
و خۆمان دەستبەكار بىین. نىگەرانى من باخەكە نەبوو، درەختەكان نەبوون، كۆرەكەم
بوو... كۆرە بەجىماوہكەم بوو، خانەوادە بەجىماوہكەم بوو. نەو تەنھا شتە بوو كە منى
وابەستە نەكرد بە ژيانەوہ.

شەھناز جانتايەكى چكۆلەى بۇ پىچاينەوہ.

-پىتويست ناكات شتى زۆر بەبەيت، ھەر لەوئى شت بەكرە بۇ خۆت.

شت كرىن؟ بۇ شت كرىن. نەچووم؟ بۇ ئەملاوئەولاكردن؟ بۇ رابواردن؟ تەنھا؟ بەبى
بىپەرەنگ؟

رەيحان لەژىر قورنەوہ بەپىتى كردىن. چاوہ تەرەكانى لەنىو خەيالدا مانەوہ.
خواحافىزىمان لەسىروس كرد. ديار نەبوو ھىچ لەرۆشتنەكەمان تىگەشتووە يان نا. ئىستنا
كەكەوتبووہ زەوى وابەستەيەكى نامۆم لەبەرەمبەرىدا ئەبىنى. وەك نەوہى پارچەبەك
لەخۆم بەجى ئەھىشت و ئەرۆشتم. داوام لەرەيحان كرد بەباشى چاودىرىى بەكات.

محەمەد رەزا گوتبووى ئەگەر ھەر بەم شىوہىە درىژەى پىبەدەم بىپەرەد لەلاىنى
دەروونىيەوہ زيانى زۆرى پىنەگات. لەوانەيە بەردەوام لۆمەى خۆى بەكات و ھەتا

کوتابی ته من له نیتو نازاری ویزداندا په له قازه بکات... کوتبوی پتویسته گورانکاری له
 لرونځیدا دروستبکهم هه تا زهني نارام بکه مه وه و له و ته نهاییه ی که دامینی گرتووه
 رزگار بښت. محمه د رها راستي نه کرد، وه کو باوکیکی راسته قینه، ناگاداری بیهراد بوو
 ښکرانی بوو.

***

ناهد هاتبوو به دواماندا، تاکسیمان گرتوو پوشتین بو ماله که ی، نه گهر خوی بانگی
 نه کرمایه، نه مننه ناسیه وه. ده موچاوی پهنګ په پړیو و سپی زور جیاواز بوو له و ناهیده ی
 که نریکه ی بیست سال له وه وپیش بینبوم! وینه ی خوی بوم نه نارد، به لام به راوردکردنی
 نه و ناهیده ی که له نیتو زهنمدا بوو له گه ل نه م ناهیده ی که له به رامبه رمدا بوو، کاریکی
 تان نه بوو... ناهید له نیتو وینه کاند ناهیدکی تر بوو ناهیدی نیتو زهني من ناهیدکی
 تر قزی کورت بوون، زور کورت، وه که نه وانه ی که سیروس له نیتو فیلمه کانی ته له فزیوندا
 نه یینی و نه یگوت:

پاو و ژیان جیا ناکریتته وه.

قزه رهش و سووره کانی، جوانیان کړدبوو. پانتولیک و بلوزیکي جوانی به هاری
 پوښیوو. هه وای مانگی نیسان له لای تیمه ده سپیکي نارامی گه رما بوو، به لام لیره هیشتا
 فنیکی سره تاکانی به هاری هه بوو. بیهراد له شوشه که وه سهیری دهره وه ی نه کرد. ناگای
 له خوی نه مابوو، که شی شاریکی مودیرنی نه وروپایی خه یالی نه وی به ته وای بردبوو.
 ناهید له نیتو باوه شمدا ونبوو ده ستمانکرد به گریان، له ماوه ی نه م چنه مانگدا
 به کیلو کیشم دابه زیبوو، به لام به به راورد به ناهید که په شیق و جوانبوو، زور قه له و
 دمره که وتم. سهړپوش به سه رمه وه بوو و مانتو پان و فراوانه که مم له فرکه خانه
 نه گورپوو.

بیهراد له نامیزیدا ههستی به غه ربی نه کرد، به لام تیکه لوی و کراوه یی ناهید هه
 له ساتانه ی سره تادا ساردی بیهرادی توانده وه و بوونه دوست.
 وه که نه وه ی هه دوینی ناهید پوشتیت... وه که نه وه ی هه دوینی من ته له فونه که م
 ه لگرتیت و ناهید بلیت شوم کړدووه و نیر ناگه پریمه وه و من سی سال نه مبینی.
 وه که نه وه ی هه دوینی نادر هه والی پوشتنی له تیران هینابیت و من ده رول پشتر
 به دزیه وه له دهره وه بینیم به یه ک چاویلکه ی هه تاوی گوره و نه و جلانه ی که

ھېچ كات نەپۇشېبوو. ھاتبوو كە من بېيىت و بەنى ئەۋەى كە من بزالم خواھالىزى
ئەكات... بېيىنى ناھىد ۋەكو بېيىنى خوشكىك بوو كە ھەر دويىنى ھەۋالىم ھەبوو...
ۋەك ئەۋەى ھەزار سال بوو نەمبېيىبوو لەنىۋان ئاشناىى و نامۆيىدا دامابووم. ھەرچى
ھەيەجان و شەۋق و شوور ھەبوو لەنىۋ دلىما، مردبوو لەگەل بېھرەنگىدا پۇشتىبوو.
ئەم ژنە كە خوشكى من بوو، بە شىۋەيەك دوور دەرئەكەوت كە ھەندىك كات بەخۇم
ئەگوت: بۆچى ئەم ھەموو رېگەيەم بېرپو ھەتا ئىرە! ئارەزووم ئەكرد كە ھەمان سات
بگەرئەمەۋە بۆ مالاكەم، دەرگا كە بەسەرخۇمدا دابخەم و غەمگىنانە شىن بگېرم ھەتا دىيا
تەۋاۋ ئەيىت... ناھىد زۆر گەۋرەيى و لىبوردەيى نواند كە ساردى و بى ئىشتىاقىيەكەمى
بەرۋى خۆى نەھىنا، لەۋانەيە لىم تىگەشتى... لەۋانەشە ئەۋەندە دەرگىرى غوربەت
و ساردى مەۋقەكانى ۋلاتى غوربەت بويىت كە ئاسايىتتىن كاردانەۋەى لەبەرەمبەر مىندا
نیشان ئەدا.

شوقە چكۆلە و خىجىلانەكەى لە نەۋمى پىنچەم بوو، دراۋسىكانى بىانى بوون.
دراۋسىكەى ھىندى ھەبوو. ئىرانىەكانى لە فرۆشگاكان و سەنتەرەكانى كېرىندا ئەيىنى.
گوتى: لەگەل چەند خىزانتىكى ئىرانىدا ھاتوچۇيان ھەيە. بەراى ناھىد ھاتوچۇ، مەۋجەد
دانان بوو لە كافى و پاركەكان و مەكدونالد. ئەيگوت خانوۋەكان ئەۋەندە چكۆلەن كە
ناكرىت بۆ مىۋانى و شەۋنشىنى و كۆبوۋنەۋە بەيەكەۋە پىشتيان پى بېستىت، مالاكەى
زۆر بچوك بوو.

كەيۋان گەرموگور و كراۋە بوو. بەۋ چاۋانەى كە بىرىسكەى شادىيان پىۋە دىاربوو،
پىشۋازى لىكردىن. مەشتى گەرمۆلەكراۋى كىشا بە پىشتى بېھراڧادا و ھەر لەۋ سەرەتابەۋە
رايكتىشا بەلای خۇيدا. لەگەل ئەۋ بېھراڧادەى دوو پۇژ پىشتىر كە لەنىۋ ھالى خۇيدا بوو
خۆى فەرامۆش كەردبوو، زۆر فەرقى ھەبوو. دوو ھەفتە لەۋەۋ پىشتى لەسەر چالەكەى تىۋ
باخەكە ھىتابوۋمە مالاكەۋە و بەدرىژايى شەۋ لەنىۋ باۋەشمدا ھىشتەمەۋە و لە نرسى
لەدەستدانى ھەتا بەيالى لەرزىبووم، لەرزىبووم.

دىيا پوۋناك بوو كە كەيۋان بېھراڧادى بىردە دەرەۋە لەگەل خۇيدا.
-ئىمە ھەندىك شىكرىنى پىۋانەمان بەيەكەۋە ھەيە، ئىۋەش ئەتۋانن بەيەكەۋە
خوشكانە دەمەتەقن بىكەن ھەتا ئىمە ئەگەرئىيىنەۋە.

بېھراڧاد تەنەت مۆلەتىشى لىم ۋەرنەگرت! خەرىكبوو بەخىرايى ئەبۋىەۋە بە بېھراڧادى

هه مېشه بې، پېشتر نه گهر گومانی بکردایه له وانه یه ړیگه له پوشتنی بگرم بۆ شوینیک
له گڼ که سیکدا، له سلن سهریکیشی نه نه کردم هه تا له نه گهری بیستنی وه لامي نه ری
پزگاری بیت.

که به نه نه ماینه وه، ناهید دووباره له نامیزی کرتمه وه، به ده لگی بهرز گریا و به
گریانه کی ده ستم کرد به گریان. به دهم گریان وه باسی بپهره نگم بۆ کرد، باسی سه ختی
هم مانگانه ی بې بپهره نگ، باسی ته نهایی هه موو ته مه نم... باسی بیکه سی هه موو
مه نم! باسی دژواریه کانی سالانی سه خت، باسی هه رشتیک که په یوه نندی به یه که وه
هه بوو یان نه یوو... تازه تازه خه ریکبوو سه هو له کانی دووری له گڼ ناهیدا نه توایه وه،
تازه تازه خه ریکبوو هه ستی ونبووی خوشکایه تی که سالانیک زوربوو له ده ستمدا بوو،
به بیرنه که وته وه.

ناهید له دووره وه نه وه ستا، سهیری نه کردم. نه هاته پېشه وه و له باوه شی نه گرتم.
لرېنکی نه پزاند، پینه که نی و قسه ی نه کرد. گوشته ده رپه پړیوه کانی لا پشتمی نه گرت
و پانه کیشا و گالته ی پینه کردم. تالی مووه سپیه په نگ نه کراوه کانی ماچ نه کرد و
نه وازی نه کرد. دوو شیت بووین که پیکه نین و گریانمان ناوخته بوو.
که پوښاکه که مم لابر، گوتی:

لېره هه ندیک فروښگا هه ن که تایبه تن به سایزه زور گه وره کان، مالی خوتن، پوژنیک
له نه مه نه وی خوت پوخته بکه ره وه.

که یوان به دوو به سته ی په شی گه وره گه پرایه وه، به سته کان بۆ نه ندای باریک و
ړنکی نه و گه وره نه هاتنه پېشچاو. به سته کانی برده ژووری نوسته که، دوو دوشه که ی
هه وایی بۆ من و بپهراد کړیوو.

ماله که نه وه ند بچوک بوو که دوا ی پوشتنی ټیمه نه م دوو دوشه که یان نه فروشت و
پزگاره بوون له شهریان.

-دایکه! مامه که یوان نه لیت سبه ی نه پوین دوو پاسکیل بۆ ټیمه ش نه کړین. نه لیت
لېره نه بیت به پاسکیل پوین به ملاوبه ولادا... خویشیان به پاسکیل نه پوڼه ده ره وه، نه نه
بۆ پوښتنه سه رکار سود له شه مه نده فهر وهر له گرن.

به شه ره زاریه وه به که یوانم گوت:
لېره وی ژیا نمان تیکدا، نه گهر هزانیا به نه وه نده نه که ونه زه شه مه ته وه، نه سلن

نەنە ھاتم. بە راستى شەرمە زارم، بېورن.

كەيوان و ناھىد دەستيانكرد بە پىكەنن، ناھىد وەلامى دايەوہ:

-نىگەرەن مەبە ئەزىزم، ھىچ ھۆكارىك نىيە بۆ ئازارى وىژدانى تۆ، ئەمە كارى ھەمىشە يىمانە. تەننەت ئەگەر ميوانىكى يەك ھەفتە يىشان ھەبىت، دىسانەوہ ھەر ئەم كارە ئەكەين. تەنھا ئىمە نىن كە ئەمكارە ئەكەين، ئەمە شىۋازى ژيانى ئىرەيە... لەو شتەي كە پىۋىستمانە ئەيگىرەن يان بە كرى ئەيھىنن، دواتر كە ئىتر سودى لى وەرنەگىر، ئەيفرۆشىن يان ئەيگۆرىنەوہ بە كالايەك كە پىۋىستمانە، راستى نازى، پىلاۋى پاژنە بەرزت ھىناوہ لەگەل خۆتدا؟ وايە؟

بە سەرسورمانەوہ وەلامم دايەوہ:

نەخىر... بۆچى؟

ھەردوكان دەستيانكرد بە پىكەنن، ناھىد گوتى:

دەي پىۋىستە بەپەلە جوتىك بىكرى، شەقامەكان پىن لە پىسايى سەگ، ئاگادارنەبى پىي پىدا ئەتتەت و پىلاۋەكانت پىس ئەبن. بە پىلاۋى پاژنە بەرزەوہ خەيالت ئاسودەيە. دىسانەوہ دەستيانكرد بە پىكەنن، گوتم:

يانى بە راستى ولاتىكى ئەوروپايى بەم ھەموو ناو و ناوبانگەوہ، شەقامەكانى بەمشتىوہيەن؟ يانى پاكىان ناكەنەوہ؟

كەيوان گوتى:

پاكىان ئەكەنەوہ، زۆرىش بەباشى پاكىان ئەكەنەوہ، ئەگەر كەستىك پاشماۋەي خۆراكى بىكەتە سەر زەۋى پۆلىس غەرامەي ئەكات. ئەبىت بى بەرامبەر بۆ دەۋلەت كارىكات يان غەرامەي نەقدى بدات، بەلام سەگەكان لەم شتانە خالى نابن و لە ھەر كوئى ويستان كارى خويان ئەكەن. ناھىد و بىھراد بەيەكەوہ دەستيانكرد بە پىكەنن، بە بىنىنى پىكەنن لەسەر پوخسارى بىھراد، ھەستى ئارامشم كرد.

***

لالە پەنگاۋرەنگ و قەشەنگەكان، جادويەكان ھەبوو كە خەيالى ئەبرد بۆ سەروۋى ھەورەكان و ئارامى ئەكردىتەوہ. پىتۋابوۋ لەتوۋ دوورگەيەكدا گىرت كىردوۋە كە سەرتاسەر پۆشراۋە بە گولە لالەكان. بىنىنى ئەم ھەموو جوانى و پەنگە، مەۋلى لە كەۋتە نىو كىشۋەرىكى دوور، ولاتىكى دوور، نىگەرەن و ناپەحەت نەكەرد. پىتخۇشبوۋ

ههتا کۆتایی ته مهنت له سهر بهرده پڕژه کان پاكشیت و ناوێتهی ئهم هه موو پهنگه
له نێو ئاوی پوو باره کانی ده و روبه ردا ببینی. ببینی ئهو وێنانهی که ناھید نه یاردن شتیك
بوو پیاسه کردن به نێوه ندی شوسته پر له گوله لاله کان شتیکی تر.

له گهڵ ههر دیمه نێکی جوان، ههر نه سیمێکی فینک، ههر زهرده خه نه یه کی قول
و شادمانانه ی بیهرا د، ئاهێکی سارد له سینمه مه وه ئه هاته ده ره وه که خۆم هه ستم
په نه کرد و له قولی و سوتینه ریی تینه گه شتم. له هه موو ئهو ساتانه ی که هه وای فینک
و پاکم هه لئه مژییه نێو سییه کانم جیگای بیهره نگم خالی نه کرده وه، له نێو شوشه ی
ههر فرۆشگایه کدا بیهره نگم نه ببینی، له سهر ههر پلیکانه یه کی کاره بایی سه نته رێکی
کړیندا بیهره نگم نه ببینی. له ههر (مه کدۆنالد) یکدا بیهره نگم نه ببینی. ته نانه ت شه وێکیان
ئه وم له سهر دۆشه که هه واییه یه ک نه فه ریه که مدا هه تا به یانی له نامیز گرتوو سه ره
له و خواره وه ته نها بوو؟ که منی نه بینیبوو؟ که من نه پۆشتبووم بۆ لای و به ردی ماله
نویه که یم به گولا و نه شتیبوو؟

بیتا قهت و بێ ئوقره ته له فۆنم کرد بۆ شه هناز، سویندم دا که ههر نه مپۆ بروه
کۆرستان و گۆری کوره که م ئاو پرژین بکات. بیشوات، پاکی بکاته وه. ناھید به چاوی پر
له خه مه وه سه یری نه کردم.

ناھید هه موو پۆژیک بۆ کار به شه مه نده فه ر نه پۆشت بۆ شارێکی تر. له
دامه زرا وه یه کی چاودێری و جوانی پیست کاری نه کرد. به یانی نه پۆشت هه تا عه س،
نیوه پۆش ههر له وێ ئه مایه وه، به لām که یوان خانه نشین بوو. به و هۆکارانه ی که زۆر
پوونی نه کردنه وه، نه یته توانی ده سته داته کاریکی فه رمی. شتگه لێکی له باره ی چالاکی
سیاسی و پشتگیری له ولاتی خۆی و مه حرومیه تی له کاری فه رمی له م ولاته دا گوت، به
بیمه ی بیکارییه که ی پازیبوو ئه تر سا ههر ئه وه ش له ده سته دات.

له سهر میزێکی (مه کدۆنالد) دانیشته بووین و به و کاته ی شه و هه ردوو کمان گازمان
له هه مبه رگره که و ره که مان ئه گرت. که یوان گوته نی، کۆبونه وه یه کی ژنانه، ناھید گوئی:
یه ک دوو سالی سه ره تا، که یوان له کلینیکیکی پزیشکی، به شیوه ی نیوه کات کاری
له کرد، به لām دواتر مۆله تی کارکردنی لێسه ندرا وه ته وه و ناشکریت دوا ی ئهم شتانه
بکه ویت. یه ک سه رپیچی کرد به حسابی ئه مانه، (دیپۆرت) ت نه که نه وه... ئیستاش چه ند

رۆژنىڭ لە ھەفتەدا لە نىوھ شەودا ھەتا بەيانى لە فرۆشگاي ئىرانىيەكى باوھەپتىكراددا كارنەكات. فرۆشيارى ئەم جۆرە كارانە، ھەم يارمەتییەكە بۆ خەرجىمان، ھەمىش كەيوان بەم شىۋەيە ھەستى بېھودەيى ئەپەوينىتتەوھ. زۆر سەختە بۆي، پزىشكى ۋىلايەت بۇ ئىستاش ئەيىت بەم شىۋەيە بىكار و بېھودە لە مالىھوھ دانىشىت و چاۋەپروانى من بىت ھەتا لەسەر كار بگەپرىمەوھ و خۆي بە ترس و لەرزەوھ پىرواتە سەر كارىك كە شياۋى ئەو نىيە. كە لە ئاستى پىروانامەكەيدا نىيە... ۋە بەردەوامىش بىرسىت كە نەزانن و بىمەي بىكارىيەكەي نەپىن، پۆلىس نەزانىت و بە تاۋانى كارى ناياسايى، دەستگىرى نەكات.

سەيرى دەموچاۋى بارىكىم ئەكرد و قسەكانىم ئەبىست. چەندە لەگەل مندا ھەرقى ھەبوو، لە من گەورەتر بوو، بەلام ۋا دەرئەكەوت. ئاۋ و ھەۋاي ئەوروپا پىستى جوان كىردبوو. ناھىد لەنىۋان من و نادردا بوو. جەسوورتر و زماندارتر لە ھەموومان. نەمايەوھ ھەتا باۋكم بىريارى بۆ بدات، پۇشت بەدۋاي خواستەكانى خۇيدا، چەندە بە ئاسانى قسەي ئەكرد لەبارەي ئەو شتانەي كە بەلای مەوھ كارەسات بوون. پىاۋى بىكار؟ بەردەستى فرۆشگا؟

-پازىم، سوپاسى خوداش ئەكەم، لەماۋەي ئەم ھەموو سالىھدا بەيەكەوھ مايىنەوھ. بەيەكەوھ بەردەوامىمان بە ژيانمان دا، زۆر ئاسان بوو كە لەمسەرى دنيا پى بنىن بە ھەرچى بەلەن و عىشقى نىۋانمانە. بلىن نەفرەت لە گۆپى باۋكى ئەۋەي كە باۋەپى پىكرد و لەگەلدا ھات بۆ ئەمسەرى دنيا، بەلام بەيەكەوھ مايىنەوھ، پۆژانى بىكارى و بى پولىمان بەيەكەوھ تىپەپاند، پۆژانى سەرما و سەھۋلبەنداغان بەيەكەوھ تىپەپاند، شەۋانى سەر كورسىيەكانى فرۆكەخانە و ۋىستگەكانى شەمەندەفەرمان بەيەكەوھ پۆژكردنەوھ، بە نۆبەت پاسەوانىمان كىرد ھەتا پۆلىس دەستگىرمان نەكات... دىسانەوھ سوپاس بۆ خودا، من ھىچ كات لەو پىگايە پەشىمان نىم كە بۆ خۆم ھەلپىزارد.

زەردەخەنە ھەزىنەكەم بەھۆي دلتەنگىم بوو بۆ بىپەرەنگ، ناھىد نادىدەي ئەگرت. نازى چىت كىردوۋە لە خۆت؟ بۆچى ئەۋەندە كىشت زىاد بوو؟ ھەتا ئىستا ھىچت نەكردوۋە بۆ پىزگار بوون لىي؟

ھەر لەو سالىھەي دۋاي لەدايكبوونى بىپەرەنگەوھ ئىتر نەمتۋانى پىگە لەم كىش زىادبوونە ترسناكە بگرم. بەسەر بىپەرەدەوھ قەلەو بووم، بەلام لەدۋاي بىپەرەنگ ئىتر بەتەۋاي كىشم زىاد بوو، بەھىچ شىۋەيەك دانەبەزىم، كارىكى وام نەكرد بەلام ھەتا

دەنگى پىرگىر لە شادمانى.

-ئاگات لىي نىيە، ئەمەلەيىت بىتەمە لاي يەككىك لە ھاوپى ئىرانىيەكانى كەيوان، لە
كلينىكىكىدا كارنەكات، پزىشكە. ئەتەم نىشانى ئەوت ئەدەم ھەتا بىرىكت بۆ بىكەتەو.
گەدەت بدورىتەو، بىپىت، بىبەستىت... بەكورتى كارىك بىكات كە وەكو بارىي
بگەپىتەو.

زەردەخەيەك گىرى.

-ناھىد گيان! مەگەر بىرپارە چەندە بىنەمەو كە ئەم ھەموو بەرنامەيەت بۆم داناو؟
-بۆچى بگەپىتەو؟ كى چاوەروانتە نازى؟ پەروىز؟ دايە؟ بابە؟ كى؟
بە خەمبارىيەو بىرمەكردەو كە پەروىز تەنەت ئەگەر ھەشەيت، سەخت بوو كە
باوەرپەكەم لە چاوەروانى مندایە. تەنەت كاتىكىش ھەبوو، ھىچ كات ئىحساسم نەكرد
كە خوشىنەویم يان چاوەروانى بىنەمە. چەندە لە ژىتتىم دووركەوتبوومەو. چەندە
پىاوانە پۆشتەم بەپىگادا و پىاوانە جەنگام. لەوانەيە پاداشى من ئەو بوو كە ئىستاش
ئەبىت پىاوانە پىرسەم بگرتايە و بەرووى خۆم نەھىنايە.

***

مەمەد پەزا تەلەفۆنى كرد، لەگەل بىھپاد چاكوچۆنى كرد و نىو كاژىرىك لەگەل مندا
لەبارەي بارودۆخى سىروس و باخەكە قسەي كرد. چەندە ئىحساسى ئارامشەم كرد كاتى
گوتى: ھەموو پۆژىك دوانىو پۆ سەر لە بىھپەنگ ئەدات. بىئاگايانە فرمىسكىك لەسەر
گۆناكامەو ھاتە خوارەو.

-بەخۆتم سپارد، ئاگادارى بە.

خەم لەنىو دەنگىدا بە پرونى ئەبىنرا:

-ئاگاتان لەخۆتان بىت، لەبارەي ئىرەو خەيالت ئاسودەبىت، خۆم ئاگادارم.

ناھىد بە زەردەخەيەكى شەيتانانەو گوتى:

باشە... ئىستا تىگەشتم ئەم ھەموو پەلەپەلە بۆ گەرانەو لەبەرچىيە.

خەوسەلەي گالتەكردنم نەبوو.

***

كەيوان بىھپادى بۆ ھەر شوپىنىك برد كە پىيوابوو لەوانەيە بەلایەو خوش بىت.
دووبەدوو بە پاسكىل بە ھەموو شاردە ئەگەران و عەسر ماندوو كوفت ئەگەرانەو.

دایە لە کلێسایە کدا شتیکم بینی که نه گەر بتبینیایە شاخت لێ ئەپروا! باوەر ناکەیت دایکە، دوو پیاو بەیەکەووە هاوسەرگیریان کرد. وەکو بووک و زاوا دەستی بەکریان گرت و پۆشتنە نێو ئۆتۆمبیلی بووک و دانیشتن. خەریکبوو شاخم لێ ئەپروا! ئەگەر مامە نەبگوتایە ئەمانە بەیەکەووە بووک و زاوان من نەمنەزانی.

سەیریکی کە یوانم کرد، زەرەدە خەنە یەکی کرد.

منالەکانی ئێرە زۆر زووتر لە بێهەرد لە گەڵ ئەم بابەتەدا ئاشنایی پەیدا نەکەن. لێرە زۆر ئاسایی رەفتار لە گەڵ بابەتەکاندا ئەکریت... سەخت مەیگرە، لە کۆتاییدا پێویستە منالیش شتگەلیک بزانی و لە گەڵیدا ئاشنا ببێت هەتا باش و خراپی بزانی.

بیرم لە مە نە کردبوویەو، ئەگەر دیداری دواتریان فرۆشگای پێداویستی بوو چی؟ لە بەکێک لە گەشتە دوو نەفەر یەکاندا لە گەڵ ناهیدا بەبەردەمی یەکیک لەم فرۆشگایانەدا تێپەریوی و ناهید لە حەپە ساوی من پێکەنیوو.

بێهەرد بۆ لە کۆڵکردنەوێ بابەتە کە بەردەوامبوو:

من خۆم لە بارە یەوێ ئەزانم، کۆرەکانی قوتابخانە قسەیان لە بارە یەوێ کردووە. منیش بیستم، ئەزانم لە دینی ئێمەدا هاوسەرگیری پیاوێکان بەیەکەووە حەرامە، بەلام بیانێشەکان ئەم کارە نەکەن، تەنھا ئەمزانی کە وەکو ئێرانێشەکان ئاھەنگی هاوسەرگیریان بۆ نەگیرن.

کە یوانی گوتی:

پۆزێکی تاییەتیشیان هە یە بێهەرد گیان، پۆزێ جەژنیانە، تەنھا تاییەتی ئەم جۆرە مەرفە سەیرانە.

بەپراست؟

نەمامەوێ هەتا قسەکانی تریان بیستم... دواتر ئەبوو لە گەڵ ناهید لەم بارە یەوێ بەوردی قسە بکەم و دڵنیابم هەتا ئێستا کە یوان بێهەردی بۆ کوێ بردووە، خۆدایە بۆچی بەروەردەکردنی ئەم منالە ئەوێندە سەخت بوو؟ بیرم پۆشت بۆ لای بێهەردەنگ، بانی لەگەر بێهەردەنگ لەم سەفەرەدا لە گەڵماندا بوایە، بە بینینی هاوسەرگیری ئەم مەرفانە چی لەکوت؟ بەدڵنیاییەوێ قسەگەلیکی پێکەنیناوی ئەکرد و ئەبوو هۆی ئەوێ بەتوندی بیکرە باوەش و بیگوشم بەخۆمدا. ئاھێک لە ناخەوێ هاتە دەر. ئەگەر بێهەردەنگ مەبوایە، من ئێستا لێرە چیم ئەکرد؟

***

دكتور جافى، ھەستايە ۋە دەستى بەرە ۋە لام درېژكرد. فارسيە كەي لە ھەجە داربوو. ناۋى بىنەمالە كەي لە چەند سالىك پىشتەرە ۋە لە جەغفە رىيە ۋە گۆرېبوو بۇ (جافى) ھەتتا وتنى بۇ خەلكى ئەۋى ئاسانتر بىت. يان لە ۋانەيە ھەتتا كەمتر بە فارس ۋە ئىرانى بىتە بەرچاۋ.

بالا ۋە كىشى ئەندازە گرتم. لە بارەي پڑىمى خواردن ۋە خوۋە كامى پرسى، پرسىارى زۆرى كرد ۋە لە بارەي كار ۋە چالاكىمە ۋە پرسىارگە لىكى كرد. خەمساردىيە كەم بۇ ھەيەجانى ناھىد لە بارەي قەلەۋىيە كەمە ۋە، گواسترايە ۋە بۇ دكتور جافىش.

-ۋا ديارە زۆرىش تامە زرۆنىت كىشت دابە زىنىت.

زەردە خەنە كالە كەم ۋە لامى دايە ۋە.

-ئەي بۆچى ھاتويت؟

ناھىد بە چەند وشەيەكى كورت، باسى بارودۆخى منى بۇ كرد.

-تازە كۆرەكەي لە دەستداۋە، پىمۋايە بە يەك گۆرانكارى ئەرىنى ۋە گەرە لە جەستەيدا، بتوانىت ئاسانتر لە گەل ئەم بابەتەدا رابىت.

ھەر ئەۋە! من بۇ فەرامۆشكردنى بىھەرەنگ ئەمۋىست زەعيف بىم؟ لەشولارم رىك بىت؟ كە كۆرەكەم لە بىرەكەم؟ فرمىسك لە چاۋە كامە ۋە ھاتە خوارە ۋە، بىورەيەكەم گوت ۋە لە ژوورى پزىشك رۆشتەمە دەرە ۋە. لە بەردەم پەنجەرەيەكدا كە ئەكەۋتە بەرامبەر دەرگاي ژوورەكە ۋە ستام ۋە سەيرى قەرەبالغى شەقامەكەم كرد. مرقۇقەكان راحەت ۋە ئاسودە بە كەنارى يەكتىدا تىنەپەرىن. بە پەلە ۋە ئارامى، ۋەك ئەۋەي ھىچ كەس ھىچ خەمىكى نەبوو. ھىچ كەس ئەزىزى لە دەست نەدابوو، ھىچ كەس بۇ فەرامۆشكردنى كۆرەكەي ھەنگاۋى بۇ لاۋازبوون نەدابوو. خەم خىمەي بە سەردلما دابوو، پىمخۆشبوو ھەر ئىستا لە مالاكەي خۇمدا بىم.

ناھىد دەستى خستە سەر شانم:

-ۋەرە ژوورە ۋە، دكتور ئەيەۋىت قسەت لە گەلدا بكات.

دكتور جافى ئارام ۋە ھىۋاش باسى بارودۆخى جەستەيمى كرد ۋە رادەي چەۋرى ۋە كارىگەرى لە سەر دلم ۋە زىانەكەي بۆم ديارىكرد ۋە گوتى ئەگەر زووتر بۇ دابەزاندنى كىشم ھەنگاۋەنەيم ژيانم لەمە ترسىدايە... ئەۋ قسانەي كە ھەمىشە شەھناز پىنى

نه گوتن، نه بوو نه مانه بهم دکتور جه عفه ریه بلیم بو نه وهی له گورینی ناوه که ی به جافی که میک شرمه نده بیټ. شهناز به بی گورینی ناوه که شی نه وه نده زانست و زانباری هه بوو، له بیرکړنه وه پیسه که م پټکه نین گرمی. جافی گوتی:

-باشه، خوشحالم که هیچ نه بیټ زه رده خه نه یه کی جوانم له سر نه م پروو خساره جوانه بینی، نه توانم نه م زه رده خه نه یه به سرکه وتنی تو بو هه نګاونان بو دابه زانندنی کبشت ته عبیر بکه م خانم؟

جافی و ناهید سریان کرده گیانم، نه وه نده له باره ی سوده کانی لاوازیوون و سه لامه تی و گورینی روحيه وه قسه یانکرد هه تا په زایه تم بو بالونی گده دا، چهند پژنک دواتر به بالونیک له نیو گده مده، نیحساسی کی ناخو شم ته جروبه کرد. به رده وام یان خواردنم هه ل نه هیڼایه وه یان هه ستم به شتی کی زیاده نه کرد له نیو گده مده و حالی ټیکنه دام. نه وه نده له و خواردن هه له هیڼانه وه یه نه ترسام که خواردنم نه بینی، پروم وهرنه گیرا و ته نانه ت نه شمنه ویست تامی شتی کی نوی بکه م. که یوان گوتی:

-نازی... پیتوابوو نیمه هه تا نه م راده یه په زیل و چروک بووین؟ که میوانه که مان بهینه لای پزشکی هه تا ده ستکاری گده که ی بکات و کارنک بکات که که متر خواردن بغوات؟ باوه ربکه نازانیت چهنده نیحساسی خو شبه ختی نه که م که تو پروو له خواردن وهرنه گیري و هیچ ناخویت، چ سرکه وتنی که وهره تره له مه بو که سیکی بیکاری وه من له ولاتی غه رییدا؟

-تازه که یوان! نه گهر بالونه که شی قه بو ل نه کردایه، جافیم ناچار نه کرد نه لقه بخاته گده ی یان بیدوریته وه، خودا په حمی پیکرد که خو ی په زایه تی دا بو بالونه که. ټیستاش هه ربینیت هه زی بو خواردن هه یه خیرا ناګادارمکه هه تا به مقهسته که ی جافییه وه نیمه گیانی.

پټکه نینه بی ریا و مه رانه کانیان منیشیان نه خسته پټکه نین و پټمه یروبو که به م حاله خراپه وه، چو ن نه متوانی به ګالته و شوخییه کانی ناهید و که یوان پټکه نم. پشانه وه که هه تا دوو هه فته به رده وامبوو! به ته واوی له خواردن که وتبووم. هه ر که خواردنیکم نه بینی هه سستی پشانه وه یه کی ناګایانه دیواری گده می نه وروژاند.

ئىستا كە ھەستى پىشانە ۋە كەمىر بوۋبو، ئارەزووم بۇ خوارىن ھەتا پادەيەكى زۇر
كەمىكردبو، ئەلبەتتە ھىشتا ترسى ھەلەپنەنە ۋەى خوارىن لە كەمىكردنە ۋەى ئارەزووى
خوارىندا كاريگەرى زۇرى ھەبو.

ناھىد ھەموو شەۋىك مىنى ئەگرە ئامىز و دەستەكانى ئەھىنا بەدەۋرى كەمەردا.
-نا، ھىشتا بە ئەندازەى ئەلقەى دەستەكانى مىن نىت، ھىشتا قەلەۋىت، ھىشتا زۇرت
ماۋە.

ئەبوو بۇ ماۋەى چەند مانگىك بالۇنەكە لەنىو گەدەمدا بىننىتەۋە، ئەمتۋانى كاتىك
گەپامەۋە بۇ ئىران لە ھەر نەخۇشخانەيەك يان كلىنىكىكى تايەتدا دەرى بەنىم.
دۋاى چەند مانگىك پىشودانىش دووبارە بالۇنىكى نوئى لەنىو گەدەمدا دابنىم. ھۆكارى
ئەم بارودۇخەم ھەموۋى بەستبۋىيەۋە ھەر بەم بالۇنەۋە. ئەگەر ئەنجامبەخش بوو
بەردەۋامىم پى ئەدا، ۋە ئەگەرنا ھەر ئەم بالۇنە، بالۇنى ئەۋەل و كۆتايىم ئەبوو.

ئەم دوو ھەفتەيە بىرم، بارودۇخى گەدە و ئاشوب تىككەلاتن پىرى كىردبوو. كاتىك
بەخۇمدا ھاتمەۋە تىگەشتم دوو ھەفتەيە بىرم لە بىپەرەنگ نەكردۇتەۋە و خەمىم
نەخواردوۋە و شەۋان بە گىرانەۋە نەخەۋتوم، لەو فەرامۇشىيەى كە لەنىو مىشكىمدا
جىگىر ئەبوو تورە بووم. لەخۇم تورەبووم كە بە گۆپىنى بارودۇخ و دەۋرۋەرم،
مىندالەكەم فەرامۇشكىردبوو، لەبىرم كىردبوو تەلەفۇنم بۇ كەس نەكردبوو ھەتا سەرى
لىبىدات و ئاگاي لىتى بىت.

بىپەراد لەگەل كەيۋاندا بەلەمپرانى لە كەنارە ئاۋىيەكاندا تەجروپە كىرد. خۇم تەمىن
كىرد لەبەرامبەر دوو ھەفتە فەرامۇشكىردنى بىپەرەنگ، تەننەت سەيرى دىمەنە جوانەكانى
بەلەمپرانىش نەكەم. ھىچ گۆيم بە پىداگىرىيەكانى پۇژانى يەك شەممەى ناھىدىش ئەدا
بۇ بەلەمسۋارى و گىرتنى ۋىنەى يادگارى.

نەزىكەى دوو مانگ بوو لەلەى ناھىد بووم و گۆپانكارىيە ژىنگەيىەكان، خەرىكبوو
مىنان ئەكىرد بە نازىيەكەى پىش پۇشتى بىپەرەنگ. كاتىك لەمە تىگەشتم كە ۋەستابووم
بۇ تەماشاكىردنى ئمايشىكى سەرجادەى كىچ و كوپىك كە جلى كۆمىدىيان لەبەركىردبوو.
بە (ئۆكۆردىۋىن) و سازى دەم و جۈلەى دەست و پى و نەخشاندىنى پىروخسارىان، مىنان
خستە پىكەلەن. كەمىك شارەزاي دەۋرۋەرەكە بوۋبووم و ھەندىك جار دوۋبەدوۋ لەگەل
بىپەراد لەھاتىنە دەرەۋە. كەيۋان و ناھىد چ تاۋانىكىيان ھەبوو كە بەردەۋام پاسەۋانى

ئېمە بن و واز لە ژيانيان بهێنن و ئېمە بېن بەملاوبەولادا. کاتیک دەستم خستبوو
سەر شانی بێهراد و سەیری غمايشه کۆمیدییه کاغان ئەکرد و لە ناخی دڵهوه پێنهکهین،
وێژدانم کهتر نازاری ئەدام. زمانی جهسته زمانی هاوبهشی ههموو دنیایه. له ههموو
شونینکی دنیا به بینینی لیدانی زهربهیهکی لهناکاو له پشته کهسێک و خستنی بۆ ناو
دهفرینکی شوشهیی گهورهی ناو و هاتنه دهرهوهی ئەو کهسه له ئاوهکه به ماسیهکی
پلاستیکییهوه له دهمیدا، پێکهنینیکی نااگایانه دیت. من و بێهراد یهک کارێری تهواو به
پهتارهکانی ئەم کچ و کۆره کۆمیدییه پێکهین. بێهراد سهربهست و نازاد، شادبوو وهکو
پنشتی لێهاتبوووه، به بینینی بێهرادی ههمیشهیی دلم روشن نهبوو سوپاسی خودام
ئهکرد. هیشتا مهوێت و نه مهوێت له شادبوونی بێ بێهرهنگ نازاری وێژدانم ههبوو.
ناسودهیه خه جاله تهینه ره کهم ههتا ئەو پادهیه پوشت که له گهڵ بێهراددا پوشتین
بۆ ههراچیهک و شتیکی زۆرمان بۆ کړی. پرسته حهزینه کهی بێهرادم نادیده گرت که
گوتی:

ئه گهر بێهرهنگ بیا، بۆ ئه ویش له مانهت ئەکړی، به داخه وه که ئیتر نییه.
پێلاو، پانتۆل، تیشیرت، کۆله پشت، کارێر، ههراچیهکی سهر ئەکرد و ئەمزان پاره
کړینیم پێیه، بۆم ئەکړی. بیرم نه وهنده نازاد بوو بوو که بۆ مازی و محهمه د پەزاش دوو
تیشیرتم کړی و بۆ شه هناز و په یحانیش چاکه تیکی تهنکی پایزهم که ههتا ئەژنو درێژ
بوون کړین. به ئەنقه ست بیری کړینی کالای گونجاو بۆ دوکانه که له مێشکدا دهرنه کرد.
نه مهوێست نه وهنده ش خه مساردیم که له م بارودوخه دا، له بیری دوکانه که دام. دوکانه که
له یهتوانی ههتا ههتا یه چاوه پروان مینیتته وه، کاتی من ئیتر بێهرهنگم نه بوو.

***

که یوان به نیگایه کی ماناداره وه چاوی بریه چاوم.
ئېمە ئەمانه وێت پیاوانه برۆین بۆ مه له وانگه، تۆش به رنامه یهک بۆ خۆت دابن
بۆ نه وهی ههتا ناهید دیتته وه بیکار نه بیت. برۆ بۆ گه ران، برۆ بۆ شت کړین. ههرا کویهک
که پیتخۆشه.

ئاوازه کهی فه رمان به ردارانه، تاکتیکی په فتاری له ماوهی ئەم مانگه دا هاتبوو دهستم.
کاتیک نه یو یست له نێو کاریدا چۆن و بۆچی نه بیت، به ئاوازه یهکی فه رمان به ردارانه وه
له سێ ئەکرد. داوام لیکرد ناگای له بێهراد بیت. گوتم زمان نازانیت، ههست به غه ربی

نه کات، له وانه يه ون بښت، ده ستیکرد به پټکه نین.
-یانی من چاودیری مندالیکم پټی ناکریت؟ مه گهر یه که م جارمه له مه ویت بیبه مه
ده ره وه؟

-مه له وانگه تر سناکه، نه تر سم پروودا ویک...
-نیکه ران مه به. خوم له گه لیدام. نه وه ند ته گهره مه خهره پټی بونه پیاوی بیهراډ.
لیکه پټی خوی فیر بښت گهره بښت. لیکه پټی هاوړه نگی کومه لگابیت هه تا بزانت دیا
چ خه به ره. له جیکه ی تودا بومایه ویتلم نه کرد به شه قامه کانی نه وروپادا هه تا بوخوی
ته جروبه به ده ست به یتیت.

نه مانه ی به پټکه نینه وه نه گوت، بیهراډ له چهنډ خوله کیتی پټشتره وه له به رده م
ده رگای شوقه که دا چاوه پروانی نه کرد.

که یوان نه وه نده ش که نشانی نه دا، دیموکرات و نه هلی هاوړه نگی بوون له گه ل
جه ماعه تدا نیه. ژیانی نه و بنه مای تایبه تی خوی هه یه. ههر نه وه ی که به هو ی پشتگیری
سیاسی له نشیما نه که ی، ناتوانیت کاریکی فهرمی هه بښت، ههر نه وه ی که له ماوه ی نه م
مانگه دا هیچ کات نه مبینی بچیت به دوا ی رابواردنی ریکه پینه دراودا، ههر نه وه ی نه و
گوشته ی که به کارینه هیتیت نه بښت حه لال بیت و نه لکهول له ماله که یدا په یدا ناکریت،
ههر نه وه ی که ناهید نه م هه موو ساله له گه ل نه ودا به رده وامی دا به ژیان، نشانی نه دا
که به توندی به ناداب و نه ریتی خو یه وه پابه نده، نیکه رانیم بو بیهراډ به بیرکړنه وه له
که پرانی کورت له م ده ورو به رده له زهنی خوم دورخسته وه.

منیش وه کو که یوان و بیهراډ، به پاسکیل پوښتمه ده ره وه، کیشم سه رباری هه بوونی
نه و بالونه پلاستیکیه ی که له ناو گه ده مدا شنای نه کرد، هیتشتا قورس بوو. هه ندیک جار
هاوسه نگی نه بوو هه ستم نه کرد ههر نیتستا پاسکیله که لارنه بیتته وه و نه کهومه زهوی.
به هینواشی پایده رملینه دا و ورده ورده له که شوه وای شاری دوور که و نه وه.
له به رخومه وه گوتم: نه گهر ون بیم، به لاله لال و ټینگلیزییه ده ستوپټی شکاوه که م داوای
یارمه تی له خه لک نه که م، له کوتاییدا که سیک په یدا نه بښت که نه وه نده ی من ټینگلیزی
بزانتیت. لیره نه وه نده ش گهره نه بوو که ون بښت. له و پوژانه بوو که پټم خوشبوو
یه خه ی خوم بگرم و چهنډ قسه یه کی گهره به خوم بلیم. له وه ی که خه ریکبوو به راحت
نوستن له شه ودا و راحت پوښتن به پټکا به پوژدا رانه هاتم له خوم توپره بووم. هه ستم

نه کرد دایکتیکی خائینم و خه ریکم به نه نقه ست کوږه کم له بیرنه کم. لینه گه ږیم که سانی
 نه بهرنامه ږیږیم بوبکه نه هه تا زهنم ناسوده بیټ و من که متر بیر له ږوژانی تال و ږه شم
 بیرکه مه وه. به نیکه رانییه وه له وه تیکه شتووم بو پیشینیکردنی بیهرنگ له نیو زهنمدا
 نه بوو په کیک له وینه کانی به خه یالمد ا بهیتم. نه مته توانی راسته وخو به هاتنی بیرى بو نیو
 زهنم وینه ی بیتم. موبایله که مم نه کرده وه و سهیری وینه کانیم نه کرد... نه گهر ږوژیک
 ږووخساریم له بیرنه کرد چی؟ ده نگیم له بیر نه کرد چی؟ توتیه که به دهنگی بیهرنگ
 چهند وشه یه کی نه گوت. نه گهر توتیه که ش به فیږبوونی وشه ی نو، دهنگی بیهرنگی
 له بیرنه کرد چی؟ به تایبته که ئیستا له لای محمه د ږهزا بوو به دلنیا یه وه هه تا ئیستا
 له ویش چهند وشه یه ک فیږبوو... نه وه نده ترس دایگرتم که هاوسه نگیم له ده ستدا
 و له کوتاییدا که وځمه زه وی. که وتم به سهر بازومدا، پاسکیله که له نیوان قاچمدا گیرى
 کړدبوو. هه ستانه وه سه خت بوو. په له یه کیشم بو هه ستانه وه نه بوو، خو مم سه رزه نشت
 نه کرد که بو گه ږان نه م هه مووه له مالى ناهید دوور که وځمه وه و دوو چاری نه و بارودوځه
 بووم. نه مزانی نه م خه ت نیشان کیشانه م به هو ی نازاری ویزدانه وه بوو. نازاری ویزدانی
 نه م هه موو دوور که وینه وه یه له بیهرنگ، چهند مانگ بوو که ږوشتبوو؟ که نیر نه بوو؟
 به هه ربه دبه ختییه ک بوو خو مم له گیر و به ندی پاسکیله که ده رهینا، پانتوله کم
 خو لاوی بوو بوو. ناهید نه یگوت ئیرانییه کان ههر له ولات ده رنه چن سه رته یه ک پانتول
 نه کړن و نه که ونه ږی به نیوانی شه قامه کاند ا و به رده وام وینه ی خو یان نه گرن. پانتوله که
 هه تا سه ر پوزی پیم بوو. خو شحال بووم که نه گهر که سیك له دووره وه بمینیت له ږی
 جله کاڼه وه په ی به وه نابات که خه لکی کویم و ژتیکی ئیرانی قه له وی که وتووه زه وی
 نابینیت!

سوکانی پاسکیله که م گرت به ده سته وه و ورده ورده که ږامه وه به و ږنگایه دا که لڼه وی
 هاتبووم، وا دیار بوو زور له نیو بیرکړدنه وه دا بووم، هه ندیک له بینا و دیمه نه کانم له
 کاتی هاتندا نه بینیبوو. ئیستا به دیکه ټیکی زیاتر و به چاوانیکه وه وه که نه وه ی تازه
 کرابنه وه سهیری ده ورو به رم نه کرد.

بینای بهرز و کوونی کلنیا یه ک سه رنجمی ږاکیشا. به بیرمدا هات که وه کو فیلمه
 مانا که راکان ږووم بو کلنیا که و عیاده ت بکه م هه تا بیسه لمیتم خودا له هه موو شو ټنیک
 هه یه. به که ناری کلنیا که دا ټیپه ږیم، چهند هه نگا ویک له ولاتر که ږامه وه و به رزایه کانی

بيناکه م سه یرکرد. بيناکارييه که ی به لاهمه وه ناشانه بوو. خوزگه که ميک خوښنده واری و سه وادم زیاتر نه بوو. کامیراشم نه بوو که وینه بگرم. بیرم کرده وه بیهراد و بیهره نغم نه خسته به رده م نه م بینا به رزه و له گوشه یه کی گونجاوه وه وینه م نه گرتن. به شتیه به که هم به رزاییه کانی کلّیسا که ببیرین و هم کوره کانیش له دیمه نیکي نریکه وه به باشی دهر بکه ون. له کویت نازی؟ نیر بیهره نگیك نییه! منی شیت خه ریکبووم له نیو نه و یادگاریانه ی که هیشتا نه هاتوون و دروست نه بوون، به زور جیگه ی بیهره نغم نه کرده وه، خیرا چاوه کانم پر بوون له فرمیسک، سهری پاسکیله که م که پرانده وه و به ره و کلّیسا که رۆشتم. نه مویست کئ تاقیبکه مه وه؟ نه و خودایه ی که له هه موو شو نیک هه یه؟ یان شیتی خوم؟

له هه ر چواره وری بیناکه دا نه رده ی کورت پاکیشرا بوون. ده ور به ری بیناکه به جوانییه کی ته واه وه گلکاری کرابوو. لاله به نیوبانگه هو له ندییه کان باخچه کانی ده ور به ریان پرکرد بوو و له ژیر پووناکی خوره که دا نه دره وشانه وه. ده رگایه کی چکوله م کرده وه و رۆشتمه نیو حه وشه که وه. هیچ ده نگیك نه بوو، په نگه وه کو فیلمه کان قه شه یه کی شارراوه له نیو بیناکه دا مه شغولی عیاده ت بوو. حسابم کرد چه ند شه ممه یه؟ وه کاتیک بیرم که وته وه پینج شه ممه یه، خه یالم ناسوده بوو که کلّیسا خالییه. له وانه یه ته نها فزول بووم. له وانه یه ته نها نه مویست زهنم له بیره سه رزه نشتامیزه کان و نازارده ره کان پرزگار بکه م.

پاسکیله که م پالدا به که ناری دیواریکی خشتدا و سه یری ده رگای رۆشتمه ژووره وه ی بیناکه م کرد، نه پلیکانه یه که هه بوو نه دیواریك، ته نها ده رگای بیناکه زور به رز و گوره بوو. پالم پیوه نا و چاوه پروانی ده نگی قیژه قیژی نه نجامه کانی ده رگاکه بووم به لام ته نانه ت نه نجامه کانیش بیده نگ بوو بوون. له لای ده رگاکه وه سه یری ناوه وه ی پووناکی بیناکه م کرد. پووناکییه که ی چاوه پروان نه کراو بوو، چاوه پروانی فه زایه کی نیوه تاریک و پر له په مز و پازم نه کرد.

نه بوو بکه پریمه وه، من لیړه چیم نه کرد؟

له جیاتی که پرانه وه به هه نگاوی هیواش و نه رم، رۆشتمه نیو بیناکه وه، ته نانه ت بیری نه وه شم نه بوو به ده نگی به رز بیرسم: «که س لیړه یه؟» گریمان بمپرسیایه، چ وه لامیکم هه بوو که بیده مه وه؟ بوچی هاتبووم؟ له به رنه وه ی که وتبوومه زه وی؟ له به رنه وه ی زور

له ماله کې ناهید دوورکه وتبومه وه و ماندوو بووم؟ له بهرنه وهی نه مړو هه رچیه کم
کړدوو نه متوانیوو به باشی خوم سهرزه نشت بکه م، له بهرنه وهی خه ریکوو نه بوومه
دایکې بترخی فه رامو شکار که هاتبووم بو پاسکیلسواری؟

له بهردهم میحرابه که دا بووم، به بیرکړدنه وه بیسه روبه ره کان له ریزی کورسیه کان
تپه پریووم و هه تا به رده می میحرابه که هاتبووم، ده ورو به رم په نجه ره گه لیکې به رزبوو
که پرووناکې دهره وه یان له فه زای ناو وه دا نه دایه وه، له شوشه په نگا وره نکه کانی کلنسا
کونه کانی که له فیلمه کاند ا نه یان بینم خه به ریک نه بوو. شیشه کان ناسای بوون. مهربه می
موقه دهس و عیسای مه سیحم نه ناسی، نه مزانی که نه مانیش وه کو نیمه که نیمه مزاده
و عارف و زاهدان هه ن و ریزیان لی نه گرین، که سانیکیان هه ن که پیروژن لایان.
ته نانه ت ناوی یه کتیکانی شم نه نه زانی، به دنیاییه وه نه م په یکه رانه ی که نه مننه ناسین
هر نه و که سه پیروژانه بوون، له په یکه ره کان نزیک بوومه وه، سه یرم نه کړدن، به جوانی
داتاشرابوون، نه کرا نه و دهر د و نازاره ی که له ده موچاوی بچو کترینی په یکه ره کاند بوو،
ههستی پیبکرتیت و بیبکرتیت، بیرم کړده وه په یکه ر سازه کانیان چهنده هونه رمه نندن.

له سه ر نزیکترین کورسی دانیشتم و له دووره وه سه یری په یکه ره کانم کړد،
زور به یان بچوکی عیسای مه سیح بوون که له نیتو باو هشی دایکیدا بوو. چهنده که سیک
له ده ورو به ریاندا بوون. بیرم کړده وه بیهره ننگ له باو هشی مندا چهنده وینه ی هه به!
وینه کونه کانی که به کامیرا نه مانگرتن و نه مانکړدن به کارت. سیروس وینه گرتنی به
به هه دهر دانی پاره نه زانی، چهنده به دزییه وه له نیتو باخه که دا وینه ی کوره کانم گرتبوو!
ماندوو بووم، وه ک نه وه ی بریار نه بوو هیچ که سیک بیته نیتو بینا که وه و پرسیارم
لیکات که لیره چی نه که م. چاوه کاغم خسته سه ر یه ک، بیهره ننگ بینی، له ژر دره ختی
پرته قاله خوینییه که دا وه ستابوو. نه یویست میوه نه گه یوه کان بچنیت. بو شونی
فروشیه که ی نه ویست. ده ستیم گرت هه تا میوه که له دره خته که نه کاته وه. من بووم و
بیهره ننگ، هیچ که س له وئی نه بوو. سه ری خویناوی بوو، پینه که نی و خه ریکوو له ترسدا
نه مردم. زیاتر له وه نه ترسام که خوینه که بینیت و بترسیت. له ترسه گوماناوییه که ی له
بینینی خوی نه ترسام. به نارامی لی نزیک بوومه وه و به گوشه به کی دامینی جله که م
سه ریم پاک کړده وه، پیکه نی و گوتی:

مه که دایکه! لیکه پئی با هر به م شیوه یه بینیته وه، دهستی لی مه ده.

ههولمدا خۆم ئارام نیشان بدهم و گوتم:

مهگەر نه زانیت چیبوووه؟

زه رده خه نه یه کی شیرینی کرد و گوئی:

نه گەر چه ند پرته قالیکم پیبدهی، پیت نه لیم چی نه زانم، من چه زم له م پرته قالانهیه.

زۆر به تامن.

به خۆمدا هاتهوه که بیهرهنگ مردوووه و من خه ریکم به زیندوویی نه یینم، ترسام که دیسانهوه پروات و من ونی بکه م. هاتم چه ند پرته قالیك له دره خته که لیبکه مهوه و بیانخه مه نیو دهستی هه تا به و بیانوهوه زیاتر بیینم، که دهستم برد به ره و لای دره خته که ئیتر نه بوو، پۆشتبوو وهك نه وهی هه ر له سه ره تاشه وه نه بوو پیت...

چاوه کانم به گهرمی فرمیسك لیك کرانه وه، له نیو کلیسای خه لکیدا بووم. وشه کان هه ر به م شیوهیه نه هاتنه سه ر زمانم، فرمیسك و وشه ناوێته یه ك بوو بوون.

نه کریت بلێی بۆچی من؟ بۆچی من؟ هه ر لیتر وه لām بده ره وه، تکایه هه ر له م شوتنه ی که نه به دینی منه وه په یوه ندی هه یه نه باوه ری من... هه ر لیتر وه لām بده ره وه، نه کریت بلێی بۆچی هه ر له و سه ره تایه وه بریار نه بوو من پۆژیکێ خوش نه یینم؟ بۆچی نه بییت هه ر له و سه ره تایه وه، بۆ هه بوونی یه ك زه ره دلخۆشی و دلگهرمی، نه بییت خۆم له ئاگر و ئاو بده م؟ بۆچی بۆ هه بوونی گۆره وی زستانه و مه عجونێ ددان چاوه پروانی کارتۆنه خیرییه کان بم؟ بۆچی نه بوو له گه ل دایکمه بیکه م به شه ر و کارتۆنه کان بکیشم به پروویدا؟ بۆچی نه بوو رقم له باوکم هه ستیت؟ بۆچی نه بوو بۆ که مێك ئیحه ساسی مروقبوون ببمه ژنی پیاویك که هه ر شه وی یه که م زانیم تریاکیه؟ هه ر له و سه ره تایه زانیم نه وه هه لکیشانه وه سه ره ی ئاوی لوتی هوکاری سه رما نییه. خۆی پیمی گوت: «خۆی گوئی بۆ ده ردی گورچیلای نه بییت تریاک بکیشیت.» بۆچی نه بوو نه وه ند نه زان و بێ عه قل بيم و ببمه ژنی و نه م هه موو ساله نه گه تی و بێ نرخ و گه دایی و له مالی باوکی ته حه مول بکه م؟ بۆچی هه موو شته چاکه کانی خۆت خستبووه که نار بۆ من؟ بۆچی هه مووی بۆ من؟ من هیچ شتیکم نه نه گوت؟ هه رگیز قسه یه کم کردبوو؟ ناره زایه تی ده ربهرم؟ کوهر بکه م؟ داواکارت بم؟ پروویدا بوو؟ خۆشت باش نه زالی نه وه پرووینه دابوو، پرووینه دابوو که بلیم خودایه ئیتر به سه ... بلیم ئیتر به سه ! ئیتر ته واوی بکه، نه مگوتبوو، نه زانیت که نه مگوتوووه... دهستم نه گرت به

له زړه ووه و هله ساه ووه و بهر و پيش نه رږښتم. نه مزاني له پشتمه ووت. بډې نه و
مناله پاك و بېتاوانه و واي لېهات، منيك كه ته وای ژيانم به دېه ختی و سه ختی بوو، منيك
كه بډ زه رده خه نه يه كي مناله كانم هه تا نه و سري دنيا رږښتم و به كه مري شكاه ووه
كه پامه ووه. منيك كه له خوم رابوردم، له غروم، له ژنيتيم رابوردم هه تا كوره كانم به
ناسوده يي بډين. هه تا ناينده يه كي باشريان هه بيت. بډې كوره كم به و شيوه به
بكه وېته نيو چاله ووه؟ بډې من بهم شيوه به جگرم بسوتيت؟ بډې بهم شيوه به ناگر
بگرم؟ تاواني يه كه زه رده خه نه ي سهرليوم نه و ونده قورسه؟ نه بوو بهم شيوه به بسوتيم؟
به رږښتنی بېهرنگ؟ به رږښتنی هه ميشه يي بېهرنگ؟ بډې قسه ي دوعانو ووه كه
نه كرده راست؟ بډې بېهرنگت ون نه كړوو له كورنه دننه كدا بېته شوان و هيچ كه س
نه ناسيت؟ بډې زيندوونه مایه ووه هه تا هيچ نه بيت دلّم خوشكم به ووي كه هه ناسه
نه دات؟ بډې؟ بډې؟ بډې نه بيت من هه موو نه مانه بېنم؟ نه هه موو ساه بېتهنگ
بووم و هيچم نه گوت، نه هه موو ساه شكايه تيكم نه كړد، ناره زابه تيه كم دهرنه بري،
به لام نير تواناي ووه ستان و رږښتم نه ماوه، ناتوانم، نه بيت پېتېلېم، نه بيت قست
له گه ل بكه م... بډې نه كرا تېستا بېهرنگ له كه نارم بيت و له به رده م نه مينا به دا
وتنه ي بگرم و كاتيك گه ووه بوو نيشاني بده م؟ ووه لامم بده روه، من مناله كمم نه ووت!
من مناله كمم نه ووت!

چاوه كانم به ست و له گه ل فرميسكه كاغدا په ريشانيه كمم دهر كرده دهر ووه. دلّم
به توندي لتي نه دا! سهرم دابويه نازار، فرميسكه كان هر به و شيوه به بېن ووه ستان
نه هاتنه خوار. نازانم چه نده تېپه پري، نه و ده سته ي كه خرابه سهر شانم مني راجله كانه
پياوښكي بالابه رزي سهرتاپا ره ش، بتليك ناوي بهر و وروم گرېبوو، له پشي پهره ي
فرميسكه ووه به باشي نه مته بېني، بوتله ناوه كه ي له ته نيشتمدا له سهر كورسيه كه داتا،
سهر يكي بادا و دوور كه ووه ووه.

پياوه كه له به رده م ميحرا به كه دا ووه ستا، مومه كه ي داگير ساند و ده سته كانی به به كه ووه
چه سپاند و به ده نكيكي تاييه ت ده ستيكرد به دوعا خوښدن. هه رچند كه هيچ له
قسه كانی تينه نه گه شتم، به لام دوعا كړنه كه ي نارامي نه كرده ووه، گوڼم سپاره به نه غمه
تاييه ته كانی دوعاي قه شه هوله ندييه كه، فرميسكه كان ورده ورده ديارنه مان. له وانه به
وه لامی خوم وهرگر بېت.

بوتلە ئاۋەكەم ھەلگرت و ھاتمە دەرەو، بەپن كەۋمە پى و پاسكىلەكەم بەدۋاى
خۇمدا پراكىشا. فېنكىيەكانى عەسەر حالى باشتر كىرد. ئەو تەلەفۇنەى كە ناھىد بۆى كرىبووم
زەنگى لىدا... خۆى بوو، گوتىم: ونبووم نازانم لە كۆتىم، ناۋنىشانى بىنا و شەقامەكانى
چواردەورم پىدا. ونبوونم ھەقىقەتى نەبوو. ئەمتوانى رىگاي مالىھو بەدۆزىمەو. خۆم
ونكردبوو، پىمخۇشبوو تەواۋى دنيا بىتتە ھىزى فرىاگوزارى و بىدۆزىمەو، ھەستكردن بە
مەزلۇمىيەت و بى پەنايىم نەكرد. ھەستىم ئەكرد لائەكەم وىران بوو. جوجەلەكانم مار
خواردوونى، دلم بە تەواۋى پرىبوو، ناھىد گوتى: لە شوئىنى خۆم چاۋەپروانى بىم ھەتا
ئەگات. چاۋەپروانم نەكرد، ھەر ئەۋەى كە ئەيزانى ونبووم بەس بوو بۆم. ھەر ئەۋەى
كە كەسىك جگە لە خۆم ئەزانىت ونم بەسبوو. لە ناۋەپراستى فەزايەكى كراۋەدا پىاۋىك
گىتارىكى گرتبوو بەدەستەو و گۆرانى ئەگوت، چەند كەسىك لە دوورەو سەپرىان
ئەكرد، بە پاسكىلەكەو ۋەستام بۆ سەپرى پىاۋەكە، ئاھەنگەكەى شاد بوو. پىر لە وزە
و جولە، كاتىك تەواۋ بوو، خەلكەكە پارەيان بۆ فرىدا. خۆزگە منىش پارەم پىنەبوو بۆم
فرىئەدا. نا، ئەچومە پىشەو و بە رىزەو ئەمخستە نىو ئەو كلاۋەى كە لەسەر زەۋىيەكە
داينابوو، زەردەخەنەيەكى مېھرەبانانەم ئەكرد و ئەمگوت:

سوپاس كە حالت باشتر كىردم.

ناھىد لە چەند شەقامىكى لەولاتر دۆزىيەو، بەيەكەو پىشتىن بۆ مەكدۇنالد،
تەلەفۇنەكەى دەرھىنا و تەلەفۇنى كىرد. گوتى: كەيوانىش بىھىراد ئەھىنىت، شەۋىكى
چواركەسى باشمان ھەبوو. ئەو قورسى و تالىيەى كە بە درىژايى رۆژ لەگەل خۆمدا
ھەلمگرتبوو، لەگەل ئەوگازانەى كە لە پارچەى سالادەكەم ئەگرت، كەمتر ئەبوۋىەو.
سەپرىكە كىردمىت بە چ گىاخۆرىك، باۋەرم نەئەكرد كە ئەۋەندە بەتوانابىت نازى.
كەيوان گوتى:

بۆ ئىمە باشتر، كەمتر خەرجىمان ئەخاتە سەرشان. خۆزگە ئەم بىھىرادەشت ئەبرد
بالتۇنىك شتىكت لە نىو گەدەيدا دائەنا... باش نەئەبوو ناھىد؟

پىنكەننەكانىان خۆشەالىان ئەكردم، سوپاس بۆ خودا كە بەيەكەو دىخۇشبوون.
***

ھەر لە سەرەتاشەو بىرىارى چلوپىنچ رۆژ بوو ئىتر خوشكم. نازايەتىشم كىرد كە ئەم
ماۋىيە مامەو. من پىمۋابوو دوو ھەفتەش خۆم پاناگرم.

له دهوړی میزه دوو نه فهریه بچوکه که ی چیشخانه که ی کؤبوو بووینه وه. به پښوه وه ستابووین، فرمیسک له نیو چاوه کانی ناهیددا قه تیس بوو.

شینه! من گوتم بیت تیره ببینیت و بیر له مانه وهی هه میسه یی بکه یته وه. نه که نه وهی که وه کو زیندانییه کان به رده وام له بیري هه له اتندا بیت.

دوای خه و و بیداری نیو کلنساکه و بینینی بیهره ننگ له ژیر لقی پرته قاله خوینییه که دا، زه نهم به رده وام نه پروات به دوای مانا و لیکدانه وه که یدا. نه مزانی که له کوتاییدا خه ویکی کورت بوو به هو ی په ریشانی حال و دلته نگی و نازاری ویزدانه وه، به لام نه گهر په یامیکی له نیو خویدا هه لگرتبوو چی؟ نه گهر بیهره ننگ قسه یه کی له که لمدا هه بوو بیت و له خه وه که دا پیمی گو تبیت چی؟ پیمخو شبوو زووتر بکه پیمه وه. پرؤم بو سر گوره که ی دانیشم و به گولاو جهسته ی بن گونا هی بشوم و به یه که وه قسه بکه ین. ناهید پنداری نه کرد که ویزاکه م نو ی بکه مه وه.

-بیهراد له پیش جه ژنی نه ورؤزه وه نه پرؤشتووه بو قوتابخانه، نه بیت به دهرسه کانیدا بگات. نه بیت مامؤستای تایبه تی بو بگرم، ناتوانم زیاتر بمینمه وه ناهید گیان. کارنکی زؤرم هه یه که نه بیت نه نجامیان بده م.

وهک نه وهی که بیهره ننگ نه مرد بیت، وهک نه وهی که هیچ شتیک پروینه دانیت که خه ریکبووم به و ناسوده ییه به رنامه ریژیم بو ژیان و ناینده مان نه کرد. وهک نه وهی هه موومان له سره جیگه ی خومان بین.

-دایکه، باشه نه گهر من نه مسال نه پرؤمه قوتابخانه چی نه بیت؟ پور ی راست نه کات. وهره با لیره بمینینه وه و هه رگیز نه گه پښینه وه، من تیره م زور پښخو شه. به مؤره یه که وه سه یرم کرد، که یوان پتکه نی.

-منداله که ترسا باب، که میک نه رمتر به. کارنکی زؤرمان هه یه ناهید گیان، مالی نیمه له وئییه، نه بیت به سر باخه که وه بین. که باسی باخه که م کرد دلم له رزی، خه ریکبووم چیم نه کرد؟ له به رخاتری باخه که نه گه پامه وه؟ باخ؟ بکوژه که ی بیهره ننگ؟ جور نه تم هه بوو دوو باره پتی تیبه م و ناسوده و راحت به نیو دره خته کانیدا پیاسه بکه م؟ جور نه تم هه بوو؟ ناهید به خه مباریه وه گو تی:

راست نه که یت تو، به لام باوه ربکه زور خووم پتوه گرتبووی. نه وهنده له بین و

ھەبوونت خۇشحال بووم كە پىموايە ئەگەر بېرۇيت من لە خەم و تەنھايدا ئەمەرم.
فرمىسكە كانى ھاتنە خوارەو، كەيوان گرتىە باوھش و بە پىكەنن دلى دايەو:
مەگەر من مردووم كە خەرىكى بەم شىۋەيە ئەگريت ئەزىزم؟

بىنىي ھاودلىيان دلى پېر كەد لە ھەسرەت.

-باشە دەي تۆش خۆت كۆبكەرەو و وەرە. ئەزانىت چەند سالى ئىرانت نەبىنىو؟
ئەسلەن ئەزانىت بۇ لىرە ماويتەو؟ بۆچى ماويتەو؟ بگەرپۆو بۇ ولاتەكەي خۆت، بۇ
لاي خانەوادەكەي خۆت، بۇ نىو ئاو و ھەواي خۆت... ئەوئەندەش سەختى بەخۆت مەدە،
نە بەخۆت نە بەھاوسەرەكەت.

كەيوان و ناھىد زەردەخەيەكيان كەد، پىموايو ئەگەر بگەرپۆو ئەزانىيان زۆر ئاسانتر
و باشتەر ئەبوو لەوئى. بۆچى ئەبوو كەيوان بە بېروانامەي پزىشكىيەو شەوانە بە دزىيەو
لەنىو فرۆشگاكاندا كاربكات؟ بۆچى ئەبوو ناھىد بۇ كار كەد بېروات بۇ شارىكى تر و
لەنىو كاژىرەكانى ھەفتەيەكەد، بەدواي كاتى گەران و پشوداندا بگەرپۆت؟ يانى ھەتا
ئىستى بېريان لە گەرانەو نەكەدبوويەو؟

***

سەرەتاكانى مانگى حوزەيران بوو، چەند پۆژى كۆتايىم تايبەت كەد بە شتېرپەنەو
بۇ ناھىد، كە كەيوان و بېھراد ئەچونە دەرەو دەرەو دەستبەكار ئەبووم، گۆيزم كېرى و پاك
كەد و ھارپىم. زەغفەرەنم كېرى و كەد مە نىو ئاو و لەنىو شوشەيەكەد خستە نىو
بەفرگەرەكەو بۆي. سەوزىيە جۆراو جۆرەكانم بە دىقەتەو بۇ ئامادەكەد و سەوزەم بۇ
ھىنا و وردم كەد و سورم كەدەو و بەستە بەندىم كەد. چەند كىلۆيەك باينجانم بۇ
ھىنا و سوورم كەدەو و بەستە بەندىم كەد و خستە نىو فرىزەرە بچوكەكەيەو.
وەكو ئەو دايكانەي كە بۇ كچە خارىجىنشىنەكەيان، ديارى و سوغاتى خۆمالى ئەبەن،
بووبوومە دايكى خوشكە گەرەكەم و بەيادگارى بۆم دائەنا. شەيتانى گرتبوومى، لەسەر
ھەر بەستەيەك ياداشتىكى چكۆلەم ئەچەسپاند. لەسەر بەستەي سەوزىيەكە: «ئەوئەندە
مەكدۇنالد مەخۇ كچى» لەجياتى ئەو (قورمە سەبزی) لىنى. لەسەر بەستەي باينجانەكە:
«ئەوئەندە تەممەلى مەكە. ھەستە سوپى باينجان دروستبەكە.» لەسەر بەستەي گۆزەكە:
«لەجياتى ژىكۆ و پىگۆ... خۆرشى فسنجان بخۆ.» ھىنانە پىش چاوى ناھىد بە بىنىي
ئەم يادداشتانە دواي پۆشتىنى من، ھالى خۆش ئەكەد، لەوانەيە وئەي نازلى گريان و

ساردی پوژانی سهره تا له زهنیدا بسپردریتتهوه.

دوو شهو دواتر پهروازمان هه بوو، پیم نه نه کهوته زهوی. پیمخوشبوو نهو دوو شهوه زووتر تهواو بن. کووتا پوژی که له گهل بیهراددا چوینه دهرهوه، له نا کاودا ههستی هاوپیته تیم چرووی کرد و بو تهواوی دوکانداره کانی پاساژه که له یه کیک له هه راجیه کاند، مه دالیای سویچم به شیوهی گوی زهوی کری. ته نانهت هات به سه رمدا بو شه هلا کیفیکی نارایشی چکوله بکرم. کیفه کهم له سه ر شته کانی ترم که کریبوومن دانا و جانتاکانم که لهو کاته دا دوو به رامبه ر بوو بوون، پیچایه وه. شه هناز هه میشه نه یگوت دهر د مروف گه وره نه کات و به هیزی نه کات. هه تا زیاتر نازار بکیشیت، دنیا ناسانتر تهحه مول نه کهیت. خه ریکبوو گه وره نه بووم؟ خه ریکبوو به هیز نه بووم؟

بەشى دوازدهەم

محەمەد رەزا ھاتبوو بۇ فرۆكە خانە بە دواماندا، بە بینینی راجلە کیم. لە خوشبینانەترین
 حالەتدا چاوەرانی مازی بووم، مازی لەو پۆژە وەحشەتەکانەى کە لە دواى پۆشتنى
 بێھەرنگ ھەمبوون، زۆربەى کاتەکانى لە گەل بێھراددا بەسەربرد. کەمتر ئەمبینى وەکو
 مەرۆڤیک کە لە شتیکی خەجالەتھینەر ھەلبێت، لە من ھەلنەھات. نەمئەبینى، بە کورتى
 سەرەخۆشى کرد و سەرى داخست و من لە ھەناسە قوڵ و دەنگدارەکانییەو تیکەشتم
 کە چ خەمىكى ھەيە، پیاوھەکانى دەوروبەرى من بۇ پیاو بوون، ھەمیشە کەمیان ئەھیتنا!
 محەمەد رەزا بە چاویكى گەش و درەوشاوو ھەم بەخێرھاتنى کردین. چەند جارێک
 سەرى بێھرادى ماچکرد و بەردەوام لێ ئەپرسى خۆشى بەسەربردو ھە؟
 -بۆچی زەحمەت کیشا؟ خۆمان ئەھاتینەو ھە. ئەم ھەموو پێگایە ھەتا تاران ھاتویت؟
 شەرمەندەتم.

بە پێکەنینەو ھەلەمى دایەو ھە:

لە تاران کارم ھەبوو، گوتم: بێم بەشوینى ئیو ھەشدا، ھەم لە پێگەى گەرانەو ھەدا تەنھا
 نامینمەو ھە، ھەمیشە زرنکی ئەکەم و دیارییەکەم زووتر لە ھەموان و چەورتر و ھەرئەگرم.
 بەشۆخییەکەى پێکەنیم، ئەمەتوانى پێکەنم، لە بینینی ئەم توانا دووبارەى لە خۆمدا
 سەرم سوپنەما. ماو ھەیک بوو کە ئیتر بەبێ سەرزەنشتکردنى خۆم، کارە ئاساییەکانى
 ژیاغم ئەنجام ئەدا.

-کى گوتو ھەتە دیاریت ھەيە؟ چەند بیانووگريشە! چەورتر!

بێھراد قسەکانى پى بریم:

مامە دایکەم گالە ئەکات، تیشیرتیکى مارکەى بۆت کپو ھە، بەخودا لە ھەراچى

ئەبىرپو. خۆم گوتم لىبوو بە پورە ناھىدىمى ئەگوت ناخۆشە لە ھەراچى شتيان بۆ
بىكم. بۆ مازىش ماركەى كرىو، بۆ داىە گەورە و پەيعانىش بەھەمانشيو، بەلام بۆ
دوكاندارەكانى پاساژ ھەراچيمان كرى. بۆ منىش لە ھەراچى شتمان كرى، بەلام زۆر
جوانبوون، ئەسلەن وا دەرناكەوئىت كە ھەراچىن!
مەھمەد پەزا بە دەنگى بەرز پىنەكەنى.

-باشە باشە، باقى ئامارەكە دابنى بۆ ئەو كاتەى كە بەتەنھابووين، بەم شيوەيە
لەوانەيە داىكت تەرىقىيەتەو.

لەسەر سكەى گواستەووەكە خۆمان جانتاكاغان ھەلگرتبوو ھەتا ھۆلى چوئەدەرەو
پامانكىشابوون، بەلام لەسالتۆنەكە بەدواو ھەردووکیان مەھمەد پەزا ھەلگرتن و ھەتا
تۆسندوقى ئۆتۆمبىلەكەى لە پاركىنگەكەدا، بردنى.

لە پىنگادا لەبارەى سەفەرەكەو پەرسىارى كرد، لەوہى كە خوش تىپەريو ىان نا؟
خوشكەكەم ميوانداریكى مېھرەبان بوو ىان نا؟ بېھراڊ ھاوړى بيانى پەيداكردوو ىان
نا؟ پىخۆشە دووبارە گەشتى دەرەو بەكات ىان نا؟ زياتر بېھراڊ وەلامەكانى ئەدايەو.
ھىشتا گىژبووم. ھىشتا سەفەرکردن بەنىو ھەواڊا كاريگەرى لەسەرم ھەبوو. ناھىد و چاو
فرمىسكاويەكانى لە فرۆكەخانە لەبەرچاوم بوون. كەيوان كە ھەولئى ئەدا خەمساردى
نشان بڊا، بەلام دەستھىنانى بەردەوامى بەنىو قزىدا نىشانەى دەستەپاچەى بوو. ناھىد
بەتوندى لە باوہشى گرتم و گوتى:

لەوانەيە خۆمان پىكبخەين و بە سەفەرىك بىينەو بۆ تىران.
ئەمزانى كە بىينى دووبارەى من كەلكەلەى ھاتنەوہى بۆ تىران خستۆتە مىشكىو،
خوشحالبووم، رازىبووم.

***

سەرى بېھراڊ لاربوووبوويەو و خەوى لىكەوتبوو، پرووخسارى ئارامى، خەيالى
لەسودە ئەكرد.

مەھمەد پەزا گوتى:

نازى؟ نازى خانم؟ لىرە نىت...

-بۆچى؟

-وہلام نادەيتەو؟

-شتیتک پرسى؟

-زۆر شتم پرسى به لّام هیچت نه گوت.

-بیوره نه مبیست، وامزانی له گه لّ بیهراد قسه نه کهیت.

-بیدهنگ بوو، دواى چهند خوله کیک پرسى:

باشیت؟

-سوپاس، باشم، ههر ئه وهت پرسیبوو؟

(پیکه نی...)

-به لّ ئه وه شتم پرسیبوو، به لّام ئیستا دووباره ئه پرسمه وه، به راستی باشیت؟

-به لّ، سپاس.

-به لّام وا ده رناکه ویت.

-چۆن؟

-هیچ، هه روا، هیوادارم گه شته که حالى باشت کردبیت.

باسى باخه که ی کرد، ئه و شتانه ی که ماوه یه که له وه و پیش پروویاندا بوو، به لّام من نه مزانیوو نه مویتبوو که بزنام، غه فور ههر له و پۆژانه ی سه ره تاوه له باخه که پۆشتبوو، داواى لیبوردنی کردبوو. یه کیک له ئاشنا باوه پیکراوه کانی خۆی که هه تا هه وت پشتی ئه یناسی، به شیوه یه کی کاتی هینا بوو بۆ باخه که. سیروسی بردبوو بۆ باخه که، ئه یگوت خۆی ویستویه تی کاتیک سه رسورمانی منی بینى گوتی: «هیشتا قسه ناکات، به لّام جو له یه کی که م به ده ستی ئه کات.» گوتی: پۆژیک ئه وه نده سه یری کردوو و چاوی بریوه ته چاوی که تیکه یشتوو داواکارییه کی هه یه. به پرسینی پرسیارگه لیکی جیاواز تینه گات هیچکامینکیان داواکارییه که ی سیروس نین... ره یحان دیته ناوه وه و ئه پرسیت ئه ته ویت برۆیت بۆ باخه که؟ سیروس به بیستنی قسه که ی ره یحان چاوی لیک ئه نیت و چهند پۆژیک دواتر ئه یبه ن بۆ باخه که. ئه یگوت ره یحان به باشی چاودیتری ئه کات و به دلسۆزییه وه خزمه تی ئه کات... بیرمکرده وه ره یحان هه میشه به دلسۆزییه وه چاودیتری هه موان ئه کات. نازانم چ حیکمه تیک بوو که به م کوّتایی ته مه نه وه ئه بیت میهره بانیه که ی خه رجی سیروس بکات.

***

بیگومان و به بى دله راوکی، ههر که گه شتین و جانتاکامان له مال دانا، داوام له

معه مه د رەزا کرد که بمانبات بۆ باخه که، هیشتا ترس له نێو دلمدا بوو. تاریکیه کی پروو
که به هیچ پۆشناییه ک نه نه رەو ییه وه! نه مویت سیروس ببینم، نه مویت باوه ربه وه
بکم که له نێو دلمدا بوو.

سیروس به بینیمان خوشحالبوو، بهو دلۆپه فرمیسکه ی که کهوته گۆشهی چاوه کانی،
سهرم سورما. بیهرا د پۆشته که ناری و ده موچاوی پیری ماچکرد. سیروس هه ناسه یه کی
قوڵی هه لکیشا و هه ستمکرد نه م هه ناسه یه نیشانه ی ناسوده ییه تی، له وانه یه نه ویش
وه کو من نیگه رانی له ده ست پۆشتنی ته نها باقی ماوه ی چکۆله ی خانه واده بوو.

له رق و زویرییه هه میشه یی و قوڵه کانم له به رامبه ر سیروسدا چکۆله ترین
شوینه واریک نه مابوو. له راستیدا وا ده رنه که وت هه ر له و پۆژانه ی پێش سه فەر، له
که ناری ته ختی که وتنه که یدا، له گه ل نه شکه به خو ره کا مدا، هه موو رق و دل یشانه کانم
کرد بوو یه ده ره وه. له و دلای که ئیتر ره نجاو و بریندار نه بوو له سیروس، هه ستی
ره زایه تم نه کرد. ته نانه ت به بینینی هه ستمکرد چه نده بیرم کردوو و خۆم نه مزانیوه،
سلاوم کرد و له که ناریدا دانیشتم، نیوچاوانیم ماچکرد و ده ستم هینا به قزیدا. له وانه یه
پێشتر هه رگیز پێشبینیم نه کردبێ که پۆژیک به م شیوه یه له که ناریدا دا بینش و له
پێگه ی سه ری په نجه کا مه وه مه رم بنێرم بۆی. خۆزگه نه کرا پۆژیک له سه ر پێه کانی خۆی
بروات به پێگادا و له نێو باخه که دا به نێو دره خته پرته قاله کاند، پیاسه بکات.

له سه ر ته خته یه ک که سیک درێژ پاکشا بوو هه ندیک جار جو له یه کی بجوکی به ده ستی
نه کرد. ره یحان به ناماژه تییگه یاندا بووم که هه ندیک جار نه توانیت ده سه کانی که منک
بجو لیتیت. دکتۆر گو تبه ووی هه موو شتیک په یوه سه ته به ئیراده و پۆحیه تی خۆیه وه. هه
دوو ر نییه که پۆژیک بیت بتوانیت بشروات به پێگادا. باوه رکردن به وه بۆم سه خت
بوو... سیروس له ماوه ی نه م چه ند مانگه دا به نه ندازه ی (ده) سال تیکچو بوو. نه بوونی
بیه ره نگ هه موانی وێران کرد بوو! چاککردنه وه ی نه م هه موو وێرانییه ئاسان و نزیک
نه له هاته پێش چاو.

به سیروس م گوت هه والگه لیک خۆشم بۆی هه یه به لام له پێشدا نه بیت برۆم بۆ لای
بیه ره نگ، کاتیک که رامه وه هه والگه کانی موو به موو بۆ نه گێرمه وه.

معه مه د رەزا نه یه ئیشت به ته نها برۆم و گوتی: خۆی نه مگه یه تیت، پێشیاره که ی وه کو
شیننه وه ی نه سیمی ئارامی لای گه لاکانی دره خت بوو. نه موێرا بیهرا د له نێو باخه که دا

به جیبهیلتم، له گه ل خوځمدا بردم و له لای شه هناز به جیمهیتشت. شه هنازم بانگ کرده بهر
 دهرگای دهره وهی مال و به په له نه ملاونه ولای په کمان ماچکرد و نه حوالپرسیمان کرد.
 گوتم: دواي هاتنه وه له لای بیهرهنگ نه پرؤم بو لای. به بینیم چاوی تیمبری و گوتی:
 نازی... خوټ له ناو بردووه کچم، چهنده لاواز بووی! گوتم: برؤی جه ویک بگوری،
 به لام خراپتر بووی.

توند گوشیمی به خویدا و به میهره بانی و دلته نگییه وه پستی نه وازش کردم.
 زهرده خه یه کم کرد و گوتم:
 بوټ باس نه که م دایکه.

چهند سال بوو که به «دایکه» بانگم نه کرد بوو... هه میسه ته نها سه یرم نه کرد
 و چاوه پروان نه بووم هه تا چاوی بکه ویتته سهر چاوم و دواتر قسه که مم نه کرد، به لام
 هه میسه له نیو زهنمدا بوم شه هناز بوو. له و کاته وهی که دوو هه مین شه ړی ترسناکم
 له گه لیدا کرد و پیمگوت که نیر نابیت له هیچ که س خیر قه بول بکات بو نیمه، له نیو
 زهنمدا بوو به «شه هناز». نه و «دایکه» ی که گوتم به بی بهرنامه دانانی پیشتتر له زمانم
 هاته دهره وه، گوتی:
 باشه کچم، زوو وه ره وه.

***

یه که به سته چکلیت و چه پکتیک گولم برد بو بیهرهنگ، چکلیتته کانم دا به و مندا لانه ی
 که به ده به پلاستیکیه کانه وه به ده وری گوږه کاندانه سورانه وه و نه یانویست ناو بفرؤشن.
 دوو ده به ناوم له دوانیان کړی و خوځم چکلیتته کانم له نیوانیاندا دابه شکرد. محه مه د
 په زا له نیو ئوتؤمبیله که دا مابوو یه وه، خوځم داوام لیکرد بوو. گوږه کانم شوشتن و فاتیه هم
 خویند. دوو وینه ی دوو که سی په رویز و بیهرهنگ له سهر به رده کان هه لکؤلر ابوون، له
 که ناری بیهرهنگدا دانیشتم. دلّم پر بوو له دلته نگی و دهره، به لام لیوم هینا یه وه هه تا به
 زهرده خه نه که م بیخه له تینم.

-سلاو کوره که م، باشی؟ باشی نه زیزی دلّم؟ دلّت بو دایکت ته نگی نه بوو بوو؟ له
 دایکت خوځبه که به بی تو پؤشت بو گه ران، که به بی تو پؤشت بو سه فهر، له دایه
 خوځبه... بیهرهنگ گیانم... باشی کوری دایه؟
 له سهر پی چیچکه م دابوو، ناره حهت بووم. به دلّیکی ئاسووده وه له سهر زه ویه

خۆلییه که دانیستم. خەت و نیشانەم بۆ فرمیسکه کانم کیشابوو که له دیداری تایبەتی من و کوپە که مەدا پەیدا نەبن. بەلام خەریکبوو ئەهاتن، پرووم وەرگیرا و سەیری منداڵە ناو فرۆشەکانم کرد. یەکتیکیان لەنیوان گۆرەکاندا پتی هەلکەوت و خەریکبوو بکەوێت. دەستمکرد بە پێکەنین، بەدەنگی بەرز پێکەنیم، بەلام فرمیسکه کان بەبێ گوێدانە فێلە بێ ئەنجامەکانی من، ڕێگای خۆیان لەسەر گۆنام دۆزییەوه.

-بێهەنگ گیانم! شتیکت لێ بپرسم کوپم؟ وەکو هەمیشە راستییە که ئەلێت بە دایکت؟ تۆ هاتبوویت لەگەڵ مندا؟ مەگەر نا کوپم؟ لەگەڵماندا هاتبوویت بۆ لای پورە ناھید، وانییە؟ ئەزانم هاتبوویت و پێم بڵێ کوپم خۆتی خۆت، وایە؟ ئیلاھی بەقوربانت بێم که لەوێش دایکت بەتەنھا بەجێنەهێشت، ئیلاھی بەفیدات بێم من که تۆش وەکو دایکت نیت و منت لەبیر ناچیت. بەفیدای دڵی میهرەبانت بێم که لە دایکت خوشبوویت. که ئەو شەو لەبیری چوو بەدواتدا بگەریت و پەیدات بکات و بتهینیت لەنیو باوەشی خۆیدا بتخەوینیت هەتا دەستی هیچ کەست پێنەگات، لەدایکت خوشبووی بێهەنگم؟ وایە کوپم؟

دلم بەرز و نزمی ئەکرد! پەردە ی فرمیسکه تەنانت نەینەهێشت نووسراوی سەر گۆرەکانیش ببینم، بەلام ئەمتوانی بەبێ خنکان، بەبێ سەکتە، بەبێ هەنسکه، لەگەڵ بێهەنگدا قسە بکەم، پەنجە کورتەکانم بەنیوان هەلکەنراوی نووسراوەکانی سەر گۆرەکەدا ئەهێنا و ئەبرد و لەگەڵ کوپە که مەدا قسەم ئەکرد. کاتیک دلم وەکو هەور سوک بوو لە شوێنیکدا وەستا، فرمیسکه کانم بە گۆشە یەکی لەچکە کەم پاککردەوه و نوشتامەوه و بەسەر بەردی پرووی گۆرەکەدا و ماچمکرد.

هەر بە دانیشتوییەوه خۆمم لە گۆرە کە ی پەرویز نزیک کردەوه، ئەگەر بە نۆبە تیش بوايە، نۆبە ی پەرویز بوو، لەکە یەوه قسەم لەگەڵ ئەودا نەکردبوو. -سلاو پەرویز... ئەزانم زۆر لە من زویریت، ئەزانم لەوانە یە هیچکات لە من خوش نەبیت، نامەوێت داوای لێبوردن لێبکەم، تەنھا ئەمەوێت قسەت لەگەڵ بکەم، ئەمەوێت...

پیرەپیاویکی ئالودە که هەمیشە بەنیو گۆرستانە کەدا ئەگەرا و بە فورئانیکەوه لە کەناری پرسەدارەکاندا دائەنیش، هەتا چەند ئایەتیک بخوینیت و چەند ئەسکەناسیکی کەم نرخ ی خەلکی بخاتە نیو گیرفانیەوه، منی دۆزییەوه.

- حاجى خانم! قورئان بخوينم؟

سەيرم كرد.

- بخوينە... بەلام ئىستا نا! بوەستە كاتىك من پۇشتم، بۇ ھەردووكيان بخوينە.

پىرە پىاوە كە سەيرى گۆرەكەى كرد، چاوى بىريە ويئەى سەر گۆرەكان.

- خودا عەفوئان بىكات، خودا ئاگادارە ھەمىشە ھەركات كە دىم بۇ ئەم دەوروبەرە

بۇ ھەردووكيان فاتىحە ئەخوينم، قورئان ئەخوينم و خودا شاھىدە بەئى ھەقدەست و مەنت ئەيخوينم و تەنھا بۇ خىر، بۇ پەزامەندى خودا.

- دەستت خوشبىت، قابىلى نىيە.

چەند ئەسكە ناسىكەم لەسەر گۆرەكەى پەرويز دانا، پىرە پىاوە كە بە خەنەن پارەكانى

ھەلگرت، وەك ئەوھى بىھوئىت بلىت كە بۇ پارە كار ناكات... دەستىكرد بە فاتىحە

خويندن، خۆزگە زوتر ئەپۇشت.

لە كۆتايىدا پەزايەتى دا و كاتىك ھەستايەوھە گوتى:

كە تۆ پۇشتىت سورەتى (فاتىحە) يان بۇ ئەخوينم، (الرحمن) ىش ئەخوينم بۇيان،

(ياسين) ىش خىرەكەى ئەگات بە مردوو، ئەگەر بتەوئىت ئەوئىش ئەخوينم... خودا لىيان

خوشبىت.

سەيرى تىپەرىنىم كرد، بەلارەلار ھەنگاوى ئەنا، وەكو بايەك كە بەئىو گيا كورتەكاندا

تىنەپەرى و بەرز و نزمى ھەبوو. دلت پىر و خالى ئەكات. كە پىرە پىاوە كە دوركەوتەوھە،

سەيرى پەرويزم كرد.

- ھەمىشە بۆلەبۆلەكانم بەسەر تۆدا ئەكرد، ھەمىشە مەنتەكانم ئەخستە سەر تۆ،

ھەمىشە ھەموو شتىكم ئەكردە خەتاي تۆ، ئەزانىت بۆ؟ ئاخىر ھەزم ئەكرد ھەرچىيەكم

نىيە و لىم سەندرابوو، تۆ بۆم فەراھەم بىكەيت. تۆ بۆم بسازى. ئەمويست كەمىيەكانى

مالى باوكم و تالىيەكانى پۇژانى مندالى و نەوجەوانىم تۆ بۆم شىرىن بىكەيت... پىموابوو

تۆ شازادەى سواری ئەسپى ئەسپى و دىت و لە كۆشكى باوكى پەزىلم پەزگارىم

ئەكەيت، بەلام نەكرا! ھىچ كات ئەھلى ئەم پۇمانسىيەت بازىيانە نەبووى. دلم بە

كۆرەكالم خوشبوو. پىموابوو گەورە ئەبن، ئەبنە پىا، پىشم پىيان گەرم ئەكەم. پىموابوو

پۇژىك دىت ھەناسەيەكى ئاسودە ھەلئەكىشم و ئەلىم سوپاس بۆتۆ خودايە، سوپاست

ئەكەم كە لە جياتى ئەو دالە پىاوەى كە نىمە، دوو پىاوت پىم بەخشيوە، بەلام ئىستا...

نه بينيت؟ نيتړ پياويك نه ماوه، نه تو مایت نه بيهړنگ! هر نه و پياوهی که تهنانهت
 باوکی توش پياوېوونی زیاتر له هه موان قبولېوو، هر نه و پياوهی که بریارېوو بېته
 سېروسی دووهم و بېته باخداري نيتوداري ناوچه که. من بوله بوله کاتم به سرخودادا
 نه کرد پهریز. هه میسه پیموابوو بهندهیه کی شکور و رازیم. پیموابوو هر نه وهی که
 له گهل خودا حساب و کتاب ناکهم و داوای لی ناکهم، نيتړ زور سهار و باشم. زوریش
 ليت کفری بووم که تو هم خامییهی منت نه بېنی... له وانهیه نه وهی که له راستیدا
 ناشکوری نه کرد تو بوویت. نازانم! تهنه نه مه ویت یه ک شت پنی بلیم پهریز. زور
 پياوی! زور پياوی! باوکی که ته حه مولى بیستنی نازار و نه زیه تی کوره کی نیه و له
 دادگا گیانی نه دا و هیشتا مانگیك تینه پهریوه له که ناری منداله کهیدا نه خه ویت، هه تا
 منداله کی له تهنایی و ساردی خاک نه ترسیت، زور پياوه، زور پياوه. هر نه مه ویت
 نه مهت پنی بلیم. ناگات له کوره که مانیت پهریز... ناگات لی بیت، نه زانیت که زور
 خوشینه ویت، ناگات لیتی بیت.

هه ستامه وه و خوم ته کاند، گهرده خوله کان وه کو حه شهره چکوله کان به نیتو
 هه واکه دا بلاوبونه وه. چاوم بریووه نه و بهرده په شانهی که وینهی باوک و کوربان
 له سر هه لکولرابوو، ده ستمکرد به نیتو جانتا که مدا و مشتم پرېوو له سه وزی چکوله و
 بزاندمن به سر گوره کی بیهړنگدا.

-ویستم سوپرایزت بو بکه م کورم، شوتیم بو هیناویت، نه زانم چاوه پروانیاں بووی.
 سیرکه! ریک نه و نه ندازه یه ن که تو حه زت لیان بوو. له پشتی کامیونه که ته وه جیگایان
 نه بېته وه، پرؤ هه تا نه و کاته ی که پیتخوشه شوتیفرؤشی بکه کورم. نه زانیت شوتیه کان
 هینی کام دره خته ن؟ نه زانیت؟ باشه خوم نه یلیم، هینی پرته قاله خوینیه که ن... نه زانم
 عاشقییت، خوم له بنی دره خته که دا بوم کؤکردیته وه.

***

عسر بوو، محه مه د پها به بنی قسه و ناره زایی بو هر کوینه ک که ویستم بردمی.
 له بهرده م مالی دایکم دایبه زاندم، سوپاسکردنه که می به پیکه نین و گالته وه وه لام دایه وه.
 -په سمی بویت خانم. رؤشتیه ولاتی کوفر، خوت به غه ریه نه زانیت؟ تیمه که هر
 له سهره تاوه تاکسی سهرکار خانم بووین. له که یه وه هه تا ئیستا؟
 مازی هاتوو بو لای بیهړاد، منی له باوهش گرتوو گؤناکامی ماچکرد. سهرکردنیکي

نامۇي ھەبوو. جۆرىك دىلسۆزى و نىگەرانىم لەنىو چاۋەكانىدا ئەبىنى.

-چىيە پورى؟ بۆچى بەمشىۋەيە سەير ئەكەيت؟

قاچە درىژەكانى خستە سەرىك و لەسەر قەنەفەكە خۇي پىككردەۋە كە پالى
پىۋەدابوو ئىنجا چاۋى بىيە چاۋم.

-پورە نازى! خۇش تىپەرى؟

-بەلى ئەزىزم، خۇشبوو.

نىگەي پەرىشان بوو، قسەيەكى نەوتراۋ لەسەر زمانى يارى ئەكرد.

-ئەتەۋىت شىك بلىت مازى؟ دىسانەۋە دوكانەكەت ئەۋىت؟

پىكەنىم، مازى بە دەستەپاچەيىۋە ئاھىكى ھەلگىشا و سەيرى شەھنازى كەرد كە
خەرىكبوو لەبارەي ناھىدەۋە پەرسىياري لە بىھپاد ئەكرد و لاىكردەۋە بەلاي مىندا.

-پورى، جۆرىكت لىھاتوۋە، لىت ئەترسم...!

-چ جۆرىك؟

-ئارامىت، زور ئارامىت و ئارامشەكەت نامۇيە! ئەترسم ئارامشى پىش توفان بىت. ئەترسم

شىتىكىبىت پورى... بۆچى ئاگات لەخۇت نەبوو پورى؟

پىكەنىم.

-مازى؟ ئاگام لەخۇم نەبوو؟ ھەستام و پۇشتم بۇ سەفەرى (فەرەنگ) ، پۇشتم بۇ

ئەملاونەۋەلاكردن، تۇش ئەلىت ئاگام لەخۇم نەبوو؟

داىكم قسەكانى پىپىرىن.

-ھەرچىت پىخۇشە بىلى نازلى، بەلام مىن داىكتم. گەۋرەمكردوۋى. مىن ئەبىنم كە چۇن

تواۋىتەۋە لە ماۋەي ئەم مانگ و نىۋەدا.

-ئەم مانگ و نىۋە؟ مىن پىشترىش كىشم كەم بوۋبوو داىكە، ھەستت پىنەكردبوو؟

-بۇنا كچم، ھەستم پىكردبوو، ئەۋەي كە ئەبىبىم زور فەرقى ھەيە لەگەل...

-لەگەل چى؟ مەگەر خۇت نەتگوت بوىت بە مانگاي ھۆلەندى؟ نەتتەگوت ئەبىت كىشم

دابهزىنم؟

سەرىكى بادا، كاتىك دەرەقەتى مىن ئەلەھات سەرىكى بائەدا، تىپروانىنى لە سەرىكىشى مىن

بەم شىۋەيە نىشان ئەدا. مازى گوتى:

لەۋى چۈيتە لاي دىكتۇر پورى؟ خۇزگە خۇت نىشان ئەدا، يەك پىشكىنىنى كامىل، شىك...

بە دەنگى بەرز پىكەنىم و پىكەنىنەكەم بە تەۋاۋى نىگەرانتى كەردن. لەۋانەيە چاۋەپانى

نەۋەبوۋىن فرمىسك و گریان و زارم بىبىن، دلم نەلەھات ئەزىەتەيان بەدەم.

-بابه ټیوه چیتانه؟ ناخ له دهستی ناهید! لهوئی به زور منی ناچارکرد برؤم بؤ لای پزیشکینک و بالون دابنیم بؤ گهدهم ههتا زهعیف بېم. نه گهر مه بهستان زهعیفبووم، هؤکاره کهی بالونه، نهک شتیکی تر... نه لبه ته زورم ماوه بؤ زهعیفبوون، ټیستا خه ریکم کیش کهم نه کهم و هینستا زووه که بلیم زهعیفبووم.
ههردوکیان سهیریان کردم. خوزگه نارامش له نیتو نیگیاندا نه بوو، له نیگیان تینه نه گه شتم، باوه پریان پینه کردبووم.

***

به چهند مهرجیک دوکانه کهم سپارد به مازی... نه بوو ههتا سهری سآل کالاکان و پارهی دوکانه که بداته وه به من، زهرده خه نه پر له شهوقه کهی کاتیک گریه سته که مان واژو کرد، به پرونی نه بیزا. محهمه د پرها و نادر شاهیدی گریه سته دهستنوسه که مان بوون.
نه بوو کاری نوو سینگهش وه لابنیم. پو شتم و گوتم له وه سه رقالت نه بېم که کاتم هه بیت بؤ کپاره کانی کالآ دهسته دووه کان. به و زهرده خه نه یه ی که خواحافیزی لیکردم، باوه په خوبوئی زیاتر کرد.

دو رؤژ دواي هاتنه وه م سواړی نه و ئوتؤمیله بووم که به کړی هینابووم و پو شتم بؤ لای سیروس. په یحانم نارده دهره وه و دهرگای ژووره کهم داخست. له که ناری جینگه کهیدا دانیشتم و دهسته چرچ و بی توانا کانیم گرت به دهسته وه، دهماره کانی پشٹی دهستی وه کو ماری شین، هاتبوونه پرووی پیسته کهی، چاوه کزه کانی سیروس له نیتو قولایه کی چال ناسادا پرته یان له هات.

-باوکه گیان! نه گهر مه ویت قسه ت له گه لدا بکه م، گویم لینه گریه؟ گوته بووم که هه والی خوشم پینه بؤت، له بیرته؟ نه ته ویت بیبیستی چییه؟
جولهی چاوه کانی وه کو پیشتر بوو، بیهوده چاوه پروان بووم که کاردانه وه یه کی تایه ت نشان بدات. دهستیم نه وازش کرد.

-بابه گیان، پیویسته دوباره دان به شتیکدا بنیم، نازانم له وانه یه خوش بزانیت. له وانه به له بیرتیت که پیشتریش گوتم... من... من... من یه ک سآل بوو که له په رویز جیا بوو بوومه وه، یالی لیر ژن و میرد نه بووین و بؤ تو سیناریؤمان نه کرد... په رویز نه یگوت: «نابیت تو بزانیت لیک جیا بووینه ته وه.» نه یگوت: «له وانه یه منداله کان له خوت دوور بخه یته وه و ناماده نه بیت لیر بیالینیت.» نه یگوت: «نه بیت ناینده ی منداله کان دلنیا یی هه بیت.» لیر منیش به گویم کرد... نازانم بوچی نه بیت دوباره نه مانه ت پی بلیمه وه، به لام... به لام نه و هه واله خوشی که نیمه بؤت، به جوریک نه به ستریت به م بابته وه.

سیروس چاوی برپیووه چاوم، چاوی نه نه تروکاند یان من به و شیوه یه بیرم نه کرده وه؟
-ماوه یه ك پۆشتبووم بۆ لای خوشکه کهم بابە گیان، له گه ل بیهراڊ پۆشتم. پۆشتم که
بیهراڊ له و بارودۆخه پزگار بکه که تیایدا بوو، نه مویت نه م تاقه منداله م پپاریزم، سوپاس بۆ
خودا، بیهراڊ باشت بوو. ته قریبه ن وه کو پشتری لیهاتووه و منیش حال م باشت ره بابە گیان. باوکه
گیان ئیستا که زمانم کراوه ته وه، لیکه پتی هه ر ئیستا ده سته کانت ماچ بکه م، بۆ نه و کارانه ی که
له ماوه ی نه م ساله دا بۆ من و منداله کامت کردن، بۆ ماله که، بۆ به مروف حساب کردنم، بۆ
هه موو شتیک...

ده ستم ماچکرد، جولیه کی بچوکی دا به په نجه کانی.
-باوکه گیان کاتیک له وێ بووم، هه ر وا به شیوه یه کی ریکه وت له شوئیک خۆم بینیه وه
که هیچ په یوه ندیه کی به منه وه نه بوو. باوه رنه که یت نه گه ر بلیم له کلێسایه کدا خه وم
لیکه وت و خه وم به بیهره نگه وه بین؟ نه ته ویت بۆت بگێرمه وه؟
بیلبله بیهزه کانی جولاند و منیش به رده وامبووم له قسه کردن و وتم:
بینیم له ژیر پرته قاله خوئیه که دا یاری نه کرد. پتی نه گوت له م پرته قالانه م پیده و
نه یگوت به تانم. دلێ منداله که م پرته قالی خوئنی نه ویست.
سیروس به روونی له رزی، ده ستی له نیو ده ستمدا ته کانیدا و نه یوست به رزی بکاته وه،
به رزم کرده وه. سه رم دانه واند و ده ستیم خسته سه ر قزم. بۆنی نه لکه هول و عیلاجم له
جله کانیه وه نه کرد.

-باوکه گیان! نه مه ویت پیاوانه راوه ستم و باخه که به رتووه ببه م و نه مه ویت ره شی و تالی
بیهره نگم له نیو باخه که دا بخه مه نیو چال. نه مه ویت هه ر به و شیوه یه کی که منداله که هه زی
کردووه، باخه کی بۆ پربکه م له پرته قال. ئیستا که بیهره نگ نییه هه تا ناوی تۆ به زیندوی
بهیلتیه وه، نه مه ویت بیهراڊ به و شیوه یه په روه رده بکه م که تۆ نه تویت. نه مه ویت ریشه ی
دره خته کان له گه ل ریشه کانی ئیمه دا پیکه وه گرێ بدرین و به یه که وه یه ک بین. پیمگویت که
من ئیتر ژنی په روێز نه بووم. گوتم: که جیا بوو بووینه وه، به لām هیشتا دایکی بیهراڊم و هیشتا
بوکی تۆم، به هه ر حال... نه گه ر تۆ رازی نه بیت به مانه وه ی من له سه ر باخه که، من قسه یه کم
نییه. دیسانه وه بیهراڊ هه ر به و شیوه یه په روه رده نه که م که تۆ ئاره زووی نه که یت، به لām
به لاین نه ده م که نزیکه باخه که نه که وم، مه گه ر نه وه ی که تۆ رازی بیت.
جولیه لاوازی ده سته کانیم له سه ر قزم هه ستیینه کرد. بن ویستی خۆم فرمیسکی چاوه کانم
هاتنه خوار پاشان ده ستیم هینایه خوار و ماچم کرد.
-سپاس باوکه گیان! سپاس که هیشتا قبولم نه که یت.

***

له کوبونه وه کانتان نه ترسم، وهک نه وهی که پیش ناگایه کی ترسناک به مړوف نه دهن و
وهک نه وهی که مړوف نه هیښن بؤ ټیره هه تا به جوریک حالییکه که بریاره شتیکی خرابی بؤ
پروو بدات. پیش پوشتنی بیهرهنگ له بیرته چ غه زه لیکتان بؤ من خوینده وه؟
محهمه د رها کوتی:

چهند خورافاتیت! یم وانه بوو بهم شیوه یه سهیری بکیت.
هاتبوو به شوینمدا هه تا بمبات بؤ کوبونه وه یه کی شاعیرانه و عاریفانه ی خویان. نه ترسم
له وهی که دیسانه وه هه والیک له ریگادا بیت نه ترسم...
له پراستیدا پوران خانم پیداکری کرد که حه قه من بیت و پیوایه که له م کوبونه وه یه دا زیاتر
نارام نه بیته وه و هه ست به ناسوده یی نه کیت. به گوئی من نه کیت نه م هه له ده ست
خوت نادهیت.

له سر قسه ی خوم سووربووم.
نه خیر نایه م، سلوم بگه یه نه و بلې نه وهنده سه رمقاله که ناتوانم یم.
له ټیو هه یوانی مالی ټیو باخه که دا وه ستابوین. بیهراد توتیه که ی بردبووه ناو دره خته
پرته قاله کان و دوو هه فته به سر هاتنه وه ماندا تینه پهری. کاتی دهرمانوه شانن بوو. محهمه د
رها هاتبوو ناگادارمانبکات که سبه ی کریکاره کان دین و به قولی سه یریکردم.
به لې، راسته، هر نه وهی که نووسینگه و کریاره ده وله مهنده کانیت ده ست هیت،
نیشانی نه دا که چهنده سه رقالیت، به لام...
به لامی نییه و ټیر نه بیت خودی جه نابعالیش فیداکاری بکیت و به باشی یارمه تیمان
دهیت. بیهراد پیوستی به پشتیوانتیکی وه کو تو هه یه... نه زانم که خویش نه وهنده ویزدانت
هه یه که کوپی هاوړیکه ی دهورانی مندالیت به ته نها به جینه هیلیت و کاروباره کانی باخداري
ټیر نه کیت.

به دهنگی به رز پیکه نی و وتی:
ټوه ټوه! چ زمانتیکی کاسبکارانه ت پیدا کردووه نازی، وه کو نه و کاسبه کون و شاره زایانه،
خهریکی ده م چهور نه کیت. باشه... باشه... زور پیشکه وتویت، نافه رین!
زه رده خه نه یه کم کرد. هه بونی به پراستی پیوست بوو. هم له کاره کانی باخ شاره زابوو
همیش نه وهنده پیاوته ی و شه هامه تی هه بوو که نه کرا هه تاهه تایه پشتی پیبیه سرت.
چ قسه یه که نه یکه یت؟ یان خهریکین سودمهنده نه بین لیت؟
نا نه سلهن.

قۇي بەتەواۋى بوۋبوۋنە زىۋى. بىرم كىردەۋە يانى رۇشتى بىھەنگ و پەروىز بوۋبوۋ
بە ھۆكار قۇە ماشوبىرئىجىھەكانى بە تەواۋى بىنە زىۋى؟! دواى لەدەستدانى ھاوسەرەكەى و
رۇشتى كچەكەى بۇ ئەو سەرى دنيا، چۆن توانى لەسەر پىنى راۋەستىت و ئەم ھەموو سالا
بىكەسى و تەنھايى تەھەمول بىكات؟ چۆن توانى بە ھاتوچۇكردن و سەرخستەنە سەر سىروس
و پەروىز و كورەكان بىكاتە جىگرەۋەى خانەۋادەيەكى گەرم و چەند كەسى؟ لە كاتىكدا كە
نەيتوانى دوبارە ھاوسەرگىرى بىكاتەۋە و مندالى بىت.

كاتىك خەرىكبوۋ ئەرۇشت بۇ لاي بىھەپاد سەيرم كىرد، كراسە شىرىيە پاكەكەى، لەژىر
تىشكى خۇرى مانكى ئابدا ئەدرەۋشاىەۋە و ھەزم ئەكرە بەدەنگى بەرز بىرشم چەند كراسى
شىرى ھەيە؟ يەككى ھەيە و ھەمىشە بە پاكى راينەگرىت يان چەند دانەيەكى ھەيە و ھەر
رۇژەۋ دانەيەك ئەپۇشتىت؟

لە پىشتە سەرىيەۋە بە دەنگى بەرز گوتىم:

جەناب مەھمەد رەزا خان سەمىيە! دوو سى سالى تۆ لەنىو نووسىنگەكەتدا لە من (سۇ
استفادەت) كىرد و كىيارە چەۋرەكانت بۇ خۇت ھەلگىرت... ئىستاش چەند بەيانىيەك من و
كورەكەم (سۇ استفادەت) لى ئەكەين كە لە باخدارىدا يارمەتىمان بەدەيت. لەبەرەمبەر ئەۋەدا!
لاى نەكرەۋە كە سەيرم بىكات. ھەر بەۋ شىۋەيەى كە ئەرۇشت دەستى لەنىو ھەۋادا
بەرز كىردەۋەۋە سەرى بە نىشانەى پىشتراستكرەنەۋە بادا، لە جۇلەكانى شانى ئەكرا بزانرى كە
خەرىكە پىنەكەنىت.

كۆتايى

پەروانە سەراۋانى

ناونیشانی تۆیہ.

لہ ہیچ کوئیہ کی جیہان، ونت ناکہم!

